

สำนักหอสมุด

THAMMASAT

U N I V E R S I T Y

หอสมุดปรีดี พนมยงค์

ทนายหมอบให้เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่

ศาสตราจารย์ ไพโรจน์ ชัยนาม ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ.ว.
และ

คุณหญิงบรรเลง ชัยนาม ต.จ.,ต.ม.

ธรรมศาสตร์บัณฑิตหญิงคนแรก

ของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง (๒๔๗๔)

ฯพณฯ ดร.ศุภศิลป์ ชัยนาม เอกอัครราชทูตประจำกระทรวงการต่างประเทศ
บริจาคเงินจัดทำสตีกเกอร์

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๑

พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพ

นางชื่น ราชพินิจชัย

เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๕

ณ เมรุเชิงบรมมหาราชวังวัดสระเกศ.

นางชนราชพินิจัย
ชวตะ พ.ศ. ๒๔๑๕
มรณะ พ.ศ. ๒๔๓๘

ขออุทิศส่วนกุศลสนองคุณแต่

นางชั้น ราชพินิจจัย

มารดาบังเกิดเกล้าผู้ซึ่งได้ล่วงลับไปแล้ว

คุณแม่เป็นภรรยาพระราชพินิจจัย (ไผ่พล ไผ่พลจินดา) เกิด
เมื่อวันจันทร์ เดือน ๘ ปีวอก จัตวาศก พุทธศักราช ๒๔๓๕ ณบ้าน
เดิมตำบลหน้าวัดตึก พระเสนาพิพิธ (เส่ม สุเรนทรานนท์) บุตรพระยา
สุเรนทรราชเสนา (มา สุเรนทรานนท์) เป็นบิดา ท่านพ่อวงเสนาพิพิธ
บิดาพระยาราชสุภาวดี (ปาด สุรคุปต์) ราชินิกุล ในรัชกาลที่ ๕
เป็นมารดา.

บุตรและธิดาของคุณแม่ที่มีอยู่ในเวลานี้ คือ :-

๑ คุณหญิงอารีตรุนพรวร (พิศ อิศรางกูร ณ อยุธยา)

๒ นายชระตอ ไผ่พลจินดา

คุณแม่ได้ป่วยถึงแก่กรรมเมื่อ วันที่ ๓ สิงหาคม พุทธศักราช

๒๔๗๘ คำนวณอายุได้ ๖๓ ปี

ท่านเป็นสตรีที่มีชีวิตแห่งความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ฉะนั้นข้าพเจ้า
จึงเว้นเสียที่จะเขียนประวัติของท่านโดยพิสดาร

ท่านได้มาสู่โลกนี้ ในลักษณะของแม่ และท่านได้จากพวกลูก

ไปสู่สุคติภพแล้วอย่างไม่มีวันกลับ แต่สิ่งที่พิมพ์ใจลูกเดือนให้ระลึกถึง
พระคุณอันหนักมีวันลืมได้ก็ คือ ท่านได้จากโลกนี้ไปในลักษณะของ
แม่ที่ดี อันควรแก่การเคารพสักการอย่างยิ่ง

ท่านได้อบรมทูลถนอมบำรุงเลี้ยงข้าพเจ้าและน้อง มาจนเติบโตใหญ่
ดั่งพญานักรายต่าง ๆ อันจะมีขึ้นตามวัยและเวลา

ความดีหรือความเจริญทั้งหลาย ถ้าหากข้าพเจ้าและน้องจะมี ก็
ขอยกให้เป็นส่วนที่ได้รับถ่ายทอดมาจากท่านเป็นปฐม ท่านได้กระทำ
แล้วซึ่งหน้าที่ของมารดาเป็นอย่างดีที่สุดที่ท่านจะทำได้ ข้าพเจ้าไม่
สามารถจะหาถ้อยคำอันใด มากด่าว่าสุดดีคุณของท่านให้เป็นไปได้ดี
เท่ากับความรู้อันเกิดจากความสุจริตใจของข้าพเจ้า

เมื่อท่านได้ดวงดับไปแล้ว ข้าพเจ้าไม่มีหนทางอะไรที่จะทดแทน
พระคุณให้สมกับที่ท่านได้พักพุ่มมา ทั้งอีกประการหนึ่งก็เป็นที่ยอมรับ
กันอยู่ได้อย่างแน่นอนโดยไม่มีปัญหาว่า จะโดยประการใด ๆ ก็ดี
การที่จะคิดใช้หนี้บุญคุณของบูรพการีเพื่อให้ดับกันไปนั้น ย่อมเป็นไป
ไม่ได้ เมื่อเช่นนั้นแล้วตามคตินิยมที่เลื้อยอยู่ อันข้าพเจ้าจะพึงทำสนอง
คุณได้ ก็คือ บำเพ็ญกุศลอุทิศไปยังท่าน ถ้าและท่านจะสถิตยอยู่ใน
สุคติภพใดก็ดี แม้มีญาณวิдіใด ๆ ที่สามารถจะหยั่งทราบได้ ขอได้
โปรดอนุโมทนากถปณามต ซึ่งบรรดาญาติมิตรและท่านผู้เคารพนับถือ
ทั้งหลายได้พร้อมกันมาร่วมบำเพ็ญกุศลในวาระนี้ด้วย

ขอคุณแม่มองได้รับกุศลทักษิณานุประทานทั้งหมด อันลูกได้ตั้งใจ

(๓)

อุทิศให้ด้วย ความรัก ความอาลัย อย่างสุดซึ้ง

ขอคุณ จงบันทึกลงให้เป็นเครื่องนำส่งแด่คุณแม่ จง
ประคับประคองวิญญาณในสัณฐานปรายิกภพทุกเมื่อ เทอญ.

พิศ อาริตรณพรรค

๑๙ เมษายน ๒๕๗๙

สำนักหอสมุด

สำนักหอสมุด

คำนำ

ในงานฌาปนกิจศพ นางราชพินิจชัย (ชั้น โสฬสจินดา) ผู้เป็นมารดา นายชตอ โสฬสจินดาได้มาแจ้งความยังกรมศึตปากรว่า เจ้าภาพศรัทธาจะพิมพ์หนังสือสำหรับเป็นธรรมทานที่ระลึกถึงเรื่องหนึ่ง ตั้งความจำนงไว้ว่าจะใคร่ได้เรื่องที่เนื่องด้วยพงศาวดาร อันจะเป็นประโยชน์เกิดแก่การค้นคว้าหาความรู้เรื่องราวของชาติ กรมศึตปากรขออนุโมทนาในกุศลเจตนา^{นี้} ขณะที่นายชตอ โสฬสจินดา มาแสดงความประสงค์ ประจวบกับเวลาที่กรมศึตปากรกำลังสอบสวนและทำบัญชีทะเบียนพงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ที่ว่าด้วยดินแดนทางภาคเหนือของสยามและที่ถัดขึ้นไป มีแคว้นล้านนาไทย ล้านช้าง ลีปดองพินนา และลีปดองจุไทยเป็นต้น ซึ่งเป็นดินแดนที่อยู่ของชาติไทย ก่อนยกลงมาอยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในการสอบสวนคงปรากฏอยู่อย่างหนึ่งว่า พงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ที่ว่าด้วยแคว้นเหล่านี้ มีฉบับเป็นตัวเขียนรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติเป็นจำนวนมาก บางเรื่องก็มีหลายฉบับ ความในบางแห่งก็ไม่ตรงกัน ที่เป็นตัวอักษรไทยเหนือ ยังไม่ได้ถอดออกเป็นภาษาไทยสยามก็มีอยู่มากฉบับ หนังสือเหล่านี้ ถ้าได้มีโอกาสพิมพ์เผยแพร่^{นี้} ก็จะเป็นเครื่องมือของนักศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี เพราะจะได้ใช้เปรียบเทียบค้นหาเอาความรู้ต่อไป กรมศึตปากรได้อธิบายถึงความข้อนี้แก่นายชตอ โสฬสจินดา และแนะนำให้พิมพ์พงศาวดาร

เมืองเงินยางเชียงแสน เพราะเป็นเรื่องราวถ่วงถึงชาติไทย สมัยก่อน
ที่ยกตมาเป็นใหญ่ในกลุ่มน้ำเจ้าพระยา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ คือพระ
เจ้าอู่ทองที่ทรงสร้างกรุงศรีอยุธยา ก็ปรากฏว่าสืบเชื้อพระวงศ์ไปจาก
พระเจ้าพรหม กษัตริย์เมืองเชียงแสนพระองค์หนึ่ง ที่ทรงอนุภาพมาก
ในสมัยโบราณ ถึงบรรดาพงศาวดารแะตำนานเมืองต่าง ๆ ในแคว้น
ตานนา ส่วนมากก็เนื่องไปจากเมืองเชียงแสน^{๕๕} ก่อน^{๕๖} พงศาวดาร
เมืองเชียงแสนจึงเป็นดั่งบันไดขั้นแรกที่นักศึกษาเรื่องราวของชาติไทย
ควรทราบ นายชตอ ไผ่ผัดจินตามีความเห็นพ้องด้วย ตกตงรับเอาต้น
ฉบับไปจัดพิมพ์ ภายหลังมาแจ้งความเพิ่มเติมว่า ต้นฉบับที่รับไป
พิมพ์มีเรื่องน้อยนัก ไม่จุใจแก่ศรัทธา ขอให้จัดหาเรื่องสำหรับพิมพ์
เข้าชุดกันอีกสักเรื่องหนึ่ง กรมคิดปากรมีความยินดีเลือกเรื่อง สึงหน
วติกุมารให้พิมพ์

สิงหนวติกุมารเป็นตำนานถ่วงถึงเรื่องเมืองเชียงแสนอีกความ
หนึ่ง มีเรื่องราวแะอายุของเรื่องเก่าขึ้นไปกว่าตำนานเมืองเงินยางเชียง
แสน ซึ่งที่ถูกควรจะพิมพ์ตำนานสิงหนวติกุมารไว้ก่อนพงศาวดารเงิน
ยางเชียงแสน แต่ว่าได้จัดพิมพ์พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสนเสีย
ก่อนแล้ว จึงต้องพิมพ์ตำนานสิงหนวติกุมารต่อไว้ข้างหลัง

หนังสือ ๒ เรื่องนี้ กรมคิดปากรรวมเข้าไว้ในหนังสือชุดประชุม
พงศาวดาร แะจัดเล่มนี้ เป็นประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๑ ประชุม
พงศาวดารเป็นหนังสือชุดที่มีผู้นิยมกันมาก ไม่ใช่แต่ในหมู่นักศึกษา

สนใจในเรื่องพงศาวดารเท่านั้น ถึงผู้อ่านตามธรรมดาที่ชอบ เพราะเป็น
 เรื่องให้ความรู้แปลก ๆ และเรื่องก็ต่าง ๆ กัน ถึงกับเดาะแสวงหาเข้า
 ชุดไว้ให้ครบ ทุกวันนี้หนังสือประชุมพงศาวดารบางภาคก็เป็นฉบับที่หา
 ยาก มีผู้ต้องการหากันอยู่เสมอ หากได้มีผู้ศรัทธาพิมพ์ขึ้นไว้ ก็จะมี
 เป็นธรรมเนียมสำคัญอย่างหนึ่ง มนต์เหตุที่จะเกิดมีหนังสือชุดนี้ขึ้น คือ
 เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลาจุฬาลงกรณ์
 พงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ๖ เรื่อง มาพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มเดียวกัน แล้ว
 ประทานชื่อหนังสือนี้ว่า “ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑” ได้ทรงอธิบาย
 ไว้ว่า การศึกษาหาความรู้พงศาวดารและตำนานการเก่า ย่อมถือกันว่าเป็น
 ส่วนสำคัญอย่างหนึ่ง ในการศึกษาทั่วทุกประเทศ ในประเทศสยาม
 นี้ แม้แต่โบราณมา ท่านผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน เป็นตั้งแต่สมเด็จพระ
 เจ้าแผ่นดินในรัชกาลก่อน ๆ มา ก็ย่อมทรงเป็นพระราชธุระทะนุบำรุง
 ความรู้พงศาวดารตลอดมาแทบทุกรัชกาล ส่วนหนังสือพงศาวดารและ
 ตำนานในภาษาไทย ที่พิมพ์แต่ก่อน ก็ยังไม่ได้พิมพ์แพร่หลายก็หลาย
 เรื่อง บางเรื่องยาว ซึ่งควรจะพิมพ์เฉพาะเรื่อง บางเรื่องเป็นเรื่องดี
 แต่ไม่ยาว ควรรวบรวมหลายเรื่องพิมพ์เป็นเล่มเดียวได้ ถ้าพิมพ์ขึ้น
 ให้แพร่หลายได้หมด ก็จะเป็นคุณแก่การศึกษาไม่น้อยทีเดียว เพราะ
 บรรดาผู้ศึกษาจะได้มีโอกาสพบเห็น ทำการตอบส่วนกันคว้าได้สะดวก
 มนต์เหตุของหนังสือชุดประชุมพงศาวดารมีดังนี้ ต่อมาได้มีผู้นิยม ก็ได้
 ทรงรวบรวมตำนานและพงศาวดารต่าง ๆ พิมพ์ต่อไปอีกเป็นภาคที่ ๒ ที่ ๓

ต่อกันไปโดยลำดับ ไม่มีกำหนดว่ากี่ภาค หรือเรียบเรียงเรื่องเป็นลำดับ
อย่างไร แต่ว่าจะหาเรื่องพงศาวดารได้พอรวบรวม ถ้าผู้ศรัทธาว่า
จะสร้าง ก็พิมพ์เป็นภาคหนึ่ง ๆ เป็นลำดับไป กรมศิลปากรก็ได้เจริญ
รอยตามหนังสือต่อมา จนบัดนี้ หนังสือประชุมพงศาวดารจึงเป็นภาคที่ ๒๓
คือ ฉบับที่พิมพ์ ส่วนที่พิมพ์มาแล้วแต่ต้น มีเรื่องอะไรบ้าง ได้ให้
เจ้าหน้าที่รวบรวมจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อขึ้นไว้เป็นพิเศษส่วนหนึ่ง ดัง
แจ้งอยู่ในบัญชีที่พิมพ์ไว้ต่อท้ายคำนำนี้ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องการจะ
ทราบว่ภาคใดมีพงศาวดารและตำนานเรื่องอะไรบ้าง ก็จะได้สืบค้นดู
ได้สะดวก

ก่อนอธิบายถึงพงศาวดารและตำนานที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เห็น
สมควรเล่าเรื่องชาติไทยไว้แต่ย่อ ๆ พอให้ทราบเรื่องติดต่อกัน

ย่อมเป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า ไทยเราแต่เดิมมา มีชาติภูมิอยู่ใน
แคว้นแคว้นแดนดินที่เรียกในทุกวันนี้ว่า ประเทศจีนตอนใต้ เป็นชาติ
ใหญ่ชาติหนึ่งมาแต่ก่อนพุทธกาล จำเนียรกาลต่อมาไทยบางพวกได้ยก
ลงมาในแหลมอินโดจีน ในชั้นต้นได้มาตั้งถิ่นฐานลงทางตอนเหนือของ
ประเทศสยาม แต่แรกที่ยกลงมา ถ้าจะสันนิษฐานตามตำนานและ
พงศาวดารที่มีอยู่ เช่นเรื่องราวที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้เป็นต้น คงจะ
แยกกันอยู่เป็นเมืองเล็ก ๆ ตั้งอยู่เป็นอิสระระแวกกันก่อน คือต่างคน
ต่างอยู่เป็นเมือง ๆ ไป ในสมัยที่กล่าวนี้ ดินแดนตอนใต้ของแหลม
อินโดจีนตกอยู่ในอำนาจของชนสองชาติ ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาเดียว

กัน คือ มอญและขอม ส่วนที่เห็นขึ้นไป ว่าทางแคว้นฉานนา อำนาจ
ของชาติทั้งสองนี้จะแผ่ไปถึงก็แต่บางคราวบางสมัยเท่านั้น เขตต์สูงสุด
ตามที่ปรากฏในตำนาน ก็เพียงเมืองหริภุญไชย ส่วนทางแคว้นฉานข้าง
อำนาจขอมแผ่ไปถึงดินแดนที่เรียกในตำนานว่าเมืองอมงค์เสถา

พวกไทยที่ยกตมมาปกครองบ้านเมืองในแคว้นฉานนา ที่นับ
ว่าเป็นเมืองสำคัญ ก็มีเมืองหริภุญไชย คือ นครจำปุน เมืองเงินยาง
เชียงแสน และเมืองพะเยา เมืองหริภุญไชยรวมทั้งนครเขตกี้ คือ
นครจำปางนั้น เป็นดินแดนที่เชื่องค่นางจามเทวี (เป็นชาติขอม บาง
ที่ถือว่าเป็นมอญ แต่ดูเหมือนยังไม่ยุติกัน) ปกครองสืบสันตติวงศ์ลงมา
หลายชั่วกษัตริย์ เป็นเวลาช้านานกว่า ๘๐๐ ปี ภายหลังสิ้นเชื้อพระวงศ์
เพราะต้องเสียดินแดนแก่พระยาเมงรายกษัตริย์ในราชวงศ์เชียงแสน ดัง
มีเรื่องแจ้งอยู่ในหนังสือจามเทวีวงศ์ และหนังสือชินกาลมาลินี ซึ่งหอ
สมุดแห่งชาติได้พิมพ์แล้ว ส่วนทางเมืองเชียงแสน และเมืองพะเยา
มีกษัตริย์ชาติไทยปกครอง ข้อสำคัญในเรื่องราวของกษัตริย์ไทยใน
แคว้นฉานนา ก็ที่ในชั้นแรกเมื่อตั้งเป็นบ้านเมืองขึ้นแล้ว ค่อยมาเมื่อมี
กำลังอำนาจขึ้น ก็ขยายเขตต์ให้ใหญ่โตออกไป สุดแล้วแต่กษัตริย์
องค์ใดมีอิทธิพลมากและน้อย เพราะฉะนั้นการขยายเขตต์แดนจึงเป็น
ไปตามเวลาของผู้เป็นใหญ่ผู้นั้นเท่านั้น มิได้ยึดยวถาวรต่อไป เพราะ
เขตต์แดนที่ปกแผ่ออกไปถึง ก็มักให้ราชบุตรออกไปครอง โดยเหตุที่
ราชบุตรเหล่านั้นบางทีก็แตกร้างกัน จึงต้องแยกย้ายให้ไปอยู่เสียห่าง

โกดกัน ครั้นต่อมา บุตรหลานที่ไปกินเมืองสืบต่อมา ก็มักตั้งตนเป็น
 อีตัสระ ไม่ปรองดองรวมกันให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนา เป็นประเทศใหญ่
 ให้ยังยืนชนได้ ช้า ๆ นาน ๆ เกิดผู้มั่งมีขึ้นที่เมืองใดเมืองหนึ่ง ผู้
 มั่งมีนั้นก็แผ่อำนาจเขตต์ออกไปกว้างขวาง อย่างพระเจ้าพรหมและพระ
 เจ้ามังราย ในราชวงศ์เชียงแสนเป็นต้น ครั้นผู้มั่งมีบุญแก้ว เมือง
 ต่าง ๆ ในราชอาณาจักรก็ก่อกบฏแยกกันอีก จะเร็วและช้าก็แล้วแต่
 เหตุการณ์ เหตุนี้บ้านเมืองในแคว้นตานนา ที่แยกกันอยู่เป็นอีตัสระ
 เป็นแคว้น ๆ จึงมักเป็นวุ่นเครือเชื้อชาติเดียวกันมาแต่เดิม อย่างที่
 เรียกกันเป็นคำมัญว่า บ้านพี่เมืองน้องเกี่ยวเนื่องกัน ความสนิทสนม
 จึงมีอยู่ต่อกัน เช่นพระเจ้าเมงรายแห่งเมืองเชียงแสน ขุนจำเมืองแห่ง
 เมืองพะเยา ซึ่งเป็นกษัตริย์มีอำนาจผู้หนึ่ง และพระร่วงเจ้าแห่งกรุง
 สุโขทัย จึงปรากฏในตำนานว่าได้เป็นมหามิตรสนิทสนมกันมาก ทั้ง
 ก็เพราะมีชาติเชื้อเชื้อเป็นไทยด้วยกัน พงศาวดารและตำนานเมือง
 ต่าง ๆ ก็มักมีเรื่องร่วมกันในคอนต้น จะผิดแปลกกันบ้างก็ในส่วนที่
 เป็นพดความ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุที่ในชั้นเดิมร่วมวงศ์กันมาด้วยอีกประการ
 หนึ่ง แล้วต่อมาจึงได้แยกเรื่องไปคนละทาง อย่างเช่นพระเจ้าชัยศิริ
 ซึ่งเป็นต้นพระวงศ์พระเจ้าอู่ทอง และสืบเชื้อวงศ์ไปจากพระเจ้าพรหม
 ก็มีเรื่องแยกออกไปจากตำนานเชียงแสน ในพงศาวดารและตำนาน
 เมืองอื่น ๆ ก็เป็นทำนองเดียวกัน

อนึ่งเป็นการสมควรที่จะกล่าวไว้ในที่นี้ด้วยว่า เรื่องราวอันเป็น

คอนตันของพงศาวดารแต่ละตำนานต่าง ๆ ของเก่า มักเป็นเรื่องเกี่ยว
 ไปในทำนองนิยายนิทานไม่น่าเชื่อ เป็นการยากที่จะถือเอาเป็นหลักฐาน
 ได้แน่นอน ศักการศักดิ์ ชื่อบุคคลและชื่อภูมิประเทศบ้านเมืองก็ดี ก็
 มักมีต่าง ๆ ไม่ตรงกัน ชื่อบุคคลคนเดียวกัน ก็อาจมีหลายชื่อ บางที
 เรื่องก็สืบต่อกัน แต่เรื่องอย่างนี้มีความเป็นธรรมดา มีอยู่ทั่วไปทุก
 ประเทศ เพราะเป็นเรื่องดึกดำบรรพ์นานาน ได้อาศัยสืบต่อกันมา
 ตามที่มั่งเก่ากันอยู่ในพื้นเมือง ธรรมดาว่าเรื่องราวที่สืบต่อกันมาใน
 หมู่มนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด โดยมากย่อมจะมีมูลแห่งความ
 จริงปนอยู่เสมอ เรื่องชนิดนี้จึงอาจแบ่งได้เป็นสองส่วน คือส่วนหนึ่ง
 มีความจริงเป็นพงศาวดาร อีกส่วนหนึ่งเป็นเรื่องปรัมปราที่เกิดจาก
 ความคิดนึกของมนุษย์ เรื่องทั้งสองชนิดนี้ย่อมมีประโยชน์ด้วยกัน แต่
 เป็นคนละทาง เรื่องเหล่านี้ บางทีอาจรักษาเอาความทรงจำแต่ครั้งสมัย
 ดึกดำบรรพ์ไว้ได้ต่อมา บางทีเรื่องราวที่จำไว้ได้ มีอยู่ในประเทศถิ่น
 ต่าง ๆ เป็นเรื่องราวอย่างเดียวกัน ก็อาจสืบสาวราวเรื่องถึงทางคิด
 ต่อกันแห่งประเทศถิ่นเหล่านั้นได้ ข้อลำบากยากยิ่งก็อยู่ที่รู้จักแยกเอา
 ความจริงในเรื่องออกจากเรื่องที่คิดนึก อันไม่เป็นความจริงเท่านั้น
 หาใช่ว่าเรื่องทั้งหมดเหลวไหลไม่มีประโยชน์เสียทีเดียว เพราะฉะนั้น
 หน้าที่ของผู้อ่านผู้ศึกษา จึงไม่ใช่อยู่ที่อ่านหาข้อค่อนขอคดคอยจับผิด
 แต่อยู่ที่จะค้นคว้าหาความจริงที่มีอยู่ในเรื่อง ว่าจะได้มาเป็นประโยชน์
 มากหรือน้อยเท่านั้น เมื่อทราบความสำคัญดังกล่าวนั้นแล้ว การอ่าน

เรื่องย่อจะได้ประโยชน์ดังนี้

บัดนี้จะได้กล่าวถึงเรื่องราวที่มีอยู่ในพงศาวดารเมืองเงินยางเชียง
แสน และตำนานถึงหนวติกุมารโดยฉะเพาะ

พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน เริ่มด้วยเรื่องเทวบุตรชื่อดาว
จกหรือตะจิงกราชจุติมาครอบครองเมืองหิรัญญนครเงินยางซึ่งภาย
หลังได้ชื่อว่าเมืองเชียงแสน เชื้อพระวงศ์พระเจ้าดาวจกได้สืบต่อกันมา
หลายชั่วกษัตริย์ และบางองค์ก็แยกย้ายไปปกครองเมืองต่าง ๆ เป็น
หลายสาย เรื่องไปหมดอยู่ตอนแผ่นดินพระเจ้าเมงราย พงศาวดารเชียง
แสนฉบับนี้ ดังเกิดดูว่าย่อมาก และชื่อในเรื่องก็ไม่สู้ตรงกันนัก เห็นจะ
เป็นเพราะคัดลอกกันมาหลายทอด ไม่ได้สอบทาน เรื่องตะจิงกราชเทว
บุตรในคอนต้นของพงศาวดารเชียงแสนฉบับนี้ ย่อมมีปรากฏอยู่ใน
พงศาวดารเมืองอื่น ๆ มีพงศาวดารเมืองเชียงใหม่ น่าน และพะเยาเป็น
ต้น ใจความก็เป็นอย่างเดียวกัน จะแปลกกันก็แต่พงศาวดาร คือบาง
ฉบับก็กล่าวถึงว่าพระเจ้าอนุรุทแห่งกรุงสุโขทัยได้ประชุมเชิญท้าวพระ
ยานาชาประเทศในชมพูทวีปไปลงปลักราช ยังขาดอยู่แต่แคว้นตานา
ไทย เพราะในสมัยนั้นยังว่างกษัตริย์อยู่ พระเจ้าอนุรุทจึงไปเฝ้าขอรับรอง
ต่อพระอินทร์ ๆ ก็ให้ตะจิงกราชเทวบุตร (บางฉบับก็เขียนว่า ตะ
จิงกราชบ้าง ดาวจกบ้าง) จุติมาเป็นกษัตริย์เมืองหิรัญญนครเงินยาง
เห็นได้ว่าเรื่องดาวจกนี้ มีมูลที่มาแห่งเดียวกัน บางทีจะมีเค้ามูลความ
จริงในพงศาวดาร แต่จะเป็นเรื่องโบราณนานไกล ทรงจำกันได้

สืบมาอย่างนี้ ๆ จะไม่ใช่เป็นเรื่องในสมัยเดียวกับพระเจ้าอนรรฆ ดัง
 ที่บางฉบับกล่าวไว้ ซึ่งตกอยู่ใน พ.ศ. ๓๖๐๐ เพราะในตำนานถึงหน
 วติกุมาร ก็มีเรื่องดาวจกเหมือนกัน แต่กล่าวไว้ว่าเป็นหัวหน้าชาวป่า
 ซาคิตะว้า เรียกว่าปู่เจ้าดาวจก หาใช่เป็นเทพบุตรที่จุติลงมาเป็นท้าว
 พระยามหากษัตริย์ไม่ และว่าเป็นเรื่องอยู่ในสมัยต้นพุทธกาล ก่อน
 เรื่องดาวจกในพงศาวดารเงินยางเชียงแสนมากมาย ปู่เจ้าดาวจกนี้ ใน
 พงศาวดารโยนกของพระยาประชากิจกรจักร (แช่ม บุนนาค) ว่าที่
 ชื่อเขื่อนเพราะเป็นหัวหน้า มีจกคือจอบขุดดินมากกว่า ๕๐๐ ขนไป
 และในตำนานพระธาตุอวยรุ้ง ก็กล่าวเช่นเดียวกันว่า “มีมัลกย
 ผู้มีชื่อว่าเจ้าดาวจก ผู้มีชื่อว่าเจ้าดาวจก และบุคคลทั้งต้องผู้มี
 มีจกเข้าแต่ละคนละ ๕๐๐ ดูก ดวดได้ชื่อว่าดาวจก” ถ้าจกหมายถึง
 จอบขุดดินแล้ว เรื่องเทพบุตรดาวจกในพงศาวดารเชียงแสนจะแปลว่า
 อะไร ได้มีผู้สันนิษฐานว่า บางทีจกคำนี้ จะเป็นคำเดียวกับโจกที่แปล
 ว่าหัวหน้าได้บ้างกระมัง ดาวจกก็แปลว่าหัวหน้าของพวกตะว้า แต่
 อย่างไรก็ดี คำว่าจกนี้ มีแปลกอยู่อย่างหนึ่ง ที่ไปพ้องเข้ากับชื่อของ
 แคว้นเสฉวน หรือตอนหนึ่งของเสฉวนในภาคใต้ของประเทศจีนคือจาก
 แคว้นยูนนานขึ้นไป แต่โบราณมาแคว้นเสฉวนมีชื่อว่าตักหรือจก และ
 ว่าเป็นชื่อของชาติหนึ่งในแคว้นนั้นด้วย ซึ่งบางทีก็เรียกว่าปาจก พระเจ้า
 เฒ่าในเรื่องสามก๊กก็ได้มาปกครองแคว้นเสฉวน ก็ได้พระนามว่า พระ
 เจ้าจกชั้นฮ่องเต้ แปลว่าพระเจ้าแคว้นจกแห่งราชวงศ์ชั้น ดินแดนที่

อยู่ในตอนใต้ของแคว้นเสฉวนแต่โบราณมา ย่อมเป็นที่อยู่ของชนชาติไทยส่วนหนึ่งเหมือนกัน บางทีอาจจะเป็นชื่อของชาติไทยที่เรียกว่าอ้ายหญ้ายาวก็รู้ไม่ได้ หากดาวหรือความชื้นจะเป็นได้บ้าง ก็น่าจะเกี่ยวเนื่องมาถึงคำว่าดาวจกในตำนานทางตานาคด้วย

ตำนานสิงหนวัติกุมาร ดำเนินเรื่องว่า สมัยต้นแห่งพุทธกาล สิงหนวัติกุมารโอรสพระเจ้าเทวภคแห่งนครไทยเทศ คือเมืองราชคฤห์นครหลวง และสืบเชื้อสายมาจากไทยเมือง เสด็จออกจากเมืองราชคฤห์มาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้จนใกล้แม่น้ำโขง ถึงแคว้นซึ่งแต่เดิมเรียกว่าเมืองสุวรรณโคณฑาเป็นเมืองร้างมาแต่เก่าก่อน (มีตำนานเรื่องเมืองสุวรรณโคณฑาส่วนหนึ่ง) แคว้นนั้นเป็นที่อยู่ของพวกตะว้า มีปู่เจ้าดาวจกเป็นหัวหน้า เจ้าสิงหนวัติกุมาร ได้สร้างเมืองตรงแถวถิ่นนั้น ให้ชื่อว่าเมืองนาคพันธู์สิงหนวัตินคร หรือโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแสดสืบพระเจ้าแผ่นดินมาหลายชั่วกษัตริย์ จนเมืองโยนกนาคพันธู์สิงหนวัตินครถล่มทะลายกลายเป็นหนองไป เพราะเหตุที่พระเจ้าแผ่นดินและราชบุตรไปกินปลาตะเพียนเผือก (ในพงศาวดารโยนกกล่าวปลาใหญ่เผือกในตำนานเมืองหนองหานก็มีเรื่องเป็นตำนานคล้าย ๆ กัน แต่ว่าเป็นกะรอกเผือก) สันเชื้อวงศ์เจ้าสิงหนวัติกุมารเพียงเท่านั้น ค่อยต่อไป กล่าวถึงเรื่องพระเจ้ากรุงราชเทวบุตรรับอัญเชิญพระอินทร์จุติมาเป็นกษัตริย์ เป็นเรื่องตอนเดียวกับพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน แต่มีข้อความพิสดารกว่ามาก ในการพิมพ์ตำนานสิงหนวัติกุมารคราวนี้ ต้องแปล

ญ

ออกจากคัน ฉะบับหนังสือไทยเหนือมาเป็นภาษาไทยสยามเสียชั้นหนึ่ง
และทำในเวลาเร่งร้อนกำหนดงานมีวันจำกัด ไม่มีเวลาชำระสอบทานได้
ละเอียด เพราะแปลเสร็จเท่าใด ก็ต้องรีบส่งไปลงพิมพ์ทันที จึงน่าจะ
มีที่บกพร่องอยู่บ้างไม่มากนักน้อย ในการแปลคราวนี้ ได้รักษาดำนวน
โวหารของเดิมไว้บริบูรณ์ คำแต่ละประโยคใดที่ฟังไม่ได้ชัดในภาษาไทย
สยาม ก็ได้จัดแปลและอธิบายเป็นบรรทัดก็ได้ไว้ เท่าที่จะสามารถจัดทำ
ได้ ส่วนบางคำที่เป็นคำสำคัญให้อยู่ในภาษาทางเหนือ ได้จัดตามดำเนียง
ในภาษานั้นให้ดูเป็นตัวอย่างในหน้าคัน ค่อไปได้เปลี่ยนเป็นภาษาไทย
สยาม เพื่อไม่ให้เกิดความรุงรังตาในเวลาย่าน ส่วนข้อป้และศกตามที
นับกันอยู่ทางเหนือก็ได้จัดพิมพ์ไว้เป็นพิเศษอยู่ค่อไปนี้ สำหรับการตรวจ
สอบได้สะดวก

อนึ่งพงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ทางแคว้นตานนา มักแต่งขึ้นใน
สมัยที่พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง เหตุนี้ จึงต้องมีเรื่องราว
ทางพระพุทธศาสนาแทรกไว้ด้วยตลอดไป ในตำนานสิงหนวัติกุมารัน
เริ่มต้นก็กล่าวถึงพระพุทธประวัติ ค่อเป็นลำดับมาจนเสด็จดับขันธปร
นิพพาน แล้วถึงตำนานสังคายนา พิมพ์คราวนี้ได้ตัดเรื่องที่ถูกกล่าวเหต่าน
ออก เพราะไม่เกี่ยวกับเรื่องโดยตรง ทั้งใจความก็กล่าวซ้ำ ๆ ซาก ๆ
ตามโวหารที่นิยมกันสมัยนั้น ถึงจะตัดออกก็ไม่ทำให้เสียเนื้อถ้อยกระทง
ความอย่างไร

ขออนุโมทนากุศลบุญราศีที่เจ้าภาพได้พิมพ์หนังสือเรื่องนี้แจกเป็น

๖

วิทยาทาน จงบรรลุผลตบรردادแก่นางราชพินิจจัย (ขึ้น โสฬสจินดา)
ให้ดำรงอยู่ในคติสุขทุกเมื่อ เทอญ,

กรมศิลปากร

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๗๘

บัญชีรายชื่อในหนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑

๑. พงศาวดารเหนือ
๒. พงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐ
๓. กรุงสุโขทัยตามศิลาจารึก
๔. พงศาวดารเขมร
๕. พงศาวดารพะม่า รามัญ
๖. พงศาวดารล้านช้าง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒

๑. เรื่องตั้งเจ้าพระยาณรงค์ศรีธรรมราช
๒. พงศาวดารเมืองถลาง
๓. พงศาวดารเมืองไทรบุรี
๔. พงศาวดารเมืองตรังگان
๕. พงศาวดารเมืองกัณฑ์

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓

๑. พงศาวดารเมืองปัตตานี

(๒)

๒. พงศาวดารเมืองสงขลา
๓. พงศาวดารเมืองเชียงใหม่

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔

๑. พงศาวดารความเก่า ฉบับ จ. ศ. ๑๑๓๖
๒. พงศาวดารเมืองตะแวก ฉบับสมเด็จพระนารายณ์รามาธิบดี
(นักองค์เอง)
๓. พงศาวดารมณฑลอุดร ฉบับหม่อมอมรวงศ์วิจิตร
(ม.ร.ว. ปฐม คณาทร ณกรุงเทพ ฯ)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕

๑. จดหมายเหตุจีน ว่าด้วยกรุงสยามแต่โบราณ
๒. เรื่องศักราชรัชกาลกรุงศรีอยุธยาตามที่สอบใหม่
๓. พงศาวดารดาบเงิน ของพระยาประกาศกิจกรจักร (เข้ม
บุณนาค)
๔. พงศาวดารเมือหาดวงพระบาง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖

เรื่องไทยรบพม่าครั้งกรุงเก่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗

๑. คำให้การจับกักเรื่องเมืองบาดั
๒. คำให้การเถาเรื่องหนังราชด้
๓. คำให้การขุนโชนเรื่องพระพุทธรบาท
๔. คำให้การนายจาด เรื่องเหตุการณ์ในเมืองพะม่า เมื่อพระ
เจ้ามินดงทิวกด

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘

๑. จดหมายเหตุไหร
๒. จดหมายของหมื่นกังคิตป์
๓. พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับพระจักรพรรดิพงศ์ (จาด)
๔. พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๔ เรื่องปฐมวงศ์
๕. คำานพระโกศ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๙

๑. พงศาวดารเมืองเชียงรุ่ง
๒. พงศาวดารเมืองไถ
๔. พงศาวดารเมืองแกลง
๔. พงศาวดารเมืองเชียงแขง

(๔)

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๐

ราชวงศ์ปกรณ พงสาวดารเมืองน่าน

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๑

พงสาวดารเมืองหลวงพระบาง

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๒

จดหมายเหตุของราชทูตฝรั่งเศสเข้ามาในแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์ และจดหมายเหตุของหมอบรัดเต

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๓

๑. คำนานวังหน้า
๒. เทศนาบวรราชประวัติ
๓. พระนามเจ้านายในพระราชวังบวร

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๔

๑. คำให้การมอญหัวนแม่ทัพพะม่า
๒. คำให้การพระมหาโค มหาภุช เรืองเมืองพะม่า

(๕)

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๕

เรื่องเมืองพัทลุง

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๖

พงสาวดารเมืองพระตะบอง

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๗

ตำนานเด็กหอยแตรบ่อนเบี้ยในกรุงสยาม

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๘

๑. เรื่อง ราชกร คำ ขายใน กรุง สยาม ครั้ง แผ่น ดิน สัมเด็จพระ
นารายณ์
๒. เรื่องราวเจ้าพระยาวิชาเยนทร์
๓. เรื่อง ทูตานุทูต ของ สัมเด็จพระนารายณ์ ออกไป กรุง ฝรั่งเศส
ครั้งสุดท้าย

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๙

๑. จดหมายเหตุหอศาสตราคม
๒. จดหมายเหตุของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ เรื่องพระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จทอดพระเนตรสุริยุปราคา
ที่หัวอก

(๖)

๓. แปลงจุดหมายเหตุของเซอร์แฮร์รีออกเจ้าเมืองสิงคโปร์ผู้มาเฝ้า
ที่หน้าอก
๔. กระแสรับตั้งครั้งรัชกาลที่ ๕ เรื่องสุริยุปราคา เมื่อปีมะโรง
พ. ศ. ๒๔๓๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๐

จดหมายเหตุทางไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยากับญี่ปุ่น

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๑

จดหมายเหตุเจรจากความเมืองในระหว่างไทยกับพม่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๒

พงศาวดารเมืองหัวพันห้าทั้งหก

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๓

๑. คำนานการเกณฑ์ทหาร
๒. คำนานกรมทหารบกราบที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๔

จดหมายเหตุเรื่องปราบฮ่อ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๕

เรื่องสถานที่และวัตถุซึ่งสร้างในรัชกาลที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๖

ตำนานวังเก่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๗

เรื่องไทยกับฝรั่งเศสเป็นไมตรีกัน ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๘

๑. พงศาวดารญวน
๒. ประวัตินามะหะหมัด

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๙

อธิบายเรื่องราวทูตไทยไปยุโรป กับจดหมายเหตุเรื่องราวทูต
ไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๐

เรื่องราวทูตไทยไปประเทศฝรั่งเศส ในรัชกาลที่ ๕

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๑

จดหมายเหตุเรื่องมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาประเทศสยาม

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๒

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๓

บุรพภาคพระบรมมเทศนา เนติมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๔

ว่าด้วยหนังสือสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศสยามกับฝรั่งเศส
ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๕

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๖

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง

(๘)

กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเพทราชา

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๗

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าเสือและแผ่นดินพระเจ้า
ท้ายสระ

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๘

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าบรมโกศ

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๙

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าเอกทัศ กับครั้งกรุง
ธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทรตอนต้น

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๐

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๓

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๑

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศษ ซึ่งเข้ามาตั้งกรุงศรี
อยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๒

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๒

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศษ ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๓

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๓

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศษ ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๔

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๔

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศษ ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๕

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๕

จดหมายเหตุเรื่องทูตไทยไปประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๖

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเกสต์ ซึ่งเข้ามาตั้งกรุงกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๖

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๗

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเกสต์ ซึ่งเข้ามาตั้งกรุงกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๗

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๘

จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ราชทูตฝรั่งเกสต์ซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี ครั้นแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๒

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๙

จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ราชทูตฝรั่งเกสต์ ซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีในกรุงสยาม ครั้นแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๕๐

ตำนานเมืองระนอง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๑

จดหมายเหตุเรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
สวรรคต

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๒

จดหมายเหตุเรื่อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
สวรรคต

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๓

๑. พงศาวดารเมืองสงขลา
๒. พงศาวดารเมืองนครศรีธรรมราช
๓. พงศาวดารเมืองพัทลุง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๔

พงศาวดารเรื่องอิเหนา

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๕

ว่าด้วยอังกฤษเข้ามาทำสัญญากับไทย

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๖

ว่าด้วยเหตุการณ์เมืองเขมรตอนใต้รัชสงครามไทยกับญวน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๗

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๘

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๙

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๐

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๑

๑. พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน

๒. ดำนาจถึงหนวกกุมาร

ข้อปในหนังสือเล่มนี้

ไจ้	ชวด
เป่า	ฉลู
ยี่	ขาด
เมา	เถาะ
ดี	มะโรง
ไต้	มะเด็ง
ซ้ง	มะเมีย
เมด	มะแม
ด้น	วอก
เต้า	ระกา
เต็ด	จอ
ไก่อ	กุน

ข้อศกที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้

กาวบ	เอกศก
ดับ	โทศก
ระววย	ตรีศก

เมิง	จิตวาสก
เบิก	เบญจสก
กัต	ฉอสก
กต	ฉปตสก
ตวง	อัฐฐสก
เต้า	นพสก
กา	ฉัมฤทธิสก

วิธีนับนี้ ทางไทยเหนือเขาคอกไฉ่น้ำ เช่นปี่ชวดเขกคอก ใช้ว่า “กาบใจ” ปี่ฉตุโทสก ใช้ว่า “ดัมเป้า” ดังนี้เป็นต้น และใช้นับสกตามอย่างข้างจีน มิได้นับสกตามจุดศักราช จุดศักราชที่เราใช้กันอยู่ตัวเลขท้ายตรงกับสกเดิมอ เช่นปี่ชวด เขกคอก ตัวเลขท้ายจุดศักราชต้องเป็น ๓ มิได้เปลี่ยนเป็นอื่นเลย ส่วนในหนังสือเล่มนี้ เพราะเหตุที่ใช้นับสกอย่างข้างจีน และใช้จุดศักราชอย่างไทย สกจึงมิได้ตรงกับเลขตัวท้ายของจุดศักราช เช่นกาบใจ มิได้ตรงกับ ๓

สถาบันหอสมุดแห่งชาติ

สารบาญ

พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแต่น	หน้า ๓
ดะจังกราชเนรมิตบันไดเงิน	„ ๓
ดะจังกราชเตะบริวารตงมาตามบันไดเงิน	„ ๓
ตำนานเมืองเชียงด้า	„ ๒๐
พระยาตรังจักษ์ตักคักราช	„ ๒๐
ดะจังกราชอุปัติ	„ ๒๐
ดะจังกราชครองเมืองเงินยาง	„ ๓
เจ้าเมืองยวนถวายบรรณาการ	„ ๓
พระมเหสีดะจังกราชอธิษฐานขอโอรส	„ ๔
ประสูติโอรส	„ ๔
ประสูติดาวเกตาแก้วมาเมือง	„ ๕
โอรสทั้ง ๓ ไปจับปู	„ ๕
ดะจังกราชให้โอรสหาโอรสทั้ง ๓	„ ๖
ดาวเกตาแก้วมาเมืองยกพลไปฆ่าปู	„ ๖
ดาวเกตาแก้วมาเมืองทูตบิดาให้แยกกันไปอยู่คนละเมือง	„ ๗
ดาวเกตาแก้วมาเมืองเสวยราชย์	„ ๘
ดาวเคียงสร้างแปลงเมืองเงินยาง	„ ๘
สันตติวงศ์ของดาวก่อ ดาวเกื้อะ พืดาวเกตาแก้วมาเมือง	„ ๘

ขุนจอมธรรมไปด้วยเมืองภูพานยาว	หน้า ๓๐
ขุนจอมธรรมทรงดีปณิธิมิตต์	,, ๓๓
ขุนจอมธรรมรู้นิมิตต์	,, ๓๒
จดหมายกำหนดคน	,, ๓๓
อุปทานิชธรรม ๗ ประการ	,, ๓๔
ขุนเจ็ยง ขุนจอม เกิด	,, ๓๘
ขุนเจ็ยงเรียนวิชา	,, ๓๘
ขุนเจ็ยงเสวยราชย์	,, ๓๐
ขุนเจ็ยงรบกับพระยาแก้ว	,, ๓๓
เหตุที่จะเกิดศึกพระยาแก้ว	,, ๓๓
ถวายพระนามขุนเจ็ยงว่า พระเจ็ยงฟ้าธรรมิกราช	,, ๓๓
พระยาธรรมิกราช (ขุนเจ็ยง) ตั้งโอรสทั้ง ๕ ไปครองเมือง	,, ๓๕
อัครเทวีพระยาธรรมิกราชเห็นอัศจรรย์ ๓๐ ประการ	,, ๓๖
พระยาแมนตาออกชอกฟ้าคายื่นฆ่าพระยาธรรมิกราช	,, ๓๖
ต้นตติวงศ์ขุนจอมเมืองพะเยา	,, ๓๗
พระยาจำเมืองเกิด	,, ๓๗
พระยาจำเมืองเรียนวิชา	,, ๓๘
พระยาจำเมืองเสวยราชย์	,, ๓๘
เชิดวงศ์พระยามังราย	,, ๓๘
พระยามังรายสร้างเมืองเซียงราย	,, ๓๘

พระร่วงเข้าหาเทวจำเมือง	หน้า ๓๐
พระยาจำเมืองตามจับพระร่วงได้	,, ๓๑
พระยามังรายตัดสินความพระยาจำเมืองกับพระร่วง	,, ๓๒
พระยามังรายแผ่อำนาจ	,, ๓๓
พระยามังรายสร้างเมืองเชียงใหม่	,, ๓๓
ต้นตอวงศ์พระยาจำเมือง	,, ๓๕
ต้องยายตาสร้างพระประธาน	,, ๓๖
ตำนานการสร้างพระประธาน	,, ๓๗
นิทานแก้วมุตทุ่งเชียง หนองเชียง	,, ๔๗
คำถามคำตอบ	,, ๕๓

ตำนานสิงหนวัติ	หน้า ๕๖
เทวกาตเสวยราชย์เมืองนครไทยเทศ	,, ๕๖
โอรรถิธิดาของเทวกาต	,, ๕๖
สิงหนวัติกุมารไปหาที่ตั้งเมือง	,, ๕๖
สิงหนวัติกุมารสร้างเมืองนาคพันธุสิงหนวัตินคร	,, ๕๗
สิงหนวัติกุมารได้เมืองอุโมงค์เสดา	,, ๖๐
พระยาอชุตราชเสวยราชย์เมืองโยนก	,, ๖๓
พระยาอชุตราชได้นางปทุมวัตต์เป็นมเหสี	,, ๖๒

มหากัสสปเถรเจ้านำพระมหาธาตุเจ้ามายังเมืองโยนก	หน้า ๖๔
พระยาอชุตราชพระราชทานที่แก้มหาธาตุเจ้า	” ๖๕
พระยาอชุตราชให้ช้างค้ำมาหัตถ์รูปกัมมโตฤกษ์	” ๖๕
มหากัสสปเถรเจ้าได้ตั้งเจ้าผู้พิพากษา	” ๖๕
มหากัจจายนเถรเจ้านำมหาธาตุเจ้ามาสู่โยนกนคร	” ๖๕
พระยาอชุตธรรมิกราชตาย	” ๖๗
พระมัยรายราชโอรสเสวยราชสมบัติแทน	” ๖๗
มหาวชิรโพธิเจ้ากับฤๅษณ์นำพระบรมธาตุจากเมืองราชคฤห์	
มาสู่เมืองโยนก	” ๖๗
พระมัยรายราชเจ้าขอมีตักสิรัक्षाพระบรมธาตุ	” ๖๘
พระมัยรายราชเจ้ามีราชบุตร ๒ คนราชธิดา ๒ คน	” ๗๐
พระมัยรายราชเจ้าแบ่งราชสมบัติ	” ๗๐
ตั้งเวียงไชยนำรายัน	” ๗๐
สันตติวงศ์พระมัยรายราชเจ้า	” ๗๒
เสียเมืองโยนกนครแก่พระยาขอมคำ	” ๗๔
พระองค์พึงเจ้าถูกขอมขับไปอยู่เวียงศรีทวง	” ๗๕
เทว้พระองค์พึงประสูติโอรส	” ๗๕
คำอธิษฐานของล้ามเถร	” ๗๖
ความฝันแห่งเทว้ของพระยาศรีทวง	” ๗๗
เทว้ศรีทวงประสูติโอรสให้ชื่อว่าพรหมกุมาร	” ๗๗

ความฝันของพรหมกุมาร	หน้า ๘๓
พรหมกุมารได้ช้างตามฝัน	, ๘๔
พรหมกุมารห้ามบิดาไม่ให้ส่งด้วยพระยาขอม	, ๘๔
พรหมกุมารเตรียมตัวพระยาขอม	, ๘๕
พรหมกุมารยกพลมาต่อรบพระยาขอมดำ	, ๘๖
พระยาขอมดำพ่ายหนีแก่พรหมกุมาร	, ๘๖
พระยาอินทร์ในรมิตกำแพงหิน	, ๘๗
พระองค์พังเจ้าได้ครองเมืองโยนกครั้งที่ ๒	, ๘๘
พรหมกุมารยกให้ทุกชีวิตคนให้เป็นอุปราชา	, ๘๘
พรหมกุมารได้แก้ว	, ๘๙
พรหมกุมารกับแก้วไปสร้างเวียงไชยปราการ	, ๘๙
พุทธโฆษาจารย์มหาเถรเจ้าชำระพระธรรม	, ๘๙
บรรจุพระมหาธาตุเจ้าไว้กลางเวียงไชยนารายณ์	, ๙๐
การสืบสันตติวงศ์พระองค์พัง	, ๙๑
พระองค์ไชยศิริโอรสได้ครองเวียงไชยปราการต่อจากพระ องค์พรหมราชเจ้า	, ๙๑
กษัตริย์เมืองสุวรรณภูมิเมืองเมยกรพดมารบเวียงไชยปราการ	, ๙๒
พระองค์ไชยศิริเจ้าเดี่ยวเวียงไชยปราการ	, ๙๓
พระองค์ไชยศิริสร้างเมืองกำแพงเพชร	, ๙๔
พระองค์มหาไชยชนะเจ้าราชโอรส เป็นกษัตริย์เมืองโยนก	, ๙๔

ชาวโยนกนครกินปลาตะเพียนเผือกตัวใหญ่	หน้า ๙๔
ความพิณาศของเวียงโยนก	๙๕
ขุนตังได้เป็นใหญ่	๙๗
การสู้รบต่อกันมา	๙๘
พระยาอินทร์ให้ดะจังกะราชเทวบุตรตงมาเป็นเจ้า	๓๐๐
ดะจังกะราชตัดคักราช	๓๐๓
ดะจังกะราชสร้างเวียงเหรัญญนครเงินยางเชียงแสน	๓๐๒
ญาณรังสีมหาเถรเจ้านิมนต์มหาธาตุเจ้ามายังเวียงเหรัญญ นครเงินยางเชียงแสน	๓๐๓
เวียงฝาง	๓๐๔
เวียงเชียงรายเวียงเชียงของ	๓๐๕
ดะจังกะราชมีโอรส ๓ องค์	๓๐๕
โอรสทั้ง ๓ ไปจับปู	๓๐๖
โอรสทั้ง ๓ ไปกินเวียง	๓๐๖
ดะจังกะราชตาย	๓๐๗
เจ้าดาวแก้วเสวยราชสมบัติแทน	๓๐๗
ต้นคตวิงศ์ของดะจังกะราช	๓๐๘
ท้าวแก้วคำตันเจ้าเมืองน่านฆ่าพระยาดาวจังกะวาเรือนคำแก้วตาย	๓๐๘
พระยาควักกวาวโอรสพระยาดาวจังกะวาเรือนคำแก้วฆ่าท้าว แก้วคำตันตาย	๓๐๙

พระยาควักวาวได้ครองเมืองเงินยางเชียงแสน	หน้า ๓๓๐
ขุนเทืองโอรสครองเมืองค่อมมา	,, ๓๓๐
ขุนเทืองได้นางเอกไค้	,, ๓๓๑
นางเอกไค้ให้บุตรแก่ขุนเทือง	,, ๓๓๒
ขุนท่งโอรสได้กินเมืองแทน	,, ๓๓๒
นางเอกไค้ได้เห็นโอรส	,, ๓๓๒
ขุนท่งได้ของวิเศษจากปู่ย่าตายาย	,, ๓๓๓
ขุนท่งสร้างเวียงเชียงเรือง	,, ๓๓๓
ขุนท่งประกาศไม่ให้ทำร้ายสัตว์	,, ๓๓๔
จอมผาเรืองหุดานครองเมืองแทนขุนท่ง	,, ๓๓๕
โอรสของเจ้าจอมผาเรือง	,, ๓๓๕
บิดาของพระยาตาวชิน	,, ๓๓๖
พระยาอ้ายเจืองกับเจ้าอุปราชขุนเจืองชนช้างชนะ	,, ๓๓๗
เจ้าขุนเจืองได้อัครมเหสี	,, ๓๓๘
เจ้าขุนเจืองได้เป็นพระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชาเสวยราชสมบัติ	
เมืองหริภุญนครไชยบุรีเงินยางเชียงแสน	,, ๓๓๘
พระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชได้เครื่องบรรณาการแะเมืองต่าง ๆ	,, ๓๓๘
พระยาเจืองฟ้ารู้ข่าวศึก	,, ๓๓๙
พระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชส่งบุตรไปครองเมือง	,, ๓๓๙
ต่าง ๓๐ ประการปรากฏแก่อัครเทวดาขุนเจือง	,, ๓๔๐

พระยาแมนตาออกชอกฟ้าดาขึ้นนำพระยาธรรมิกราช	หน้า ๓๒๒
ต้นคตวงศ์ต่อจากพระยาธรรมิกราช	,, ๓๒๓
โอรสพระยาดาวเมง	,, ๓๒๓
คำทำนายของบัทมังกฤๅษีเกี่ยวกับโอรส	,, ๓๒๔
มังรายราชโอรสครองเมืองเชียงราย	,, ๓๒๔
มังรายได้เสด็จนครในเวียงเงินยางเชียงแสน	,, ๓๒๕
ภๅษี ๔ คนตูกพระยาวองค์ฟางโพธิญาณ	,, ๓๒๕
ภๅษีทง ๔ ตรงเกศาธาตุแห่งพระพุทเจ้า	,, ๓๒๖
ภๅษีแยกกันกระทำสมณธรรม	,, ๓๒๖
ผู้เป็นใหญ่ในเมืองจอมคุงค	,, ๓๓๓
ท้าวมังรายทรงสร้างรูปไว้ที่ดอยจอมหงส์	,, ๓๓๒
ท้าวมังรายทรงไต่ถววง	,, ๓๓๓
ท้าวมังรายรบกับชาวตะ	,, ๓๓๕
มังคัมมังเคียนทำอุบายเอาชนะตะได้	,, ๓๓๖
ท้าวมังรายให้อุตรพราหมณ์มาตๅที่จะสร้างเมือง	,, ๓๓๗
เหตุผลในการตั้งชื่อเมืองต่าง ๆ	,, ๓๓๗
ท้าวมังรายให้มังคัมมังเคียนกินเมือง	,, ๓๓๘
โอรสธิดาของพระยามังราย	,, ๓๔๐
พระยามังรายใช้ให้หมื่นฟ้าทำถคัก	,, ๓๔๓
พระยายๅเมืองถำพนหงเชื่อเตยงหมื่นฟ้าไว้	,, ๓๔๒

การกระทำต่าง ๆ ของหมื่นฟ้า	หน้า ๑๔๓
พระยามังรายได้เมืองลำพูน	,, ๑๔๔
พระยามังรายครองเมืองหริภุญไชย	,, ๑๔๕
พระยามังรายกับพวกรบชนะพระยาชัยกับพวก	,, ๑๔๖
พระยามังรายให้โอรสครองเมืองต่าง ๆ	,, ๑๔๗
พระยามังรายให้หมื่นฟ้าครองเมืองหริภุญไชย	,, ๑๔๗
พระยามังรายออกไปอยู่ไชยปราการ	,, ๑๔๘
พระยาแสนพุลถานไปแต่งเมืองเชียงราย	,, ๑๔๙
เขตต์แดนเมืองเชียงแสน	,, ๑๕๒
พระยาแสนพุลได้พระบรมธาตุ	,, ๑๕๗
บริจาคที่ให้แก่พระบรมธาตุ	,, ๑๕๘
เขตต์แดนพินนาเชียงราย	,, ๑๖๐
เขตต์แดนพินนาเงินยางเชียงแสน	,, ๑๖๐
พวกฮ่อรบเมืองเงินเชียงคอง	,, ๑๖๒
ฮ่อพากันพ่ายหนีไป	,, ๑๖๓
เจ้าน่านกินเมืองเชียงคองแทนพระยานครสวรรค์	,, ๑๖๔
พุงตายังแก้วฮ่อยกพลมารบเมืองเงินเชียงคอง	,, ๑๖๔
พุงตายังแก้วตายในสนามรบ	,, ๑๖๕
ฮ่อพ่ายหนี	,, ๑๖๕
พระยาแสนพุลสร้างเวียงเงินยางเชียงแสนใหม่	,, ๑๖๗

พระยาแสนพูให้โอรสครองเมืองต่าง ๆ	หน้า ๓๗๐
พระยาแสนพูตาย	,, ๓๗๐
สันตติวงศ์ต่อจากพระยาแสนพู	,, ๓๗๑
ทำวมหาพรหมสร้างวัดและเจดีย์บรรจุพระมหาธาตุ	,, ๓๗๒
พระราชเจ้าก่อนผู้ครองเมืองพึ่งเชียงใหม่รบชนะย่อ	,, ๓๗๔
พระมหาเถรเจ้าศิริวงโส	,, ๓๗๕
ฮ้อยกมารบตานนา	,, ๓๗๕
ศิริวงโสมหาเถรเจ้าเป็นราชครู	,, ๓๗๕
พระยาลำปะยาให้ขุนแสงรบย่อ	,, ๓๗๗
ลำนพระยาทำสัตย์ลำนานกัน	,, ๓๗๗
อุบุญฐากมหาธาตุเจ้าจอมของ	,, ๓๗๗
ขุนแสงได้เป็นพระยาสุวรรณคำตานาครองเมืองไชยบุรี	
นครเชียงใหม่	,, ๓๗๘
หมื่นพร้าวได้ครองเมืองเชียงใหม่	,, ๓๘๒
หมื่นเชียงตุงหรือหมื่นพร้าวสร้างวัด	,, ๓๘๒
หมื่นจั่วหลานอติโตกราชได้ครองต่อมา	,, ๓๘๓
หมื่นจั่วสร้างวัด	,, ๓๘๓
พระยาอติโตกราชเป็นพระยาหลวงเมืองลำด	,, ๓๘๔
การครองเมืองเชียงใหม่สืบต่อกันมา	,, ๓๘๕
เจ้าฟ้ามังทาบได้เมืองเชียงใหม่	,, ๓๘๘

เจ้าพ่ามังทดาให้เจ้าฟ้าสาววัดถ้ำมกนิเมืองเชียงใหม่	หน้า ๓๘๘
พระหวัระมังทดาครองเมืองเชียงใหม่	,, ๓๘๙
เจ้าฟ้าสุทโธเกิดทะเลาะกันกับเจ้าอุปราชามังแด จ้อเจ้า	,, ๓๙๑
แสนหลวงเรือดอนเป็นเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตร	,, ๓๙๓
เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรถูกจับขัง	,, ๓๙๔
เจ้าฟ้าสุทโธรวบรวมราชดีได้เมืองฝาง	,, ๓๙๓
จิมฟ้าหมวกคำตูกเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรได้ครองเมืองเชียงใหม่	,, ๓๙๔
เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกับเจ้าฟ้าหมวกคำตูกได้เป็นใหญ่ในฐานนา ทั้งมวต	,, ๓๙๕
วัดในเวียงไชยบุรีเชียงแสนทั้งหลาย	,, ๓๙๕
วัดนอกเวียงไชยบุรีเชียงแสนทั้งหลาย	,, ๓๙๗
วัดที่ดอนมุตกาว	,, ๓๙๘
พระเจ้าศรีสุทโธรวบรวมราชตาย	,, ๓๙๙
นัญชะได้เป็นกษัตริย์แทน	,, ๓๙๙
การสืบต่อกันมาของเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตร	,, ๓๙๙
ศึกย่อมาติดเมืองอังวะ	,, ๓๙๙
พระเจ้าเมืองเบ่พ่ายแก่ชาวอโยธยา	,, ๔๐๐
เอกาทศรถปราบได้เมืองเชียงใหม่	,, ๔๐๐
การครองเมืองเชียงใหม่สืบต่อกันมา	,, ๔๐๓
ไปเมงซาระเจ้าเมืองเชียงใหม่ฆ่ามณีนีหงวนเชียงแสน	,, ๔๐๓

มหาธรรมครองเมืองเชียงใหม่	หน้า ๒๐๓
เมืองเชียงใหม่ตั้งขึ้นเป็นขาม่าน	,, ๒๐๔
นตของธาตุเจ้าจอมกิตติ	,, ๒๐๕
เจ้าฟ้าดกทัณเมืองเชียงใหม่	,, ๒๐๕
พระเจ้าหาญวงศ์นครพิชัยเชียงใหม่	,, ๒๐๗
พระยาหาญเมืองพมวงเมืองเชียงใหม่	,, ๒๐๘
องค์นักได้เป็นเจ้าเชียงใหม่	,, ๒๐๘
เชียงใหม่เป็นอิสระ	,, ๒๐๘

พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน

จะกล่าวถึงภุมเทวดาอันมีชื่อว่าตเวจจกราช อันมีใครให้เป็น
คุณในพระพุทธศาสนา จึงพิจารณาดูในเมืองมนุษย์แล้วก็รู้ด้วยปัญญา
ว่าศาสนาแห่งพระพุทธเจ้าจะตั้งอยู่ในเมืองยวนตราบเท่า ๕๐๐๐ พรรษา
ส่วนตเวจจกราชก็เจรจาปราศรัยกับด้วยเทวธิดาผู้เป็นภรรยาว่า ภาตุเท
ตุกรนาง กาเด อันว่ากาเดมันก็เป็นกาเดอันบริสุทธ์แล้ว ควรเราทั้งสอง
ลงไปเป็นท้าวพระยาในเมืองมนุษย์ แล้วจะได้ยกยอพระพุทธศาสนามาก
สมควรแล้ว ส่วนนางเทวดาผู้เป็นภรรยาก็รับคำพระสามีว่า ถ้าธุ ถ้าธุ
ดังนี้แล้ว ส่วนตเวจจกราชเทวดาก็เนรมิต อุโบ เหรณณเสณีเย
มีพระองค์หนึ่งพาดแต่บนเขาถึงกลางทุ่งตรงหินเดาเตะหินกอง ขณะ
นั้นชนทั้งหลายได้เห็นแล้วก็เรียกกันมาดูเป็นอันมาก ชาวยวนทั้งหลาย
มีพระยายวนเป็นประธาน ทั้งอุปราชเสนาอำมาตย์ราชบุตรและนักบวช
ทั้งปวงพากันมาดูด้วยกันชาด้วยรูปเทียนดอกไม้นี้ทุก ๆ คน เขาสรรเสริญ
ว่า ถ้าธุ ถ้าธุ เทวดาองค์ประเสริฐมาเนรมิตมันได้เป็นอันดีงาม ดังนี้
ส่วนเทวดาทั้งสองมีภุมเทวดาพินหนึ่งเป็นบิหาร ก็ลงมาด้วยบันไดอัน
ตเวจจกราชเทวดาผู้เป็นสามีนำหน้า ภรรยาตามหลังกันแล้วถนัดพิศ
โบกวี สุนุกสนานโดยเสียงดนตรีเครวดังซี้ ดูเพราะเหมาะแก่ห่มมนุษย์
ทั้งหลาย ครั้นลงมาถึงแผ่นพสุธาแล้ว ก็เนรมิตอาสน์เงินอันหนึ่ง

กว้าง ๑๒ คอก ยาว ๓๗ คอก สูง ๘ คอก ไว้ไว้รวมไม้ฟูดชาคันหนึ่ง
ไม้ฟูดชาคันนั้นใหญ่ตั้งมีรวมกว้างขวางยิ่งนัก ส่วนพระจังกษเทวดาก็
ขึ้นยืนอยู่บนอาสน์เงินนั้นแล้ว ก็ร้องบ่าวประกาศว่า ชนา ตูกรชน
ทั้งหลาย มยี้ อันว่าเราทั้งหลายเป็นพระยาเทวดามีชื่อว่าพระจังกษเทว-
ราช เราจะมาเป็นพระยาแก่ท่านทั้งหลาย เพื่อจะได้ตั้งด่อนท่านทั้งหลาย
ให้รู้ท่านของท่านคือธรรมะธรรมโม ให้ตั้งอยู่ในไครวันครันครนาคมน์
ทุก ๆ คนจะดีหรือไม่ ส่วนว่าคนทั้งหลายก็รับโดยคำว่า ด่าๆ ด่าๆ
ตั้งนั้นทุกคน เหตุนี้จึงได้ชื่อว่า เขียงด่า มาจนทุกวันนี้

บัดนี้จะกล่าวปฐมศักราชก่อนบ่มะแมศศรีศก ศักราชได้ ๕๑ ปี
ต่อมาถึงบ่มะแมศศรีศกพระพุทธรเจ้าเข้าสู่พระปรินิพพาน ต่อมาถึงปีชาต
เฮา ๕๑๘ มาประสมด้วย เป็น ๘๐๐ พรรษา ยังมีพระยาองค์หนึ่งชื่อ
ศรีจักร์ เป็นเจ้าเมืองดังกาศศักราชเก่าเคย ตั้งใหม่อีกคือ ๑ ปีเถาะ
เอกศก ตั้งแต่นั้นมาได้ ๘๐๐ พรรษา ต่อมาถึงปีจอ ทศศก พระยา
อนุรุทธได้ครองเมืองภูกามฟ้าตัดเก่า ตั้งใหม่คือ ๑ ปีกุน เอกศก เป็น
ศักราชแต่นั้นมามีได้ตัดเศ

จะกล่าวถึงท้าวโศปาศิทธิณ และท้าวณเกิดมาในวันเสาร์ยาม
เที่ยง เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีกุน เอกศก ครั้นเกิดมาแต่ครอง
อภิเศกก็เกิดมาด้วยพร้อมทุกประการ ส่วนภุมเทวดาพันหนึ่งแต่ละคน
ทั้งหลายมีท้าวพระยาเป็นประธาน ก็พากันอภิเศกท้าวโศปาศิทธิให้เป็น
พระยา ทรงพระนามว่าพระจังกษ แต่หมอบด้อมบัตินบ้านเมืองให้ท่าน

ได้เสียครึ่งหนึ่ง ส่วนเทพดาพันหนึ่งแสนแฉกการอภิเศก บ้างก็อยู่
ด้วยท้าวละจิงกราช บ้างก็เสด็จไปที่อยู่ ครั้นถึงที่อยู่แล้ว ส่วนพระองค์
ที่พาต้อยนั้นก็กลับหายไป จนพระนันททั้งห้าอยู่ที่อยู่ไกลตามิทัน จึงร้อง
ถามซึ่งกัน บางคนก็บอกว่าเงินย้ง ๆ เมืองนั้นจึงได้ชื่อว่า เมืองเงินย้ง
ต่อมาบัดนี้เรียกกันว่า เมืองเงินยาง จนถึงทุกวันนี้แต่

ส่วนท้าวละจิงกราช ก็มีพระราชอาชญาให้เรือหาเอาเงินนั้น
มาตีเป็นบ่วงเป็นตราเงินยาง ให้รู้ว่าเป็นเงินทิพย์ แล้วท่านก็จำหน่ายทำ
บุญให้ท่านแก่คนทั้งห้า และสร้างกุฏิวิหารตามแต่พระราชศรัทธาทุก
ประการ ส่วนความสรวลเสรวนก็ปรากฏไปทั่วบ้านน้อยเมืองใหญ่ทุกตำบล
โดยคำว่า ท้าวองค์จากเมืองสุวรรณคัมภีร์โดยอุปบัติในเมืองเงินยาง ทำ
ให้บ้านเมืองรุ่งเรืองสุขเกษมมากนักหนา ชาวบ้านชาวเมืองทั้งห้าพา
กันยี่สิบทุกตัวคน จากนั้นมาได้ ๖ ปี พระยาที่เป็นเจ้าเมืองยวน ก็พร้อม
กันประชุมท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ราชบัณฑิตและไพร่ทั้งห้า ให้ทนาย
คู่ถูกขานมาวันก่อนเป็นมงคลได้แล้ว ก็พากันนำเอาของบรรณาการ เป็น
ต้นว่าเงินทองเสื้อผ้าข้าว มาโคกระบือ นมมาถวายแล้วก็ตั้งนำพระสุคัน
ธนิบริสุทธ์ ยกขึ้นเป็นใหญ่ตั้งพระนามใหม่ว่า ละจิงกราชเอกกษัตริย์
ครั้นท่านได้เป็นเอกกษัตริย์แล้ว ก็ตั้งสอนท้าวพระยาเสนาอำมาตย์
ราชบุตร ให้ตั้งอยู่ในไตรรัตน์ธรรมาคมน์ทุก ๆ คน ท่านช่วยเมือง
เจริญนคร ก็ชนพมหาราชพระเจ้ายศยอราช (คือต้อยตุง) ทุกปีมี
ได้ชาติ ท่านก็บังคับให้พวก ท้ามนะ คือผู้รักษาพระเจ้ายศ ๕๐๐ คน

อยู่รักษาพระเจดีย์ตามประเพณีโบราณมาแต่ก่อน บ้านเมืองก็ย่อมมี
 ความเจริญสุขทุกเมื่อ แต่ว่าพระมหากษัตริย์องค์นั้นยังห้ามโอรสจะ
 ดื่บเชื้อวงศ์ครองสมบัติแทนตนไม่ ท่านพิจารณาดูแล้วจึงบอกให้พระ
 ราชเทวีว่า เราเกิดมาในเมืองมนุษย์ปางนี้ ก็ปรารถนาอยากได้ทำ
 พระยาที่เที่ยงธรรม มีความเมตตาผู้อาณาประชาราษฎร์ให้ถาวรไป
 ภายหน้า จะเป็นที่ยำรุงพระพุทธศาสนาบำรุงเรื่องต่อไป บัดนี้เราทั้งสอง
 ยังห้ามบุตรจะดื่บเชื้อวงศ์ไม่ เหตุคึงนางจึงอุทดำห์รักษาเบญจศีล
 อัญญุคัตให้เที่ยงแล้ว จึงตั้งอธิษฐานซึ่งเทวดาอินทร์พรหมแล้วขอให้
 พระโอรสผู้ประเสริฐ จะได้สืบพระราชวงศ์

ฝ่ายนางเทวีก็รับคำพระสามีว่า ส่ำซุ ส่ำซุ ตี ตี คึงนี้ แด่นาง
 ก็กระทำตามคำพระองค์บอกทุกประการ อยู่มามิช้านานนางก็ทรงครรภ์
 ชอนจะรวบริดคัตตอนถอนบท ครั้นถึงกำหนด ๓๐ เดือนถ้วนแล้ว นางก็
 ประสูติพระโอรสองค์หนึ่ง ในปีออก อัฐศก วันเดือนไม่ปรากฏ อยู่มา
 ได้ช้านาน ถึงกุมารผู้นี้ใหญ่มาพอเดินเหินไปมาได้แล้ว พระนางเทวีก็
 ทรงครรภ์อีก พอถึงกำหนด ๓๐ เดือน นางก็ประสูติธิดาอีกผู้หนึ่ง
 ในปีจอ เอกศก ครั้นกุมารผู้นี้ใหญ่พอเดินไปมาได้แล้ว ยังมีในคันทหนึ่ง
 พระนางเข้าสู่ที่บรรทมในปราศรัยปราสาท นางก็ทรงพระสุบินนิมิต
 ปรากฏอัศจรรย์ยิ่งนักหนา ฝันว่ายังมีแก้วตมหนึ่งตมมีคมรุ่งเรืองทวไป
 ในเมืองเงินยางทั้งปวง แด่นางก็มีความโลมณัตยินต์ ครั้นคันทนั้นแล้ว
 ก็ไปบอกเล่าให้พระสามีฟังทุกประการ

• น่าจะเป็นโอรส

ส่วนพระจักรพรรดิมหาษัตริย์ก็พิจารณาดูความฉันทนั้นแล้ว ก็ด้วย
 ปัญหาท่านก็บอกว่า ภทฺเท ตูกรนาง นิमितต์แห่งนางนี้เป็นอันดั้นก
 ผู้มีบุญสมภารจะมาถือปฏิสนธิในท้องแห่งนางเป็นแน่ แล้วนางจงรักษา
 ครรภ์แห่งนางไว้ให้ดี บุตรผู้จะเจตยวณตายยิ่งกว่าบุตร ๒ คนที่เกิด
 ก่อนนั้นแต่ ครั้นว่าครรภ์แห่งนางแก่ได้ ๓๐ เดือนบริบูรณ์แล้ว ก็
 ประสูติบุตรอีกผู้หนึ่งเป็นชาย มีลักษณะเนื้อตัวบริสุทธิ์งดงามหาที่เปรียบ
 บมิได้ คดอดเมื่อบสวด เอกศก ศคยศักราชได้ ๖๒ ปี เดือน ๘
 ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันพฤหัสบดี ครั้นกุมารผู้นั้นใหญ่มาแล้ว พระบิดาจึงตั้ง
 นามว่า ดาวเกตาแก้วมาเมือง ครั้นใหญ่มาพอคิดราชการได้ ขณะ
 นั้นยังมีปวตฺหนึ่งใหญ่เท่าช้างแก้วมีลูก ๒ ตัว เวลาดางคืนมันพาตุ
 เทียวหากินกัดข้าวกล้าในภูม้นาแห่งคนทั้งหลาย ก้ามมันคับข้างก็ตาย
 คับโคกระบือก็ตายชีวิต

ส่วนว่าพระมหาษัตริย์ผู้เป็นบิดาก็คงจะให้บุตรทั้ง ๓ คนพี่น้องไปทำ
 ภายหลัง ๓ ตัวแม่ลูก กุมารทั้ง ๓ ก็พากันต้องนำตามรอยไป ๓ ตัวนั้น
 ครั้นไปถึงระหว่างเขาแห่งหนึ่งก็มองเข้าไปเห็นปญอยู่ในรูถ้ำ ผู้พี่ ๒ คน
 ก็ซุกรูบังคืบให้ผู้น้องเอาสวิงไปดักไว้ได้น้ำแล้ว ถือตระบองไว้คนหนึ่ง
 มิฉะนั้นชะรอยปญี่กำลังมันจะโดดออกไป ฝ่ายผู้น้องว่า ไหนๆ ก็เรามา
 พบนี้แล้ว ซุกเอาให้ได้มิดหรือ จะให้มันไปได้น้ำฉันไม่ไป ฝ่ายว่าพี่
 ทั้ง ๒ ก็ดำน่องว่าให้ไปจงได้ ผู้น้องเสียไม่ได้ก็ไปตามคำพี่ทั้ง ๒ ก็เอา
 สวิงไปดักไว้ได้น้ำ มีถือตระบองอยู่ทั้น พอถึงพระอาทิตย์ตกนกร้อง

ทั้ง ๒ พันธของขลุ่ยยังไม่เป็นทองเป็นที เหตุว่ารูทึมนั้นแข็งเหลือเกิน ครั้น
 คำแถว ๒ คนพี่น้อง ก็เกลื่อนหินก้อนใหญ่เข้าทับรูไว้ แล้วก็กลับ
 มาบ้านแค่ ๒ คน หาได้เรียกผู้ของที่อยู่ได้นามาคด้วยไม่ ครั้นคำแถว
 ผู้ของที่อยู่ได้นาคอยฟังเหตุการณ์ ก็มิได้ร่ายรู้ดี ทั้งพิจารณาอยู่ว่า
 จะเป็นประการใดหนอ จำจะไปดูพทง ๒ คู่อน คิดคงนแฉกชนน
 ไปที่ปากกรุปก็ไม่เห็นพทง ๒ ผู้ของคนเดียวก็กลับมามานทงกลางค
 ครนังแฉกไปกล่าวเหตุการณ์ทงปวงให้บิดาฟัง ครนบิดาได้ฟังผู้ของ
 บอกตงน ก็เรียกพทง ๒ มา ทานกตั้งสอนว่าเจ้ายังหวังใจปรารถนา
 จะเป็นผู้ดีไปข้างหน้า เหตุไฉนมิได้มีความพิจารณา ทั้งน้องเดียวไม่เรียก
 มาด้วย เป็นการไม่ดีเลย ไบราณว่าคนรักใหญ่เท่ารอยตั้นเตือ คนซ้ง
 คนเบือกวางเท่าเตือดำแพน ต้มตามเห็นพิ ซึ่งตามเห็นน้อง รุงรังมิ
 แหมมแถมซ้งใหญ่ บ้างก้งซ้งบก บ้างทกตงน บ้างคิดให้อยู่ บ้างยุ
 ให้เห็น บ้างทำให้ได้ บ้างโหดให้เสีย บ้างทำให้ถึ บ้างค้ให้ท้ง เป็น
 การไม่ดี เจ้าชักไปซ้งซาย เจ้าอ้ายชักไปซ้งชวา น้องก้งวาน้องจจะจ
 พักว่าพะจะเภา มิได้เลย จะเป็นข้าราชการต้องได้คิดพิจารณาดู ร้ายดี
 ประการใด ครนเห็นจะสมควรก็ให้ควร ถ้าไม่สมควรก็ท้งเสีย จ้งจะ
 เป็นผู้ใหญ่ได้ กุมารทง ๒ ครนได้ยินบิดาสอนตงนนักโกรชง มิได้เชื่อ
 ถ้อยพ้งคำของบิดาตั้งสอนเลย

ต่อมาวันหนึ่ง ส่วนดาวเกลาแก้วมาเมืองก็เรียกพรตโยธามาให้
 มาก ให้มีเครื่องอาวูกรบมือทุกคน บ้างก็เอาจอบเคียมไปด้วย ครน

ถึงแล้วก็เอาดวงดงคักไว้ไคว้^๕ บ้างก็ระวงอยู่ บ้างก็ซุดไปมิได้หยุดมือ
 ดักประมาณ ๓๐๐ ศอก ก็ถึงที่อยู่ ๓ คิว ถูกปั่วหนึ่งวิ่งออกมา
 ก่อนไปถูกดวงเข้า เขาก็พากันทุบตีทำลายฆ่าให้ตายแล้ว ก่อนเอากัม
 บั^๕มาทำกตอง ส่วนปั่วพิกับแม่ปั่ว ๒ คิวแม่ถูกหนึ่งวิ่งออกมาที่หลัง
 เขาพากันฟันแทงด้วยหอกดาบก็ไม่เข้า ทุบตีด้วยไม้กระบองก็ไม่ตาย
 กระตองมันแข็งนักเหลือที่จะประมาณ มันเอากัมกับถูกจุมกคนชาติไป
 นำทุเรศนัก มันฆ่าคนตายหลายคนแล้ว ปั่วทั้ง ๒ แม่ถูกก็ดองน้ำแม่
 หนึ่งไปถึงแม่ตะว่า จากแม่ตะว่าไปถึงแม่น้ำของ คนทั้งหลายพากันช้ำ
 ช้ำ^๕มาไปตามฆ่าก็ไม่เห็น ปั่ว ๒ คิวไปซ่อนกายอยู่ในถ้ำหนึ่งถ้ำนัก คนทั้ง
 หลายก็เหลือดีที่กล้าที่จะคิดอ่านฆ่าปั่วนี้ได้ พากันกลับมาที่อยู่ของคน

ชื่อนักไว^๕ จะกตัมกต่างถึงดาวเกลาแก้วมาเมืองก่อน ส่วนดาว
 เกลาแก้วมาเมือง จึงกราบทูลพระบิดาเจ้าดาวหลวงว่า ครัน^๕เราจะอยู่
 ด้วยกันทั้ง ๔ คนพอถูก ก็จะไม่กว้างขวางยัดยวไปข้างหน้า เพราะฉะนั้น
 ขอบิดาจึงได้มีความกรุณาตั้งแต่งให้ลูกทั้ง ๓ ไปอยู่คนละแห่งละที่ จะ
 อยู่ด้วยกันอยู่^๕รู้^๕ากบิดามารดาหรือ ครันและบิดามารดาแก่ชราไปไม่ได้
 ถูกกักตัวภัยอันตรายจะมีภายหลัง เหตุพิพิทั้ง ๒ นั้นเป็นคนคชคัง^๕นัก
 ส่วนดะจิง^๕กราช^๕ครันได้ฟังลูกว่าดังนั้น ก็พิจารณาครัน^๕แจ้งแล้ว แบ่งราช
 สัมบัติคือช้างม้าเงินทองให้ได้เสมอกันทั้ง ๓ คนพี่น้อง แล้วแจกให้ไป
 อยู่หัวเมือง ผู้พี่ให้ไปอยู่เมืองน้ำแข็งของ ผู้กลางให้อยู่เมืองยง^๕ผู้
 น้องให้อยู่ในเมืองว่าราชการแทนบิดา ส่วนดะจิง^๕กราช^๕ผู้เป็นบิดาก็ให้

ไปนำเอานางแก้วรูปทิพย์ อันเป็นลูกสาวพระยาเมืองหลวงบุคา มาเป็น
 อัครมเหสีแก่ดาวฤๅณแก้วมาเมือง แล้วบิดาก็ตั้งสอนให้ดาวฤๅณ
 แก้วมาเมืองตามประเพณีธรรมเนียมทุกประการ แล้วท่านก็อยู่ด้วยสมบัติ
 ถึงอายุได้ ๑๒๓ ในปีฉลู ตรีศก ศดิยศักราชได้ ๑๒๓ ปี พระพุทธ
 ศาสนาดวงแก้วได้ ๓๓๐๓ พรรษา ดาวฤๅณแก้วมาเมืองครองสมบัติ
 แทนบิดาได้ ๕๒ ปี ก็ประชวร ถึงแก่กรรมดวงไป แล้วบุตรหลาน
 อันเป็นเชื้อราชวงศ์สืบแทนต่อ ๆ กันมา ตั้งแต่ละโว้จกกราชมา
 ถึงดาวเคียงได้ ๑๐ ชั่วท้าวแล้ว

ส่วนดาวเคียงก็ว่าฟังว่า บ้านเมืองใดไม่มีรั้วบ้านกำแพงเมือง
 แน่นหนานั่น เมืองนั้นก็หาเป็นราชธานีใหญ่ไม่ ครั้นแต่ละชาติก็มา หา
 ฟังมิได้ ชายชงของบุกกตไทนก็สมควรจะสร้างกำแพงเมืองขึ้น ครั้น
 ท่านพิจารณาดังนั้นแล้ว ก็ไปตรวจดูถิ่นฐานที่จะสร้างกำแพงเมือง ทำ
 ก็ให้นักการไปตัดเอาหัวยางอันหนึ่งเกี่ยวกับถ้ำแห่งหนึ่ง แล้วเดินไป
 ทิศเหนือถึงแม่น้ำแห่งหนึ่งชื่อแม่ตะว้า ทิศตะวันออกเอาแม่น้ำเป็นแดน
 ครั้นจึงเชือกหมายเขตต์แดนแล้ว ก็เร่งให้ราษฎรทั้งหลายทำให้ง
 เสาไม้ค้ำทุกที่ทุกแห่ง แล้วก็นิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาสวดมนต์ทำให้เป็น
 สวรรค์ดินมงคล ที่จะสร้างวังแห่งหนึ่ง ที่กลางใจเมืองแห่งหนึ่ง แล้ว
 ลำดับไปประตูเมืองทั้ง ๓ แห่งแต่ละในเมืองทุกที่เอาสายสิญจน์วงรอบกำ
 พวงเมืองแล้ว ขุดให้เป็นหลุมที่จะฝังเสาอินทขีระและกำแพงเมืองก็ให้
 รดด้วยน้ำมนต์ แล้วนิมนต์พระท่านสวดมหาสมณีและมังคลทั้ง ๗ ประ

การแฉะธรรมจักร ครั้นกระทำเสร็จแล้วจึงเอาแก้ว ๗ ประการมีรัศมีต่าง ๆ แฉะยันต์ตระกูลดีมีชื่อว่าฝนแสนห่า พ้าทำตายกำแพงแสนชั้นใต้ไว้ใน ให้เอารองคั้นเส้าทุกคั้น แล้วให้ทำรูปช้างม้าโคกระบือทำด้วยทองคำ แล้วเอาฝังไว้ทั้ง ๕ ทิศ ครั้นได้ฤกษ์วันดีแล้วก็ให้พวกคนตรีพิณพาทย์ประโคมกลอง เคียงครึกครื้นเป็นที่สนุกสนาน ราษฎรทั้งหลายก็พากันไปตีทุกคน แล้วก็พากันปลูกเส้าชั้นให้พร้อมกัน แล้วเอาเพ็ชรรัตนจินดาคำควรมีเมือง ๓ ลูก มหานิธ ๓ ลูก มรกต ๓ ลูก ทับทิมคำควรมีเมือง ๓ ลูก แล้วเอาใส่ในไหทองคำใบหนึ่งฝังไว้ใต้หอสงครวนนอกหัวนอน เพราะว่าจะให้เป็นมงคลต่อไปข้างหน้าชั่วลูกชั่วหลาน เหตุตั้งนั้นเมืองนั้นจึงได้ชื่อว่า ยางลำย ถ้าหนังสือว่าถ้าเกี่ยว น้าแม่ตะว่า ได้ชื่อว่าแม่ลำย ต่อมาถึงบัดนี้แต่ เมื่อดาวเคียงสร้างเมืองเทวัญนคร ตติยศักราชได้ ๑๕๓ ปีมะแม ตรีศก วันอาทิตย์เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำเดี๋ยงแต่ท้าวดาวเคียงมาถึงขุนเงินได้ ๑๑ ชั่วท้าวต่อ ๆ กันมาแต่

ฝ่ายดาวก่อดาวเกาะไปอยู่เมืองม้าเซียงของแฉะเมืองยงนั้นก็มีบุครมีหลานแพรวหลายชนแล้ว เขาก็แต่งให้ไปอยู่หัวเมืองทุกตำบล บางคนก็ไปสร้างบ้านสร้างเมืองอยู่ตามชอบใจแห่งเขา ส่วนขุนเงินแล้วส่งมบิแทนบิดาก็มีบุครชาย ๒ คน ผู้พี่ชื่อขุนขึ้น ผู้น้องชื่อขุนจอมธรรม ขุนเงินผู้เป็นบิดาก็รำพึงว่า ชาติข้างสาร ๒ ตัวอยู่ร่วมโรงเดียวกัน รู้แต่จะเป็นอริซึ่งกันมิได้ขาดเคย ส่วนบุตรทั้งสองนี้ควรจัดแจงให้อยู่คนละเมืองถึงจะดี คิดแล้วก็แบ่งสมบัติให้ คือ ข้างม้าเงินทองแฉะตั้งของ

ต่าง ๆ ให้ได้มอกันแล้ว ให้ขุนจอมธรรมไปเสวยเมืองภูกาม ท่านก็
จัดแจงแต่งวิพลทหารไปตามแต่ที่ขุนจอมธรรม ไปตามระยะทางนาน
ได้๗ราตรี จึงไปถึงบ้านเชียงหม่นตระวางเขาแล้ว ก็พักอยู่^{๕๕}ที่นั่น ตาม
โบราณประเพณีท้าวพระยาแต่ก่อน ครั้นจะเสวยราชสมบัติย่อมพักอยู่
บ้านเชียงหม่น^{๕๖}แต่ก่อน เหตุบ้านนั้นเป็นเค้ามูลของเมืองนั้น แล้วท่าน
ก็ให้เสนา ๓ คน ผู้หนึ่งชื่อพนธ์เสนา ผู้หนึ่งชื่อบัณฑิตเสนา ผู้หนึ่งชื่อ
ว่าสามัญญา ใช้ให้ไปพิจารณาดูในเมืองเชียงแก่นให้ทั่วทุกที่ทุกตำบล
ยังจะมีชัยมงคลหรือไม่ ท่านก็พักอยู่^{๕๗}ที่นั่นได้หลายราตรี ที่พักนั้น
ก็ไถ่น้ำ ท่านก็ให้ขุดคลองน้ำ ขาดเห็นว่าขุดเหมือน ขุดตั้งแต่แม่น้ำ
สายตามาจนถึงที่พัก เพราะว่ามี^{๕๘}พุดข้างน้ำจะได้กินได้สบายตามชอบใจ
นานจนได้ชื่อว่า แม่เหมือง เท่าถึงทุกวันนี้

ฝ่ายว่าพนธ์เสนาและสามัญญาก็พิจารณาอยู่ในเมือง ก็จึงเชื่อก
ดูกระบวนหน้ากว้างมีอยู่ ๓๐๐๐ วา หน้ายาวมี ๑๒๐๐ วา ร่องกำแพง
ลึก ๗ วา ประตูเมืองมี ๘ แห่ง กำแพงทิศตะวันตกสูง ทิศตะวันออก
ต่ำ ใต้ใหญ่มี ๒ แห่ง ใต้หนึ่งมีทิศอีสาน ใต้หนึ่งมีทิศพายัพ
พนธ์เสนาและสามัญญาก็รู้ได้ว่าเมืองนี้เป็นมงคลอันประเสริฐ กำแพง
เมืองตั้งอยู่ริมคันเขาข้างประตูตะวันออกมีไม้ ๓ ต้น ตามคัมภีร์ว่าเมือง
นี้^{๕๙}นามดีหราชอาณาจักรก็พากันกราบทูลขุนจอมธรรมทุกประการ แล้วท่าน
ก็ประกาศป่าวให้เสนาอำมาตย์ราชทูตทั้งปวงทำให้เป็นการมงคล คือ
ฉลองเมืองตามเทศกาลโบราณแต่ก่อนแล้ว ให้ไปนิมนต์พระสังฆราช

มาถึงพระยาที่จะด้วยเมือง แล้วให้บุชชาด้วยรูปเทียนดอกไม้ทุกตำบล
แล้วให้นำมายังสิริวิฑูรย์ทักมั่งคตมั่งเสดศีระเป็นประธาน ในรัตนสุวิณณราช
ศมาเป็นมณฑล แล้วไปฝั่งไว้ที่ประตูเมืองประตูวังใหญ่วังน้อย แล้วให้
เอาสิริวิฑูรย์นามฝังเป็นเจ้าประตูเมืองทั้ง ๘ ทิศ แล้วบูชาทั่วทั้ง ๕ เลี้ยว
ก่อน แล้วนิมนต์พระภิกษุสงฆ์สดมณคให้เป็นมณฑล แล้วขับตั้งจัญไร
ทั้ง ๘ ทิศ มีเครื่องสังตั้งระ ๓๐๐ แล้วปลื้ดอยลัดคว์ ๕ เท้า ๒ เท้า แล้ว
ตรวจน้ำถึงท้าวจตุโรกบาดทั้ง ๕ แล้วบูชาเทวดาเมืองทั้ง ๕ ทิศ ให้ทำ
หอโรงไว้ในเมือง ๕ ทิศ คือใต้ เหนือ ตะวันตก ตะวันออก ตาม
ธรรมเนียมโบราณแต่ก่อนทุกประการแต่

ครั้นเสร็จแล้วเสนาอำมาตย์ราชภูรทั้งปวง ก็ยกขุนจอมธรรมให้
เป็นเจ้าเป็นใหญ่แก่อาณาประชาราษฎรครองดมบัติในเมืองนั้น ครั้นถึง
เวลาดาวตวงคืนท้าวจอมธรรมก็พิจารณาแต่ในใจว่า เมืองนี้ต่อไปข้าง
หน้าจะร้ายหรือดีเป็นประการใดหนอ พิจารณาดังนี้แล้วก็หลับไป
บั้จจุลัดมัยจะไก่อตั้งท้าวทรวงพระสุบินนิมิตต์ ฉันทว่ามเทวดาองค์หนึ่ง
มากด่าว่า ท่านอยากจรรู้ว่าบ้านเมืองจะร้ายแะดีหรือ ครั้นท่านอยาก
รู้จึงพิจารณาถึงอักษร ๓ ตัวนเทอญ สุ. ษัญญะ ว่าดังนี้ แล้วก็หายไป
จากที่นั้น ครั้นรุ่งสว่างแล้วท่านเรียกหมอโหร ๘ คน แะเส่นาผู้ชื้อ
ตามบัญญัติเป็นประธาน แล้วท้าวทรวงนิมิตต์นั้นให้ฟังทุกประการ หมอ
โหรทั้งหลายครั้นได้ฟังแล้ว ก็รู้ด้วยบัญญัติด้วยกันทุกคน จึงกราบทูล
ว่า นิมิตต์ดังนี้คนักแะ บทว่า สุ. นั้นคือ ว่าสุวิณณมณัรัชฐ ท้าว

พระยาองค์ใดด้วยเมืองน้อยมีศักดิ์ ๕ ศักดิ์ ๘ และทรงพระบัญชารู้จัก
ประเพณีธรรม เจริญแก่ประชาราษฎรและสมณชีพราหมณ์ ย่อมคง
อยู่ในธรรม & ประการ คืออายุยืน วัณณะมีเนื้อตัวอันงาม บัญญา
สุขสัตว์ดี โภคามีเครื่องบริโภคเป็นต้น เสนา โยธา ศุภดังทองคำ
และเงินแก้วแหวนแสนดังปนกัณฐ์แท้ บทว่า รัชญะ คือ ธนญา-
รณญ์ดาตจุจกณฺเฐน จีโต ท้าวพระยาที่ครองสมบัติในเมืองนี้ และ
เสนาอำมาตย์ราษฎรสมณชีพราหมณ์ทั้งปวงคงอยู่ในทางอันดีเสมอกัน
เมื่อใดท้าวพระยามิได้คงอยู่ในทางอันดีแล้ว คือ ร้ายบ้าง ดีบ้าง เสนา
ราษฎรและสมณชีพราหมณ์ก็ตามกันมิคงอยู่ตามประเพณีธรรม อปริ-
หานิยธรรม ย่อมเบียดเบียนกันร้ายนัก เป็นต้นว่า ปล้นหาบหาร
อทินนาทาน อภิภวิตฺวา ครอบครองผิด ผจญชนะแล้ว เอาโบราณประเพณี
ธรรมเป็นใหญ่ เจริญแก่ประชาราษฎรตามบ้านเมืองแต่ก่อน ภิณฑิ
ทั้งเตี้ย พาดมณฺเฑติ คงไว้ให้เตี้ยดริ้นแก่ประชาราษฎรมิเมื่อใด ใน
เมื่อนั้นท้าวพระยาก็ยอมเตี้ยดริ้นด้วยกัน ในบทกัมภีร์ว่า พุฑฺธมาภิกถวา
เอโก ราชา วิหณฺณเร นควํ สํสุณฺณภเว ตํ เป็นท้าวพระยามหาษัตริย์
หากอยู่ยังเมืององค์เดียว ไม่มีเสนาและราษฎร ใครเล่าจะมาเรียกท่าน
เป็นเจ้าเป็นนาย ท่านจะสร้างบ้านสร้างเมืองคนเดียวให้รุ่งเรืองได้หรือ
บ้านเมืองจะไม่สูญร้างห่างเป็นอันครายไปหรือ

ฝ่ายว่าขุนจอมธรรมครั้นท่านได้รูนิมิตต์ ๓ ประการดังนั้นแล้วก็มี
ความยินดีเป็นอันมาก ท่านก็ให้เสนาเอาพงศาวดารโบราณเมืองมาเล่า

ให้ฟัง ท่านก็จำไว้ทุกประการ แล้วก็เรียกเสนาอำมาตย์ข้าราชการและ
หัวเมืองใหญ่น้อย เป็นต้นว่า เมืองงาว กาวสะเอิบ เชียงมอนสะปง
ฮอยยิม สะดาว ครอบเซียงแรง หงาวตอเทิง แซ่เหียง แซ่ตุง
ปากบ่อง หนองขวาง เซียงแซ่ตอด เมืองวังแซ่หัตถง แซ่หม มา
ประชุมพร้อมแล้ว ท่านจึงมีอาชญาให้นับดูในเขตต์แขวงเมืองภูม
ยาว แะตูกเมืองขึ้นทุกตำบล พวกข้าราชการก็จัดแจงกันไปตรวจ
จดหมายกำหนดคนในเมืองภูมามี ๑๘๐,๐๐๐ รวมทั้งหัวเมืองขึ้นมี
๑,๓๒๓,๐๐๐ ตำดักัน แะวจึงตั้งทุ่งนาไว้ ๓๖ ตำบล ตำบลไหนให้ปลูก
๕ ไร่ข้าวเปลือก

จะกล่าวตำบลนาก่อน ๓. ตำบลนาเซียงดี ๒. นาโคกหลวง
๓. นาคันมี ๔. นาเกง ๕. นาแซ่ตอก ๖. นาพิม ๗. นามอง ๘. นาแดง
๙. นาพนิกิม ๑๐. นาทุ่งหัตถง ๑๑. นาไชย ๑๒. นาดอ ๑๓. นาเซียง
เคียน ๑๔. นาธิญญี่ ๑๕. นาเอียน ๑๖. นาเซา ๑๗. นาพูชวย ๑๘. นากระ
๑๙. นาเซียงขี ๒๐. นาถ่าเถา ๒๑. นาซานาด ๒๒. นาข้าง ๒๓. นาแซ่โหว่
๒๔. นาแน่นเซา ๒๕. นาแซ่ข้าง ๒๖. นาเซียงเค็ง ๒๗. นาแซ่หาด
๒๘. นาตอไคว ๒๙. นาวัน ๓๐. นาเวิง ๓๑. นาต่างหัตถง ๓๒. นาพนมุต
๓๓. นาแคว่นอ้อย ๆ มี ๓ ตำบลเป็น ๓๖ ตำบล รวมทั้งหัวเมืองขึ้นมี
๑๒๔ ตำบล เขตต์แดนเมืองภูมยาวทิศหัดดี หินหัดดีไก่อเป็นแดน
ตัดไปหนตะวันออกไปถึงห้วยหินกาด จากนั้นไปถึงข้าวอน จากนั้นไปถึง
ตาตมาน จากนั้นถึงปรางค์ศรีคำ จากนั้นถึงไพร่ดำมอย่าง แะถึง

ห้วยน้ำพระ แดงถึงน้ำพุรุง แดงถึงน่ายม แดงถึงปากน้ำบึง แดงถึง
 ปากน้ำห้วยทอง แดงถึงห้วย ๒๐ วา แดงถึงขมิ้น แดงถึงกุ่มของ
 แดงถึงกัวแก้ว แดงถึงกัวดำท่า ผังหินไฉ่น้ำดำมดุกให้เป็นคคิกาย
 หน้าชวตูกัวหลาน คัดคำไว้ว่าพันคำดังทอง จากนั้นไปถึงกัวฤๅษีตัว
 น้อย แดงถึงน้ำสายธารอด แดงถึงกัวช้างทุม แดงถึงกัวขาเป๋
 แดงถึงภูเขาปรางค์ แดงถึงขุนแม่พราภทศปัจฉิมไปถึงต้นกตาง แดง
 ถึงปงพุต แดงถึงน้ำแก้ว แดงถึงกัวแก้วเขาพูย แดงถึงแม่คาว
 แดงถึงกัวม่วง ทิศใต้ถึงกัวรูเหตา แดงถึงม่อนจิกจ้อง แดงถึง
 กัวขุนธรรม แล้วไปถึงเขาตังบาย ทิศตะวันตกไปถึงเขาหม้อ แล้ว
 ถึงเขาคอกกัว แดงถึงทุ่งเสม่าน แล้วไปประจบหินหัดักไก่ ท้าว
 องค์นั้นมฤตขัเดชาปราบบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั่วไป ทิศหัดเขา ๗ ก้อนแล้ว
 เป็นแดน ทิศทักษิณประคูนเป็นแดน ประจิมเขาดังกาเป็นแดน ถ้า
 บุคคลผู้ใดอยากจรรฐจะแจ้ง ก็ให้ไปดูในแบบใหญ่ขึ้นนั้นเทอญ แล้ว
 ท้าวก็สอนประเพณี ธรรม อปริหานิย ธรรมให้ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์
 ราษฎรทั้งหลายว่า ประเพณีธรรมอปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ บ้าน
 เมืองใดมีแต่ราษฎรไม่มีเจ้านาย ท้าวพระยาบ้านเมืองนั้นก็หาได้มีความ
 เจริญไม่ เขาก็จะเบียดเบียนซึ่งกัน เปรียบเหมือนดังสัตว์ที่อยู่ป่าหาเจ้า
 มิได้ ตัวโตมาก็ดังแข็งแรง ตัวนั้นชนะ ไม่ว่าดูก็มิใคร่ยกคุมเหงเอา
 ตามอำเภอใจ แะระกิดกันรบกันอยู่เสมอมิได้ขาด เพราะฉะนั้นท่านทั้ง
 หลายจงพิจารณาตังนี้ เทอญ

ประการหนึ่ง มีเจ้านายไม่มีราชธิดาจะเป็นเจ้าเป็นนายด้วยใคร หรือจะเป็นเอาเองก็ได้ แต่ว่าราชการใหญ่น้อยเกิดขึ้นในเมือง ท่านจะทำเอาเองจะคลอดหรือไม่ เพราะฉะนั้นโทษควรฆ่าก็จริงทีเดียว โทษควรตีก็จริงด่า โทษควรตำหนิด้วยความคิด เป็นขุนหมื่นให้คิดถึงหมื่นชั้น เป็นแฉกให้คิดแฉกชั้น เป็นท้าวให้มิด้านดา เป็นพระยาให้มิด้านหูกองดีหรือร้ายให้ฟังเต็มหูให้ดูเต็มตา ให้พิจารณาเต็มใจ ที่สมควรก็ให้สมควร ไม่สมควรก็ทั้งเสีย เป็นเจ้านายท้าวพระยาให้มีความเมตตา กรุณาราชธิดา เพราะเขาเป็นรวบ้านกำแพงเมืองของท้าวพระยาบ้องกัน อันตรายไว้ เหตุว่าหมื่นหูกองด้านดา ครั้นราชธิดามีความเจริญ บ้านเมืองก็รุ่งเรืองขึ้น เหตุนี้เจ้านายท้าวพระยาควรที่จะรักไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน และให้สร้างรวบ้านกำแพงเมืองเสียให้ดี เวลาเกิดศึกกันแล้วจะได้เป็นทัพ

อนึ่งให้บำวประกาศราชธิดาทำบุญให้ทานและทำไร่ไถนาไว้ข้างถนน หรือทางน้อยทางใหญ่ สร้างศาลาและบ่อน้ำไว้ให้คนไปมาได้อาศัย ทำเช่นบ้านเมืองจะได้รุ่งเรืองไปข้างหน้า นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๒

อนึ่งว่า อาณา จ วัตถุ คือว่าอาณาตงไว้แต่ก่อน แต่ดะ จังกรราชสอนค่อ ๆ มา ตโต ครุกั อนันว่านักรหิณของพระอินทร์ว่าเป็นของหนัก ยังมีเท่าโอวาทาชาญาของท้าวพระยาตงไว้แต่ก่อน หนึ่งคำโบราณว่า ทำเรือไว้หลายท่า เที่ยงมาไว้หลายตัว ดังนี้ ให้ผู้ใดใคร่กับด้วยท้าวพระยาต่างประเทศผู้มีความฉลาดในทางคดีโลกหรือคฤหัสถ์

นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๓

อนึ่งราษฎรผู้ใดทำการรื้อเรื่องแก่บ้านเมือง เป็นต้นว่าสร้างบ้านใหม่และทำไร่นาหรือทำสวนให้ถาวรไปข้างหน้า คนผู้นั้นเป็นภักดีท้าวพระยาอย่าได้ถอดถอนของมันเลย นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๔

บ่าวของท้าวพระยาไปได้ไพร่เมืองเป็นเมีย มีบุตรชายบุตรหญิงก็คนก็อย่าเอาบุตรมันเป็นทาสไม่ควรแต่ ถึงว่าราษฎรทั้งปวงก็เป็นข้าแผ่นดินของท้าวพระยาทั้งนั้น หรือบุตรมันไม่มีตัวมันตายก่อนเมีย ควรแบ่งเอามรดกมันครึ่งหนึ่ง ไว้ให้เมียมันครึ่งหนึ่ง แล้วย่าได้เอาเมียมันเป็นทาส ปด้อยมันเป็นไพร่เมืองเทอญ นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๕

อนึ่งเสนาผู้ใดรู้คดีโลก คดีธรรม ประเพณีธรรม อปรีหานิยธรรม และคัมภีร์ความรู้ของราษฎร และคดีดินความตามขอบธรรมไม่รับดินจ้างดินบน เสนาผู้นั้น ครั้นมันตายให้เลี้ยงบุตรภรรยาของมันต่อไป คือคนเช่นนั้นหายาก นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๖

ประการหนึ่งแพทย์หรือโหรทายแต่ละผู้ใดด่วนความ คน ๓ จำพวกนี้ ครั้นเขาตายอย่าดื่บแทนของเขา ลูกหลานเขามีก้ให้ดื่บแทนต่อ ๆ กันไป ลูกหลานไม่มีก็ให้เอาเผาไฟให้ตนน้ำเต้า นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๗

จะกล่าวอุปรีหานิยธรรมก่อนมี ๗ ประการ ดังนี้ คือ ฤทธินาสนธิปตฺนติ เป็นท้าวพระยาและข้าราชการให้พร้อมประชุมวันละ ๓ เวลา เพื่อจะได้พิจารณาข่าวสารและเหตุการณ์ที่จะบังเกิดขึ้นในเมืองก็ดี หรือหัวเมืองอื่น ประชุมดังนี้ เป็นอุปรีหานิยธรรมแต่ สมุคฺคาธุสุหาปเนน

ครั้นพร้อมประชุมแล้ว เมื่อจะถูกทำให้ตักขึ้นพร้อมกัน เมื่อเหตุการณ์
เกิดขึ้น ก็ให้พร้อมเป็นใจเดียวกัน นี่เรียกว่า อปปริหานิยธรรมที่ ๒
อปณฺณคฺคํ น ปณฺณเปตฺตํ ปณฺณคฺคํ น สมุจฺฉินฺทิสฺสํ อาชญา
ค่าง ๆ ที่ท้าวพระยาตั้งไว้แต่โบราณมีอย่างใด ให้ถืออย่างนั้น อย่าเอา
ธรรมเนียมใหม่มาตั้งให้เดือดร้อนราษฎรมิควร นี่เป็นอปปริหานิยธรรม
ที่ ๓ แต่ ปณฺทิตโปราณเก มหุตฺตเก สกฺกโรนฺติ เตสํ วจฺนํ
โสตพฺพํ มณฺณิสฺสํ คนใดเป็นผู้เฒ่าผู้แก่รู้ธรรมเนียมโบราณบ้าน
เมืองแต่ก่อนละมีความดีศย์ วาจาเป็นมงคล ควรนับถือผู้นั้นเขาเป็นที่
ปรึกษาก่อนความ นี่เป็นอปปริหานิยธรรมที่ ๔ กุตฺตคฺคิโย กุตฺตุมาริโย
น โยกุตฺตํ ปตฺยห วาเสตฺตํ หิงฺงิโตมฺรูปร่าวงคฺกาม เจ้านาย
ท้าวพระยาชอบพอใจอยากได้ แต่หิงฺงิโตมฺรูปร่าวงคฺกาม ก่ออย่าคุมเหงเอาด้วย
อำนาจไม่ควรเตย เจ้านายท้าวพระยาถือได้ดังนี้ ชื่ออปปริหานิยธรรมที่ ๕
อนฺโต พหิทฺธา เจตฺยานํ พติขมิกํ อปฺปริหาเปตฺตํ ในเขตต์บ้าน
แดนเมืองแห่งใดตำบลใด เป็นที่ค้ำับของท้าวพระยาองค์ใดได้ครอง
เมืองเป็นเจ้าเป็นใหญ่ ก็จงทำตามโบราณประเพณีแต่ก่อน บ้านเมือง
จะได้มีความรุ่งเรืองขึ้น นี่เป็นอปปริหานิยธรรมที่ ๖ สัตฺตวนฺตานํ ขมฺมิก-
ลฺมณพฺรหฺมณานํ ขมฺมิกการุณาภวณฺคฺคฺติ สุตฺตวิหิตา พระภิกษุสงฆ์
ผู้ทรงศีลได้สดรเย็นบำเพ็ญผลตามกิจธุระของสงฆ์ คือคันถธุระวิปัสส-
นาธุระ ท่านอยู่ที่ใดตำบลใด เจ้าผู้ครองเมืองต้องแต่งตั้งให้ผู้ใหญ่ที่อยู่
บ้านนั้น ตำบลนั้น ดูแลรักษา อย่าให้มีอันตรายต่าง ๆ เป็นค้ำับว่าโจรภัย

โรคนัย ให้ท่านได้ทำกิจธุระของสงฆ์ตามสะดวก นี่เป็นอภิธานิยธรรม
ที่ ๗ และท้าวตั้งสอนเสนาอำมาตย์ราษฎรทุกประการ และหัวเมือง
ทั้งหลายก็กระทำตามคำสอนของท่าน บ้านเมืองก็รุ่งเรืองมีความเจริญ
ขึ้นทุกเดือนทุกปี

ท้าวครองสมบัติได้ ๓ ปี ก็ได้บุตรชายผู้ ๑ ในวันอังคารเดือน ๕
กติกาดือน ๖ ปีกะ ตรีศก ยามจะย่ำรุ่ง ครั้นเกิดมาแต่หัวก็เรียก
โหรทนายมาทนายดูกุมารผู้จะดีหรือร้าย โหรทนายยามก็เอาปี่เดือนวันยาม
มาประสมกันเข้า แล้วคุณหารตามตำราที่รู้ได้ว่า จันทรกับเสาร์อยู่เมษ
ราหูอยู่ภุมภ์ อังคารอยู่มังกร พุธพลูหัดอยู่กรกฎ ศุกรอยู่ตุลย์
ตักนอยู่มีน คนไหนเกิดมาได้ดังนี้ ตามคำภีร์ว่าคนนั้นจะได้เป็นกษัตริย์
แล้วโหรก็กราบทูลว่าพระราชกุมารองค์นี้ ครั้นใหญ่มาจะได้เป็นเอกราช
ปราบชมพูทวีปทั้งปวง แต่ว่าหาเห็นเดินอากาศยังมิได้แต่ ครั้นกุมาร
ผู้เกิดมาได้ ๑ เดือนถ้วน ท้าวก็เรียกเสนาอำมาตย์ญาติวงศ์ทั้งปวง
อันอยู่ในเมืองเงินยาง มากระทำมหารหะ คือว่า ทำขวัญผูกมือแห่ง
กุมารให้เป็นมงคลแล้ว ตั้งพระนามว่า ชุนเจียง ครั้นถึงเวลากตางคืน
เครื่องทิพย์ ๓ ประการก็เกิดมาเทียมชุนเจียง คือว่าพระแสงทิพย์เล่ม ๑
กระบองทิพย์ ๑ คนโทหิน ๑ เกิดมาพร้อมกันทั้ง ๓ อย่าง เมื่อศตย
ศักราชได้ ๕๒๑ มาถึงศตยศักราช ๕๒๓ ปีกะ จัตุวาศก พระนางเทวี
ก็ประสูติได้บุตรชายผู้หนึ่ง ทรงพระนามว่า ชุนจอม

ครั้นกุมารทั้ง ๒ เจริญใหญ่ขึ้นแล้ว ฝ่ายชุนเจียงก็เที่ยวหาเรียน

วิชาต่าง ๆ คือหัดเพลงจับช้างจับม้าและเพลงอาวุธต่าง ๆ ได้ชำนาญแล้ว ครั้นถึงอายุได้ ๑๖ ปีไปคล้องช้างเมืองน่าน พระยาน่านองค์ชื่อพลเทวर्मมีความชอบยกถูกสาวผู้ชื่อนางจันทาให้แก่ขุนเจียงกับช้าง ๕๐ เชือก ต่อมาในปี ๙ ถึงอายุได้ ๓๗ ปี ไปคล้องช้างเมืองแพร่ พระยาแพร่องค์ชื่อพรหมวงศ์ ยกถูกสาวผู้ชื่อนางแก้วอดีตให้ขุนเจียงกับช้าง ๕๐ เชือก ขุนเจียงมีช้าง ๓๐๐ เชือก มีช้างเชือก ๑ ชื่อพานทองเป็นประธาน เมื่อเวลาขุนเจียงจะได้ช้างพานทองนั้น เวลากลางคืนจะใกล้รุ่งเทวดามาทบอกว่า มหาราช อยากได้ช้างเผือกประเสริฐหรือ ยังมี ๓ เชือก ๆ ๑ ชื่องาไฟ ครั้นทรงเสด็จไปทางโดยย่อมน้ำทั้งโลก ตัวที่ ๒ ชื่ออ้ายกำงาเขียวแทงคนเคียวตายทั้งทวี่ปี ตัวที่ ๓ ชื่อพานทองย่อมนำท่านปราบทวี่ปีได้ ครั้นท่านอยากได้ตัวใดก็ได้เลือกเอาตามชอบใจเทอญ ฝ่ายขุนเจียงมิได้พิจารณาพลาดออกปากว่า เราจะเอาช้างพานทอง เทวดาก็อำพรวุ่นเข้าท่านจึงไปอยู่ท่านาคอยเอา ครั้นเห็นนาค ๓ ตัวต้องนำมาท่านจึงจับเอาตัวที่ ๓ นั้นเทอญ หากแม้ว่าช้างพานทองแล้วแต่ ว่าเท่านั้นแล้วก็หายไป เทวดาพูดเป็นปัญหาว่า ช้างงาไฟเสด็จไปทางไหน ย่อมไปทั้งโลกนั้น ปัญหาว่า ได้เมืองหนึ่งแล้วย่อมได้ทั้งโลก ช้างกำงาเขียวแทงคนเคียวตายทั้งทวี่ปีนั้น ครั้นได้เมืองหนึ่งแล้ว ย่อมได้ทั้งทวี่ปี ช้างพานทองจะนำท่านไปปราบทวี่ปีนั้น คือว่าทรงช้างพานทองไปถึงไหนย่อมปราบได้แต่เพียงนั้น ถ้าแม้ขุนเจียงจะเอาตัวอื่นก็ได้ แต่ว่าออกปากจะเอาช้างพานทอง เพราะฉะนั้นนาคที่มาก่อน ๒ ตัวไม่เอา

จับเอาตัวที่มากตามหลัง ครั้นขุนเจียงได้ช้างพานทองแดง ก็อยู่เป็น
อุปราชรองขุนจอมธรรมในเมืองภูมามาย

ฝ่ายขุนจอมธรรมครองสมบัติได้ ๓๓ ปี อายุ ๕๘ ปี ก็ถึงวาระคร
ขุนเจียงครองเมืองแทนต่อมาได้ ๒ ปี ทัพเพทมาค่อสู้เมืองเงินยางเชียง
แสน มีท้าวกวาและเองกาเป็นประธานแก่ท้าวพระยาทั้งปวง มีรพต ๓
ล้าน ช้างมากกว่าแสน ฝ่ายพระชนผู้ครองเมืองเงินยางเชียงแสน จึงให้
เสนาผู้หนึ่งชื่อหมื่นพิจิตรารับราชคำสั่งได้แก่กับด่อนไป ครั้นถึงแล้ว
ก็เอาราชคำสั่งยื่นถวายขุนเจียง ๆ รับแล้วก็อ่านดูเนื้อความว่า บัดนี้ท้าว
กวาและเองกาพากันเอาบริพตมาเป็นอันมากมาย ขอให้ตามจับชนมา
ส่วนว่าราชสมบัติทั้งปวงและนางโศกาแพงเมืองนั้น บุ่ก็จะยกมอบให้
หลานทุกประการ ขุนเจียงครั้นอ่านหนังสือจบแล้วก็ชอบใจชื่นทนใจ
เปรียบดังพระอินทร์จะไดรบกับอสูร แล้วท่านก็ให้ตั้งกองมรดกพลเภา
ร้องบ่าวไพร่พลโยธา และท้าวพระยาเมืองน้อยเมืองใหญ่ คือเมืองกอ
เมืองเทิง เมืองกวา เมืองงาว เมืองคอบ เมืองคำ เมืองเชียงแตง เมือง
ชะเอียบ เมืองมวน เมืองสระ เมืองปง เมืองอ้อย เมืองจิม เมืองหาง
แช่หุ้ม แช่หาดวง เมืองวัง ปากบ่อ หนองขวาง แช่เตียง เชียงแช่
แช่กอด แช่หาน แช่ตุง ครั้นมาพร้อมแล้วก็ตั้งกองทัพอยู่แห่งหนึ่ง นับ
ดูกำหนดไพร่พลมีแสนสามหมื่นสามพัน ช้าง ๗,๐๐๐ ม้า ๓,๐๐๐๐ ตัว
ท่านพักเอาชัยอยู่ที่นั่น จึงได้ชื่อว่าดอนไชย คือว่าบ้านแม่ไชย ทหาร
ไปสอบซ้อมเพลงอาวุธที่หนองหาดวง ๆ นั้นจึงได้ชื่อว่าหนองหาดวง

บัดนี้ ปากคนไม่อยู่ที่เรียกกันว่าหนองหาง จนถึงทุกวันนี้แต่ ครั้นจัด
 รพทพร้อมแล้วก็ยกออกไปถึงแม่เหินาค คือห้วยคอกหมู ฝ่ายนาง
 อัครมเหสีทั้ง ๒ ครั้นส่งทางไปถึงที่นั้นแล้วก็เอาช้างไปรวมกัน แล้ว
 จึงกราบตาวาจะกลับมาเมือง ก็ถวายพรแก่พระเจ้าว่า สามี ข้าแต่
 พระสามี ท่านไปครั้งนี้คงมีความเจริญสุขทุกประการ ให้ชนะศัตรูทั่ว
 โลก แล้วจึงกลับมามันเมืองเราอย่าให้ช้านานเทอญ เหตุดังนี้คำบัดนี้
 จึงได้ชื่อว่ารวมช้าง คือเดิมว่าแม่ก็ชื่อยาว เห็นห้วยคอกหมู ต่อมา
 บัดนี้ปากคนไม่เที่ยงเรียกกันว่า คตอ้งช้างจนเท่าทุกวันนี้แต่

ฝ่ายว่าพระเจ้าก็ส่งนางทั้ง ๒ ว่าไปครั้งนี้ ครั้นนานหลายปีไม่
 กลับมา นางทั้ง ๒ จึงไปอยู่ด้วยบิดามารดาของนางเทอญ กล่าวเท่า
 นั้นแล้วก็ยกไปถึงเมืองศรีวิชัย ครั้นถึงแล้วก็ผูกพรานป่าผู้หนึ่งเข้าไว้คน
 หนึ่ง เมืองนั้นจึงได้ชื่อว่าแห่พรานจนทุกวันนี้แต่ จากนั้นไปถึงเชียงตุง
 เชียงช้าง ลำดับไปจนถึงเมืองเงินยางเชียงแสนแล้ว เข้าประตูเมือง
 ทิศตะวันตก ครั้นถึงแล้วพระขันทมบถมีพิทักษ์ปวงให้ เตะนางโศกา
 แผลงเมืองให้เป็นอัครเทวด์แก่ขุนเจียง แล้วท่านก็ทำขวัญรพทขุนเจียง
 ๓ วัน แล้วจึงออกรบด้วยแถว ขุนเจียงก็ทรงช้างพานทองเข้าต่อสู้ช้าง
 พระยาจันทบุรี ๆ ก็ทรงช้างตัวซื้อสู้สงครามเข้าต่อสู้ช้างขุนเจียง ๆ ก็
 เอาจ้าวฟันคอพระยาจันทบุรี ๆ ก็ตายอยู่บนคอช้างนั้นแต่

ฝ่ายพระยาแก้วผู้เป็นพี่จึงร้องว่า อย่าฟังรับพันกันโดยง่ายซินะ
 ช้างแพตัว ๓ ก็คงได้ชนะตัว ๓ ช้างดีเรายังมีอยู่หลายตัว เต้นกันให้

ต้น ๆ ว่าแล้วก็ขึ้นข้างตวซื่อแก้วคุณเมืองเข้าต่อสู้ข้างพานทอง ๆ ก็
 บ่ายงาจับแทง ถูกต้นคอข้างแก้วคุณเมือง ๆ ก็ล้มตายตายเสีย
 เปลา พระยาแก้วก็วิ่งไปเอาข้างแก้วปราบเมืองมาอีก ข้างพานทองก็
 เถลงตาย พระยาแก้วก็ไปเอาข้างตวซื่อแก้วบุญเรือง เข้าต่อสู้ข้างพาน
 ทอง ๆ ก็แทงด้วยงาถูกต้นคอข้างแก้วบุญเรืองล้มตงกับที่ ชุนเจียงก็
 เอง้าวฟันพระยาแก้วตายทั้งข้างทั้งคน ฝ่ายรพตแก้วก็แตกตื่นไป ทหาร
 เมืองเงินยางเชียงแสนแฉะเมืองฝางก็จับได้ตามทัน จับได้แก้ว (คือชาติ
 อ้อ) หมื่นคน ได้ทั้งข้างม้า เอาชิงไว้ในเมืองเงินยางเชียงแสนนั้นแฉะ

เมื่อจะเกิดศึกนั้นเกิดด้วยประการใด ผู้อ่านผู้ฟังยังมิได้รู้คำมูล
 เพราะฉะนั้นจะกลบกล่าวให้รู้ต่อก่อน ต้นเหตุว่า เมื่อนางโศคาแพงเมือง
 แฉะนางขามแพงจันผดสองคนพี่น้องนั้น ใหญ่มาพอประมาณอายุ ๑๕ ปี
 มีรูปร่างงดงามหาที่เปรียบมิได้ ขณะนั้นความปรากฏไปทุกบ้านทุกเมือง
 ว่า นางรูปทิพย์เกิดที่เมืองเงินยางเชียงแสน ทุกท้าวพระยาที่มีความ
 ปรารถนาอยากได้เป็นเทวี คือเมืองโกสัมพ์ เมืองกลังคราช เมือง
 ลำดวน เมืองกบิลพัสดุ์ เมืองหงสาวดี เมืองโยธยา ต่างองค์ก็
 อยากได้จึงยกกริพตมาทุกบ้านทุกเมือง

ส่วนพระยาจันทบุรีและเองกาทั้งสองพี่น้องพูดกันว่า เราจะเอาให้
 ได้ พี่เขานาง ๑ น้องเขานาง ๑ ว่าแล้วก็ยกกริพตมาเป็นอันมาก ฝ่าย
 ท้าวพระยาที่มาจากทิศใต้ต่างองค์ก็ต่างกล่าวหาญแข่งแรงเหมือนกัน เข้า
 ต่อสู้แก้วและดาวล้านช้างก็แพ้แก้วและดาวล้านช้าง ฝ่ายแก้วและดาว

ด้านข้างก็ว่าท่านทั้งหลายจะรบพวกข้าพเจ้าเห็นจะไม่ถนัดโดยง่าย เพราะ
 วัว^๕พลของข้าพเจ้ามีมาก มีฉนวนให้ท่านมาชนข้างด้วยกันตัวต่อตัว
 เทอญ ฝ่ายแถวแฉะดาวด้านข้างพูดท้าทายแข็งแรงดังนี้ หาใครจะชน
 ข้างต่อเขามีได้ ท้าวพระยาทั้งหลายก็กลับมาบ้านเมืองแห่งคน เหตุว่า
 ผู้แถวแฉะดาวด้านข้างมิได้

ฝ่ายพระยาชั้นผู้ครองเมืองเงินยางเชียงแสนจึงได้ใช้เสนามาเชิญ
 ขุนเจียง ครั้นขุนเจียงมารบได้ชนะแล้ว พระยาก็มีความชอบใจ
 จึงยกนางทั้ง ๒ ให้ขุนเจียงแล้วมอบสมบัติบ้านเมืองทั้งปวงให้แล้ว ตั้ง
 พระนามขึ้นใหม่ว่า พระยาเจียงขรรมิกราช ให้อยู่ด้วยเมืองเงินยาง
 เชียงแสนนั้นแล

ฝ่ายว่าท้าวพระยาเมืองใหญ่เมืองน้อยที่จะมารบเขานางทั้งสองคน
 นั้น ก็แพ้แถวแฉะดาวด้านข้างแตกไป ครั้นรู้ข่าวว่าพระยาเจียง
 ขรรมิกราชได้ชนะแถวแฉะดาวด้านข้างแล้วดังนี้ เขาก็น้อมตัวเข้า
 พึ่งสัณการ ก็พากันอภิเษกด้วยกพระนามว่า พระเจืองฟ้าดีขรรมิกราช
 แดะสร้างหออุทุมพรขึ้นสูง ๑๐๐ ศอกแล

ขณะนั้น พระยาผู้มาเคียดพิมานวิเทหราชและพระยาผู้ทั้งสอง
 ฝ่ายหนึ่งหวังใจว่า จะมาเขานางทั้งสองพอมดังกลางทาง ก็ทราบเหตุ
 การณ์ว่าพระยาเจียงได้นางแล้วเขาก็กลัวอำนาจ ฝ่ายพระยาทั้งสองของค
 ก็มีของบรรณาการส่งละ ๓๐๘ เป็นคันทาเงินทองของต่าง ๆ แดะอย่าง
 เงิน ๒ อย่าง แดะเดิมหอชน ๓๒ ศอก ย่อกลับมาเดิมชนอีก ๓๒ ศอก

เป็น ๑๒๕ แล้วอีกเค็กรุ่นใหม่ ดังพระนามว่า ไชยนาถยณัฏฐธรรมิกราช ตามออกบัตรหมายตายแทงหินเงา ๑๒ ศอก มี ๒ ที่ เป็น ๑๕๐ ศอกแต่ แด่นั้นมาย่อและแถวทิศตะวันออก ทิศเหนือ ทิศใต้ เมืองโกสัมพ์ กติงคราช หงสาวดี อโยธยา กันขัณฑ์ถวายดอกไม้เงินทองแด่นั้นมาแต่

ฝ่ายว่าพระยาธรรมิกราชท่านกัณฑ์จะเดื่อครัวอนุครตุทธูหลานค่อไป ข้างหน้า จึงยกแถวไปเป็นเจ้าเมืองวัง แล้วคัดด้วยไร้ออเดื่อให้เป็น เมืองเดิมอกัน แล้วก็จ้าวรักอักษรใส่ในศิลา ไว้ในเมืองมิดิตานคร ใน บัวดอกเอื้องคัก ศักราชได้ ๕๐๒ ปี เมื่อท่านปราบชมพูทวีปนั้น พระชนม์ ท่านได้ ๒๗ กัณฑ์กัณฑ์หาญแข็งแรงนัก จึงรับสั่งให้พวกตูกค้าต่าง ประเทศว่า ท่านทั้งหลายเที่ยวหัวเมืองใหญ่่น้อยทั้งปวง ท่านทราบข่าว ว่าเมืองไหนจะชนข้างบ้าง ครั้นทราบแล้วจงแจ้งความให้เราด้วยเทอญ ท่านก็สั่งตูกค้าไปทั่วทุกตำบล ฝ่ายท้าวพระยาหัวเมืองทั้งปวงไม่แข็งแรงค่อสู้อำนาจท่านได้ ก็พากันอ่อนน้อมฟังสัณภารทั้งดิน ต่อมาพระ ชนม์ท่านได้ ๕๐ ปี ยังมีตูกค้าแถวพวกหนึ่งไปค้าเมืองแมนตาออก ครอบฟ้าตาหิยิด เสนาเมืองนั้นครั้นเห็นแถวเข้าไปในเมือง ก็ต้อนรับ เชื้อเชิญจับมือเข้าไปพูดที่สั่งตัดต่อตรงเอาใจความได้แล้ว ก็นำความไป กราบทูลเจ้าของคนทุกประการ ครั้นพระยาแมนตาออกครอบฟ้าตาหิยิด ได้ทราบความแล้ว ก็ให้หาตัวตูกค้ามาแจ้งความให้ตูกค้าฟังว่า เรา อยากชนข้างค่อพระยาธรรมิกราชนักที่ท่านั้น ครั้นตูกค้าทั้งหลายทราบ แล้วก็พากันกัณฑ์ พอลงเมืองแล้วก็เข้ากราบทูลพระยาธรรมิกราช

ฝ่ายว่าพระยาธรรมิกราชได้ยินในข้อความของพวกдукค้ามากกราบทูล
ดังนั้น จะคิดว่าคนของพระองค์^{๕๕}แก่ชราเสียแล้ว ก็คิดว่าไม่ได้ เหตุ
ว่าเป็นผู้ใหญ่ ออกปากแล้วกลับก็ได้ แต่ไม่ควร ท่านก็เรียกกราชโอรส
ทั้ง ๕ พี่น้องมาประชุมพร้อมแล้ว ก็แต่งตั้งดาวเงินเรื่องผู้^{๕๖}พ้องเป็นบุตร
นางอามแพงเงินผ่องนั้นให้เป็นกษัตริย์ครองลัมบิเมืองเงินยางเชียงแสน
และหัวเมือง^{๕๗}ทั้งปวง ฝ่ายดาวเงินผู้^{๕๘}เป็นพี่และบริวาร^{๕๙}พัน ๑ ให้ไป
เสวยเมืองแถวหลวง แล้วทำหอสร้างที่ภูเขาเหมือนเมืองแถวสูง ๓๐๐
ศอก แล้วอภิเษกให้เป็นเจ้าแห่งราชฐานในเมืองแถวทั้งปวง แล้วแต่งตั้ง
ดาวขาวผู้^{๖๐}น้องและบริวาร^{๖๑}พัน ๑ ให้ไปเสวยเมืองจันทบุรี ให้เป็นเจ้าเป็น
ใหญ่แห่งดาวทั้งปวง

ฝ่ายบุตรนางโศกาแพงเมืองนั้น^{๖๒}ผู้ขอขนา^{๖๓}คำร้อย^{๖๔}ๆนั้นให้เสวยเมือง
ไชยนา^{๖๕}รายเมืองมุต ให้เป็นเจ้าเป็นใหญ่ฝ่ายหัวเมืองทิศอาคเนย์^{๖๖}ทั้งดิน
แล้วแต่งตั้งเจ้า^{๖๗}ร้อยเบญ^{๖๘}ผ่องให้เป็นอุปราชในเมืองเชียงเรื่องทิศตะวันตก
เสร็จการแล้ว ท่านก็ยก^{๖๙}พลทหารรวมมี ๕,๕๐๐,๐๐๐ คน ครั้นได้ฤกษ์ก็
เสด็จออกจากเมืองหริภุญนครเงินยางเชียงแสนไปได้หลายราตรี พอไป
ถึงเมืองแมนตาออกครอบฟ้าตาหิยต์แล้ว ท่านก็เห็นเมืองนั้นเป็นหินคม
ยิ่งนัก ทางจะเข้าไปเมืองนั้น^{๗๐}ก็จำเพาะ^{๗๑}มีทางเดียวจะเข้าไป^{๗๒}เป็น^{๗๓}ทกน^{๗๔}ถาวร
นัก ส่วนคนของพระองค์^{๗๕}ก็ชราแล้ว ทั้งช้ำ^{๗๖}ก็ชราด้วยกัน ที่จะได้ชนะ
เขานั้น^{๗๗}ก็เห็นยาก มองไม่เห็นเสียแล้ว พิจารณาดัง^{๗๘}นั้นแล้ว ก็เปิด^{๗๙}อง^{๘๐}เตือ
และผ้า^{๘๑}พันพระเศียรได้^{๘๒}ระอบ^{๘๓}ทองคำ แล้วใช้^{๘๔}อำมาตย์^{๘๕}ผู้ ๑ เอา^{๘๖}ด้าม^{๘๗}มาให้

พระนางขัศรเทวี

ฝ่ายนางขัศรเทวีอยู่หลังกม้เหตุเกิดขึ้นอย่างอัศจรรย์ ๓๐ ประการ คือ (๑) หนูกระโดดลงมากัดเป็นกระบือชนกัน (๒) ถ้วยชามอยู่บนโต๊ะพัดตกลงมาเป็นตะพานน้ำ (๓) เรืออยู่ท่าหน้ากัดเป็นตะกวดวิ่งไปซ่อนตัวอยู่รูหิน (๔) ความงูเวียนย้อยตกลงกัดเป็นภมร (๕) ผึ้งมาทำรังติดอยู่พระเชนยของพระองค์ (๖) ภูเขาเกิดถล่มพัง (๗) ก้อนหินกัดเป็นเงือก (๘) เห็นปลาตัวหนึ่งดำใหญ่เท่าเรือ (๙) เตือโคร่งเข้าในเมือง (๑๐) พระเชนยอิงของพระองค์ตากไว้ล้มเก็บ ฝนตกได้ถึง ๒๔ วัน นิमितต์เกิดมั่งคั่ง มีหน้าชาใต้เห็นภูษาผ้าเสื้อของพระองค์ ช่างยิ่งตกใจก็พากันโหมนัลดเสียใจร้องไห้ทวงพระนคร ว่าแต่ไปข้างหน้าจะมีได้เห็นหน้าพระองค์ต่อไปแล้ว

จากถ้ำถืองพระยาแมนตาตอกกรอบฟ้าตาหยัดก่อน ฝ่ายพระยาแมนตาตอกกรอบฟ้าตาหยัดนั้นก็มีอาชญาให้เสนาราษฎรทำขานหิน แล้วทำสะพานพาดไว้ให้มันพอทำเสร็จแล้ว พระยาภิชนทรงช้างตัวชื่อไชยনারายณ์คอยพระยาธรรมิกราชฯ ทรงช้างชื่อพานทองแล้วได้ขานหินไป พอทำเหยียบสะพานประมาณงาจกกัน สะพานก็พังลาดตกลงหลุม ช้างชื่อพานทองก็ตกไปตามสะพานงาแทงเข้าดิน ฝ่ายพระยาแมนตาตอกกรอบฟ้าตาหยัดก็เอาง้าวช้างคึดคอยพระยาธรรมิกราชฯ ๆ ก็ลั่นขลุ่ยขึ้น ฝ่ายทหารพระยาธรรมิกราชฯ ก็เข้าแย่งชิงเอาพระเคี้ยวของ พระยาธรรมิกราชฯ ได้แล้ว ก็เอาใส่หีบหามกัดบพอมมาถึงเมืองเชียงราย เฒ่านักแตก

กันมากจนกระทั่งทาง พระยาเจืองฟ้าธรรมิกราชสวรรคตเมื่อศักราชได้ ๕๒๔ ปีชวด อายุท่านได้ ๗๕ ปี ด้วยสมบัติได้ ๕๓ ปี และพวกเสนาอำมาตย์ข้าราชการทั้งปวงก็พากันเอาพระเคี้ยวกรอเป็นเจดีย์ไว้ในเมืองเวรญนครเขียงแสนนั้นแล แต่นั้นมา ท้าวจอมผาเรืองครองราชสมบัติแทนได้ ๑๕ ปีก็สวรรคต แล้วขุนแพ่งองค์เป็นบุตรของสมบัติแทนได้ ๗ ปีก็สวรรคต ส่วนว่าในเมืองเงินยางเขียงแสนก็สิ้นเชื้อวงศ์ไม่มีใครจะสืบแทนแล

บัดนี้จะกล่าวถึงขุนจขององค์นี้ ท่านครองสมบัติเมืองพะเยาที่รุ่งเรืองสุขเกษมยิ่งนัก เหตุท่านได้เรียนอบนิหาริยธรรมและประเพณีธรรมด้วยบิดา แล้วก็กระทำตามคำบิดาสั่งสอนทุกประการ เพราะฉะนั้นบ้านเมืองก็มีความเจริญขึ้น อยู่มาได้ช้านาน ก็มีราชบุตร ๒ องค์กล้าหาญยิ่งนัก องค์พี่ชื่อขุนเหิง องค์น้องชื่อขุนแก้วแวงเมือง และจะกล่าวถึงเมืองเงินยางก่อน ครั้นขุนแพ่งถึงแก่กรรมแล้ว ไม่มีใครจะสืบแทนพระราชสมบัติ ฝ่ายเสนาทั้งปวงประชุมตกลงกันแล้ว ไปเชิญเอาพระราชโอรสของขุนจขององค์ชื่อขุนเหิง พี่ขุนแก้วแวงเมืองในเมืองพะเยามาด้วยสมบัติเมืองเงินยางเขียงแสน ฝ่ายขุนจของด้วยสมบัติในเมืองพะเยาได้ ๒๐ ปี อายุ ๖๘ ปีก็สวรรคต ขุนแก้วแวงเมืองด้วยสมบัติแทนบิดา และจะพรรณนาท้าวพระยาตั้งแต่ท้าวจอมผาเมืองมาถึงจำเมืองได้ ๓๓ ชั่วท้าวแล้ว ย่อมเสวยเมืองพะเยาทุกองค์ และท้าวจำเมืองประสูติจากครรภ์มารดาเมื่อศักราชได้ ๖๐๐ ปีจอ ทศศกเดือน ๔

ขึ้น ๓๕ คำ วันพฤหัสบดี ยามรุ่ง & อยู่กรกฎ ๓.๒.๔.๖.๗.๘. ตัน
 อยู่กัญญ์ ๓. อยู่ธนู ๓. อยู่เมษ. ฤกษ์ ๑๗ ดวง ชื่ออนุราช ตาม
 คัมภีร์ว่าท่าของคนจะมีบุญมาก

อยู่มาถึงอายุได้ ๑๕ ปีไปเรียนวิชาด้วยฤกษ์องค์ ๓ ชื่อเทพอยู่เขา
 ยอดดวน เรียนได้ปี ๓ พอชำนาญานุกต้องแล้ว ถึงอายุได้ ๓๖ ปี
 ไปเรียนด้วยสุกกทันธฤกษ์ที่อยู่เขาเมืองตะไคว้ได้จบบริบูรณ์ บรรดา
 มนต์ทั้งปวง ต้ององค์ด้วยกัน พระร่วงเป็นครูเดียวกัน จำเมืองอยู่
 พระยา พระร่วงอยู่สุโขทัย ฝ่ายจำเมืองพอกดับถึงเมืองदैวก้อยเป็น
 อุปราชรองบิดา ครั้นบิดาสวรรคตแล้ว จำเมืองก็ครองสมบัติแทนบิดา
 ในปีมะเมีย ทศศก ศักราชได้ ๖๒๐ ปี ครั้นท่านได้ครองสมบัติแล้ว บ้าน
 เมืองก็มีความเจริญสุขเกษมยิ่งนัก เหตุว่าท่านจำเมืององค์นั้นเมตตา
 นุภาพเด็จไปทางใด แดดก็มีร้อนฝนก็มีไต้ตก ท่านว่าให้แดดก็แดด
 ท่านว่าให้บดก็บด เพราะฉะนั้นจึงได้ชื่อว่าจำเมืองदै เมืองพระยาแตะ
 เมืองเงินยางเชียงแสนเป็นไมตรีกันตั้งแต่ขึ้นชนมาถึงขุนทอง ค่อย ๆ มา
 ถึงมังรายและท่านจำเมืองก็สืบไมตรีมิให้ขาด แต่ดาวเหิงมาถึงมังคด
 มังรายได้ ๑๒ ชั่วราชวงศ์แล้ว เมื่อมังรายประสูติจากครรภ์มารดา
 ยาม รุ่ง วันอาทิตย์ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๓๓ ปีจอ ทศศก ศักราชได้ ๖๐๐
 ต่อมาถึงปีมะแมเอกศก ศักราชได้ ๖๒๓ ท่านก็ได้ครองสมบัติแทนบิดา
 แล้วท่านก็มีความมคตัญญูคิดถึงญาติวงศ์พงศ์ ท่านก็ใช้เสนาไปถาม
 ข่าวคดีร้ายประการใด ก็ให้มาเป็นลำดับก็พร้อมด้วยกัน

ฝ่ายว่าท้าวพระยาทั้งปวงกลัวว่าพวกข้าพเจ้า^{๒๕} เป็นเชลยวงศ์ท้าวตะ
 จักรราช ใครคุมเหมีได้ ไม่ต้องประมุขใคร ว่าดังนี้ทุกเมือง ฝ่าย
 มังรายก็พิจารณาเห็นว่า บ้านเมืองอยู่ใกล้กันไม่เป็นสามัคคีด้วยกษัตริย์
 ราชบุตรยาก ท้าวจึงยกทัพไปตีได้เมืองบดก เมืองเชียงไร่ เมืองบง
 เชียงคำ เชียงเงิน เชียงช้าง เชียงทอง เมืองเทิง ๑๘ หัวเมือง ถึง
 ศักราชได้ ๖๒๔ ปีจอ จัตวาศก มังรายมาสร้างเมืองเชียงราย เดือน ๒
 ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันอังคาร เวลากลางวันมีหมอกำแพงถึงย่ำค่ำ แต่ย่ำค่ำเท่า
 ถึงรุ่งทองขึ้น จึงเสร็จบริบูรณ์ แล้วท่านก็ใช้มนตรีผู้หนึ่งชื่ออ้ายฟ้า
 มั่นไปขอเอาเมืองแะพราน แะเชียงเคี่ยน ด้วยท้าวว่าเมือง ๆ ที่ว่าไ
 เหตุไฉน แะเหียง แะดุง ปากบ่อง หนองขวาง อีตาท้าวเจ้าขุนเหิง
 ตาเอาไปเสียแล้ว บัดนี้เกิดขอเจ้าข้ามาขออีกเถ่า ฝ่ายว่าอ้ายฟ้ามั่นก็
 เป็นคนเข้าใจพูดก็กราบทูลว่า กระหม่อมฉันเห็นสมควรให้ ครั้นไม่ให้ก็
 เห็นจะขาดไมตรีกัน ต่อภายหลังเฝ้าเฝ้ามาอีกก็ได้ เมืองเชียงรายเห็น
 จะไม่ถาวรไปข้างหน้า เหตุว่าแรกจะสร้างเมืองนั้น นิमितเกิดขึ้นอย่าง ๑
 ก็เกิดฝนตกไปเสียแล้ว นิमितนั้นคือ พระยานาคองค์หนึ่งมาบอกให้
 มังรายว่า พรุ่งนี้ให้มังรายไปหาที่ท่าน้ำ อย่าให้ทันอรุณขึ้น ฝ่ายมังราย
 กับบรรทมคืนส่าย ครั้นไปถึงท่าน้ำก็ไม่เห็นพระยานาค เห็นแต่รอย
 เพราะฉะนั้นกระหม่อมฉันคิดว่าเมืองเชียงรายคงจะไม่ถาวรไปข้างหน้าเลย
 ฝ่ายว่าเมืองจึงว่า ครั้นท่านจะเขาก็ให้เอามนตรีอ้ายฟ้ามั่นมารับเอา
 เมื่อจะเอาไปก็มีในท่าน จะได้คืนมาก็มีในท่าน เทอญ ครั้นเราให้ก็จะ

เสียของ ครั้นไม่ให้ก็จะหมองใจ ท้าวจำเมืองพูดเท่านั้นอย่าพามา
 ทูลดา ครั้นถึงเชียงรายได้ก็คัดเอาใจความที่ตนกราบทูลท้าว
 มังราย ๆ ก็พิจารณาเห็นว่า ท้าวจำเมืองเกิดอกุฏามานักถูกแต่
 ฝ่ายมังรายก็แบ่งเอาตามชอบใจของคนแต่

จะกล่าวถึงพระร่วงผู้ครองเมืองสุโขทัยก่อน ฝ่ายพระร่วงก็คิด
 ถึงจำเมืองผู้เป็นเกลตอยู่เมืองพะเยา ก็ตั้งใจออกจากสุโขทัยมาเยี่ยม
 จำเมือง ครั้นถึงแล้วก็สนทนากันด้วยถ้อยคำต่าง ๆ พระร่วงได้เห็น
 นางเทวีของจำเมืองมีรูปร่างงดงามบริสุทธิดุจดั่งนางเทพธิดา พระร่วง
 ประจักษ์จะเพียรพยายามเอาให้เต็มหวัง ยังมีคนหนึ่งพระร่วงก็แต่งตัว
 ให้เหมือนจำเมืองแต่เข้าไปถึงที่นอนของนางนั้น ก็ทำสมพาสด้วยนาง
 พระยา ฝ่ายนางไม่รู้ก็หวังใจว่า จำเมืองก็มาเสีย ครั้นพระร่วงกระทำ
 กามคุณด้วยนางแล้ว ก็รีบออกจากห้องนาง มีชานานในทันใดนั้น
 จำเมืองก็เข้าไปหานางอีก ฝ่ายนางเทวีเห็นว่าในคืนนี้ดูแปลกประหลาดนัก
 พระองค์เข้าห้องหม่อมฉน ๒ ครั้ง ฝ่ายจำเมืองพิจารณาตัวเข้าใจได้ว่า
 นอกจากพระร่วงแล้วไม่มีใครจะแปลกปลอมมาได้ พระร่วงคิดกบฏ
 ต่ออกุฏแล้ว ครั้นรุ่งเช้าจำเมืองก็เรียกภรรยาสาวมาประชุม เหตุที่จะ
 จับเอาพระร่วงให้ได้ ฝ่ายพระร่วงก็รู้ได้ว่าท่านจะจับตน ก็จำแต่งเพศ
 เป็นนกขุนทอง คือ นกเอี้ยงบินไป ฝ่ายจำเมืองก็ตั้งอธิษฐานอินทร์พรหม
 ตามความสัตย์ได้ตั้งไว้ด้วยกันแล้วเดิมนั้นไป ฝ่ายนางนั้นอ่อนกำลัง
 ก็ตกตงในหนองนั้น ๆ จึงได้ชื่อว่าหนองเอี้ยงจนเท่าทุกวันนี้ มีในแขวง

เมืองพระยานันแด แลวันนั้นก็กลับเป็นโคแดงโดดไปในสระแห่งหนึ่ง
 อ่อนกำลังเสียในที่นั้น สระนั้นจึงได้ชื่อว่าหนองวัวแดงจนเท่าทุกวันนี้
 พอคนทั้งหลายจะไถ่ทัน วันนั้นก็กลับเป็นคูนดินเข้าดินไป ฝ่ายเจ้าเมือง
 ก็เสียใจด้วยพิพมณต์สุดด้วยทันใด จำเพาะที่นั้นเป็นต้นเขาหินแข็ง
 เหลือเกิน คูนตัวนั้นดินไม่ไหว ทำวงจำเมืองจับได้เป็นพระร่วงขึ้นมาแล้ว
 ให้พระตำมรงค์จำคุกไว้ จัดให้ยายแก่ผู้หนึ่งอยู่บ้านใกล้กับชาวทุกเวลา
 ยังมีวันหนึ่งยายแก่ผู้นั้นไม่มีกับชาวจะได้ดำริบให้พระร่วงด้วย
 ยายก็แต่เห็นไม้คาหีบ คือ คับบึงปลา อันหนึ่งปลาติดอยู่นั้น ก็เขาได้ดำริบ
 ไปให้พระร่วงด้วย พระร่วงเห็นดังนั้นก็มีความน้อยใจหนักอกพูดไม่ออก
 ก็รำพึงว่า โอตัวกูหนอ จะมาสิ้นชีพเสียทีหรืออะไร ยายผู้นั้นมาตูลูก
 ถึงปานนี้ แล้วท่านก็ตั้งอธิษฐานขึ้นว่า ถ้าและอายุข้าพเจ้าจะยืดยาวต่อ
 ไปข้างหน้ามนาน จะได้เป็นท้าวพระยาอย่างเดิมนี้ จงให้ไม้คาหีบ
 ออกกรากออกไปขึ้นเดียน ว่าแล้วก็เอาไม้คาหีบปักลงดิน ไม้
 คาหีบก็ออกไปขึ้นบนดินนั้น จึงได้ชื่อว่าไม้คาหีบพระร่วงมาจนทุกวันนี้
 ที่พระร่วงจำแลงเพศเป็นคูนดินเข้าดินไปนั้น จึงได้ชื่อว่าบ้านคูนจนถึง
 ทุกวันนี้ ทั้งเจ้าเมืองเอาเสียหมดตามหาคุณ รอยชุตุนั้นเป็นร่องไป
 ต่อภายหลังน้ำเดินได้ คนทั้งหลายจึงเรียกกันว่า น้ำแม่คูนต่อมาเท่า
 ถึงทุกวันนี้

ฝ่ายท้าวจำเมืองก็ใช้ราชศาสน์ไปเชิญพระยามังรายผู้เป็นเกลตมา
 พิจารณาเหตุการณ์ที่พระร่วงคิดนอกใจ ฝ่ายพระยามังรายก็เสด็จมา

ด้วยเสนาบดีทั้ง ๔ และข้าราชการทั้งปวงมาพักอยู่บ้านเชียงหมื่น ฝ่ายท้าว
 จำเมืองและเสนาอำมาตย์ทั้งหลายก็พากันเอาพระร่วงไปส่งพระยามังรายฯ
 กษัตริย์แห่งเมืองเชียงหมื่นแสดงความผิดและชอบหลายประการต่าง ๆ ให้พระยาทั้งต้องฟัง
 เพื่อจะตัดสินความโทษโมหะของพระยาทั้งต้องให้เป็นเกิดเป็นมิตรกันต่อ
 ไปอย่างเดิม ตัดสินให้พระร่วงเสียทองคำหนักเท่าตัวนางให้จำเมืองแล้ว
 พาเอางำเมืองและพระร่วงทั้งสองไปในบ้านแห่งหนึ่ง คงให้เป็นเกิด
 สหายกันอย่างเดิม คือว่าเกณฑ์ให้เป็นสหายกันเหมือนเก่า คำบถนั้นจึง
 ได้ชื่อว่าบ้านเกณฑ์เท่าถึงทุกวันนี้ แต่เอาพระยาทั้งสองลงไปแม่น้ำ
 ลำดวน แล้วให้เอาहतังหรืออั้งแม่น้ำลำดวนอยู่ แล้วพระยามังรายก็
 ให้โอวาทว่า คงแต่นายหน้าท่านทั้งสองอย่าคิดคบฏร้ายด้วยกันต่อ
 ไป แล้วก็ให้พระยาทั้งสองถือน้ำพิพัฒน์สัจจานต่อกันไว้ ท้าวทั้งสองตง
 อั้งอยู่นาน แม่น้ำนั้นจึงได้ชื่อว่า แม่น้ำจันทน์ทุกวันนี้ เมื่อเห็นว่าท้าวทั้ง
 สองมาถึงท่านนั้น จึงได้ชื่อว่าท่าแห่งจนถึงเท่าทุกวันนี้ ที่พระยามังรายคง
 โรงศาลหรือกว้านที่เขาท้าวทั้งสองไปตัดสินความนั้น คำบถนั้นจึงได้ชื่อ
 ว่าบ้านกว้านจนถึงเท่าถึงทุกวันนี้ แต่เมื่อราชทูตทั้งหลายไปคอยฟังคำตัดสิน
 พระร่วงนั้นไปประชุมกันอยู่ตำบล ๓ หรือบ่อน้อยก็ว่า คำบถนั้นจึง
 ได้ชื่อว่าบ้านบ่อจนถึงเท่าถึงทุกวันนี้ ฝ่ายจำเมืองก็ปลุกญาติด้วยมังรายว่า พระ
 ร่วงบิดาของเรอชื่อพระยาดีอ ฝ่ายมารดาที่เป็นผู้ได้อ เรอคู่มฤตุมหาก
 จำแดงเพศเป็นอย่างใดก็ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะค้นทองคำหนักเท่าตัว
 นางให้เรอดีหรือไม่ ฝ่ายมังรายก็ว่าความใจท่านเทอญ ฝ่ายจำเมืองก็ค้น

ทองคำให้พระร่วงตั้งเก่าแล้วเอากันเป็นมิตรต่อไป

ฝ่ายมังรายก่อกบฏเมืองของตน ต่อมาได้ ๕ ปี พระยามังรายก็
มาสร้างเมืองฝาง ท่านก็ทราบข่าวว่าเมืองลำพูนเจริญขึ้นมาก ก็มี
ความปรารถนาอยากได้ ก็ใช้ให้พามันไปกระทำเพียรพยายามเอาเมือง
ลำพูน อ้ายพามันรับตั้งแล้วก็ไปตามคำพระยามังรายหากใช้คน พอลอง
เมืองลำพูนแล้วก็คิดตามปัญญา เห็นท่วงท่าจะได้โดยง่ายก็ใช้ตูกน้อย
มากกราบทูลพระยามังราย ๆ ก็เอาริพเสนาตงมาเอาเมืองลำพูน เมื่อ
ศักราช ๖๓๖ ปี ต่อมาได้ ๕ ปี ไปสร้างเมืองภูกาม ๆ แล้วได้ ๓ ปี
ไปตีเอาเมืองหงสาได้นางพาโคมาเป็นอัครเทวัมมาราย ต่อมาได้ปี ๑ ไป
ตีเมืองอิงวะแล้วเอาช้างเผือกมา ๓๐๐ ครว้มาไว้เมืองเชียงแสน ต่อมา
ได้ ๖ ปี ศักราชได้ ๖๕๘ มีวอก อัฐศก เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันพฤหัสบดี
ยามจะใกล้รุ่ง แรกสร้างเมืองเชียงใหม่คงตลาดขายของตั้งแต่นั้นมา
คนทำงานมีหมื่นคนทำประมาณได้เดือนหนึ่ง เมื่อจะสร้างเชียงใหม่
มังรายก็ให้เสนาไปเชิญเจ้าเมืองที่เมืองพะเยา และพระร่วงที่เมืองสุโขทัย
มาช่วยพิจารณา ครั้นเจ้าเมืองและพระร่วงมาถึงเชียงใหม่แล้ว ท้าว
ทั้ง ๓ ก็พากันขึ้นอยู่บนยอดเขาตามยอดดอยขะบวรเมือง พระยามังรายจึง
ถามพระร่วงว่า เมืองนี้จะป็นมงคลหรือไม่ พระร่วงจึงกล่าวว่า เมือง
นี้ข้าศึกจะเบียดเบียนกระทำร้ายมิได้ คนใหม่มีเงินพันหนึ่งมาอยู่เมืองนี้
จะมีเงินหมื่น ครั้นมีเงินหมื่นมาอยู่จะมีเงินแสน ฝ่ายมังรายจึงว่า
เกิดมาเป็นมนุษย์ยกตัวมันทำไมข้าศึก แล้วมังรายจึงถามเจ้าเมืองว่า

หรือในเขตต์แขวงเมืองนี้ จำเมืองจึงตอบว่าต้งจริง เหตุว่าเนื้อดินมี
 พรรณรังสี ๕ ประการ มีไชย ๗ ประการ เมืองนี้มีสัตว์ทึนิกแด แต่
 ท้าวทง ๓ ก็บุจนากันโดยถ้อยความต่าง ๆ แล้วก็พากันลงมาในเมือง
 ครั้นกระทำสำเร็จทวบริบูรณ์แล้ว ยังมีฤๅษีองค์หนึ่งและท้าวจำเมือง
 และพระร่วงทง ๓ ก็กระทำไชยมงคลให้พระยามังรายเป็นเอกราชเมือง
 เชียงใหม่ ครั้นเสร็จแล้วพระร่วงก็เสด็จกลับเมืองของตน ฝ่ายจำเมือง
 ก็อยู่ด้วยมังรายนานประมาณเอกราชคือเดือนหนึ่ง พระยามังรายก็ยก
 เทวให้จำเมืองผู้หนึ่งแก้วตูกหนึ่ง ดับมาแต่พระยาตะวังกราช และ
 คั้นเมืองแซ่พรวน เมืองเชียงเคี่ยนให้จำเมืองตั้งเก่าเด

จะกล่าวถึงนางอัครเทวีของจำเมืองอยู่เมืองพะเยา ครั้นได้ทราบ
 ข่าวว่าจำเมืองเอาเมืองเชียงใหม่นี้ ก็โกรธเคืองตั้งท่านเอาหอทองอร่า
 ออกปากว่าจะตามฆ่าเมี้ยน้อยจำเมืองเสีย ว่าแล้วก็ทรงม้าออกจาก
 เมืองไป พอถึงกลางทางก็ตายออกแตกเดี่ยวกัน แล้วเสนาอำมาตย์ก็
 เอาเนื้อความไปกราบทูลจำเมืองที่เชียงใหม่นี้ทุกประการ ครั้นจำเมือง
 ทราบแล้ว ก็เข้ากล่าวเหตุการณ์ทงนั้นกะมังรายทุกประการ แล้วก็
 ถากลับเมืองของตน ครั้นถึงแล้วปลงศพนางเทวีตามธรรมเนียม แล้ว
 ท่านก็อยู่เสวยสมบัติในเมืองพะเยา ตามโบราณท้าวพระยาต่อ ๆ กันมา
 แต่ก่อน ย่อมขนนมัสการพระเจดีย์จอมทองทุกปีและยกมณฑล ๗๐ คราว
 ให้อุปัฏฐากพระเจดีย์ตามโบราณท้าวพระยาแต่ก่อน แล้วท่านอยู่เสวย
 เมืองพะเยาได้ ๒ ปี แล้วไปอยู่เมืองงาวแต่งให้โอรสองค์หนึ่งชื่อคำแดง

อยู่รักษาเมืองพะเยาเป็นอุปราชรองบิดา ครั้นเจ้าเมืองผู้เป็นบิดาสวรรคต
แล้ว ฝ่ายคำแดงก็ครองสมบัติเมืองพะเยาแทนบิดา ต่อมาถึงศักราช
ได้ ๖๘๐ ปีมะเมีย ทศศก ขุนเพี้ยเจ้าเมืองนายมากิดจะทำร้ายต่อเชียง
ใหม่ ท้าวคำฟูมีความกลัวมิต่อสู้จึงหลบหนีไปพึ่งบิดาที่เมืองเชียงราย
ขุนไชยสงครามผู้บิดาจึงไปอ้อนวอนท้าวคำแดงเมืองพะเยา ท้าวคำแดง
จึงให้โอรสของตนผู้ชื่อคำรือไปป้องกันเมืองเชียงใหม่ ครั้นชนะข้าศึก
คำรือแล้วกลับเมืองของตน ครั้นถึงพะเยาแล้วก็เข้ากราบทูลบิดาโดย
เนื้อความต่าง ๆ ที่ตนได้มาป้องกันเมืองเชียงใหม่ตามเหตุการณ์แต่

ฝ่ายท้าวคำแดงผู้เป็นบิดาก็ใช้ราชคำสั่งไปถึงเมืองเชียงราย ขอ
เอานางแก้วพอดาผู้เป็นธิดาขุนไชยสงครามมาเป็นเทวีคำรือ ฝ่ายว่าขุน
ไชยสงครามก็ให้เสนาจตุรพต ๓๐๐ ครวให้ไปตามนาง ครั้นถึงแล้วให้
คน ๓๐๐ ครวนั้นตั้งบ้านอยู่แต่พรานและเชียงเคี่ยน ครั้นแต่งงานคำรือ
ด้วยนางแก้วพอดาแล้ว ฝ่ายท้าวคำแดงก็ตั้งให้คำรือเป็นอุปราชแต่
ครั้นคำแดงสวรรคตแล้ว คำรือก็ครองสมบัติแทนบิดา

จะพรรณนาท้าวพระยาด้วยเมืองพะเยา ตั้งแต่ท้าวเจ้าเมืองมา
ถึงพระยาเมืองยี่ได้ ๑๖ ชั่วท้าวแล้ว ต่อมาถึงศักราชได้ ๑๐๑๘ ปีมะแม
นพศก พระพุทธศักราชล่วงแล้วได้ ๑๒๓๑ พรรษา เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ
ในราตรีคืนนั้น ๒ ยามเศษ ยังมีพญานาคองค์ ๑ เอาทองคำมาจาก
เมืองนาค นานหนักมี ๒๖๕,๐๐๐ เอาไว้กีดวางสระที่นั่นคือหนองเอียง แล้ว
จำแดงเพศเป็นบุรุษผู้ ๑ ทรงเครื่องชาวบริสุทธิแล้วเข้าไปเรือนต้องยาย

เมืองพระยาไต้ ๒๐ ปีถึงแก่กรรม แล้วพระยาเมืองแก้วก็แต่งตั้งให้
พระยาเมืองตูไปเสวยเมืองพระยาในบิชาด ทศศก แด เมื่อต้องตายาย
แรกสร้างพระประธานตั้งแต่ปีนั้น ตรัสก ายผู้ได้ ๕๕ ายเมียได้ ๕๒
มาถึงบมะเมเอกศก เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เวลากลางคืน ตั้งแต่มือทำ
มาได้ ๑๑ ปี ายดาได้ ๖๖ ปี ายยายได้ ๖๓ ปีจึงก่อแล้ว แะมา
ถึงบวอก โทศก เดือน ๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ลงมือโบกปูน แะในทองคำ
๒๐๐,๐๐๐ นั้นจ้างให้รางวัลคนช่วยทำดิน ๒,๐๐๐ ทองคำ ชื้อบริกดิน ๒๐๐
ทองคำ ชื้อปูนสองล้าน (ดินทองเท่าใดไม่ปรากฏ) ชื้อน้ำช้อยล้านปาย
หมื่น ทองคำยังเหลือเอาพอกพระเศียรลงถึงคางแด พอแล้วทวับริบูรณ์
ฝ่ายต้องตายายก็ถึงแก่กรรม ท่านทั้ง ๒ ก็ได้ไปเกิดเมืองสุวรรณคณแด

เมื่อวันพระพักตร์ พระอินทร์ลงมาบนแด ฝ่ายพระเมืองคูครอง
เมืองพระยาภิไธหมินทางตาเอาส่วนกุศลที่ได้สร้างพระประธานใหญ่นั้นไป
ถวายพระเมืองแก้วเชียงใหม่ให้ท่านโมทนาด้วย แล้วเจ้านิทานตันเหตุ
ให้ท่านฟังทุกประการ ฝ่ายพระเมืองแก้วก็มีความบิตินดีในทันใด ก็
เรียกกรมการคลังเอาทรัพย์ออกมา ทองคำ ๓,๐๐๐ เงิน ๖,๐๐๐ ให้เอา
สร้างพระวิหาร นานได้ ๓ ปีจึงสำเร็จบริบูรณ์ พระเมืองแก้วจึงยก
บ่าวของท่าน ๓๐ ครวี่ พระเมืองคู ๓๐ ครวี่ถวายให้พระปฏิมากร ให้
อยู่อุปฐากชั่วลูกหลานตราบเท่า ๕๐๐๐ พรรษา แล้วพระเมืองแก้วก็
ชักเขตต์หมายแดน คือทิศเหนือมีต้นเขาจอมทองเป็นแดน ทิศใต้หน้า
วัดอุทธา ตัดไปทิศตะวันออก ๓,๐๐๐ วา ทิศตะวันตก ๕๐๐ วา เขตต์

แดนที่กล่าวมานั้นเป็นหน้าที่ของพระปฎิมากรทั้งสิ้นแต่

บัดนี้จะแก้ความสับสนแห่งของชนทั้งหลายที่ได้อ่านได้ฟังก่อน มี
 ภาระนั้นก็คงจะมีความสงสัยว่า เหตุไฉนพระพุทธรองค์จึงได้ฝากความให้
 พญานาคเฝ้าทองคำออกมาให้ต้องยายศาตร์ร้างพระรูปของท่านนั้น แต่
 ครั้งไหน ผู้รู้ไม่ถึงก็คงจะแก้ไม่ตลอดได้เป็นแน่ เพราะฉะนั้นสำหรับ
 จึงปนกันอยู่ทั้งคดีโลกคดีธรรมแต่

คทา กาเถ ในกาลเมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์จะเสด็จเที่ยวโปรด
 บรรพตทุกบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั้งหลาย ท่านก็เสด็จมาจากเมือง
 พาราณสีลำดับมาด้วยเจ้าอาสน์ที่แตรโธณะอุตรตะเป็นธง มีพระยา
 อโศกราชและพระอินทร์ตามอุปฐาก ครั้นถึงไชยภูมิท่านก็บิณฑบาต
 ที่แม่ครัว แล้วก็เสด็จขึ้นมาตามฟากหน้าแม่คงคะมิง คือ หน้าแม่บึงที่
 เรียกกันทุกวันนี้ ครั้นเสด็จถึงตำพูนท่านก็ไว้เกศพระธาตุที่นั่นแล้วเสด็จ
 ขึ้นเขาสุเทพ จากนั้นถึงวัดบุบผาราม คือ วัดอุปลา ที่เรียกกันทุกวันนี้
 แล้วเสด็จไปกระทำกิจที่ถ้ำเขียงดาว จากนั้นไปถ้ำดับเต่า แล้วเสด็จ
 ไปสลับปาง แล้วถึงแม่น้ำคง ท่านก็เทียบฟากหน้าคงขึ้นไปถึงแผ่นดินหัว
 แล้วไปถึงเมืองวิเทหรราช จำพรรษาอยู่ป่าอัมพวัน เทศนาเนมิราชและ
 สุทธราชและพติทัชชาดก ครั้นออกพรรษาแล้ว ท่านก็เสด็จมาเมือง
 ดอไว้เกศพระธาตุที่นั่น แล้วเสด็จถึงเมืองสีหะไว้เกศพระธาตุที่จอม
 ยองแล้วเสด็จขึ้นเขาพยุภย์ จากนั้นแล้วขึ้นภูเขารัง คือ ดอยตุง แล้วไป
 เขากู่แก้ว แล้วไปจอมกิติ แล้วไปสลับจน แล้วไปผาเรือไว้พระธาตุ

ที่นั่นแล้ว ท่านยืนอยู่ครองจิวรแล้วไปพักใต้ยาสันอยู่เนินหินก้อนหนึ่ง
 แล้วขึ้นไปบนเขาที่นั่น แล้วก็เดินแลดูโลกทั้งปวง แล้วก็เสด็จไป
 ดั้นชายไวรอยพระบาทที่นั่น แล้วไปเมืองพรง แล้วไปเมืองนาย ไวร
 อยพระบาทที่นั่น แล้วไปถึงหัวภูเขาด่วนไวรอยพระบาทที่นั่น ให้ยักษ์
 อยู่อุ้มภูราก จากนั้นแล้วไปจอมแว แล้วไปบ่อทอง แล้วไปภูเท่า
 แล้วเสด็จเข้าเมืองพะเยา ขณะนั้นยังมียักษ์ตัวหนึ่งมันอดอาหารได้
 ๗ วันมาแล้ว มันเห็นพระพุทธรูปองค์มีความปรารถนาว่าจะกินเป็นภักษ
 พระพุทธรูปของท่านก็ได้มีความกลัวมัน ท่านก็ยืนอยู่ที่เดียวจนมืดหลัง
 หัน ฝ่ายว่ายักษ์นั้นคิดงัดบาได้ดื้อนพระพุทธรูป มันก็เลยไปเดยมาเป็น
 หลายเที่ยวหลายหน พระพุทธรูปท่านเหยียบศิลาหินก้อนหนึ่งเป็นรอย
 เล้นพระบาทพอยักษ์ไปเห็นแล้ว มันก็ว่าชายผู้แข็งแรงแรงนักเหยียบหิน
 พอยุบลงเป็นรอยคั่นอยู่ ก็กินมันไม่ได้เลย พระพุทธรูปก็ให้ยักษ์เห็น
 คนแล้ว ท่านก็กระทำปาฏิหาริย์ให้ยักษ์เห็น ครั้นยักษ์เห็นแล้วมันก็
 รู้ว่าเป็นองค์ศากยต แล้วท่านก็ให้มันรักษาเบญจศีล ท่านจึงถามมันดู
 ว่า ดูกรยักษ์ ศกยตหากอยู่ที่เดียว ทำไมท่านได้ดื้อนเดยไปเดยมา
 เป็นหลายหน แล้วท่านก็ว่า ดูกรอาณนที ดินเขาที่นั่นภายใน ๕ โย
 โจรทั้งหลายจะมาดั่งบ้านเรือนอยู่ตำบลนี้ จะได้ซื้อเมืองเดยแด แล้ว
 ท่านก็ไต่ไปบนเขานั้น ไปถึงที่ตองคนผิวเผี่ยงทำไว้อยู่ที่นั่น ครั้นเห็นพระ
 พุทธเจ้าเข้ามา ทั้งสองยายคาก็ไม่มั่งสิ่งไรจะทำบุญ ผู้ผิวจึงถามว่า พดู
 เรามัหรือ ผู้ผิวจึงตอบว่า เออพดูเรายังพอทำบุญ แล้วสองยายคา

ก็เอาพญามาถวายพระพุทธรเจ้า แล้วกับบอกว่าดิฉัน^๕เป็นคนแก่ชรา ฟันก็หักถอนไปหมดแล้ว จึงได้เอาครกหินบดหมากกิน แต่เดี๋ยว^๕จนเจนาบึงเกิด^๕ชนขอเอาครกคำ^๕หมากไป^๕ถวายให้พระผู้เป็นเจ้า ๆ จึงเอาไปบดหมากกินอย่างดิฉัน^๕เทอญ แล้วก็ยกเอาครกหินบดหมากถวาย พระมหากษัตริย์คุณเจ้าท่านก็รับเอาแล้ว จึงกล่าวว่า ดูกรอานนท์ ต้องผัวเมียพูดกันว่า พดูเราพอทำบุญดังนี้ คำบดิน^๕ภายหน้าจะได้ชื่อว่า พดูพอแต่ ต้องผัวเมียเอาครกหินถวายคดกคคดังนี้ เมือง^๕นี้คือไปข้างหน้าทำการใดจะสำเร็จด้วยหินมาก ครวดี^๕ท่าน^๕ท่าน^๕ก็เสด็จไปคาบมนเขวแล้วไปพบช่างทองผู้หนึ่งคตของชายเตี้ยงชวด ครั้นเห็นพระพุทธรองค์ก็เอาข้าวมาตักบาตร ท่าน^๕ก็^๕จึง^๕เห็น^๕ที่^๕บ้าน^๕ช่าง^๕ทอง^๕แล้ว ไม่นานจะ^๕ฉัน^๕ท่าน^๕จึง^๕กล่าวว่า ดูกรอานนท์ คำบดิน^๕นี้^๕ก็^๕สมควร^๕ตั้ง^๕คำ^๕ฉัน^๕ไว้^๕ทน^๕และท่านอานนท์ก็ขอพระราชฯ พระพุทธรเจ้าก็เอาพระหัตถ์ขวาอุบคตำพระเศียรได้เกศ^๕เส้น ๓ แล้ว ท่าน^๕ก็^๕เอา^๕ให้^๕อานนท์^๕ ๆ ก็^๕รับ^๕เอา^๕แล้ว^๕เอา^๕ให้^๕พระยาอโศกราช^๕ ๆ ก็^๕เอา^๕ให้^๕ช่าง^๕ทอง^๕ ๆ ก็^๕เอา^๕ใส่^๕ไว้ใน^๕คต^๕บ^๕ไม่^๕ร่ว^๕ก พระพุทธรองค์^๕จึง^๕ครวดี^๕ว่า ท่าน^๕จง^๕เอา^๕พระ^๕ราช^๕ฯ^๕ของ^๕คต^๕กค^๕บ^๕ร^๕จ^๕ไว้^๕ยัง^๕ภู^๕เขา^๕หิน^๕ เทอญ

ฝ่ายว่าพระยาอโศกราชและพระอินทร์ก็เอาได้มะอบแก้ว แล้วได้มะอบเงิน แล้วได้มะอบหิน ได้ ๔ ชิ้น แล้วเอาตงไว้ในถ้ำลึก ๗๐ วา พระอินทร์ก็จุตประทีปบูชาแล้วได้ยันต์กัจจกรทิพยไว้ให้ถึง ๕๐๐๐ พรพรา พระพุทธรเจ้าจึงกล่าวว่า ดูกรอานนท์ เรา^๕มา^๕เห็น^๕ช่าง^๕ทอง^๕อยู่^๕ที่^๕น^๕าย^๕หน้า

จะได้ชื่อว่ายอมทองแดง เรามาฉนั้นจึงเห็นกัน ช่างทองไม่เอาน้ำมาทำบุญ
 อานนท์จึงไปค้นเขาไปขอน้ำด้วยพญานาคก็ตกลงท้งโน้นมา ฝ่ายท่าน
 อานนท์ก็เอาฝาบาตรลงไปเพื่อจะตักน้ำ ครั้นถึงกลางท้งที่ตักน้ำ ก็เห็น
 พญานาคเด่นน้ำอยู่ ท่านอานนท์ก็เข้าไปปรวรกเพื่อจะเอาน้ำ พญานาค
 จึงร้องว่ามึงจะมาตักน้ำทำไม พญานาคของคณชื่อนว่าชุมดีมี มิ่งฮอน
 เป็นคว้น ว่าแต่ก็จำแดงให้หิ่งฮอนเป็นคว้นปกปิดสระไว้ให้มืด ท่าน
 อานนท์เอาน้ำมาได้ก็ก่ด้มมากกราบพุทธพระพุทธรองค์ฟ้งทุกประการ ครั้น
 ท่านทรงทราบแล้ว ก็รู้ด้วยพระปญญาว่า สระนั้นคงแต่พระกฤษณ์ พระ
 โภณาคมน์ พระกัสด์ปล ท่านเที่ยวโปรดบรรพตซึ่งทลายมาถึงท้น ย่อม
 ฉนั้นจึงเห็นท้นทุกองค์ แต่เพราะว่าศาสนาจะมามาตักตางสระท้นภายหน้า
 แด แด้วท่านก็เสด็จลงไปสู่สระนั้น ก็กล่าวซึ่งพญานาคว่า ดูกร
 นาคมึงไม่รู้จักกูบ้างเลยหรือ พญานาคจึงถามว่า ท่านมีชื่อตักฤ
 พระพุทธรเจ้าจึงกล่าวว่า กูมีชื่อว่าคณาคคแต่ แต่ครั้งเมื่อพระกฤษณ์
 พระโภณาคมน์ พระกัสด์ปล ต่วงแด้ว ท่านก็ยอมมาฉนั้นจึงเห็นท้น มึง
 ก็ยังได้เอาหินก้อน ๑ ออกจากเมืองนาคมาให้พระกฤษณ์ พระโภณาคมน์
 พระกัสด์ปลหนึ่งฉนั้นจึงเห็นท้นแต่ พญานาคจึงว่าครั้นมีเป็นตักท่านว่าฉ
 ก็เหตุไฉน พระพุทธรเจ้า ๓ องค์มีคนอันสูงใหญ่หนัก ท่านว่าเป็นคณาคค
 ทำไมตัวน้อยไม่สูงใหญ่เหมือนพระพุทธรเจ้า ๓ องค์ที่ต่วงแด้ว ฝ่ายว่า
 พระพุทธรเจ้าก็เณรมิตคนให้ใหญ่สูงเท่าพระกฤษณ์ พระโภณาคมน์
 พระกัสด์ปล มีคนสูง ๓๒ ศอก แด้วเหยียบหัวพญานาคให้จมลงใน

ถึง ๕๐๐๐ พรรษา และพระพุทธเจ้าสั่งพระอินทร์และพญานาคไว้ด้วย
แล้วท่านก็ถูกชนเขาเท้าเหยียบหินก้อนนั้น แล้วให้พญานาคเอาไปรักษา
ไว้เมืองนาคดงเก่าแก่

แล้วพระพุทธเจ้าทำนายไว้ว่า ตถาคตฉันจึงเห็นที่บ้านข้างทองมิได้
ฉันอุทกั ครั้นชนะพญานาคแล้วจึงได้ฉันน้ำ ดงนภายหน้าเมืองนคร
ถึงฤดูร้อนหาน้ำใหญ่มิได้แล แล้วท่านก็เสด็จไปภูเขาน้อย คือ ดอยน้อย
และแซว ม่อนจอมลัด ภูขวาง จอมไกร้ จอมแจ้ง แล้วเสด็จ
ไปชิงแกง แล้วไปสับแวน แล้วไปแช่แห้ง แล้วไปซื้อแร แล้วไป
ขวยปู แล้วไปภูทับ แล้วไปแหลมดู่ แล้วไปร้องอ้อ แล้วเสด็จไป
ขั้วมหม้อ แล้วไปตำป่าง แล้วไปจอมทอง แล้วไปเมืองหอด แล้ว
ไปภูเขามัง คือ ดอยเก้ง แล้วไปเมืองงุม ท่านเที่ยวโปรดสัตว์ทั้งหลาย
แล้ว ก็เสด็จไปสู่ป่าเขตวันอาราม และจากนั้นมาสองยายคาที่ได้เอา
พญามุญด้วยพระพุทธองค์นั้น ตายแล้วเกิด ๆ แล้วตายได้หลายชั่ว
หลายชาติแล้ว ชาติหนึ่งต้องย้ายคาไปเกิดเมืองฝางเมื่อพระพุทธเจ้า
นิพพานไปแล้ว พระพุทธศาสดาได้ ๘๐๐ ต้องผัวเมียตายจากเมืองฝาง
ได้มาเกิดเมืองพะเยา ในบิ๊วอกทศก จุลศักราชได้ ๘๐๐ พระพุทธ
ศาสดาตวงแล้วได้ ๓๐๘๒ พรรษา จากนั้นถึงปีมะแม นพศก อายุผัว
ได้ ๔๐ ปี อายุเมียได้ ๓๘ ทั้งสองผัวเมียตั้งบ้านเรือนอยู่ทิศเหนือใกล้ที่
จะสร้างพระพุทธรูปนั้น ๒๐ วา สองคนผัวเมียพากันเลี้ยงเป็ดเลี้ยงห่าน
ขายเลี้ยงอาตมา ขณะนั้นจุลศักราชได้ ๘๔๐ ปี ศาสดาตวงได้ ๒๐๓๘

พรรษา เดือน ๖ ชน ๓๕ คำ เวตากตางคันประมาณ ๒ ยามเศษ ฝ่าย
ว่าพญานาคก็คิดถึงที่ตนได้รับรับสั่ง พระพุทธเจ้า แต่ว่ก็เอาทองคำ
๒๓๕,๐๐๐ นำหนักจากเมืองนาคออกมาไว้กตางดระ แต่ว่นเริมิตคนเป็น
บุรุษผู้หนึ่งทรงเครื่องชาวบริสุทธ เข้าไปในเรือนต้องผัวเมียที่เตียงเปิด
เตียงห่านัน แต่ว่เต่าเหตุการณ์ที่ตนได้รับรับสั่ง พระพุทธเจ้าให้ต้อง
คนผัวเมียฟังทุกประการ แต่ว่คนนี้มีผัวตงเรือนไปที่ดระแต่ว่ ช
ทองคำนั้นให้ดู แต่ว่บอกว่าให้สร้างพระรูปเหมือนเช่นอย่างเราจะทำให้
ท่านดู เทอญ

ว่าแต่ว่ก็เริมิตให้คนเป็นพระประธานใหญ่สูง ๓๒ ศอก เช่น
อย่างพระกฤษณ์ แต่ว่นเริมิตคนเป็นนาคตงไปเอาหินก้อนที่พระพุทธ
เจ้านัน ออกมาให้เห็นแล้ว ก็ตงไปเมืองนาคอันเป็นที่อยู่ของตนแต่
ที่ต้องยายศาสร้างพระพุทธรูปนั้นดั่งพรรณนามาแต่ต้นนั้นแล ต่อมาได้
หลายชั่วท้าวพระยาต่อ ๆ กันมา ในคน ๒๐ ครั้วที่พระยายอดเชียงใหม่
และพระยาเมืองยี่พะเยายกถวายพระปฏิมากรให้เป็นคนอุปฐากรักษา
พระปฏิมากรองค์ใหญ่ที่ตั้งอยู่ในวัดศรีक्रम คำหนองเอียง เมืองพะเยา
คนเหล่านั้นก็ดิ้นค่อกันมาชั่วดุกชั่วหลานตราบเท่าถึงเส่นามังชา ได้ชนะ
ปราบเมืองตานาไทยคือ เมืองเชียงใหม่ และเมืองอโยธยากรุงสยาม
และเมืองจัน ในปีกุน โทศก (ศักราช วัน เดือน ไม่ปรากฏ) เวตา
นั้นเส่นามังชาจับเอาดาวไปไว้เมืองหงสา ๓๓๓,๐๐๐ ครั้ว แต่ว่นมาถึง
ปีมะเด็ง มังชาก็ถึงแก่กรรม ต่อมาถึงปีจอ ทศศก ดาวอยู่เมือง

หงส์ากบฏต่อเจ้าฟ้าอิเม พวกนั้นหลบหนีมาถึงลำพูน แล้วมาพบเพื่อน
ที่แตกกันมาอยู่ตามบ้านน้อยเมืองใหญ่นั้น พวกนั้นมาเมืองพะเยาทั้งสี่
ถึงเดือน ๖ ขึ้น ๘ ค่ำ ก็พาพวกชาวพะเยาหนีไปเมืองจันทบุรีได้เหลือผู้ตกคน
พวกที่รักษาวัดศรีครมคำพระประธานองค์ใหญ่ ก็พาเอาพงศาวดาร
โบราณวัดศรีครมคำ ทั้งเอียง เมืองพะเยาไปตกอยู่เมืองจันทบุรีได้นาน
นัก ชาวจันทบุรีก็ถามพวกที่รักษาวัดว่า พระปฏิมากรองค์ใหญ่นั้นยัง
บริบูรณ์ดีอยู่หรือว่าทรุดโทรมบ้าง พวกเหล่านั้นก็ได้บรรยายรู้ดีผู้ตกคน
และชาวจันทบุรีก็คัดลำเนาพงศาวดารฉบับนั้นแล้ว ให้ห่มอุตุตระเชียง
ของเอามาไว้ให้ปรากฏแก่ฝูงชนทั้งหลายในเมืองพะเยา เพื่อจะให้กว้าง
ขวางต่อไปข้างหน้า พงศาวดารเป็นของจริงคัดตามคำหรับเดิมมิได้
แต่งใหม่เลย

จะเป็นศักราชเท่าใดไม่ปรากฏ ถึงให้ฤกษ์อำมาตย์เอาราช คือ คุณ
ไปบูชาพระประธานองค์ใหญ่และพระเจดีย์ศรี ครันต้นอายุจะไปตกนรก
พระยายมราชก็แสดงของนั้นให้เห็น แล้วพระยายมราชจึงกล่าวว่า เมื่อ
ท่านทำบุญวันนั้น ท่านยังตรวจน้ำแผ่อุทิศมาถึงเรา และบัดนี้ท่านจึงขึ้น
ไปบนสวรรค์ เทอญ

แต่นั้นมายังมีพรานเนื้อผู้หนึ่ง มันฆ่าเนื้อเบือปลาตั้งแต่อายุมันได้
๓๕ ปี จนถึงอายุได้ ๕๘ ปี ยังมีวันหนึ่ง มันเข้าไปป่าเพื่อประสงค์จะหา
เนื้อ พอไปถึงที่วัดศรีครมคำ พระปฏิมากรองค์ใหญ่ ก็เห็นท่านเขว่น
ง คือ คุณไว้ที่นั้นอันพายุพัดไปพัดมามันเห็นดูงามแก่ตานัก พอมาถึง

บ้านก็จัดแจงหาผ้ามาทำธง คือ ธง แล้วเอาไปบูชาพระประธานใหญ่
 อยู่มาครั้นมันตาย พระยายมราชมีทันได้พิจารณา ก็เอามันโยนลงนรก
 ในทันใดนั้นธงที่มันทำนั้นก็มาพันเอาตัวมันออกจากนรกเสีย พระยายม
 ราชจึงพิจารณาตัวมันแล้วก็บอกให้มันขึ้นไปบนสวรรค์เดี๋ย เมื่อศกยศักราช
 ได้ ๙๐๘ ปีชวด อัฐศก เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขณะนั้นยังมีชาวขานผู้หนึ่ง
 มีรูปงามผิวน้ำ มาบูชาพระประธานใหญ่ พอถวายทานแล้วก็เอาขัน
 แฉกบนนพพาน แล้วก็พลัดตกลงมาตาย ธงผืนนั้นก็รับเอาท่านผู้นั้น
 ขึ้นไปบนสวรรค์ไปปรากฏที่พระเกศแก้วจุฬามณี ขณะนั้น เทวดาทง
 ปวงมีพระอินทร์เป็นประธาน พวกนั้นมาเฝ้าทูลพระเกศแก้วจุฬามณี ก็
 เห็นเทวดาใหม่องค์ ๑ ปรากฏอยู่ที่นั่น ทรงเครื่องประดับตนดูงามยิ่ง
 เทวดาทงหลาย พระอินทร์จึงถามไปว่า ท่านได้ทำบุญสิ่งไรบ้าง แกก็
 บอกอาการที่ได้ทำบุญให้พระอินทร์ฟังทุกประการ พระอินทร์ก็ตรัสว่า
 พระประธานใหญ่องค์นั้นประเสริฐนัก เมื่อพระมหากษัตริย์คุณเจ้ายัง
 ธรรมดาอยู่นั้นท่านก็ทำนายนะไ้

เมื่อแรกเขาสร้างนั้น เราพระอินทร์ก็ยังได้ลงไปช่วยเขาทำพระ
 พักตร์ให้งามเหมือนพระกฤษณ์ พระโกนาคมน์ พระกัณโฑปเต แต่พระ
 อินทร์ก็บอกให้มันผู้นั้นว่า อายุของท่านยังไม่ถึงที่ตายเลย ท่านจงกลับไป
 ไปเมืองมนุษย์เสียก่อน ให้สร้างการกุศลให้มากยิ่งขึ้น พระอินทร์
 ตรัสแทนเทอญ คนผู้นั้นก็กลับหายจากที่นั้นลงมาเมืองมนุษย์ แล้ว
 มาเข้าร่างกายของคนดั่งเก่า เขาตายเวลาเช้าถึงเวลาดำจึ่งคืนเป็นคน

แต่ แล้วเขาก็เล่าเหตุการณ์ที่คนได้รู้ได้เห็นนั้นให้คนทั้งหลายฟังทุก
ประการแต่

จะกล่าวถึงพระปฏิมากรองค์ใหญ่ก่อน สร้างเมื่อศักราชได้
๘๔๓ ปีกุน ตรีศก คำนวณดวงแก้วได้ ๒๐๓๔ พรรษา เดือน ๖ ขึ้น
๑๕ ค่ำ วันพุธ เวลาเช้า ปลูกแกนพระประธานใหญ่วัดศรีกรรมกำหนด
เอียง เมืองพะเยาวันนั้นแต่ พระเกศโมดีใหญ่ ๒๐ กำ องค์สูง ๓๒ ศอก
พระเศียรใหญ่ ๒๔ ศอก เกศมี ๑๕๐๐ กัดไว้เป็น ๔ จำพวก ๆ หนึ่ง
ใหญ่ ๔ กำ จำพวกหนึ่งใหญ่ ๓ กำ จำพวกหนึ่งใหญ่ ๒ กำ จำพวก
หนึ่งใหญ่ ๑ กำแต่ พระพักตร์ยาว ๘ ศอก กว้าง ๘ ศอก พระชนง
ยาว ๓ ศอกคืบ หว่างพระชนงกว้าง ๑ ศอก พระเนตรยาว ๓ ศอก
กว้าง ๑ คืบ พระฆาณะยาว ๓ ศอก ใหญ่ ๖ กำ พระโอษฐ์ยาว ๒
ศอก กว้าง ๑ คืบ พระโศคยาว ๖ ศอก กว้างศอกคืบ พระศอยาว
๒ ศอกคืบ กดม ๑๒ ศอก ใหญ่ยาว ๓ ศอก แต่อุราถึงคาง ๒ วา
แต่พระเต้าถึงไหล่ ๒ วา แต่น้ำถึงอุรา ๑๐ ศอก อุรากว้าง ๘ ศอก
พระกรยาว ๓๖ ศอก กดม ๘ กำ นิ้วพระหัตถ์ใหญ่ ๘ กำ ยาว ๔
ศอก เหวกดม ๓๖ ศอก ฝ่าพระบาทยาว ๘ ศอก กว้าง ๓ ศอก
หน้าตักกว้าง ๒๘ ศอก หักยังใหญ่ ๘ กำ ตั้งแต่ท่อนถึงพระเกศโมดี
สูง ๓๒ ศอกแต่ พระปฏิมากรองค์นี้ ตั้งอยู่เมณฑ ๑ กับ ๔ อยู่
พุทธ ๒ อยู่พุทธจัก ๓ อยู่กนิษฐ์ ๕ อยู่คุดย ๖ อยู่เมษ ๘ อยู่มิน ๗ อยู่
กุ่มภักแต่ พระมหาเถรเจ้าองค์ซึ่งขั้มมปาตะจารึกไว้ ที่วัดศรีกรรมคำ

หนองเอียง เมืองพะเยานนแด

จะกต้าวนิทานเค้ามุดทุ่งเอียง หนองเอียง ก่อนเดิมเมื่อพระโพธิ-
สัตว์ ยังวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏยังมีแก่กล้า ซากิเป็นนกธำธิกา
คือนกเอียง คำวนนันทอ้ายอยู่ไม้ซอนสักคันหนึ่งที่บนเขาจอมทอง ก็
ได้ลงมาอาศัยซึ่งสระหนองนั้น มากินอาบอยู่นั้นทุกวัน ยังมีในวันหนึ่ง
อาบน้ำแล้วก็บินไปจับอยู่ไม้คันหนึ่ง ใกล้ที่อยู่ของคนเผ่าปักแคะทางอยู่
นั้น ขณะนั้นยังมีเหยี่ยวตัวหนึ่งมาคิกนเป็นอาหารแด ครั้นท่านได้ครัด
เป็นพระธำมัญญ์แล้ว มาฉันจังหันที่ข้างของค้ำบตเขาจอมทอง ท่าน
ก็เทศนาให้พระอานนท์ว่า ดูกรอานนท์ ค้ำบตนี้เป็นป่าช้าของตถาคต
แห่งหนึ่งแด เหตุฉะนี้ฉะฉะ ทุ่งนั้นจึงได้ชื่อว่า หนองเอียง ทุ่งเอียง ร้อง
คามนามนกเอียงนนแด พระพุทธโสดาตรเจ้าจึงแต่งบาตไว้ว่า ธำธิกา
มฤคาโต ปพพคัง ดิงนแด

บัดนี้จะกล่าวแรกสร้างกำแพงเมืองตะวันตกก่อน ท้าวพระยา
ด้วยสมบัติเมืองพะเยาคอ ๆ กันมา ถึงพระยาดังคราช ในขณะคิย
ศักราช ๕๓๖ ปีกุน นพศก พระยาองค์นั้นมีราชโอรสองค์ ๑ ตอนยาก
มิอยู่ในถ้อยคำของบิดาเลย ไปตั้งโรงขนไก่ออยู่ที่ตะวันตกเมือง ร้อง
ป่าวให้เจ้านายผู้ใหญ่ผู้น้อยและราษฎรทั้งหลายมาเล่นการพนันชนไก่ที่
นั้นทุกวัน ๆ แะแต่เล่นเบียดมะเถวทุกวันคั้นมิขาดสักเวตา ฝ่ายพระ
ยาดังคราชผู้เป็นบิดาจึงรับสั่งให้มาเฝ้าถึง ๒ ครั้ง ๓ ครั้งจึงมา แล้ว
บิดาก็ตั้งสอนให้ตั้งคนเป็นผู้ค้ำ ถึงหลายครั้งแล้วก็ได้ฟังคำสั่งสอน

๑๑ มัทธาพระเจดีย์จอมทอง คือเป็นจอมเกศเกล้าเมืองพะเยาแล

ฝ่ายว่าบุญเมืองราชบุตรของคณัน ครั้นสร้างกำแพงเมืองเสร็จทั่ว
บริบูรณ์แล้ว ท่านก็รู้ดีกว่าตัวคุณหมิได้ยู่ร่วมมิตามารดา ก็เหตุคุณ
ชั่วร้ายใจนักตง อย่ากระนั้นเลย แตะไปก็กระทำให้ตัวเป็นผู้ดี แล้ว
ท่านก็ไปกราบทูลพระยาดังคราษผู้เป็นบิดา ขอขมาโทษที่ตนได้ประพฤติ
ชั่วร้ายแต่ก่อนนั้น แล้วท่านก็ช่วยบิดาทุนำรุงบ้านเมืองให้รุ่งเรืองขึ้น
ครั้นพระยาดังคราษผู้เป็นบิดาพิราลัยไปแล้ว ราชบุตรบุญเมืองครอง
สมบัติแทนบิดา ท่านก็ตั้งอยู่ตามชอบธรรมและปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม
พระพุทธ พระบาท พระเจดีย์ กุฏิวิหาร การเปรียญชำระตุลาการ
ท่านก็ได้ทุนำรุงให้รุ่งเรืองถาวรไปข้างหน้า แล้วท่านก็แข็งใจว่า ทำ
พระยาองค์ใดด้วยสมบัติในเมืองพะเยานี้ ทำตามกประพฤติชั่วเช่นอย่าง
ข้าพเจ้าเมื่อเป็นแต่ก่อนดั่งเดิวนั้น ก็ให้ท้าวพระยาองค์นั้น อายุสั้น
บ้านเมืองก็ให้เป็นอันครายไปต่าง ๆ ท่านแข็งใจเมื่อวันฝั่งพิชิตมา
วัดหลวงขให้ตั้งกลางประชุมสงฆ์ทั้งปวงแล

ตั้งแต่พระยาเมืองคู่ได้ช่วยสมบัติเมืองพะเยา มาถึงเจ้าฟ้ามังฆ
เมืองหงส์ได้ปราบเมืองตานาไทยนานได้ ๗ ปี ครบเท่าถึงเจ้าฟ้า
ตู่โธเมืองอังวะได้ปราบตานาไทยนานได้ ๕๐ ปี ค้อมมาถึงเจ้าฟ้าเมือง
ได้ครองสมบัติเมืองพะเยา เมื่อศักราช ๓๑๕๙ ปีมะแม นพศก ขณะนั้น
เมืองพะเยา เมืองเชียงราย เมืองฝาง เมืองปู้ เมืองลำด เมืองปาย
๖ หัวเมืองนี้คิดกบฏต่อพม่า แล้วเมืองพะเยามีสมันนัก เมืองพะเยาก็

แตก เจ้าฟ้าเมืองผู้ครองเมืองพะเยาก็ดบดัวมาอยู่นครลำปาง ไต่ไป

นอบน้อมรับเอาราชการพระเจ้ากรุงสยาม

จะกล่าวเมื่อกลับจากนครลำปางขึ้นตงเมืองพะเยาก่อน

ถามว่า จากนครลำปางขึ้นตงเมืองพะเยานับได้

ตอบว่า บ่เกาะ เบญจศก ศักราช ๑๒๐๕ ปีแฉ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์ชนมาถึงเมืองพะเยาเดือนไร

ตอบว่า เดือน ๓ ไต่ เป็นเดือน ๕ เหนือ ขึ้น ๑๓ ค่ำ วันพฤหัสบดี

ถามว่า บินเจ้าชนพักอยู่บ้านไหน

ตอบว่า พักอยู่บ้านตุ่น

ถามว่า เสด็จเข้าตงอยู่ในเมืองบ่ใด

ตอบว่า บ่มะโรง ฤศก วันพุธขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เป็นเดือน ๒

ไต่ ศักราชไต่ ๑๒๐๖ ปีแฉ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์เสียดาไปบ่ใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๐๖ ปีมะโรง ฤศก คือบ่เข้าตงอยู่เมืองนั้นแฉ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์ครองสมบัติได้กี่ปี

ตอบว่า ไต่ ๖ ปีแฉ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์ถึงแก่กรรมบ่ใด

ตอบว่า เมื่อศักราชไต่ ๑๒๑๐ ปีวอก ทศศก

ถามว่า เจ้าหลวงยศลงไปรับสัญญาบัตรบ่ใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๑๑ ปีระกา เอกศก

ถามว่า เจ้าหลวงยศครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๗ ปี

ถามว่า เจ้าหลวงยศได้สร้างการบุญสิ่งใด

ตอบว่า ปฏิสังขรณ์บำรุงพระพุทธรูปองค์ใหญ่ วัดศรีक्रमคำ
ทุ่งเชียง และสร้างวิหารมุงคาไว้ ไฟไหม้เสีย พระพุทธรูปก็เศร้าดำไป

ถามว่า เจ้าหลวงยศถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๓๒๓๗ ปีเถาะ ด้ปลัดศึกแต่

ถามว่า เจ้าหลวงบุรีขัติยวงศ์ลงไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๓๒๓๗ ปีเถาะ ด้ปลัดศึก วันอังคารแรม ๘ ค่ำ
เดือน ๓ แด

ถามว่า เจ้าหลวงบุรีขัติยวงศ์ลงไปนานกี่ปี

ตอบว่า ได้ ๑ ปีกับ ๓๐ เดือนแแต่

ถามว่า เจ้าหลวงบุรีขัติยวงศ์จากกรุงเทพ ฯ มาถึงพะเยาปีใด

ตอบว่า ปีมะเส็ง นพศก ศักราช ๓๒๓๘ เดือน ๓ ขึ้นเดือนมา
ถึงพะเยา

ถามว่า เจ้าหลวงขัติยวงศ์ครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๖ ปีนับทั้งปีไปรับสัญญาบัตร

ถามว่า เจ้าหลวงขัติยวงศ์ได้สร้างการกุศลสิ่งใด

ตอบว่า บำรุงซ่อมแซมพระพุทธรูปองค์ใหญ่ วัดศรีक्रमคำ ทุ่ง

เอียง บิดทองใหม่ และสร้างพระเจดีย์จอมทองและ
วิหารจอมทอง และสร้างโบสถ์ใหม่

ถามว่า เจ้าหลวงบุรฉัตรดิยวงศ์ถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๒๒ ปีวอก โทศก

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรมงกุฎไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๒๒ วันพฤหัสบดี ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีวอก
โทศกแล

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรมงกุฎครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ครองเมือง ๓๓ ปีนับตั้งปีไปรับสัญญาบัตรนั้นแล

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรมงกุฎได้สร้างการกุศลสิ่งใดไว้บ้าง

ตอบว่า ได้สร้างพระวิหารใหญ่ไว้ในเมือง และสร้างวิหารพระ
พุทธรูปองค์ใหญ่ คือ ต่อวิหารใหญ่นั้นออกอีก และ
สร้างศาลาวัดจอมทอง และสร้างระฆังใหญ่ไว้วัดหลวง
ในเมือง ๑ ใบ วัดศรีक्रमคำ พระปฎิมาใหญ่ ๑ ใบ
สร้างรศธรรมเทศนาไว้ ๕๐ กัปป

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรมงกุฎถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๓๒ ปีมะเมีย โทศก วันเสาร์ แรม ๑๓ ค่ำ
เดือน ๑๒

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ปีกุน สัปตศก ศักราช ๑๒๓๗

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๒๐ ปี

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะได้สร้างการกุศลสิ่งใดไว้มั่ง

ตอบว่า ได้สร้างพระวิหารวัดสูง และสร้างสะพานที่สับคำเดียน
ชำรุดทรุดโทรมเสียแล้ว

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๕๕ ปีมะเมีย เบ็ญจศก

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรทิศไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๕๕ ปีมะเมีย เบ็ญจศก

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๑๑ ปี นับทั้งรับสัญญาบัตร

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรทิศ ได้สร้างการกุศลสิ่งใด
ไว้มั่ง

ตอบว่า ได้สร้างพระเจดีย์ม่อนจอมคีตบ้านถ้ำ แล้วจากนั้นมา
สร้างพระเจดีย์แซ่โหว่ พระเจดีย์วัดราชคฤห์วิหาร วัด
ราชคฤห์ และวิหารวัดศรีक्रमคำ เหล่านี้มีทันตำเร็จ
ท่านก็พิราดยไปเสียก่อน และท่านได้สร้างมหาคัณฑ์
คือ ธรรมังใหญ่ไว้ในวัดจอมทอง ๑ ใบ และบำรุงกำแพง
เมืองขึ้น

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า คักราช ๑๒๖๗ ปีมะเส็ง สัปตศก วันจันทร์ ขึ้น ๗ ค่ำ
เดือน ๙ เวลาบ่าย ๓ โมง ตั้งแต่เช้า นก ตก
มาถึงมะเส็ง สัปตศก คักราช ๑๒๖๗ นี้ได้กับ

ตอบว่า ได้ ๓๖ ปี

ถามว่า ในระวาง ๓๖ ปีนี้น เจ้าผู้ครองเมืองพะเยาต้องไปกี่องค์

ตอบว่า ๖ องค์

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรทิศเกิดปีใด

ตอบว่า ปีชวด เอกศก คักราช ๑๒๐๒ ณวันจันทร์ แรม ๑๔ ค่ำ
เดือน ๑๒ ราชวันนั้นจะตั้งเทียนนาม ๓ แด

ตำนานสิงหนวัติกุมาร

๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ดูกุรเจ้ากุมาร ท่าน^๕เป็นลูกท่านพระยามหากษัตริย์ หรือว่าเป็นเศรษฐี
 แดะคบดักกุมพี้และพ่อค้าอัน^๖ชา^๗ ลูกบ้านใดเมืองใดมาชา เจ้ากุมาร
 มา^๘ประโยชนอันใดชาว่าอัน^๙ เจ้าสิงหนตติกุมารกล่าวว่า พราหมณ์
 ดูกุรท่านพราหมณ์ เรานัก^{๑๐}เป็นลูกมหากษัตริย์คนชื่อว่า เทวภาส อัน^{๑๑}
 เป็นเจ้าเมืองราชคฤห์หลวงโพ้นแฉะ เรานมาเพื่อจักแสดงหาที่สร้าง
 แปรตมเมืองอยู่แต่^{๑๒}ว่าอัน^{๑๓} เมื่อนั้นนาคพราหมณ์ผู้นั้นกล่าวว่าดีแท้แท้ ท่าน
 จัง^{๑๔}คงอยู่สถาน^{๑๕}ทนให้^{๑๖}เป็นบ้านเป็นเมืองอยู่^{๑๗}เทอะ จัก^{๑๘}วุฒจำ^{๑๙}เวณิด^{๒๐}บรมวง
 ด้วย^{๒๑}เจ้าของ^{๒๒}ธัมม^{๒๓}บิ^{๒๔}ตัส^{๒๕}เด^{๒๖} ประการ^{๒๗}หนึ่ง^{๒๘}เด^{๒๙}า ข้า^{๓๐}เด็ก^{๓๑}ทั้ง^{๓๒}หลาย^{๓๓}เป็น^{๓๔}ต้น^{๓๕}ว่า
 เด็ก^{๓๖}มหานคร^{๓๗}เมือง^{๓๘}ใหญ่^{๓๙}ทั้ง^{๔๐}หลาย^{๔๑}จัก^{๔๒}มาร^{๔๓}บ^{๔๔}ก^{๔๕}เป็น^{๔๖}อัน^{๔๗}น^{๔๘}ยา^{๔๙}ก^{๕๐} เหตุ^{๕๑}นั้น^{๕๒}หน้า^{๕๓}แม่
 ใหญ่^{๕๔}ทั้ง^{๕๕}หลาย^{๕๖}สระ^{๕๗}ภา^{๕๘}โลก^{๕๙}าก็^{๖๐}มา^{๖๑}บ^{๖๒}ร^{๖๓}อด^{๖๔}แ^{๖๕}ด^{๖๖}ว่า^{๖๗}อัน^{๖๘}แล้ว^{๖๙} เท^{๗๐}ว่า^{๗๑}ให้^{๗๒}มี^{๗๓}ค^{๗๔}ัก^{๗๕}ค^{๗๖}
 มี^{๗๗}ใจ^{๗๘}ร^{๗๙}ัก^{๘๐}ย^{๘๑}ัง^{๘๒}คน^{๘๓}เด^{๘๔}ส^{๘๕}ค^{๘๖}ว^{๘๗}ทั้ง^{๘๘}หลาย^{๘๙}เท^{๙๐}อะ^{๙๑}ว่า^{๙๒}อัน^{๙๓} เมื่อนั้น^{๙๔}เจ้า^{๙๕}สิง^{๙๖}หน^{๙๗}ต^{๙๘}ติ^{๙๙}กุม^{๑๐๐}าร^{๑๐๑}จ^{๑๐๒}
 ัง^{๑๐๓}ว่า^{๑๐๔} ดูกุร^{๑๐๕}ท่าน^{๑๐๖}พรา^{๑๐๗}หม^{๑๐๘}ณ์^{๑๐๙} ท่าน^{๑๑๐}อยู่^{๑๑๑}ฐ^{๑๑๒}า^{๑๑๓}นะ^{๑๑๔}ที่^{๑๑๕}ใด^{๑๑๖}อยู่^{๑๑๗}บ้าน^{๑๑๘}ใด^{๑๑๙}เมือง^{๑๒๐}ใด^{๑๒๑}
 ท่าน^{๑๒๒}มี^{๑๒๓}ชื่อ^{๑๒๔}ด^{๑๒๕}ช^{๑๒๖}า^{๑๒๗}ประ^{๑๒๘}การ^{๑๒๙}ใด^{๑๓๐} นาค^{๑๓๑}พรา^{๑๓๒}หม^{๑๓๓}ณ์^{๑๓๔}ก็^{๑๓๕}ว่า^{๑๓๖}ว่า^{๑๓๗} ข้า^{๑๓๘}น^{๑๓๙}มี^{๑๔๐}ชื่อ^{๑๔๑}ว่า^{๑๔๒}พ^{๑๔๓}น^{๑๔๔}
 พรา^{๑๔๕}หม^{๑๔๖}ณ์^{๑๔๗}อยู่^{๑๔๘}ร^{๑๔๙}ัก^{๑๕๐}ษา^{๑๕๑}ประ^{๑๕๒}เท^{๑๕๓}ศ^{๑๕๔}ที่^{๑๕๕}น^{๑๕๖}แต่^{๑๕๗}เช่น^{๑๕๘}นี้^{๑๕๙} คร^{๑๖๐}ะ^{๑๖๑}ก^{๑๖๒}ุ^{๑๖๓}ล^{๑๖๔}ไ^{๑๖๕}ค^{๑๖๖}า^{๑๖๗}มา^{๑๖๘}แ^{๑๖๙}ด^{๑๗๐} ท่าน^{๑๗๑}จ^{๑๗๒}ัง^{๑๗๓}
 ด^{๑๗๔}ี^{๑๗๕}ป^{๑๗๖}ริ^{๑๗๗}ส^{๑๗๘}บ^{๑๗๙}า^{๑๘๐}ว^{๑๘๑}เพื่อ^{๑๘๒}ไป^{๑๘๓}ท^{๑๘๔}ว^{๑๘๕}ย^{๑๘๖} ด^{๑๘๗}ู^{๑๘๘}ที่^{๑๘๙}อยู่^{๑๙๐}แ^{๑๙๑}ห่ง^{๑๙๒}ข^{๑๙๓}้า^{๑๙๔}เท^{๑๙๕}อะ^{๑๙๖} ว่า^{๑๙๗}อัน^{๑๙๘}แล้ว^{๑๙๙} ก็^{๒๐๐}ถ^{๒๐๑}า^{๒๐๒}อ^{๒๐๓}ก^{๒๐๔}จ^{๒๐๕}
 าก^{๒๐๖}หน^{๒๐๗}ี้^{๒๐๘}ไป^{๒๐๙}แ^{๒๑๐}ด^{๒๑๑} ถึง^{๒๑๒}หน^{๒๑๓}ว^{๒๑๔}ต^{๒๑๕}ิ^{๒๑๖}ก^{๒๑๗}ุ^{๒๑๘}ม^{๒๑๙}าร^{๒๒๐}ก็^{๒๒๑}ไ^{๒๒๒}ช^{๒๒๓}บ^{๒๒๔}า^{๒๒๕}ว^{๒๒๖}เพ^{๒๒๗}ื่อ^{๒๒๘}
 ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

๑ นั้นแล ๒ แท้จริง ๓ ทั้งประโยคหมายความว่า เรือแพนาวามาไม่ถึง ๔ ขั้ว,
 คราว, ครั้ง หมายถึงดับกาล หมดทั้งประโยคว่า แต่ขั้วตระกูลเดิมมา ๕ ติดตาม
 ๖ เขา, ท่าน ๗ เลข ๘ เห็น

คำสอนพระเจ้ากัณฑ์ปมาต่อเท่าบดิน บั้ต่าง^๑แต่ เหตุ^๒นั้นพระยาขอมตน
 เป็นเจ้าเมืองอุโมงค์เสถาครน^๓ จึงมีมานะกระต้างแข็งบ้เข้าสู้ด้อมการ
 เจ้าเมืองนาคพันธุถึงหนวดินครเพ้อ^๔อนแต่ เมื่อ^๕นั้นเจ้าถึงหนวดิกุมาร
 ท่านก็ยกเอาพลกำลังไปชนะเอาพระยาขอมแต่ เมืองอุโมงค์เสถาคร
 ได้เข้ามาสู้ด้อมการแต่นั้น^๖แต่ มหาศักราชได้ ๒๒ ศักราชได้ตั้งแล้วได้ ๕ ปี
 ท่านก็ได้ปราบตานนาไทยทั้งมวต^๗แล้ว เสนาอำมาตย์และพราหมณาจารย์
 ทั้งหลาย ก็พร้อมกันเอาอุสาภิเศก^๘ ยังเจ้าถึงหนวดิกุมารขึ้นเป็นเอกราช
 มหากษัตราปราบตานนาไทยทั้งมวต มีชื่อว่าพระยาถึงหนวดิราชกษัตรา
 เจ้าแต่นั้นมาแต่ ในเมืองอันนั้นกับมวต^๙ ด้วยผู้คนข้างมาว่าวควายเข้า
 ของด้อมบ้ติมากนัก บังเกิดเมืองใหญ่แต่นั้นมาแต่ ออกรัฏแห่งท่านหน
 บัพพิทศัมน้ำแท้เป็นแดน หนบ้จนิมิตศัมน้ำด้อยรูปข้างขุนน้ำย้อยมาหาแม่
 คงเป็นแดน หนอุดรทศัมน้ำท่าง^{๑๐} หนองแ่งเป็นแดน หนทักษณทศัมน้ำได้มี
 ดวรรัฐเป็นแดน แห่งท่านทั้งมวต^{๑๑}แต่ บ้านเมือง^{๑๒}นั้นที่อยู่เย็นเป็นสุขขึ้น
 บ้านหาโจรมารบได้ดังอันแต่ ท่านสร้างเมืองนาคพันธุถึงหนวดิถุน^{๑๓}
 อยู่มาได้ ๕๒ ปี มหาศักราช ๖๗ ศักราชได้ ๓๐ เดือน ๓๐ ทศกัณฐ์
 พลุหัดบ้ด้ายามรุ่งแจ้ง แผ่นดินไหวหวั่นฟ้าร้องดอยคางมากนักบุญ^{๑๔}อัค-
 จรย์ชนคิง^{๑๕} ถูกสู้คนแต่ ศักราชได้ ๖๘ ศักราชได้ ๓๐ เดือน ๘ เดือน
 ศุกรยามรุ่งแจ้ง แผ่นดินไหวฟ้าร้องดอยคาง ฝนตกน้ำใหญ่น้ำน้อยบุญ
 อัคจรย์มากนัก แแต่นั้นมารอดศักราช ๘๘ ศักราชได้ ๓๐ เดือน ๓๐

๑ สงสัย ๒ อภิเศก ๓ บริบูรณ์ ๔ ทางน้ำ ๕ เป็นที่ ๖ ตัว

วิพตโยธา ไปขอเอานางปทุมวดีกับฤๅษีเจ้าแตร จึงจกให้ว่า คาปัส
 ข้าแต่พระคาปัสฤๅษีเจ้า จึ่งเมตตาให้นางปทุมวดีกุมารแก่ผู้ข้าแต่เทอะ
 แดวกัถวายคำ ๕๐๐,๐๐๐ คอบคุณฤๅษีเจ้านั้นแตร เมื่อนั้นก็มีโศกฤๅษี
 กัถกล่าวแก่ราชบุตรีปทุมวดีว่า ดูกรปทุมวดีเหย บัดนี้พ่อจกปูกยัง^๑
 เจ้าตุกให้ได้เป็นภริยาบาทบริจาริกากับพระยาเจ้า พ่อจักเฒ่าแก่เดี่ยแตร
 กัจกโกต^๒เลี้ยงอายุอยู่แตร ว่าดังนั้นแตร กัถุสราราชาก็เศกบุตรีราชธิดา
 กับพระยาอชุตราชเจ้าแตรก็อับ^๓ คำ ๕๐๐,๐๐๐ นั้นให้นางแตร กัถว่าว่า
 นางจึ่งเอาคำ ๕๐๐,๐๐๐ นั้นเมือหล่อให้เป็นลูกกวางแตร สัมมุติเป็นแม่
 คบย่ำ^๔ บูชาทุกวันเทอะ นางก็จกสัมฤทธิ์มีอายุนั้นก พระยาอชุตราช
 เจ้ากับนางปทุมวดีก็กระทำคบบย่ำการะยังพระมหาฤๅษีเจ้าตนพ่อแตร กั
 เอากัน เด็ด^๕จเมือสู่เวียงโยนกนครไชยบุรีศรีช้างแตรแห่งตนแตร ส่วน
 ว่านางปทุมวดีก็หาช่างคำมาหล่อให้เป็นลูกกวางแตร กัแบ่งมณฑปไว้
 บนหัวแตร ให้บูชาทุกเช้าค่ำสัมมุติเป็นแม่แห่งตนแตร ด้วยเหตุนางคบ
 ย่ำยังคำฤๅษีเจ้าตนพ่อแตรแม่กวางคำนั้น นางก็สัมฤทธิ์ทุกประการแตร
 ส่วนพระยาอชุตราชมหากษัตริย์เจ้านั้น กัด้วยเดชะดีทธรรมแห่งท่านแตร
 อันบะประเพณีธรรมนั้น เดชะแห่งท่านชาบปราบไปหน่อตระกูลกักะเห็นอ
 มีทางหนองแตรเป็นแดน หนทักษิณทีกัไกได้เขตต์ดะรัฐคือดบแม่น้ำ
 ระมิงเป็นแดนแตร หนบุพพิทีกัไกตะวันออกมีดบแม่น้ำแม่บัวแดนเมืองจุน
 นั้นเป็นแดนแตร หนปัจฉิมทีกัไกตะวันตกมีดบเขาตูกช้างหัวน้ำย้อยมา

ตกแม่คงเป็นแดน ก็เป็นอาณาเขตต์แห่งท่านทั้ง^๒สิ้น เมืองโยนกนคร
ไชยบุรีศรีช้างแค้น^๑นั้นปรากฏเป็นราชธานีอันใหญ่แถม

ครั้งนั้นโบราณคักราชเก่าได้ ๑๔๘ คับเต็มมอแด พระยาอชาต
ศัตรูก็พร้อมกันกับด้วยมหากัสสปเถระเจ้าตัดเสียแล้ว แะตั้งมหาคักราช
ใหม่ไว้คัวหนึ่งในปีเมืองเม็ด . เดือน ๕ เพี้ยแถม ยามนั้นมหากัสสปเถระ
เจ้าก็มาคิดในใจว่า อายุขุน^๒นั้นได้ ๑๒๐ เต็มบริบูรณ์แล้ว ในเดือน ๖
เพี้ย^๓นั้นจักเข้าสู่^๔นิพพานแด พระมหาเถระเจ้าก็เอาชาตุถูกตามมัต^๕ก็
ซ้ายแห่งพระพุทธรเจ้าองค์หนึ่ง กับชาตุเจ้าทั้งหลายล้ามถ้ำถ้ำค้อมหันตา
มัยนิมาชุตทุกาททั้งปวง ๕๐๐ พระองค์ ได้ตั้งในพระโกศแก้วพระธรรม
ราชแล้ว ก็พาอรหันตาทั้งหลาย ๕๐๐ พระองค์ แด้วก็ยกเอามหาชาตุ
เจ้าด้วย^๖ มาด้วยดวง^๗ อากาศแล้ว ก็มาสู่เมืองโยนกนครช้างแค้น
แล้ว ก็เมตตาพระยาอชุตราชตนเป็นเจ้าแก่เมืองโยนกนครช้างแค้นแล้ว
ก็บอกยังนิทานอันพระพุทธรเจ้าทำนายไว้นั้นให้พระยารู้ ๖ ประการ เมื่อ
นั้นพระยาอชุตราชกษัตริย์เจ้าก็มีใจชมชื่นยินดีบังเกิดศรัทธาแล้ว ก็ให้
หาช่างเครื่องทั้งหลายมากระทำพระโกศเงิน พระโกศทอง รับซ้อนเอา
พระโกศแก้วธรรมราชนั้นแล้ว ก็บูชาด้วยข้าวดอกดอกไม้เงินดอกไม้
ทอง ช่อธงฉัตรจ้อง^๘ ปกกางบูนามากนักแล้ว ก็เอาเสนาสกลโยธา
แห่แหนยังพระบรมมหาราชเจ้า ออกจากเวียงโยนกนครไชยบุรีราชธานีศรี
ช้างแค้น^๑นั้น ก็ห้ามมหาชาตุเจ้าขึ้นไปสู่จอมดอยต้ายดี คือดอยดินแดง

นั้น พร้อมกับด้วยมหาภักดีสัปปะเจ้านั้น มหาภักดีสัปปะเจ้านั้นยกเอา
พระโกศพระมหาธาตุเจ้าขึ้นตั้งไว้เหนือหินก้อนหนึ่ง อันพระพุทธรูปเจ้านั้น
เมื่อครั้งก่อนนั้น มหาภักดีสัปปะเจ้านั้นก็อธิษฐานขอให้มหาธาตุเจ้ามุดจม
ลงในหินก้อนหนึ่ง ครั้นนั้นมหาธาตุเจ้าก็แผ่ปาฏิหาริย์แรงทั่วเมือง
ทั้งมณฑล ๗ วัน ๗ คืน แล้วก็พาพระโกศจมลงในหินก้อนหนึ่ง
ประมาณ ๗ ศอกนั้นแหละ กาดนั้นพระมหาธาตุเจ้าก็อธิษฐานกับพระ
มหาธาตุเจ้าไว้เหนือเขาเมื่อนั้นทางสูงประมาณ ๘,๐๐๐ วา ช่องทาง
ประมาณ ๗,๐๐๐ วา กว้าง ๕๐๐ วา แด้นั้นมาคนทั้งหลายเห็นแล้วจึง
จักเรียกว่าดอยขงแด้นนั้นมาแล ยามนั้นพระยาอชุตราชมหาภักดีศรีเจ้า
ก็เรียกร้องขุนตระ คือว่าปู่เจ้าดาวจกทั้งต้องผัวเมียมาแล้ว ก็ให้คำห่ม
หนึ่งแล้วก็ขอเอาเชดัดแดนด้านไหน ๓,๐๐๐ วาทุกด้าน กับมีมิลกษุ
๕๐๐ ควัวแล เมื่อนั้นปู่เจ้าดาวจกก็บ้นเข้าของให้ลูกทั้ง ๓ ชายนั้นแล้ว
ผู้เค้าให้ไปกินเมืองควาน ผู้ถัดให้ไปกินเวียงศรีทอง ผู้ปลายนั้นให้ไป
กินเมืองระเอกแล้ว ก็รักเอาคำกับอชุตราชเจ้านั้นแล อชุตราชมีภรรยา
เจ้าก็เอนถวายไว้เป็นทานแก่มหาธาตุเจ้าแล้ว ก็หยาดน้ำตกเหนือแผ่นดิน
แข่งไว้กับมหาธาตุเจ้ามิให้บุคคลผู้ใดมาบัง เทแต่ ใครรู้ก็ทำให้ดูตำนาน
ดอยทุ่งนั้นรู้แจ้งทุกประการแล ยามนั้นก็มีมโถงขึ้นอันเป็นพ่อเลี้ยงแห่ง
นางปทุมวดีราชเทวี ก็จุติตายก่อนนั้นต้องเดือน แล้วก็ได้ขึ้นไปเกิดยัง

๑ คือปู่เจ้าดาวจกนั้นได้รับเอาทองคำที่พระราชทานจากอชุตราช ส่วนเข้าของที่ปู่เจ้าดาว
จกนั้นให้ลูกนั้น เป็นเจ้าของส่วนตัว ๒ ทำลาย, พัง

พรหมโลก เมื่อ^๕นอสุตราชมหากษัตริย์เจ้า^๕กให้ช่าง^๕คำมาหล่อเป็นรูป
 ฤษีเจ้าคนเป็นพ่อไว้อย่างมอกมุง^๕ เมืองทางตะวันออกนั้นแล้ว อุบ^๕
 ฐากมหาธาตุเจ้าตามอัยยาศัยแห่งคนแต่ ยามนั้นเดือน ๗ เมืองยวน^๕
 เพี้ยยามด้ายอรุณขึ้นมาแล้ว มหา^๕กัสด์เปเกรเจ้า^๕กให้วันบเครพยายัง
 พระมหาธาตุเจ้าเสร็จแล้ว ก็เสด็จ^๕เมื่อ^๕สู่เมืองราชคฤห์นคร ยามเช้า
 บิณฑบาตข้าวมาฉันบริบูรณ์แล้ว ก็เข้าไปสั่งอำมาตยาอชาตศัตรูเสร็จ
 แล้ว ก็เสด็จ^๕เข้าไปสู่^๕นิพพาน วันพุชยามเช้า ยังหว่างดอยเวพบุรพตที่
 นั้น มีดอยห่ม^๕อยู่ มีคนบ่ม^๕ไต่เบือ^๕ย่นำ^๕ตงอยู่ตลอดค้ำดนาพระเมตไคย
 เจ้า จักสั่ง^๕การด้วยฝ่ามือแห่งพระองค์นั้นแต่ ส่วนพระยาอสุตราเจ้า
 หากษัตริย์ก็กระทำทักษิณให้วันบเครพยายังพระมหาธาตุเจ้าเสร็จแล้ว
 ก็พา^๕เอาร^๕พลสถโยธา เสด็จ^๕มาสู่^๕เมืองโยนกนครไชยบุรีราชธานีศรีช้าง
 แฉ่นที่อยู่แห่งคนแล้ว กระทำบุญไปบมิได้ขาดแต่ ศักราช ๒ ตัวมีระ-
 วายสัน เดือน ๗ เพี้ย วันอาทิตย์ ครั้น^๕นั้นมหา^๕กัจจายนเถรเจ้า^๕กอธิษ
 ฐานเอาธาตุกระดูก ตา ตัน พระพุทธรเจ้า^๕กาฝ่ายที่^๕ถาดัด^๕ตบ^๕ณ^๕ณ^๕ค^๕หาเมือง
 ราชคฤห์นั้น ก็ได้^๕มา^๕ทั้ง^๕ด้าม^๕ถัน^๕ทั้ง^๕ปวง^๕มี ๒๔ พระองค์^๕แต่ ก็ได้^๕พระ
 โทศแก้วมรกตมี^๕วรรณอัน^๕เขี้ยว^๕มี^๕อร^๕หันต์ ๕๐๐ คน ก็เอา^๕ธาตุเจ้า^๕เหาะ
 มาทางอากาศแล้ว^๕ก็มา^๕สู่^๕โยนกนครบุรีศรีช้างแฉ่น^๕นั้นแล้ว ก็บอก^๕ยัง
 นิทานอัน^๕พระพุทธรเจ้า^๕ทำนายไว้^๕นั้นให้^๕พระยาอสุตรา^๕ร^๕มิก^๕ราช^๕ตนเป็น^๕เจ้า^๕แก่
 เมืองยวนให้^๕รู้^๕แจ้ง^๕ทุก^๕ประการ ครั้น^๕นั้น^๕ร^๕มิก^๕ราช^๕เจ้า^๕ก็มี^๕ใจ^๕ศรัทธา^๕ยินดี

ซึ่งนัก ก็ให้ช่างคำมาสร้างพระโกศเงินพระโกศคำ รับเอาพระโกศแก้ว
อันทรงยังพระบรมราชาเจ้าแก้ว กับบูชาด้วยเครื่องดีการบูชามากนัก
ก็เอาขึ้นใส่ตู้วิภาภาณูจนคำแก้ว ก็ให้แห่ยังพระบรมราชาเจ้าไปสู่วัด
กุฎบรรพตดอยแก้ว อันมีหนทิศตะวันตกเฉียงเหนือแห่งเวียงโยนก
นครข้างแดนที่นั้น โกลดประมาณ ๒ คาบแก้ว ก็ขึ้นถึงต้นดอย
พระมหากัจจายนเถรเจ้า ก็ให้หามตู้วิภาภาณูจนประทักษิณที่เกศาธาตุ
เจ้า ๓ รอบแล้วก็ตั้งไว้เหนือแผ่นดิน พระมหากัจจายนเถรเจ้าก็
กระทำไว้นบเคารพด้วยที่คัตที่เท้า ๕ แห่ง แล้วก็อธิษฐานขอให้
มหาธาตุเจ้าจมลงในกอง ๒ อุโมงค์ที่บรรจุเกศาธาตุนั้นก่อนแล้วก็ก่อดิน
อิฐไว้ถัดรบริบูรณ์แล้ว ก็ถองทำบุญให้ท่านตลอดถึงเดือน ๗ เดือน
เดือนเสด็จการถองบริบูรณ์ เดือน ๘ ออกคำ ๑ พระมหากัจจายน
เถรเจ้าก็ให้ชวนกันไปสู่มืองราชคฤห์นครนั้นแล ส่วนอุชฺตรราชเจ้าก็
เสด็จกลับคืนสู่เวสันตสถานแห่งตน ศักราชได้ ๘๒ ตัวก็เกิดได้ เดือน ๖
ขึ้น ๓ ค่ำ อุชฺตรราชเจ้าก็เอาเสนาอำมาตย์ราชบริวารทั้งหลายออกไป
สร้างยังเจดีย์สองหลัง กวมเกศาธาตุเจ้าที่ถากุ้และถาแปดงโปรงฟ้า
สองแห่งนั้นเสร็จแล้ว เดือน ๖ เพ็ญวันพุทธก็กระทำบุญให้ท่านบริบูรณ์
แล้ว ก็ขึ้นสู่เวสันตสถานแห่งตน และกระทำบุญให้ท่านตลอดไปมิได้
ขาดบมิได้ประมาณในทศวรรษธรรมแต่ตั้งถึง ส่วนว่าพระยาอุชฺตรราช
และนางปทุมวดีราชเทวีก็พร้อมด้วยราชบุตรและราชธิดามีอายุยืนมากนัก

ศักราชได้ ๑๐๐ ตัวปีเมืองไค้ พระพุทธเจ้าหนีพพานไปแล้วได้ ๑๐๐ พระ
 ธรรมชาวนั้น พระยาอชุตธรรมนิกรราชเจ้าด้วยราชสมบัติได้ ๑๐๐ ปี
 พระองค์มีพระชนมายุได้ ๓๒๐ ปีบริบูรณ์ก็จุติไปแต่

พระมิ่งรายนราชคนตุมมอายุได้ ๕๖ ปี ขึ้นเสวยราชสมบัติเมือง
 นครราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือกแทน ศักราชพระพุทธเจ้าได้ ๑๐๐
 พระพรรษา

ครั้งนั้นศาสดาพระพุทธเจ้าก็รุ่งเรืองขึ้นมาเหมือนดังแต่ก่อน ใน
 กาดนั้นยังมีอรหันต์เจ้าองค์หนึ่งชื่อมหาอิริโฐเจ้าเป็นต้นกับฤๅษี ๕๐๐
 คน ก็ไปนมัสการมหาธาตุเจ้ายังถ้ำดัดตบั่นณคูลา อันมียังคงยเวภาร
 บรรพตในเมืองราชคฤห์นครนั้นแล้ว ก็อธิษฐานขอเอาพระบรมธาตุ
 เจ้า ก็ได้ ๑๕๐ พระองค์แล้ว ก็เอาใส่พระโกศแก้วพระธรรมราชตูก
 เท้าหมากน้ำเค็มแล้ว ก็เหาะมาด้วยบนอากาศ ก็เอามาตั้งเมืองโยนก
 นครไชยบุรีศรีช้างเผือกแล้ว ก็บอกประวิตินิทานอันพระพุทธเจ้าหากทำ
 นานไฉน แก่พระองค์มีรายนราชกษัตริย์ให้ทรงรู้ทุกประการ กาดนั้น
 องค์พระมิ่งรายนราชเจ้าก็มีพระทัยยินดีมากนักแล้ว พระองค์ก็ให้นาย
 ช่างทั้งหลายมากระทำยังพระโกศเงินพระโกศทองซ้อนพระโกศแก้ว รับ
 เอาซึ่งพระบรมธาตุไว้แล้ว ก็ตกแต่งยังเครื่องบูชาทั้งหลาย มีแก้ว
 แหวนเงินทองมณูบุษบารวาคันธมาลาจันท์ ตั้งคันชั่งชั่งและนิตร
 บูชาพร้อมเสร็จแล้ว ก็ยกมหาธาตุเจ้าแล้วก็รวมยังรวพลคนการงานทั้ง
 หลายมาพร้อมแล้ว ก็ตั้งโภชนาของพระมหาธาตุเจ้าและบริบูรณ์ ก็อัญ

เชิญพระบรมราชาเจ้าชั้นผู้สำเร็จการณณ์ . ก็ยกเอาขั้วพระมหาธาตุเจ้า
 - เล็ดเต๋จให้แก่พร้อมด้วยเครื่องตุ๋นย่างคตนคร์แตรตั้งขึ้น บนเพาะวังของ
 กตองประโคนพระบรมมหาธาตุเจ้า ให้ข่อกเวียงไปต่อเท่าถึงเขตบรร
 พตตอยชุง กันเป็นที่พระบรมธาตุบรรจุกระดูกตามมีดกาซ้ายแห่งพระ
 พุทธเจ้า นั้น ก็ห้ามยังพระโกศพระบรมธาตุเจ้าไปทักษินเห็นศิลาที่คตพระ
 บรมธาตุเจ้านั้น ๓ รอบแล้ว อรหันตเจ้ากับภุชซึ่งทั้งหลายไปพร้อม
 กันยกเอาโกศพระบรมธาตุเจ้าขึ้นประดิษฐานไว้เหนือหินอันมหาธาตุเจ้า
 บรรจุไว้ก่อนเด ครั้นนั้นอรหันตทั้งหลายก็อธิษฐาน ขอให้ธาตุเจ้าพา
 พระโกศจมลงไปเป็นดังมหากัสสปเถระเจ้า หากอธิษฐานแต่ก่อนนั้นแต่
 ในกาดนั้นมหาธาตุเจ้าก็กระทำปาฏิหาริย์รุ่งเรือง ส่องรัศมีทั่วทิศานุทิศ
 แคว้นเมืองโยนกนครท่งมวต แต่จจมลงไปใบก้อนหินก้อนนั้น ดังประ
 มาณ ๗ ศอก บนพระบรมธาตุเจ้าก่อนนั้นศอกหนึ่ง และธาตุเจ้าท่งมวต
 ก็ตั้งอยู่ในหินก้อนนั้นนี้ ๖๒๐ พระองค์แต่ พระองค์มั่งรายนราชเจ้าก็ให้
 คำจ้างแก่ช่างทั้งหลาย ให้ก่อมหาเจดีย์ก่อมก้อนหินอันทรงไว้ซึ่งพระ
 บรมธาตุเจ้านั้นสูง ๗ ศอก ทาฉะทายไว้แล้วใส่จังโก๒ เงินจังโกคำประดับ
 ด้วยแก้ว ๗ ประการ ใต้ฉัตรหมากชมพูคำด้วยบริบูรณ์ กัดตองกระ
 ทำบุญให้ทานเป็นสมัยกตอันใหญ่นานได้ ๓ เดือน ถึงเดือน ๖ เพ็ญ
 วันพุทธก็สำเร็จบริบูรณ์ พระมั่งรายนราชเจ้าก็ขอเอามิดักขุทั้งหลาย
 ๕๐๐ ครวี่ อันอชุตราชเจ้าขอเอากับผู้เจ้าดาวจก บริจาคไว้รักษาพระ

บรมราชาเจ้านั้นเป็นราชา ๓,๐๐๐ คำตั้งทองแดง ก็เข้ามาโอกาส^๕หยาด
น้ำถวายให้เป็นทานกับพระมหาธาตุเจ้าตั้งแต่ก่อนแล้ว ก็ตั้งมณฑปมา
แข่งไว้ว่า บุคคลหญิงชายทำวพระยามหากษัตริย์ประธานพระราชพิธี^๖ใด
มีใจยินดีกับด้วยวัตถุทานและทาสทาสแห่งพระองค์เรานี้^๗ แม้
บุคคลผู้^๘นั้นปรารถนาเอาอย่างใด ก็จงพ้นอุดมสมบัติตามวิมคติ^๙ทุก
อันเทอญ บุคคลผู้ใดเบียดเบียนกระทำร้ายของทานแห่งพระองค์^{๑๐}นี้ คือว่า
ใช้ด้อยได้เวียดกถการ^{๑๑} ๒ ชาวเมืองมีตักขุทั้งหลายเหล่านี้ และรัตนัง^{๑๒}เท
เสียให้บริวารลดเสียจากที่^{๑๓} มีให้เขาได้บุญ^{๑๔}จากมหาธาตุเจ้าที่^{๑๕}นั้น
ให้บุคคลผู้^{๑๖}นั้นวินาศนิพพานจากภรรยาบุตรบุญาคีทั้งหลายแต่ จากไร
นาคามเขตต์ประเทศแห่งนั้น ตลอดจนถึงสืบบรมราชย์ไปภายหลัง^{๑๗} ก็จุติ
ตายไปแล้วให้ได้ไปจมอยู่ในโอเวจมหานรก พระพุทธเจ้าเกิดมาหมั่นคน
แสนคน อย่าให้มันได้รู้ได้เห็นแม่แต่สักคนหนึ่ง แม้ในปัจจุบันชาติเขา
เขาไปไว้ประเทศบ้านใด เมืองใด ดังนั้นก็ให้ร้อนไหม้ขบหายใน^{๑๘}นั้น
อย่าให้รุ่งเรืองแก่นันเทอญ เหตุว่าเขาได้เป็นข้าโอกาส^{๑๙}หยาดน้ำแต่เช่น
อชุตชรมิกราชาเจ้าสืบ ๆ มาแต่

พระองค์มั่งรายนเจ้าก็ตั้งแข่งไว้^{๒๐}ดังนี้แต่ เดือน ๖ แรมค่ำ ๓
มหาวิสิโรโพธิเจ้าก็กระทำทักษิณยังพระมหาธาตุเจ้าแล้ว ก็พระเมษ
ผู้เมืองราชคฤห์นครนั้นแต่ ส่วนฤกษ์ ๕๐๐ คน ก็อยู่ปฏิบัติบุญ^{๒๑}จาก
มหาชินธาตุเจ้าที่^{๒๒}นั้นแต่ ส่วนว่าผู้เจ้าดาวจาก ๒ คนผู้เมื่อก่อนนั้น ครั้น

๑ ประสิทธิประสาทให้ ๒ ใส่เวียดกถการ ๓ วิตมัง—ทัตลั้ง, ตัตรอน, ทาลย

ว่าเอาเขตต์แดนถวายเป็นทานพร้อมกับอชุตราชเจ้าก็มีมิได้หนีไปอยู่แห่งใด ก็มีใจศรัทธาอยู่ปฏิบัติอยู่วิญญูกรมมหาคุเจ้าด้วยข้าวตอกดอกไม้มารับเทียนทุกค่ำเช้ามิได้ขาด ครั้นว่าจุติก็ไต่ไปเกิดเป็นเทวดาเทวบุตรอยู่ปลายเขาเขษณธรนั้นแต่ ส่วนว่าองค์มั่งรายนเจ้าก็ไต่วันบเคารพยายังมหาคุเจ้า แล้วจึงได้เกิดเกิดกับคนมาอยู่เมืองโยนกนครราชธานีศรีช้างแฉ่นอันเป็นที่อยู่แห่งคน แต่วีกก็กระทำบุญให้ทานก็มีมิได้ขาด มีได้ประมาณในศีล ๕ ศีล ๘ แต่สิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่วีกก็บระยังทศพิชราชธรรมเสียสักอัน ก็บริบูรณ์ด้วยสมบัติแต่ถูกหญิงลูกชาย ก็ภรรยาได้ ๕๐ ตัว พระพุทธเจ้านิพพานไปได้ ๑๒๐ พระพรรษา ท่านก็มีราชบุตร ๒ คน ราชธิดา ๒ คน ราชบุตรผู้พี่มีนามชื่อว่าพระองค์เชื่องมีอายุได้ ๕๕ ปี ผู้น้องชื่อว่าไชยนาRayณ์ มีอายุได้ ๕๐ ปี

เมื่อณพระองค์มั่งรายนราชมหากษัตริย์คนพ่อ ก็กระทำยังพระองค์เชื่องคนพี่นั้นให้เป็นมหาอุปราช แต่วีกกับลูกหญิงผู้หนึ่งให้อยู่ยังเมืองโยนกด้วยคนแล้ว ก็แบ่งยังราชสมบัติข้าคนช้างม้าวัวควายคนครัวแฉ่นหนึ่ง ให้แก่ไชยนาRayณ์คนน้องกับลูกหญิงผู้สุดท้ายนั้น แต่วีกก็แบ่งให้แก่เมืองที่ใหม่ คือของไต่หนบพพทศกว่ามุด เกิดเป็นเกาะดอนอันใหญ่ที่เมืองสุวรรณโคมคำเก่าศักราชได้ ๑๕๓ ตัวปีเบิกยี้ เดือน ๗ ออก ๘ ค่ำวันอาทิตย์ พระองค์ไชยนาRayณ์คนเป็นลูกพระองค์มั่งรายนราชกษัตริย์เมืองโยนกนคร ออกไปตั้งภูกระวาว ดอนมุด ให้เป็นเมือง

แล้วเขาย้ายมาอยู่ที่นี่แล้ว ก็เรียกชื่อว่าเวียงไชยনারายณ์เมืองมุนนั้นแต่ แต่
 กาดนั้นมาท่านก็สร้างบุบผารามวิหาร ที่พระพุทธรูปเจ้านั้นสถิตอยู่นั้น
 ข้างบิณฑบาตที่ข้างของดอกไม้ให้ท่านนั้น สร้างวิหารแต่ก็สร้างพระ
 พุทธรูปองค์ใหญ่ไว้รักทรง คิดคำแล้ว ก็ฉลองกระทำบุญให้ท่านบริ
 บุรุษแล้ว ก็กระทำบุญเป็นปางอันใหญ่ในเดือน ๔ เพื่อบูชาแล้ว
 พระองค์ไชยনারายณ์เจ้าก็อยู่ด้วยเมืองไชยনারายณ์ เมืองมุนนั้นสืบต่อ
 ถึงลูกหลานไปภายหลัง คนทั้งหลายที่อยู่นั้นก็สมบุญไปด้วยเจ้าของ
 แดงเครื่องปลูกของสิ่งทั้งมวล ก็มั่งมั่งพุดเท่าตามดังพระพุทธรูปเจ้าทำ
 นายไว้นั้นแต่ ที่พระเจ้าหลวงก็ได้ชื่อว่าบุบผารามวิหารสวนดอกแต่กาด
 นั้นมาแต่ ศักราชได้ ๑๕๒ ตัวปีเมืองไค้ พระองค์เชื่องกษัตริย์เจ้าด้วย
 เมืองได้ ๑๑ ปีแล้ว ท่านก็ได้ตั้งไปสร้างเจดีย์หลังหนึ่งกวมเกศาธาตุที่
 ภาแก้วห้วยฝ่ายศรีทวงหนตะวันตกเฉียงเหนือ นั้น ก็กระทำบุญฉลองสำเร็จ
 บริบูรณ์ในเดือน ๖ เพื่อบูชาศุกร แล้วท่านก็มีพระราชอาญาให้คนทั้ง
 หลายชุดเหมือนใหญ่ต่อเอานาแม่ไฉ่นั้น ออกมาเลี้ยงไว้หน้าแคว้นทรายทั้ง
 มวลแล้ว ก็ได้ตั้งมาตั้งเวียงอันเป็นที่อยู่แห่งคนแต่ ศักราช ๑๘๓ ตัวปี
 กาบได้ตั้งพระองค์เชื่องเจ้าด้วยเมืองได้ ๓๑ ปี อายุได้ ๘๘ ปีก็จุติไปแต่
 พระองค์ขึ้นตนตูกุมมีอายุได้ ๑๑ ปี ได้ขึ้นเสวยราชสมบัติแทนใน
 เมืองโยนกนครไชยบุรีราชธานีศรีช้างแฉ่นต่อไปนั้น แต่นั้นมาศักราช
 ได้ ๒๐๐ ปีดวงแก้ว พระพุทธรูปเจ้าปรีนิพพานไปได้ ๒๐๐ พระวรราชา

พระองค์ขึ้นเสวยเมืองได้ ๒๐ ปี อายุได้ ๘๐ ปีก็จุติไปเถ

พระองค์คำตนตุมย์อายุได้ ๕๘ ปี ขึ้นเสวยราชสมบัติในเมือง
โยนกนครไชยบุรีราชธานีศรีช้างแถมทนต์บค้อมาเถ ศักราชได้ ๒๑๖
ตัวพระองค์คำกินเมืองได้ ๓๗ ปี อายุได้ ๗๗ ปีก็จุติไปเถ

พระองค์เกิงตนตุมย์อายุได้ ๕๖ ปี ขึ้นเสวยราชสมบัติเมืองแทน
ในโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแถมจนถึงศักราชได้ ๒๓๘ ตัวปีกาเม้า
พระพุทเจ้าปรีนิพพานไปแล้วได้ ๒๓๘ พระพรรษา

ศักราชได้ ๒๗๖ ตัวปีกัดเม้า พระองค์เกิงชิราชเจ้าเสวยเมืองได้
๖๕ ปี อายุได้ ๓๐๐ ปีก็จุติไปเถ

ยกเอาพระองค์ชาติตนตุมย์อายุได้ ๗๗ ปี ขึ้นเสวยเมืองแทนบค้อม
ไป พระองค์ชาติกินเมืองได้ ๒๐ ปี ศักราชได้ ๒๘๕ ตัวปีกัดเม้า พระ
องค์ชาติมีอายุได้ ๘๐ ปีก็จุติตายไป

ยกเอาพระองค์เว้าตนตุมย์อายุได้ ๖๒ ปี ขึ้นเสวยเมืองแทน
บค้อมไป ศักราชได้ ๒๘๖ ตัวทันทไปสร้างเจดีย์กวมเกศาชาคุเจ้าตอย
เว้าเถ ถัดลงให้ทันทบริบูรณ์แล้วก็มาอยู่เวียงแห่งตนตามเดิม ศักราช
ได้ ๓๓๓ ตัวปีกัดเม้า พระองค์เว้าเสวยเมืองได้ ๓๘ ปี อายุได้ ๘๓ ปี
ก็จุติไปเถ

ยกเอาพระองค์เว้าตนตุมย์อายุได้ ๖๓ ปี ขึ้นเสวยเมืองแทนบค้อมไป
ศักราช ๓๓๕ ตัว ทันทก็เล็ดจไปสร้างเจดีย์กวมที่บรรจุเกศาชาคุเจ้า
หลังหนึ่ง ฝ่ายนาชของกาตวันออกแล้วก็กระทำบุญให้ทันทเดือน ๕ เพ็ญ

วันศุกร์ ถ้าเจ้าบริบูรณ์แล้วจะมาสู่เวียงแห่งตนแต่ ศักราชได้ ๓๒๕ ตัว
 ปรากฏขึ้น พระองค์แค้นกินเมืองได้ ๑๗ ปีอายุได้ ๘๐ ปีถึงแก่อนิจ-
 กรรมไปแต่

แล้วพระองค์แก้วตนถูกมียายุได้ ๕๘ ปี ก็ด้วยเมืองสืบต่อไป
 ศักราชได้ ๓๓๓ ตัว ท่านก็ไปสร้างเจดีย์กวมที่บรรจูกษัตริย์เจ้าหนึ่ง
 หนึ่ง มีฝายน้ำของกาหนาร้างหลังที่ตนพ่อสร้างนั้นแล้ว ก็ฉลองกระ-
 ทำบุญให้ท่านเดือน ๖ เพ็ญวันพุธ ก็ถ้าเจ้าบริบูรณ์แล้วเสด็จกลับมา
 สู่เวียงที่อยู่แห่งตนแต่ ศักราชได้ ๓๔๓ ตัวปีกาบเส็ด พระองค์แก้วด้วย
 เมืองได้ ๑๕ ปีอายุได้ ๗๒ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์เงินตนถูกมียายุได้ ๕๖ ปีได้ด้วยเมืองสืบต่อไป ศักราชได้
 ๓๔๕ ตัวท่านก็เสด็จไปก่อเจดีย์กวมกษัตริย์เจ้าที่พระพุทธรูปท่านอนหลัง
 ฝายน้ำนั้น แล้วฉลองกระทำการบุญให้ท่านบริบูรณ์แล้วเดือน ๖ เพ็ญวัน
 พุธหลังดี ก็เสด็จกลับมาสู่เวียงโยนกนครอันเป็นที่อยู่แห่งตน ศักราช
 ได้ ๓๕๗ ตัวปีกาบได้ ท่านด้วยเมืองได้ ๑๕ ปีอายุท่านได้ ๗๓ ปีก็จุติไป
 ตามยถากรรมแต่

องค์พระแวนตนถูกมียายุได้ ๕๒ ปีขึ้นด้วยเมืองสืบต่อไป ศักราช
 ได้ ๓๕๘ ตัวท่านก็สร้างวิหารกวมพระบาทเจ้าที่ผาเรือแล้ว ก็ฉลองกระ-
 ทำบุญให้ท่านบริบูรณ์แล้วในวันเดือน ๖ เพ็ญวันศุกร์แล้ว ก็เสด็จกลับ
 มาสู่เวียงโยนกนครแห่งตนแต่ ศักราชได้ ๓๗๒ ตัวพระองค์แวนด้วย
 เมืองได้ ๑๖ ปีอายุได้ ๖๗ ปีถึงแก่กรรมไปในกาดนั้นแต่

พระองค์งามคนตูกมีอายุได้ ๕๐ ปี ขึ้นด้วยเมืองลับค้อตันตติวงศ์
ไป คักราชได้ ๓๗๔ คัวปีดับได้ ท่านก็ได้ตั้งมาตั้งร้างยังเจดีย์กวมเกศา
ธาตุเจ้าที่พระพุทธรูปเจ้านั่งจอมผาตั้งโตกนั้น และตั้งร้างวิหารและพระพุทธรูป
แต่ได้ ก็นัดของกระทำบุญให้ท่านสำเร็จบริบูรณ์ไปในวันเดือน ๖ เพ็ญ
วันพุธ แล้วท่านก็ได้ตั้งมาตั้งร้างโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือกอัน
เป็นที่อยู่แห่งพระองค์ ในกาตนั้นเมืองโยนกนครพัน กับบริบูรณ์รุ่งเรือง
เต็มไปด้วยผู้คนทุกชาติทุกภาษา หาเลี้ยงนหมามโจรผู้ร้ายมิได้แต่ วัน
เรึงไปด้วยการกระทำบุญให้ท่าน ตลอดไปในสมัยพระองค์งามครอง
ราชสมบัตินั้นแต่ คักราชได้ ๔๕๐ คัวปีเบิกได้ด พระองค์งามด้วย
ได้ ๓๓ ปีอายุ ๘๓ ปีก็ถึงแก่อนิจจกรรมไปแต่

พระองค์คือคนตูกมีอายุได้ ๖๖ ปีท่านมีราชบุตร ๒ คนแต่ พระ
องค์คือด้วยเมืองแทนไปในคักราช ๔๓๓ คัวปีระวายด้้น พระองค์คือ
กินเมืองได้ ๖๗ ปีอายุได้ ๗๗ ปีก็ถึงแก่กรรมไปแต่ พระองค์คือคนตูก
อายุได้ ๕๘ ปีขึ้นด้วยเมืองแทนแต่ คักราชได้ ๔๔๖ คัวปีพระองค์คือ
กินเมืองได้ ๑๕ ปีอายุได้ ๗๒ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์ซึ่งคนตูกมีอายุได้ ๕๒ ปี ขึ้นด้วยเมืองลับค้อไป
คักราชได้ ๔๖๓ คัวปีกาดัน พระองค์ซึ่งกินเมืองได้ ๑๘ ปี อายุได้
๖๘ ปีก็จุติตายไปแต่

พระองค์พินคนตูกมีอายุได้ ๕๖ ปี ขึ้นด้วยเมืองแทนลับค้อไปใน
คักราช ๔๖๘ คัวปีกิดได้ ท่านกินเมืองได้ ๑๖ ปีอายุท่านได้ ๗๓ ปีแต่ก็ถึง

แก่กรรมไปแต่

พระองค์เกิดมาคนดุกมีอายุได้ ๕๖ ปี ก็ได้ขึ้นด้วยเมืองแทนได้ ๑๗ ปีอายุได้ ๗๒ ปี ก็จุติตายไปในศักราช ๔๘๔ ตัวปักถันนั้นแต่

พระองค์ฟังคนดุกมีอายุได้ ๕๒ ปี ขึ้นด้วยเมืองสืบต่อไป ศักราช ได้ ๔๘๕ ตัว พระยาทูลฐคามินีเป็นใหญ่ในลังกาและศาสนากรุงเรืองใน ลังกาที่นั้น ในสมัยนั้นมหาเถรเจ้าเป็นใหญ่กระทำจุตุดังคายนากียกเขา พระธรรมของพระพุทธเจ้า ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นชั้นสู่ไบตามแต่เอา ได้มหาโหดปราสาทแล้วตนประแจไว้ในลังกาที่ปักถันนั้น เต็ม ๕ ปีบริบูรณ์ ในเมื่อศักราชได้ ๕๐๐ ตัวปักถัน พระพุทธเจ้าหนีพพานไปแล้วได้ ๕๐๐ พระวรราชาเดิม ศาสนาภิกษุณีก็นั้นไปในนั้น ครั้นนั้นศาสนาพระพุทธ เจ้าแห่งเราเมืองใหญ่ทั้งหลายก็สูญไป เรายังรุ่งเรืองอยู่ตั้งแต่เมือง ราชคฤห์ต้องมาถึงเมืองยวนข้างแฉ่นเราเท่านั้นแต่ ศักราชได้ ๕๑๒ ตัว ปีเมิงเต้า พระองค์ฟังเจ้ากินเมืองได้ ๑๘ ปี อายุได้ ๗๑ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์ตั้งคนดุกอายุได้ ๕๔ ปีขึ้นด้วยเมืองแทน ศักราชได้ ๕๒๘ ตัวปีเมิงเต้าพระองค์ตั้งกินเมืองได้ ๑๗ ปี อายุได้ ๗๐ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์ตั้งคนดุกอายุได้ ๕๒ ปีขึ้นด้วยเมืองสืบต่อไป ศักราช ได้ ๕๔๐ ตัว ท่านกินเมืองได้ ๑๗ ปี อายุได้ ๖๒ ปีก็ถึงแก่กรรมไปแต่

พระองค์ตั้งคนดุกมีอายุได้ ๕๐ ปีขึ้นด้วยราชสมบัติสืบต่อไป ศักราชได้ ๕๖๐ ตัวปักถันแต่ พระองค์ตั้งกินเมืองได้ ๑๘ ปี อายุได้ ๖๘ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์แพงคนตูกมีอายุได้ ๕๘ ปี^{๕๘} ภายหลังด้วยราชสมบัติสืบต่อไป
ศักราช ๕๙๓ ตัว^{๕๙๓}ดับเกิด พระองค์แพงกินเมืองได้ ๒๐ ปี^{๕๙๓} อายุได้ ๖๘ ปี^{๕๙๓}
ก็จตุไปแด

พระองค์พวนคนตูกมีอายุได้ ๕๓^{๕๓} บชนกินเมืองแทนสืบต่อไป ศักราช
๕๙๓ ตัว^{๕๙๓} ท่านกินเมืองได้ ๓๕ ปี^{๕๙๓} อายุท่านได้ ๖๕ ปี^{๕๙๓} ก็จตุไปแด

พระองค์ฟุนคนตูกอายุได้ ๓๖^{๓๖} บชนเสวยเมืองแทนสืบต่อไป ศักราช
ได้ ๖๑๕ ตัว^{๖๑๕} ท่านกินเมืองได้ ๓๒ ปี^{๖๑๕} อายุได้ ๔๗ ปี^{๖๑๕} ก็จตุไปแด

พระองค์ผนคนตูกมีอายุได้ ๓๐^{๓๐} บชนกินเมืองแทนสืบต่อไป ศักราช
ได้ ๖๒๒ ตัว^{๖๒๒} ดับดวงบ้ำคำศาสนาพระพุทเจ้าได้ ๖๒๒ ตัว^{๖๒๒} ท่านกินเมืองได้
๘ ปี^{๖๒๒} อายุได้ ๓๗ ปี^{๖๒๒} ก็จตุไปแด ครวงหนศรจกษเมืองมุกามได้เป็นพระยา
ธรรมแล้ว ก็ถึงเห็นคำศาสนาพระพุทเจ้าบมีไกรวเรือง ท่านจึงจกมาตัด
ศักราชอันพระยาอชาตศัตรูเมืองราชคฤห์นครตัดแล้วไว้ตัวหนึ่ง ถัดับ
มาได้ ๖๒๒ ตัว^{๖๒๒} หนกตัดเสียใหม่ตั้งไว้ตัวหนึ่ง ในเดือน ๖ เพ็ญวันศุกร์
เป็นปลายแด ครวงหนพระองค์วรรณแต่พระองค์ผนมีอายุได้ ๓๗ ปี^{๓๗} ก็
ขึ้นเสวยเมืองโยนกนครราชธานีศรีช้างแถมพันสืบต่อไปถึงพระองค์วรรณ
นี้ได้ ๒ คนแด ศักราชได้ ๕๐ ตัว^{๕๐} ดับดวงบ้ำพระพุทเจ้านิพนพานไปได้ ๖๓๓
พระวรราชพระองค์วรรณท่านกินเมืองได้ ๕๐ ปี^{๕๐} อายุได้ ๖๗ ปี^{๖๗} ก็จตุตาย
ไปแด

พระองค์มังถึงคนตูกมีอายุได้ ๓๕^{๓๕} บชนเสวยราชสมบัติแทน ศักราช
ได้ ๓๐๐ ปี^{๓๐๐} ภา^{๓๐๐} น้า พระพุทเจ้านิพนพานไปได้ ๖๓๒ พระวรราช พระองค์

มั่งถึงกินเมืองได้ ๕๐ ปี อายุได้ ๙๕ ปีก็จุติตายแด

กียกเอาพระองค์มั่งถ่มคนน้องผู้ตักทองอายุได้ ๗๒ ปีชนด้วยราช
ถ่มบักเทน ศักราชได้ ๓๓๕ ตัวบักดใจมั่งถ่มกินเมืองได้ ๘ ปี อายุได้
๗๘ ปีก็จุติตายไปแด

ยกเอาองค์พิยัคณตุกมีอายุได้ ๕๓ ปีชนด้วยราชถ่มบักเทน
ศักราชได้ ๓๕ ตัวบักดใจ ท่านกินเมืองได้ ๓๗ ปี อายุได้ ๖๗ ปีแด
ก็จุติตายไปแด

พระองค์กัมคนตุกมีอายุได้ ๔๓ ปีชนด้วยเมืองเทน ศักราชได้
๑๗๘ ตัว คำธนาพระพุทธเจ้าได้ ๘๐๐ พระวรราชา พระองค์กัมเจ้ากิน
เมืองได้ ๕ ปี อายุ ๔๗ ปีก็จุติตายไป

พระองค์ชายคนตุกมีอายุ ๓๐ ปีชนด้วยเมืองเทน ศักราชได้
๑๘๗ ตัวบักเมิงเมัว ท่านกินเมืองนานได้ ๒๐ ปี อายุ ๕๐ ปีก็จุติไปแด

พระองค์ชนคนตุกมีอายุได้ ๓๒ ปีชนด้วยเมืองเทน ศักราชได้
๒๑๑ ตัวบักดวได้ พระองค์ชนกินเมืองได้ ๑๕ ปีอายุได้ ๔๖ ปีก็จุติ
ตายไปแด

พระองค์ชมคนตุกมีอายุได้ ๒๘ ปีชนด้วยเมืองเทนถ่มไป ศักราช
ได้ ๒๓๐ ตัวบักดใจ ท่านกินเมืองได้ ๒๐ ปีอายุได้ ๔๘ ปีก็จุติไปแด

พระองค์ฟังคนตุกมีอายุได้ ๒๘ ปีชนด้วยราชถ่มบักถ่มบักถ่มคัก
ต่อไป ศักราชได้ ๒๔๕ ตัวท่านกินเมืองได้ ๑๖ ปีแดก็จุติไปแด

พระองค์ฟักคนตุกมีอายุได้ ๒๖ ปีชนด้วยราชถ่มบักถ่มบักต่อไป ศัก-

ราชได้ ๒๕๘ ตัวปกติได้ ทำนกินเมืองได้ ๓๕ ปีอายุท่านได้ ๔๒ ปีก็จุติ
ไปแต่

พระองค์เพียงตนถูกมีอายุได้ ๒๔ ปีขึ้นเสวยราชสมบัติสืบไป ศัก-
ราชได้ ๒๕๘ ตัวปกติได้ ทำนกินเมืองได้ ๓๗ ปีอายุท่านได้ ๔๒ ปีก็จุติ
ไปแต่

ก็ยกเอาพระองค์เพียงตนถูกมีอายุได้ ๓๘ ปีขึ้นเสวยเมืองแทน ศักราช
ได้ ๒๗๘ ตัวปกติได้ พุทธเจ้าหนีพพานไปแล้วได้ ๘๐๐ พระวรราชาแด
พระองค์พระเจ้าด้วยเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือกได้ ๒ ปี
อายุท่านพอเต็ม ๒๐ ปี ในกาดนั้นยังมีขอมด้วยไซ้เมืองหนึ่ง อยู่หนหรดี
เป็นตูกเมืองด้วยเข้า แต่เช่นพระยาลึงหนวตราชตนเป็นปฐมมหากษัตริย์
เจ้า มาตงเวียงพันธุถึงหนวตนครตูกนี้ ลำดับมาถึงบัดนี้แต่
พระยาขอมอยู่เมืองอุโมงค์เสถียรนครทนต์ ๕ คันทางแด พระยาขอม
ตนดำนมใจดีทศรวมหยาบข้าทวารุณนิก เห็นพระองค์เพียงตนเป็นกษัตริย์
จิมนโยนกนครช้างเผือกตนหนมน้อยดังนั้น พระยาขอมดำตนนั้นก็ยกเอา
กำลังมาแค้นหนึ่งแล้วก็มาพบ ตูกซึ่งเอาเมืองทนต์ เดือน ๕ แรมค่ำหนึ่ง
วันอาทิตย์ พระยาขอมได้เข้าเวียงโยนกนครช้างเผือกทนต์ ครองนั้นพระองค์
พระเจ้ามโหฬารบักดำแข็ง ก็ถวายเป็นเมืองให้แก่พระยาขอมดำตนเป็นตูก
เมืองนั้นเลยแต่ กาดนั้นพระยาขอมตนนั้นครั้นมีได้เมืองแล้ว มั่นก
ับพระองค์พระเจ้าตนเป็นกษัตริย์เป็นเค้านั้น แะนางเทวีพร้อมด้วย

เสนาอำมาตย์ไพร่ไทยทั้งมวต ให้ออกหนีจากเวียงให้สิ้นแล้ว ส่วนพระ
ยาขอมคนนั้นก็เป็นกษัตริย์ด้วยเมืองโยนกนครบุรีช้างเผือกที่นั้นแต่ มัน
ก็เข้าไปเอาตุ้มเมียเสนาอำมาตย์และชาวขอมทั้งหลายแห่งมัน อันมีใน
เมืองเสดานครที่นั้น มาอยู่ในเวียงโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือก
ที่นั้นตั้งแต่ แล้วมันก็ขับพระองค์พองเจ้าไปเป็นแก้วบ้านดงอยู่เวียงดวะ
ศรีทวง ริมหนองวันคกเฉียงเหนือ ริมแม่น้ำใต้กายตะวันออกเฉียงใต้
ธาตุเจ้าแก้วที่นั้น

เหตุใดแต่ว่าเวียงศรีทวงนั้นจา ยามพระพุทธเจ้ายังธรรมานอยู่วัน
นั้น ยังมีขุนตระผู้หนึ่งเป็นลูกบุญเจ้าดาวจากเป็นแก้ววันดอยขุณห์ ผู้พี่ชื่อ
ตระกุมโพนมาคังอยู่ที่นั้น แล้วด้วยคำแก้พระยาอชุตราชกษัตริย์เจ้า
เวียงโยนกนครที่นั้นแต่ ปิตะสีทวง ีหมากพินหนอยน้อย นั้น จึงได้ชื่อ
ว่าเวียงศรีทวงด้วยเหตุอันนั้นแต่

ครั้งนั้นพระยาขอมคนนั้นขับพระองค์พองเจ้าไปเป็นแก้วบ้านอยู่
แล้ว ก็ให้ด้วยคำให้มันปิตะสีทวงหมากพินแต่นั้นมา ไทยเราเป็นทุกขทั้ง
เจ้าทั้งไพร่แต่ เหตุว่าขอมได้เป็นเจ้าก็เป็นทุกขได้หาคำทำคำ มาด้วย
ขอมแต่ พระองค์พองเจ้าไปเป็นแก้วบ้านอยู่เวียงศรีทวงได้ปีหนึ่ง ศักราชได้
๒๕๐ คั้ว วันนั้นนางเทวก็ประสูติลูกชายผู้หนึ่งให้ชื่อว่าทุกขิดกุมารแต่
ท่านไปดงอยู่เวียงศรีทวงได้ ๓ ปีวันนั้น ศักราชได้ ๒๕๒ คั้ว ยังมีด้ามเณร
คนหนึ่งเป็นชาวศรีทวงทนมอายุได้ ๓๘ ปี แล้วท่านก็ลงไปไหว้มหาธาตุ

๐ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ หากแก้คำ อักขระบ้างหนึ่งว่า “การ่อนคำแล้วคำ” คำว่า ถัด

เจ้าแก้ว ก็ไปอาศัยนอนอยู่อารามหลังหนึ่งในเวียงโยนกนครทั้น ใน
เดือน ๖ ออก ๑๕ ค่ำคืนนั้นรุ่งแจ้งแก้วเป็นเดือน ๖ เพ็ญวันพุธ ท่านตุก
แก้วก็ให้พระรัตนตรัยทั้งสามแก้ว ถัดคือเอาบาตรไปจะเดินบิณฑบาตได้
ตามเรือนแล้วดำดပ်ไป ก็ไปถึงคุ่มน้อยแห่งพระยาขอมดำแก้ว ท่านก็
เข้าเพื่อจบกิณฑบาตนั้นก็ไปยืนอยู่กลางคุ่มทั้น กาดนั้นพระยาขอมตั้ง
เห็นแก้วก็ถามพวกกรง^{๕๓๕} ทงหลายว่า ^{๕๓๖}ด้ามเนรที่ได้นำบิณฑบาตนั้นจา
พวกกรงทงหลายก็ไหวว่า เทว ข้าแต่ ^{๕๓๗}เป็นด้ามเนรถูกชาวศรัทวงนั้นจา
ครั้นพระยาขอมดำก็โกรธแล้วกล่าววว่า ^{๕๓๘}ตุกข้าด้วยพตอยเข้ามาคุ่ม
พระองค์ก็ดังดื้อจา ^{๕๓๙}สู้อย่าได้เอาข้าวเข้าไปใส่บาตรให้มันนะเนอ ขณะนั้น
เจ้าด้ามเนรน้อยคนนั้นไดยินคำพระยาขอมดำกล่าวดังนั้นแล้ว ^{๕๔๐}ท่านก็
บังเกิดอิจนามาจะโกรธในใจ ^{๕๔๑}แต่ว่าก็ถอยหนีออกจากคุ่มพระยาขอม
แล้วไปยืนอยู่หนตะวันตกเฉียงเหนือแล้วก็นั่งดูดอยกู่แก้ว ^{๕๔๒}กระทำปัทก
ษิณให้ว้มหาธาตุเจ้าแก้ว ก็ยกบาตรข้าวขึ้นได้หัวถวยาให้เป็นทานแก่พระ
บรมธาตุทั้งบาตรทงข้าวนั้น ^{๕๔๓}ก็ตั้งคำปรารภว่า ^{๕๔๔}ข้าฯ ด้วยเดชอันผู้เจ้า
ได้เอาข้าวบิณฑบาตให้เป็นทานแก่พระมหาธาตุเจ้าแก้ว ^{๕๔๕}ทงนี้ไป ๗ วัน
ภายหลังนั้น ^{๕๔๖}ขอให้ข้าจุติตายจากชาติอันเป็นด้ามเนรนี้แล้ว ^{๕๔๗}ขอให้
ข้าพเจ้าไปเอาปฏิสนธิในท้องแห่งนางเทวีแห่งคามโกชผู้เป็นแม่บ้านศรี
ทวงนั้นเทอญ ^{๕๔๘}ครั้นว่าผู้ข้าเกิดมาพ้นจากท้องแห่งมารดาแล้ว ^{๕๔๙}ขอให้ผู้ข้า
มีรูปอันงามและประกอบด้วยกำลังมีอายุมันยืน ^{๕๕๐}ให้เป็นที่รักจำเริญใจ

แก่พระยาศรีทองผู้เป็นบิดาแห่งข้าพเจ้า ครั้นว่าข้าใหญ่ขึ้นมาได้ ๑๖ ขวบ
 เข้าแล้ว ขอให้ข้ามีชัยชนะรบปราบแพ้ ยังพระยาขอมดำคนนั้นด้วยตัวดีแต่
 เทอญ เหตุว่าพระยาขอมดำนั้นอดดีทรรพใจบาปมิรู้จักคุณแก้วทั้งสาม
 แต่ วันนั้นเป็นวันอุโบสถเดือน ๖ เพ็ญแต่ แดงก็มาแค้นแค้นหาทางทำลาย
 ว่า โยนโค ตูกรเทวดาเจ้าทั้งหลาย อันอยู่รักษาศาสนาแถมมหาธาตุเจ้า
 ๕๕ เป็นเคาเดระรักษามันเมืองทั้งมวต จึงมาเป็นลัทธิพระยานรูกบด้วย
 ข้าทุกคนเทอญ ว่าดังนี้แล้ว ก็กระทำเคารพยังมหาธาตุเจ้าเสร็จแล้ว
 ก็ถวญ หินจากช่อง ๓ มหาธาตุเจ้าที่นั้นแล้ว ก็ดังไปถึงคันทอยกู่แก้วหน
 ตะวันออกเฉียงเหนือ ก็เปนนั่งอยู่ในร่มไม้ต้นหนึ่งเดียวกับกินยังข้าวน้ำ
 ดักอันแต่ ครั้นถึง ๗ วันก็รวดจุติตายไปแต่ ก็ไปเอาปฏิณชีนในท้อง
 นางเทวีพระศรีทองวันนั้น

ราตรีจกโกตรุ่งนังกก็เห็นยังมีนิมิตฝันว่า ยังมีช้างเผือกคนหนึ่ง
 มายืนอยู่ยังบริเวณบ้านที่นั้น ก็ผ่านแว้งต้องไปทางใต้ ครั้นพ้นแว้ง
 แดงก็ไปได้ถนัดแทงคนทั้งหลาย แดงคืนแล้วนางก็ตั้งคันทอยกู่แก้ว
 กถว นังกก็ไปเล่าให้เจ้าคนเป็นสามีฟังทุกประการ ครั้นว่าพระยาไฉย
 คำแล้ว ก็ว่าฟังกล่าวว่าดีด้วยควมบุญจักมาเกิดในท้องแห่งนางฟังมี
 ๕๖ นิธินแต่ นางจงรักษาศรรภแห่งนางให้ดีเทอญ ว่าดังนี้แล้วนางก็
 ทรงครรภ์แต่ไปถึง ๗ เดือนดังนี้ นางก็มักใคร่ได้เครื่องสำตรา

๑ แก้แปลว่า พระนะ ในภาษาไทยทั่วไป เว้นไทยสยาม ๒ เห็นจะเป็น "ถอย"

๓ บริเวณ, คาง

อาวรุททั้งหลาย ก็จึงไปไหว้ขอพระยาคนเป็นผิวให้เอาช่างเหล็กมาแปลง
เครื่องทงหลาย ส่วนพระยาคนเป็นผิวก็กระทำตามคำแห่งนาง เอาช่าง
เหล็กทั้งหลายมาดัดแปลงเครื่องลำตราอาวรุททั้งหลาย เป็นต้นว่า ดาบ ดาว
ตะหอกขัดด้นาคบันไฟทงมวด แด้วแต่นันถึง ๗ เดือน นางก็อยากกิน
ยังเดือดขอมดำติดคมดาบ นางจึงไหว้ลำพระยาคนเป็นผิวแล้ว ท่านก็
ใช้คนไปชวนชวายให้นางได้กินแล้ว นางก็มีใจสมขึ้นยินดีมากนัก ถึง
ศักราช ๒๘๓ คั้ว ปีกาได้ เดือน ๔ แรม ๘ ค่ำ วันอาทิตย์ ยามรุ่งแจ้ง
ครวญนางเค็มทศมาศได้ ๓๐ เดือนแล้ว นางก็ประสูติได้ลูกชายผู้หนึ่ง
เกิดมามีวรรณเนื้อคนอันหมดจดหมดทมิได้ เป็นดังตัวไวยสะอาด
แล้ว ครึ่งนั้นญาติทั้งหลายฝูงอันมีอยู่ในบ้านครัวทงนั้น และเสนา
อำมาตย์พราหมณ์ปุโรหิตก็มารับเอาแล้ว เบิกบายนามกรเอานิมิตต์
อันงามเหมือนดังพรหมตงมาเกิดนั้น จึงได้ชื่อว่าพรหมกุมารนั้นแต่
นั้นไปภายหลังพรหมกุมารก็ขึ้นใหญ่มาได้ ๗ ปีหาพยาธิโรคามีได้ กุมาร
ก็มีใจใคร่ไต่ยังเครื่องลำตราอาวรุททั้งหลาย ก็เข้าไปอ้อนวอนขอยังพระ
ราชาบิดาให้เอาช่างเหล็กทั้งหลายมาแปลงดัด กาดนั้นพระยาคนพ่อก็
กระทำตามคำตูกแห่งตนทุกประการ เอาช่างทั้งหลายมาดัดหอกดาบด้นาค
บันไฟทงมวดทุกปีปีได้ขาด คดอดถึงอายุกุมารได้ ๓๓ ขวบแล้ว

๑. สา เป็นทางเสียงของคำว่า “ไหว้” เป็นคำติดปากของไทยเหนือ ข้อยากบวกลีว่า สาธุ
อันมีในคำมัสการที่พบทางนั้นไว้ก่อนอยู่เสมอ เป็นคำสุทธาของคำมัสการ ๒ ไม่ทราบ
ว่าอะไร

ศักราชได้ ๒๓๓ ค่ำเดือน ๕ ออก ๘ ค่ำวันอังคาร ยามจะ

ใกล้รุ่ง ครึ่งนพพรหมกุมารท่านก็เห็นนิมิตฝันว่าเทวดามากด่าว่า ดูกร
พรหมกุมาร ท่านยังใคร่ได้ยังช้างตัวพิเศษดังนี้ ครั้นรุ่งแจ้งแล้วให้ท่าน
คิดหาขอไม่ได้ แล้วไปด้างหน้าเฝ้ายังหน้าแม่ของนันทเทอญ ช้างเผือก ๓
ตัวจะต้องนำมาแต่ ครั้นว่าได้ตัวนั้นนั้นก็จักได้ปราบท้าวทั้งสี่ ครั้นว่าได้
ตัวสองนั้นจักปราบชมพูทวีปได้แท้ ครั้นว่าได้ตัวที่สามนั้นจักได้ปราบ
ตานนาแตรขอมคำทั้งมวต ในกาลนั้นพรหมกุมารก็ละทิ้งคันชนมา แล้ว
ท่านก็เรียกเอาเด็กน้อยทั้งหลายพาไปเป็นบริวาร ๕๐ คนแล้ว ก็คิดหา
ยังขอไม่ได้ก็เสด็จไปด้างหน้าเฝ้าแม่ของนันทแล้ว ก็พากันนั่งอยู่ยังฝั่ง
น้ำหนึ่ง กาลนั้นยังมีงูตัวหนึ่งใหญ่เท่าเทนซาว ๒๕๖ เป็นเบือ เป็น
เหืองยาว ถัดยอต้องนำมาริมฝั่งนั้น ครึ่งนพเจ้ากุมารกับด้วยบริวาร
ทั้งหลายเห็นแล้วก็ละทิ้งศอกใจตัวมากนัก ก็พากันลัดยดัดของอยู่ในที่
นั้น ฝ่ายงูตัวนั้นก็เลี้ยวตัวไปครู่หนึ่ง แล้วเข้าต้องมาแถมอีกตัวหนึ่ง
ใหญ่ประมาณเท่าคันศาดนั้น มีวรรณเต็มดวงทั่วทิศทั้งกตวยงนัก
มีเนื้อคนสั้นไปทั้งกาย งูตัวนั้นก็ลอยน้ำต้องไปนั้นแต่ กาลนั้นพรหม
กุมารเจ้าก็มาว่าฟังว่า เทวดากด่าว่านิมิตให้แก่กูว่าจักมีช้างเผือก ๓ ตัว
ตอยต้องนำมาหน บัดนี้ก็พบได้เห็นช้างเล็กตัวพลอยมาเห็นแล้ว ๓ ตัว
นั้นแล ชะรอยจักเป็นงู ๓ ตัวนี้แหละที่หากเป็นนิมิตแท้จริง ครั้นว่าจับ

๑ ชื่อไม้ชะนิดหนึ่งในจำพวกไม้ไผ่ แต่ไม่มีหนามถ้าเล็ก ๆ มีแขนงเป็นข้อคั่นกัน ๒ ไม้
ทราบว่าจะไร ๓ เลื่อมพราย

เขาก็ได้ ถ้าวากับบิรารแห่งตนนั้นแล้ว ครั้นว่าเราก็จับครองตัวนัก
 ให้ตามเราเทอญ คายก็คายด้วยกันเทอญ ว่าดังนี้แล้วก็มาใกล้ในที่
 นั้น ท่านก็กระโดดลงไปจับครองตัวนั้นแล้ว ครั้นนั้นหมู่บิรารทั้งหลาย
 ก็ตามลงไปจับตัวนั้นพร้อมกันแล้ว กาดนั้นงูควนนั้นก็เกิดเป็นช้าง
 ผีออกชนในบัดเดียนั้นแต่ ครั้นนั้นพรหมกุมารเจ้าก็มีใจยินดียิ่งนัก ท่าน
 ก็เอาขอไม้ไต่เกาะให้ออกจากแม่น้ำนั้น ช้างตัวนั้นก็ได้ออกดอยไป
 ตามน้ำมาอยู่ริมฝั่งนั้น ครั้นนั้นท่านก็ใช้ผู้น้องกลับคืนไปกราบทูลพระ
 บิดาแห่งตนให้รู้ ครั้นนั้นพระบิดารูแล้วก็เอาหม่อมมาทำนายดู หม่อมก็
 ทำนายว่า ให้ได้เอาค้ำพั้นหนึ่งดีเป็นพานแล้วไปให้เหื่อนน้ำหน้าก่อนจึง
 จักชนจากแม่น้ำ กาดนั้นโทษกแก่บ้านผู้พื่อนั้น ก็รับเอาช้างมาค้ำยังค้ำ
 พั้นหนึ่งให้เป็นพานแล้ว ก็ให้ทุกชีวิตกุมารผู้เป็นพื่อนเอาไปให้แก่พรหม
 กุมารผู้น้อง ครั้นไปถึงแล้วก็ค้ำค้อยยังพานคำตูกนั้น แล้วว่าช้างเผือก
 ตัวนั้นไต่ยงเลี้ยงพานคำแล้ว ก็ออกจากน้ำแม่ของด้วยดีด้วยดีแต่ ดัถยาน
 ๘๖ ทชางทวนนายูนนก็เดชะอวาควนทนนแต่ ช้างตัวนั้นก็ให้นามชื่อว่า
 ช้างพานคำนั้นแต่

ครั้นว่าเขาช้างตัวนั้นมาถึงบ้านศรีทวงแล้ว ก็เข้าไปบอกแก่พระ
 บิดาว่า ข้าแต่พ่อพระยาเป็นเจ้า ตั้งแต่วันนั้นไปภายหน้า ขอพ่อพระยา
 เป็นเจ้าอย่าได้สั่งด้วยแก่พระยาขอมคนนั้นต่อไป แม้ว่ามันจักมากระทำ
 ดังดีดก็ดี จงไว้ธุระแก่ตูกเทอญ ว่าดังนี้แล้ว ในกาดนั้นคามโทษก
 แก่บ้านศรีทวงผู้เป็นบิดามีนามว่าพระองค์พงนนั้น ก็มีใจยินดีกับด้วยตูก

ยิงนกแตก ก็ให้คนทั้งหลายแบ่งโรงให้เป็นที่ข้างมวงคตอยู่แล้ว ก็ให้
 ข้างคำมาตีเครื่องข้าง คือว่าภาชนะใส่หญ้าแฉะวางทรง ขั้วทองเยียว
 ให้แตกไปด้วยคำทั้งสี่ กาดนั้นพรหมกุมารเจ้ก็แต่งให้คนอุปนิชิต
 ไปอยู่ยังเวียงโยนกนครทั้น ให้ฟังข่าวร้ายข่าวดีแห่งพระยาขอมดำ
 เป็ดขึ้นกันไปมามิได้ขาด ครั้นนั้นแก่บ้านศรีทวงตนพอกให้คนทั้งหลาย
 ขุดคูเวียงให้ดีแล้ว ก็แบ่งน้ำมาใส่ให้เต็มคูเวียง แดวกก็แบ่งประตู
 หีบไซให้ดีแล้ว ก็ให้ชื่อว่าเวียงพานแต่นั้นมา ส่วนพรหมกุมารนั้น
 ก็ให้หัดข้างมวงคตตัวนั้นแล้ว ก็หัดพวกสัตว์น้ำแฉะเป็นไฟทั้งมวดไปทุกวัน
 มิได้ขาด คตขดมาถึงอายุได้ ๑๖ ขวบ แด่นั้นมาก็มิได้สั่งด้วยแก่พระยา
 ขอมดำค่อไปถึงสามปี ครั้นนั้นพระยาขอมดำก็บังเกิดความโกรชค่อ
 โกรชแก่บ้านศรีทวง จึงกล่าวแก่เสนาอำมาตย์ทั้งหลายว่า บัดนี้ข้าด้วย
 เมืองศรีทวงนั้นดังถือ หาได้มาส่งด้วยเหมือนแต่ก่อนไม่ขาดไปได้สามปี
 แล้ว มันพลอยกระด้างกระเดื่องแข็งเมืองอยู่นั้นจา ผู้ท่านทั้งหลายจง
 เร่งแต่งเอาไพร่พลคนหาญทั้งหลาย ให้พร้อมเสร็จในภายในสามวัน เรา
 พระองค์จักไปชำระข้าศึกหมื่นเดียว อย่าไว้ให้เสียหนามค่อไปว่าดังนี้
 แล้ว กาดนั้นไทยยวนทั้งหลายอันเป็นอุปนิชิตแห่งพรหมกุมารนั้น ได้
 ทราบแต่กรับนำข่าวสาส์นอันนั้นไปกราบทูลแก่พรหมกุมาร แฉะพระยา
 เจ้านั้นเป็นพระบิดาให้รู้เหตุกาดนั้นทั้งนั้น ครั้นพระยาเจ้าทั้งต้องได้รู้แล้ว
 ก็เร่งตระเตรียมเอาไพร่พลคนหาญทั้งหลาย มาไว้มีประมาณแสนหนึ่ง

ไทยเหต่านกมีมากกว่าด้านคนเท่าว่าแคว้นหลวงและแคว้นชวานันก็อยู่
ใกล้พระราชโอรสดำ ครั้นได้คนหาญมาแล้ว ก็ขุดดินไชยอันกล้า มีมือ
ถือธนูกับแดงบิน แดงก็เสด็จขึ้นช้างเผือกแก้วพานคำ มีหมอล้วน
พร้อมด้วยพลอพานคำค้ำหน้าหยกพลออกจากเวียงพานคำขึ้นลง คอรับ
พระราชโอรสดำคนนั้น ก็ไปพบกันกลางทุ่งต้นชายทนน ครั้นนั้นพระราชโอรส
ดำปวารณาจักค่อรบกับเจ้าพรหมกุมาร ก็ไปทันรบช้างทนนพระราชโอรส
ดำนั้น ก็เห็นช้างมงคลพานคำคนทนนอนพรหมกุมารเจ้าช้อยนั้น พระยา
โอรสดำก็มีความสะดุ้งตกใจหนีไปทั้งตัว แดงก็เห็นหน้ากลบคั่นวิ่งหนี
ไป ครั้นนั้นหมู่ช้างแห่งพระราชโอรสดำทั้งหลายก็แตกตื่น เขี่ยบย่ำ
หัวโอรสดำทั้งหลายตายมากนักแตกกระจัดกระจายพ่ายหนีไปสู่วิถี ส่วน
เจ้าพรหมกุมารก็ช้างพาคนหาญเดินไล่ไปกำจัดขอม ไปตลอดถึงเวียง
โปะนครหลวงนั้นแต่ พระยาโอรสดำก็พาผู้คน้องเข้าในเวียง แล้วปิด
ประตูเวียงเสียทุกแห่ง ครั้นนั้นพรหมกุมารเจ้าก็ได้ช้างพานคำเข้าแทง
ประตูเวียงทะลุ เข้าไปกำจัดขับไล่พระราชโอรสในเวียงทนนผู้คนบ่าวไพร่
แห่งพระราชโอรสดำก็หนีหายตายมากนักแต่ ครั้นนั้นพระราชโอรสดำกับ
อาจจัททวงอยู่ได้ก็ขับค้อนเอาพลและธนูเมื่อย พาออกหนีจากเวียงโยนก
เขียงแสนแล้ว ก็ต้องไปทักซิณหนไค้คนแต่

ส่วนพรหมกุมารท่านก็ช้างพานคำตัวกล้า พาเอาคนหาญได้คิด
ตามกำจัดพระราชโอรสดำและพวกขอมบริวารทั้งหลาย ตำดัมผ่านบ้าน
มิดักขุทั้งหายไปไกลยิ่งนัก ฝ่ายมิดักขุทั้งหลายครั้นได้เห็นแล้ว ยัง

พลโยธาก็แตกกระจัดกระจาย เข้าซ่อนอยู่ในซอกห้วยราวเขาต้นแดง
 พรหมกุมารกำจัดขอมไปไม่ได้หยุดหย่อน พ้นจากเขตต์แดนพ่อแห่งตน
 ไปได้เดือนหนึ่ง ถึงแดนเมืองจระหวู่เก่ามาต่อกันนั้นมิได้ย่นย่อ ครั้น
 พรหมกุมารก็กวรวดนอนอยู่นั้นคนหนึ่ง ส่วนพระยาอินทรก็แต่งดูวัง
 เหตุอันนั้น แต่ว่ก็มาร่ำฟังว่าพรหมกุมารนั้นเที่ยวกำจัดพระยาขอมดำแตะ
 พดขอมทั้งหลายไปถึงที่ใด ก็มิได้หยุดหย่อนดังนั้นก็จกนิมิตหายสิ้นแดง
 ควรจกไปโปรดเอาชีวิตชาวขอมทั้งหลายไว้เทอญ ว่าดังนี้แต่ว่กับ
 ยังเทวบุตร ให้ลงมาเณรมิตกำแพงหินศิลาถากหน้าแห่งพรหมกุมารไว้
 ส่วนพรหมกุมารก็กลับเสียในที่นั้น ครั้นนั้นเหล่าขอมดำทั้งหลายก็ไต่ยง
 ชีวิตพ้นจากความตายเล็กน้อย ก็พากันพ่ายหนีเดียบตามด่านน้ำแม่ระมิง
 ไปไปไกลนักตลอดถึงริมน้ำแม่ส้มูตรแล้ว ก็ไปพักอยู่กลางทุ่งหลวงแห่ง
 หนึ่ง เป็นเขตต์แดนแห่งเมืองอินทปัตฐนครที่นั้นก็อยู่ประจำยังที่นั้น ครั้น
 นั้นส่วนพรหมกุมารเจ้าก็ได้ชัยชนะยังขอมทั้งหลายดำไว้แล้ว ก็เอว
 พดสดกลโยธาแห่งตนกลับคืนมา เก็บเอาเงินค่าอันขอมทั้ง
 หลายหากทั้งเดียนั้น ได้ช้างได้ม้ากลับมาได้ ๒๐ วัน ก็มาถึงเวียงโยนก
 นครไชยบุรีศรีช้างแสด อันเป็นที่อยู่เก่าแห่งขอมนั้นแต่ ส่วนว่าขอม
 นั้นย้ายหนีจากเมืองอุโมงค์เต๋ตานครที่อยู่เก่าแห่งนั้น แล้วก็มาชิงกิน
 เมืองโยนกนครเชียงแสนนั้นอยู่ได้ ๑๘ ปี พรหมกุมารเจ้ากำจัดพว
 ขอมพ่ายหนีไปอยู่ริมส้มูตรสิ้น เมืองขอมก็หาคนอยู่มิได้แต่นั้นมา ครั้น
 นั้นพรหมกุมารก็ให้บริวารทั้งหลาย คบค้ำยังเวียงโยนกนครเชียงแสน

๑๕ ให้เรียบร้อยแล้ว ก็เสด็จกลับคืนมาสู่เวียงพานคำที่อยู่แห่งคนนั้น
แฉะ ส่วนว่าช้างแก้วพานคำ๑๕ ครั้นว่าไปถึงเมืองแล้ว พรหมกุมาร
เจ้าก็ตงจากหลังเปิดทองเครื่องแต่งองค์เสร็จแล้ว ก็เสด็จแล้วหนีออก
จากเวียงพานคำไปหนอาคเนย์แล้ว ท่านก็ใช้ให้คนทั้งหลายได้ตามไป
ก็เห็นยังช้างตัวนั้นกับกลายเบี่ยงไปดังเกวียนเข้าสู่ดอยไปแล้ว กาดนั้น
คนทั้งหลายก็ไปให้รู้ตามเขาที่นั้น เหตุดังนี้คอยอนนั้นคองอยู่กลาง
ทุ่ง ๑๕ จึงได้ชื่อว่าคอยช้างงาแก่นี้มาแต่

ครั้นพรหมกุมารเจ้าก็บังคับเดินอำมาตย์ประชาชนราษฎรทั้ง
หลายให้แผ้วถางหนทางหลวงตั้งแต่เวียงบ้านพานคำที่นั้น ตลอดไปถึง
เวียงหลวงที่เก่าแก่ ศักราชได้ ๒๘๘๘ ตัวปีกัณฑ์ พระองค์พะงศักรยเจ้า
พ่ายขอมหนีไปเป็นแต่บ้านศรีทวงอยู่นานได้ ๓๘ ปี เดือน ๘ เพ็ญวันจันทร์
ก็ได้อั้งดีจาตราพตโยธามาด้วยเมืองโยนกนครไชยบุรีศรีช้างแสนเวียง
หลวงที่เก่า ได้เป็นมหากษัตริย์เจ้าชาตองครังวันนั้นแต่ ครั้นท่านก็
ให้พรหมกุมารคนลูกเป็นอุปราชครองเมือง ส่วนพรหมกุมารเจ้าก็มี
รับ ยกให้ทุกชีวิตผู้เป็นอุปราชแสนเมือง อยู่รองมหากษัตริย์คนพ่อ
นั้นแต่

๑๕ จักกล่าวด้วยกษัตริย์ทั้งหลาย ตั้งแต่พระยาสีหหนดิราชเจ้าตน
เป็นปฐมตั้งแต่ยังพันธุสิงหนคินครราชธานีนั้นลำดับมาได้ ๓๕ คน ก็ได้
เอาไพร่เมืองมาเป็นเทวี่แต่เด็กคนแต่ ก็เอาแต่วงศ์เดียวกันนั้นมาทุก
พระองค์ เแต่ถึงพระองค์พ่อนักเอาไพร่เมืองมาเป็นเทวี่ตลอดถึงพระ

องค์พระเจ้านเรศวร ครั้นนั้นท่านก็ไปขอเอาลูกพระยาเรืองแก้วเวียงไชย
 นารายณ์เมืองมุต อันเป็นตระกูลเดียวกันแต่ชั่วพระองค์นารายณ์นั้น
 ดำดืบมาได้ ๓๑ คนมาถึงพระยาเรืองแก้วกินเมืองนี้ มีลูกชื่อวานางแก้ว
 สุภานันท์ ก็เอามากระทำอาวาทมงคลให้แก่พระองค์พรหมราชเจ้าตนเป็น
 ราชบุตรนั้นแต่ ครั้นนั้นพระองค์พรหมกุมารเจ้านามว่าพิงว่า กัด
 ขาคีร์แก่ชอมทั้งห้าตนนั้นพลัดกันมาเบียดเบียนพระยาเจ้าตนเป็นบิดาแห่ง
 ตนต่อไปภายหลัง ก็ขออนุญาตกับด้วยพระเจ้าตนเป็นพ่อ แล้วจึงไปตั้ง
 เวียงเกิดอยู่นั้นแต่ เดือน ๒ เพ็ญวันพุธพระองค์พรหมราชเจ้า ก็เอานาง
 เทวีและศักรวิวารแห่งคนได้แล้ว ก็เสด็จไปตั้งเวียงอยู่ฝ่ายหน้ากุกกุก
 นท์ทักษิณสถานท่าใต้ ครั้นไปถึงแล้ว ก็ขุดคูเวียงให้เป็นเวียงอันมั่นคง
 ดัดแล้ว ก็เข้าตั้งอยู่ในคันทันเรียกว่าเวียงไชยปราการนั้นแต่ ดูกแต่เวียง
 โยนกนครหลวงไปหาเวียงไชยปราการนั้นไกลกันคันทันหนึ่ง แต่ใน
 เวียงดูกัน คือว่าเวียงโยนกนครหลวงหนึ่ง เวียงไชยนารายณ์แคว้นขวา
 หนึ่ง เวียงไชยปราการหนึ่ง เวียงบ้านพานคำแคว้นซ้ายหนึ่ง ก็ตั้งอยู่ปาน
 กตางและนาติดกันพอแม่ไก่ดำถึงกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวแต่

กาลนั้นคำสอนพระพุทธเจ้าตวงไปได้ ๘๔๘ พระวรราชา ยังมีมหา
 เถรเจ้าตนหนึ่งชื่อพุทธโฆษาจารย์ อยู่บ้านโกศตยังเมืองสุพรรณมดฝ่าย
 หน้าแม่คงก้าตะวันตก ท่านก็ตั้งไปมัง ธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นใน
 มหาปราสาทในลังกาทวีป จึงเอามาแผ่อยู่ในทวีปตั้งแต่ตั้งเมืองไชย

ปรากฏแล้วได้ ๓ ปี ถึงศักราชได้ ๓๐๒ ตัว ปีเคาะไ้เดือน ๖ ออก ๘ คำ
วันจันทร์ มหาพุทธโฆษาเถรเจ้ายกเอาธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น
แก้ตำบับมายังเมืองสุธรรมวดีหิงชาวดีตะฤกคามมตราขังมวด อ้อม
มาถึงเมืองโยนกไชยบุรีศรีช้างแค้น^{๘๕} พระมหาเถรเจ้า^{๘๖}คณินนคเหา
พระมหาธาตุกระตูกหน้าผากแห่งพระพุทธเจ้าแต่ถึงกาทั้งด้ามถถาน คือ
ว่ามหันตา มัชฌิมา ชุตทกา ทั้งปวงมี ๑๖ พระองค์ ครั้นนั้นพระพังคราช
กษัตริย์เป็นประธานและพระไชยনারายณ์กับทั้งพระองค์พรหมราชเจ้า ก็
พร้อมกันกระทำพระโกศเงินพระโกศทอง รับเอายังพระโกศแก้วได้พระ
บรมธาตุนั้นแล้ว มหาพุทธโฆษาเถรเจ้า ก็เอาธาตุเจ้าให้พระยาเรือน
แก้ว^{๘๗}นมหันตาองค์หนึ่ง มัชฌิมาสององค์แล้ว ให้มหาเถรเจ้า^{๘๘}ตนชื่อว่า
ยากระเป็นประธานและพระยาเรือนแก้ว ให้พร้อมกันเอาไปบรรจุไว้ถาง
เวียงไชยনারายณ์เมืองมุต^{๘๙}คณิน ชื่อว่าธาตุเจ้าจอมทองนั้นแล ส่วนว่า
มหาพุทธโฆษาเถรเจ้าเป็นประธาน และพระองค์พังกษัตริย์เจ้าและพระ
องค์พรหมราชเจ้าก็พร้อมกันนิมนต์เอายังพระบรมธาตุเจ้าทั้ง ด้ามถถาน
รวม ๑๖ พระองค์ ก็ห้ามพระโกศมหาธาตุเจ้าไปบรรจุไว้ยังคตยน้อยที่
หนึ่ง^{๙๐}ที่พระพุทธเจ้าอุปมาเภาธาตุเจ้าแล้ว ก็ทำนายว่าภายหลังจักได้ชื่อ
ว่าจอมกิตติแต่ แดวกก็พร้อมกันก่อเจดีย์กว้าง ๓ วา สูง ๖ วา ๒ ศอก
ในเดือน ๖ เพ็ญวันจันทร์ก็สำเร็จบริบูรณ์^{๙๑}แล ให้คนตองพร้อมกันทั้งต้อง
หัตถ์ คือ ว่าจอมกิตติและจอมทองถางเวียงไชยনারายณ์ที่หนึ่ง ณวัน
เดือน ๗ เพ็ญวันพุธ ท่านให้เป็นมหาปางอันใหญ่บริบูรณ์แล้ว มหาเถร

เจ้าลำดับแจกไปทำพระพุทธรเจ้าแจกไปทุกประเทศราช ส่วนพระยามหา
 กษัตริย์เจ้าทั้งสามพ่อตูกก็เสด็จไปสู่เวียงแห่งตนแล้ว ก็อยู่กระทำบุญ
 ให้ทานบมมีได้ชาด ศักราชได้ ๓๔๔ ตัวปีดับเข้า พระองค์พึ่งเจ้ากินเมือง
 นานได้ ๕๕ ปี อายุได้ ๗๖ ปีก็จุติตายไป

ยกเอาอุปราชาทุขิตคนตูกอายุได้ ๕๕ ปีขึ้นด้วยราชสมบัติเมือง
 นครโยนกเชียงแสนสืบต่อไป พุทธศักราชล่วงไปได้ ๔๖๘ พระพรรษา
 ศักราชได้ ๓๔๘ ตัวปีกุดใจทุกขิตพระองค์กินเมืองได้ ๑๖ ปี อายุท่าน
 ได้ ๗๐ ปีก็จุติตายไปแต่

ยกเอาพระองค์มหาวรรณตูกมีอายุได้ ๔๖ ปีขึ้นด้วยราช
 สมบัติเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแสนแสนสืบต่อไป ส่วน
 พระองค์พรหมราชเจ้าตนเป็นหน้าท่าน ก็อยู่ด้วยเมืองไชยปราการที่นั้น
 มีได้กตบั่นคนมากินเวียงโยนกนครหลวงแต่ บ้านเมืองทั้งปวงก็รุ่งเรือง
 ตอดตมาเป็นลำดับ พระองค์พรหมราชเจ้าเป็นต้นคำสนา บ้านเมืองทั้ง
 ปวงก็ร่มน้อมมาสู่มหากษัตริย์ ประดุจดังบิดาให้ได้เป็นกษัตริย์เจ้าแห่ง
 ตานนาไทยถ้วนต้องบั้งแก้วนนั้นแต่ พระองค์สร้างเวียงไชยปราการ
 แล้ว อยู่ด้วยมานานได้ ๕๘ ปีมีตั้ง มาราว์หิงสาเบียดเบียนแต่ ศักราช
 ได้ ๔๕๖ ตัวปีเมืองเมด พระองค์พรหมราชเจ้ามีอายุได้ ๗๗ ปีถึงซึ่ง
 ทิวงคตไปแต่ แล้วยกเอาพระองค์ไชยสิริตูก มีอายุได้ ๔๘ ปีขึ้น
 ด้วยราชสมบัติยังเวียงไชยปราการที่นั้นสืบต่อไป พระไชยสิริด้วย

เมืองมาได้ ๗ ปี เมืองโยนกนครศรีช้างแสนแฉะเวียงไชยปราการทั้ง
 ต้องนี้ ก็รุ่งเรืองฤทธาปรากฏไปทั่วทิศานุทิศ ครั้นนั้นยังมีกษัตริย์คน
 หนึ่งเป็นใหญ่ในเมืองสุวรรณวัตเมืองเมง อันมีहनรตฝ่ายหน้าแม่คงกา
 ครวันตก ยกเอาไพร่พลข้ามน้ำแม่คงมามีกำลังอันเจ็ดแสน เพื่อจะมา
 รบเอาเวียงไชยปราการนี้ มาทางศรีสัตตนมือนมิตกขุทั้งหลายก็มาไหว
 บอกรถาว่าแก่พระองค์ไชยศิริเจ้า ครั้นพระองค์รู้ข่าวคำสั่งอันนั้นแล้ว
 ก็เร่งใช้ให้ไปไหว้สาปฏิบัติแก่กษัตริย์เจ้าคนเป็นลูกตุง ยังเวียงโยนก
 ไชยบุรีศรีช้างแสนหุดวงทั้นให้รู้เหตุการณ์นั้น แล้วขอเอากำตั้งหัวคิก
 ทั้งมรดกได้แล้ว ก็เร่งเกณฑ์เอาคนศึกทั้งต้องเวียงนั้น ได้มากแล้วเดิน
 กระบวนทัพออกจากเวียงณวันอังคารเดือน ๘ ออกคำ ๑ ก็แต่ให้ขุน
 แก้ววสุนหาญทั้งหลายยกกำลังออกไปต้อนรับข้าศึกแห่งเมืองสุวรรณวัต
 ที่ถอยขุนน้ำห้วยเปด้าไปร่มมอญนั้นแต่ คิกแห่งพระสุวรรณวัตนั้น ก็
 แข็งแรงนักก็ดำดวงหน้าดวงหลังเข้ามา เหตุว่าทำมีระบูนิกคิกเหล่า
 นี้ ก็ทอรา ระบุนหุดวงทั้นได้ คนทั้นมาทงวทงคนใดเดือนหนึ่ง ก็
 ใช้มาไหว้สาพระยาพรหมไชยศิริราชเจ้า ว่าบัดนี้ข้าทั้นหลายรบทั้นก็
 บได้ชัยชนะทั้นก็ดำเข้ามาถึงปาด้อยและหนองขวางหินเดี่ยวแล้ว ก็
 เหมือนจกถึงเวียงนี้แต่ ขอให้องค์เป็นเจ้ากรุณาไว้และเทอญ ครั้น
 นั้นพระองค์ไชยศิริเจ้าก็กล่าววว่าเราบได้เป็นชาวไคแต่ เรียกเอาหมอมมา
 คอยซาตาเมืองเราดูจกภัยร้ายดีประการใด ครั้นนั้นหมอดูแล้วก็ทำนายว่า

มหาราชเจ้าชาตาเวียงเวลาดูก็นึกถึง ล้ามถนนคระห์รายตกพุ่มเหมือน
จักได้เป็นข้าทาส ถ้ามีเช่นนั้นจักเสียเมืองเป็นมั่นคง ขอให้องค์พระ
เป็นเจ้าพิจารณารับทอญ พระองค์ไชยศิริเจ้าได้ทราบเหตุดังนี้ ก็
กล่าวว่าเราปได้เป็นข้าผู้ใด เราจักตั้งเมืองให้เขาเหล่านั้นก็เห็นจักสมควร
แต่ก็บ่าวร้องเด่นาอำมาตย์ประธานราชภูธรทั้งหลาย ให้คำเอาข้าวได้
ไถ่ได้ถุงพอประมาณแล้ว ศักราชได้ ๓๖๖ ตัวปีเมืองได้คำสนาพระพุทธรเจ้า
ดองไปพันเค็มบริบูรณ์นั้นเดือน ๘ แรมค่ำ ๓ วันพลูหัดดี ท่านก็มีอาญา
ให้ไปปองเอาคนครัวหนีไปนั้นแต่ กาดนั้นล่อนว่าพระยาสุธรรมวงศ์มา
ได้เวียงเปต่าหามผู้คนไม่ เห็นแต่ท่าไฟไหม้ข้าวเตะเรือนนั้นก็บ่อาจจัก
ตามไปได้ ก็พาเอารัฟโยชานักดับคั้นเมื่อหามบ้านเมืองนั้นแต่ ส่วน
พระองค์ไชยศิริเจ้าก็ปองเอาคนครัวหนีไป จักหนีไปหาเวียงโยนกนคร
ราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือกหลวงนั้น ก็ไปปได้เหตุว่าฝนตกน้ำแม่กุกก
ขึ้นท้นตมมากนัก ก็พากันพายหนีไปทางตะวันตกออก ต้องได้ไปทางผาหมื่น
ผาเด่นแล้วต้องไปทางตะวันตกออก เข้าชมพู่คือ ว่าคอยด้วยนั้นก็อยู่บได้
กตัวข้าก็จจะติดตามมาทัน ก็พากันหนีไปทางตะวันตกออกนานได้เดือน ๓
ก็ไปถึงที่พระยาพรหมราชคนพ่อแห่งท่านได้ขอมไปถึงที่นั้น

ครั้นนั้นก็ร้อนถึงท้าวพระยาอินทร์ ครั้นพระยาอินทร์ได้ทราบเหตุ
การณดังนี้ ก็ลงมาแรมมิคเป็นคาผ้าขาวคนหนึ่ง แล้วก็มาอยู่ใกล้ข้าง
ที่นั้นกล่าวว่า ดูกร มหาราช ท่านจงตั้งเมืองอยู่ฐานะทั้นเทอญ เป็นชัย
ภูมิดับมีข้าศึกศัตรูจักมาเบียดเบียนท่านแต่ ว่าดังนี้แล้ว พระยาอินทร์

ก็กลับหายไปในกาลนั้น พระองค์ก็ยับยั้งหม่อมบริวารอยู่ที่นั่นสามวันแล้ว
เดือน ๘ แรม ๔ ค่ำ วันอังคาร ท่านก็สร้างเวียงอยู่ที่นั่นแล้ว เรียกชื่อ
ว่าเมืองกำแพงเพชรนั้นแต่ เหตุเอานิมิตต์พระยาอินทร์นรมิตกำแพง
หินกนพรหมกุมารผู้เป็นพี่ราชบิดาของท่าน ครั้นเมื่อได้พระยาขอมดำ
ไปนั้นแต่ มีคนแสนครัวก็ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่ริมิงตราบแถวสลับแต่ ก็
เปลี่ยนนามว่าพระองค์ไชยศิริเซียงแสนนั้นแต่ แด่นั้นมาหากษัตริย์เจ้า
ทั้งสองเมืองพี่น้องก็พลัดพรากไกลกันไปแต่นั้นมา กษัตริย์ไทยเราเคย
แตกเป็นสองกษัตริย์แต่นั้นมาเวียงไชยปราการแคว้นใต้ก็รกร้างไม่มีผู้คน
แต่นั้นมาแต่ ศักราชได้ ๔๖๘ ตัวปีกตสัน พระองค์มหาธรรมเจ้ากิน
เมืองนานได้ ๒๓ ปี อายุได้ ๖๗ ปี แล้วก็จุติตายไปแต่

ก็ยกเอาพระองค์มหาชัยชนะเจ้าคนลูกมีอายุได้ ๔๕ ปีขึ้นเป็นกษัตริย์
ด้วยเมืองแทน ในเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแสนแทบดับไป
ศักราชได้ ๔๖๗ ตัวปีเมืองเม้าคำคณาพระพุทธเจ้าล่วงไปได้ ๓๐๐๓ ปี พระ
องค์มหาชัยชนะเป็นกษัตริย์มาได้หนึ่งอายุได้ ๗๐ ปี เดือน ๗ แรม ๗ ค่ำ
วันเสาร์ ครั้นนั้นคนทั้งหลายก็ไปเที่ยวยังแม่น้ำกกุกกุนท์ได้เห็นยังปลา
ตะเพียนเผือกตัวหนึ่ง ใหญ่เท่าต้นตาลยาวประมาณ ๗ วา แล้วเขาก็พา
กันไปทูปปลาตัวนั้นตายแล้ว ก็พากันตากมาถวายมหากษัตริย์เจ้า พระ
องค์ก็มีอาชญาให้ตัดเส้นท่อนแจกกันกินทั่วทั้งเวียงนั้นแต่ ครั้นว่าบริ-
โภกกันเสร็จแล้วตั้งนั้น ด้วยอาทิตยก็ตกไปแล้ว ก็ได้ยินเสียงเหมือน
ดังแผ่นดินดังสนั่นหวั่นไหว ประจักษ์ดังว่าเวียงโยนกนครหลวงทนต์จัก

เกิดออกจากฝั่งไปนั้นแต่ แด้วก็หายไปครึ่งหนึ่ง ครั้นถึงมัจฉิมยามก็เข้า
 ดังมาเป็นคำรบสองแด้วก็หายไปนั้นแต่ ถึงปัจฉิมยามก็เข้าดังมาอีกเป็น
 คำรบสาม หนที่สามนั้นคงยิ่งกว่าทุกครั้งทุกคราวที่ได้ยินมาแล้ว กาดนั้น
 เวียงโยนกนครหลวงที่นั้นก็ยุบจมตงเกิดเป็นหนองอันใหญ่ ยามนั้นคนทั้ง
 หตายอันมีในเวียงที่นั้น มีพระมหากษัตริย์เป็นประธาน ก็วินาศนิบหาย
 ตกไปในน้ำที่นั้นสิ้น ยังเหลืออยู่แต่เรือนยายแม่หม้ายเฒ่าหลังเดียวจน
 แด คือนั่นรุ่งแจ้งแด้วดงนั้นขุนพินนาและนายบ้านทั้งหตายอันอยู่นอก
 เวียงนั้น เขาก็กล่าวกันว่าในคืนที่แด้วไปนั้น เป็นเหตุถึงใดได้ยินเสียง
 เหมือนดังเสียงฟ้าร้องดงนั้นหวนไหวไปทั่วทั้งเวียง ควรเราทั้งหตายจะ
 เข้าไปปฏิบัติดูให้รู้แจ้งว่าดงนั้นแด้ว ขุนพินนาและนายบ้านทั้งหตาย
 ครั้นบริโภครุ่งวายเสร็จแล้ว ต่างก็พากันเข้ามาดูเวียงเพื่อจักดูยังเหตุ
 การนั้น ๆ ครั้นมาถึงแด้วก็มิได้เห็นสิ่งใด เห็นแต่หน้าต่างมไปทั้งนั้น กับ
 เห็นเรือนยายแม่หม้ายเฒ่าหลังหนึ่ง เขาก็พร้อมกันเรียกเอาจายแม่
 หม้ายเฒ่านั้นมาแล้ว ก็ถามว่า คุณแม่เฒ่า เป็นเหตุการณ์อย่างใดเวียง
 และเจ้านายของเราจึงจมตงนิบหายเสียสิ้นดงนี้ บ้างก็รู้เห็นเหตุการณ์
 ดังใดจา กาดนั้นยายเฒ่าแก่ก็พานว่า เออ บ้างก็รู้อย่างที่กล่าวแด ในวัน
 วานนั้นเจ้านายทั้งหตายท่านก็เอาปดาดะเพียนเผือกตัวหนึ่ง มาถวายพระ
 มหากษัตริย์เจ้า ก็เอาปดาดะนั้นแจกจ่ายกันกินทั่วทั้งเวียง ในวันนั้นถึง
 เวลาเย็นมายังมีมาณพชายหนุ่มผู้หนึ่งตฤกที่ใดมากับภรรยา ก็มาขอจอดเรือน
 ป่าที่นั้นแด้วบ้างเอาจายเฒ่าให้เขาบริโภค เขาก็มิได้บริโภคยังอาหารของ

ป้าเขาก็กถามป้าว่า ดูกรป้าชาวเวียงท่นพากันเอาสิ่งใดมาบริโภคนอกหม้อยัง
 นกท่งท่งเวียงนจา ป้าก็บอกเธอว่าชาวเมืองท่งหลายได้ปลาดูเคเพี้ยนเผือก
 ใหญ่ตัวหนึ่งมาแบ่งกันกินท่งท่งเวียง ว่าดังนั้นมานพผู้หนึ่งก็ถามว่า ป้า
 ยังได้กินกับเขาหรือว่าไม่ได้กินนจา ป้าก็กล่าวว่ ป้าเป็นคนเฒ่าคนแก่
 เป็นแม่ร้างแม่หม้าย บ่มีลูกมีหลานผู้ใดใครเขาจะให้ป้ากินหลานเอ๋ย
 มานพผู้หนึ่งก็กล่าวแก่ป้าว่า ป้ามิได้กินก็ดีแล้ว ป้าอย่าได้ฮายกินกับเขา
 เทอญว่าดังนั้นแล้ว ประมาณครู่หนึ่งมานพก็กล่าวว่ ข้าจักไปเที่ยวลัก
 ครู่หนึ่ง พอมานพผู้นี้จะไปลักกล่าวตั้งกับยายแม่หม้ายว่า ถ้าหากหลาน
 ไปแล้วมีเหตุการณ์สิ่งใดบังเกิดขึ้นก็ดี ถ้ามิได้เห็นหน้าหลานอย่าได้ตั้ง
 เรือนไปแห่งใด ว่าดังนั้นแล้วก็หันไป แล้วป้าก็เขาไปนอนอยู่ประมาณ
 ครู่หนึ่ง แล้วก็ได้ยินเสียงดังตื้นนั้นหวนไหวเป็นดังเรือนห่มตงไปเป็นที่
 กว้างยิ่งนัก ก็ดูจากที่นอนขึ้นแล้วก็นึกแต่ในใจถึงคำซึ่งมานพผู้
 ดังไว้ ก็ก่ดบเข้านอนเสียดังเก่า เสียงอนนั้นก็ดังไปถึงกลางคืนคำเช้า
 ดังมาถึงสองที่ป้าก็ลุกออกไปดูถึงประตูเรือน ก็คิดถึงคำหลานผู้หนึ่ง
 ครู่หนึ่ง ก็ก่ดบเข้านอนเป็นคำรบสองเสียงอนนั้นก็ดังไป ๆ จวนถึง
 ย่ำรุ่งยังดังกว่าแต่เก่าก่อน ป้าก็ยังก่ดบหนักขึ้น ก็ลุกออกไปถึงหัวบันได
 ก็มองไปทางทิศใต้ทิศเหนือก็เห็นแต่น้ำท่วมไปตลอดท่งเวียง ชุนพินนา
 และนายบ้านท่งหลายก็ถามว่ ปลาดูเคเพี้ยนเผือกตัวนั้นโคประมาณเท่า
 ใดจ่า ย่าเฒ่าแก่ก็กล่าวว่เท่าใดก็มิได้เห็นปลาดูตัวนั้น แต่ว่าเขาท่งหลาย
 ได้ตากเอาปลาดูตัวนั้นมาพอเป็นทางนำว่าดังนั้น ท่นนาก็ได้ชื่อว่าเฒ่าตาก

แต่นั้นมาแต่ เมื่อนั้นเขาใจทนากันว่าประมาณคนเฒ่าคนแก่เห็นขอ บัควร
 เราจักประมาณ ว่าดังนี้แล้ว เขาก็พร้อมกันเอายายเฒ่าผู้หนึ่งไปเลี้ยงดู
 เสียให้บริบูรณ์แล้ว เขาก็กลัวแต่ว่าท้าวพระยาต่างประเทศ ประการ
 หนึ่งเขาก็กดขี่แต่พระยาเวียงไชยนารายณ์เมืองมุตแคว้นชวามันมาซึ่งเอา
 ราชสมบัติบ้านเมืองแต่ ครั้นนั้นพระยาร้อยห้าลูกพระยาร้อยห้ากิน
 เวียงไชยนารายณ์นั้น ค่อยกันมาบมิได้ขาด เหตุดังนี้เขาก็ปรึกษา
 พร้อมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ก็ยกเอาโศกแทนบ้านบุญผู้หนึ่งชื่อ
 ว่า ชุนตงนั้นให้เป็นใหญ่แก่เขาทั้งปวง ศักราชได้ ๓๗๖ ตัวปีเมืองเฒ่า
 เดือน ๘ ออก ๗ ค่ำวันอังคาร เขาทั้งหลายก็พร้อมกันสร้างเวียงลูก
 หนึ่งริมฝั่งน้ำแม่ของ ถ้าตะวันตกมีหินตะวันออกเวียงโยนกนครเก่าคือ
 ว่าเวียงอันจมดลงไปแต่ ครั้นสร้างบริบูรณ์แล้วก็ให้ชุนตงตั้งอยู่เป็นใหญ่
 แก่บ้านเมืองแห่งเขาแล้ว ก็เรียกว่าเวียงปักษานันแต่ แด่นั้นมาหา
 กษัตริย์เจ้าอันเสวยราชสมบัติเมืองโยนกนครเชียงแสนนั้น ตั้งแต่ปฐม
 มีถึงหนองกุงมารเป็นต้นมา ตั้งให้เป็นเมืองพันธุสิงหนดิคร^๑ ลำดับ
 ดับด้ายมาได้ ๔๕ ราชวงศ์ และมาสิ้นเสียคราวนแต่ แด่นั้นไปภายหน้า
 วงศ์มหากษัตริย์ก็เป็นอันสิ้นสุดลง

ตั้งแต่นั้นต่อไปไพร่แต่งเมืองต่อไปแต่ ศักราชได้ ๓๗๘ ตัวปีก็จะได้
 ชุนตงนั้นได้เป็นเจ้าเมืองแล้วก็ชักชวนไพร่บ้านพลเมืองทั้งหลาย ก่อ
 สร้างมหาเจดีย์ก่อกมที่พระพุทธเจ้ามานอน แล้วเอาเกศาธาตุบรรจุไว้ที่

๑ บางแห่งก็เป็นภาคพันธุสิงหนดิคร

๒ พระองค์ท่านว่า ต่^๕ถน^๕ท^๕น^๕จ^๕ก^๕ได้^๕ชื่อ^๕ว่า^๕ธา^๕ตุ^๕เจ้า^๕ด^๕ย^๕ช^๕น^๕น^๕ด^๕ ^๕ก^๕มี^๕ใน^๕
 ๕ ท^๕จ^๕ม^๕โก^๕ด^๕เว^๕ย^๕ง^๕ห^๕ง^๕ค^๕น^๕น^๕ด^๕ ^๕ก^๕ระ^๕ท่า^๕เ^๕ร^๕จ^๕เ^๕ด^๕ว^๕ก^๕ถ^๕ด^๕อ^๕ง^๕ทำ^๕บุญ^๕ให้^๕ท^๕น^๕
 ๕ จ^๕ำ^๕เ^๕ร^๕จ^๕บ^๕ริ^๕บ^๕ร^๕ณ^๕เ^๕ด^๕เ^๕น^๕ ๖ เพ^๕ญ^๕ว^๕น^๕ศ^๕ุ^๕กร^๕ ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๓๘๖ ค^๕ว^๕ปี^๕เม^๕ิง^๕เบ^๕้า^๕ ข^๕ุน^๕
 ๕ ด^๕ง^๕ก^๕ิน^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕มา^๕ได้^๕ ๑๑ ปี^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕ไป^๕เ^๕ด^๕ ^๕ย^๕ัง^๕มี^๕น^๕าย^๕บ^๕ำ^๕น^๕ผู้^๕ห^๕ั^๕ง^๕ช^๕ื่อ^๕ว^๕า^๕ข^๕ุน^๕ช^๕าง^๕
 ๕ ข^๕น^๕ก^๕ิน^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๗ ปี^๕ ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๔๘๒ ค^๕ว^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕ไป^๕เ^๕ด^๕ ข^๕ุน^๕ถ^๕าน^๕
 ๕ ข^๕น^๕ก^๕ิน^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๘ ปี^๕ ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๐๐ ค^๕ว^๕ปี^๕ด^๕ว^๕ง^๕เ^๕ม^๕ำ^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕ไป^๕
 ๕ ข^๕ุน^๕ท^๕าน^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๘ ปี^๕ ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๐๗ ค^๕ว^๕ปี^๕เม^๕ิง^๕เ^๕ำ^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕ไป^๕ ข^๕ุน^๕
 ๕ ต^๕าม^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕น^๕าน^๕ได้^๕ ๑๐ ปี^๕ ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๑๖ ค^๕ว^๕ปี^๕ระ^๕ว^๕าย^๕ช^๕ง^๕ำ^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕
 ๕ ไป^๕ ข^๕ุน^๕ค^๕น^๕ก^๕ิน^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๕ ปี^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕ไป^๕เ^๕ด^๕ ข^๕ุน^๕ค^๕ิม^๕ก^๕ิน^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕
 ๕ ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๒๐ ค^๕ว^๕ก^๕ิน^๕น^๕าน^๕ได้^๕ ๗ ปี^๕ก^๕ั^๕ต^๕าย^๕ไป^๕เ^๕ด^๕ ข^๕ุน^๕แ^๕ง^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๕
 ๕ ปี^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๓๐ ค^๕ว^๕ก^๕ั^๕ต^๕าย^๕ไป^๕เ^๕ด^๕ ข^๕ุน^๕จ^๕ัน^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๕ ปี^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕
 ๕ ๕๓๓ ค^๕ว^๕ต^๕าย^๕ ข^๕ุน^๕ค^๕ง^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๕ ปี^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๓๗ ค^๕ว^๕ต^๕าย^๕ ข^๕ุน^๕จ^๕อม^๕
 ๕ ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๖ ปี^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๔๑ ค^๕ว^๕ต^๕าย^๕ ข^๕ุน^๕ช^๕ง^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๓ ปี^๕ต^๕าย^๕
 ๕ ข^๕ุน^๕ช^๕ิง^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๘ ปี^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๕๐ ค^๕ว^๕ปี^๕ระ^๕ว^๕าย^๕ไ^๕จ^๕ั^๕ก^๕ั^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ิ^๕ต^๕าย^๕ไป^๕ ข^๕ุน^๕อิ^๕ท^๕ธิ^๕
 ๕ ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๔ ปี^๕ต^๕าย^๕ ข^๕ุน^๕สุ^๕ท^๕ธิ^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕ ๕ ปี^๕ต^๕าย^๕ ข^๕ุน^๕สุ^๕ข^๕ก^๕ิน^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕ได้^๕
 ๕ ปี^๕มา^๕ถ^๕ึง^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ได้^๕ ๕๕๘ ค^๕ว^๕ปี^๕เบ^๕ิก^๕เ^๕ด^๕ ^๕ท^๕ัง^๕ม^๕ว^๕ด^๕ร^๕ว^๕ม^๕ได้^๕ ๑๑ ^๕เ^๕ช^๕น^๕ข^๕ุน^๕ก^๕ิน^๕
 ๕ เม^๕ื่อ^๕ง^๕เ^๕ด^๕ ^๕ค^๕ึง^๕เ^๕ด^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ ๑๑๑๘ ^๕พ^๕ระ^๕ว^๕ร^๕า^๕ช^๕น^๕ี^๕มา^๕ค^๕ด^๕อ^๕ด^๕ถ^๕ึง^๕ศ^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ช^๕ ๕๕๘
 ๕ ค^๕ว^๕น^๕ ^๕ชา^๕ค^๕ิ^๕เ^๕ช^๕อ^๕ช^๕ต^๕ค^๕ิ^๕ย^๕า^๕ช^๕ว^๕ง^๕ค^๕ั^๕ม^๕ห^๕า^๕ก^๕ษ^๕ต^๕ริ^๕ย^๕ ^๕อ^๕ัน^๕เ^๕ด^๕ว^๕ย^๕ร^๕า^๕ช^๕ด^๕ม^๕บ^๕ั^๕ติ^๕ใน^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕
 ๕ โย^๕น^๕ก^๕น^๕ค^๕ร^๕ท^๕ิน^๕ ^๕เ^๕ด^๕เ^๕ช^๕น^๕ส^๕ิง^๕ห^๕น^๕ว^๕ค^๕ิ^๕ย^๕า^๕ช^๕ก^๕ุม^๕า^๕ร^๕ป^๕ฐ^๕ม^๕ก^๕ษ^๕ต^๕ริ^๕ย^๕ด^๕ำ^๕บ^๕ำ^๕น^๕ ^๕ก^๕
 ๕ ส^๕ัน^๕สุ^๕ด^๕ห^๕ม^๕น^๕ห^๕ม^๕อ^๕ง^๕บ^๕ง^๕เ^๕ว^๕เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕มา^๕เ^๕ด^๕ ^๕ก^๕ด^๕ำ^๕ว^๕ร^๕อ^๕ัง^๕ด^๕ำ^๕น^๕า^๕น^๕ิ^๕ท^๕า^๕น^๕เม^๕ื่อ^๕ง^๕โย^๕น^๕ก^๕

นครทั้งมณฑลตั้งแต่ปฐมมณฑลถึงหนวคิราชกุมาร มาแต่เมืองราชคฤห์
หลวงไทยเทศมาตั้งให้เป็นเมืองพันธุมถึงหนคินคร ตลอดจนถึงพระพุท
เจ้าแห่งเราได้ตรัสตั้งพญายุทธยานแล้วเสด็จมาโปรดในที่นั้น ครั้น
ต่อมาก็กลายเป็นเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือกตลอดมาถึง
ตั้งเป็นเวียงปรีक्षा และอยู่มาได้ ๘๓ ปีนั้นแล กล่าวตำนานเมืองโยนก
นครราชธานีไชยบุรีศรีช้างเผือกสืบห้อง หนึ่งแต่เท่านี้ก่อนแต่

พระพุทเจ้าแห่งเรานิพพานไปได้ปีหนึ่งโบราณคักราชได้ ๔๒๐ ตัว
พระยาอชาตศัตรูเมืองราชคฤห์ตัดเศียรครั้งหนึ่งแล้ว ตั้งไว้ตัวหนึ่งในกั
เมตดำดับไปถึงปีระวายเป็นคักราชได้ ๘๘ ตัว อรหันตาทุคดียังคาย-
นาธรรมยังเมืองเวธาลี คำสนาตั้งไปได้ ๒๓๘ คักราชได้ ๒๓๗ ตัว
พระยาศรีธรรมโศกกราชได้ปราบชมพูทวีปคักราชได้ ๒๒๓ ตัว มหา
โมคคัลลบุตรเถระเจ้ากระทำตียังคายนาธรรม คักราชตั้งไป ๖๔ ตัว
ปีเบิกยี่ พระยาศรีจกษัตติยะแล้วตั้งตียคักราชไว้ตัวหนึ่ง ดำดับไป
ตียคักราชตั้งไปได้ ๘๖๐ ตัว พระพุทเจ้านิพพานไปได้ ๓๓๒ พระ
วรราชวณนั้น ยังมีมหานครอันหนึ่งมีหนอาคเนย์กับราชธานีทั้งปวงมีพื้น
เมือง มีตียราชวงศ์หากหมดสิ้นไปหาทั่วพระยาที่จะสืบต่อไปมิได้
ทั้งพื้นเมือง มีเมืองยวนเชียงแสนเป็นประธาน อาฬวี่ ๓ จุณณี่ ๓
จันทบุรี ๓ โกธัมพี ๓ หงสาวดี ๓ กติกราช ๓ ดังกตา ๓
เท่านี้เป็นประธานแต่ ครั้นนยังมพระยาดนหนึ่งชื่อว่าอนุชรรวมราช

เป็นใหญ่ในเมืองมณฑลราชตะเป็นใหญ่กว่าเมืองทั้งหลาย ดมัยนั้นเมือง
 ใหญ่ทั้งหลายในชมพูทวีปมี ๘,๔๐๐ เมือง ที่มีท้าวพระยามหากษัตริย์
 นั้น ก็พร้อมกันณที่พระยาธรรมคณนั้นต้นทุกเมือง ที่นั้นพระยาอินทร์ก็
 ยังเทวบุตรคนหนึ่งตบบอกให้พระยาธรรมิกราชคณนั้นว่า ให้ได้ตัดศักราช
 เดียนั้นแล ครั้นท้าวพระยามหากษัตริย์ทั้งหลายก็ไปพร้อมกันไว้ด้า
 พระยาธรรมิกราชว่า เมืองไทยยวณทั้งหลายมีพื้นเมือง เขาหาเจ้าที่จะ
 ครองเมืองมิได้ เขาก็ได้มาพร้อมในที่นี้ กาดนั้นพระยาธรรมอนรุชก็
 เจรจากับด้วยเทวบุตรคณนั้นว่า ขอเทวบุตรเจ้าจงหาท้าวพระยาคณมีบุญ
 สมภารควรเป็นชัศติยราชวงศ์นั้นให้แก่เขาด้วยเทอญ ว่าดังนั้นแล้ว
 เทวบุตรคณนั้นก็เสด็จกลับไปกราบทูลแก่พระยาอินทร์คณเป็นใหญ่ให้รู้
 แจ้งเหตุการณ์ดังนั้นแล้ว พระยาอินทร์ก็จึงให้บัญญัติแก่เทวบุตรทั้ง
 หลายพันคณ มีตวจังกรราชเทวบุตรเป็นประธาน ให้ลงมาเอาปฏิสันธิ
 โอบปาดิกเป็นเจ้าในพื้นเมืองแต่ แดวกั้ใช้มาคตเทวบุตรลงมายืนอยู่ยัง
 อากาศ บ้าวร้องแก่คณทั้งหลายผู้ยังยืนอยู่ยังเวียงปรัक्षाเชียงแสนนั้น
 ว่า ๗ วันข้างหน้าตวจังกรราชเทวบุตรจักลงมาเป็นเจ้าแก่ผู้ท่านทั้งหลาย
 ผู้ท่านทั้งหลายจึงเอารถไปสู่หนเหนือแห่งเวียงสุนัประมาณพันวา คอย
 ทารับเอาเทอญ ว่าดังนั้นแล้วมาคตเทวบุตรก็กลับคืนยังที่อยู่แห่งคณนั้น
 แด กาดนั้นชาวเวียงทั้งหลายจึงปรึกษากันว่า เราควรจะทำตามคำ
 แห่งเทวบุตรหากมาบอกกล่าวอันทุกประการ กาดนั้นตวจังกรราชเทว-
 บุตรคณนั้น ก็พร้อมด้วยบริวารมีเทวดาและเทวบุตรทั้งหลายพันคณกาย

เกินเงินลงมาแค่จอมเขายคนธรรมาสู้นไม้หมากทันทันหนึ่งแก้ว ดะ-
 จังเกวบุตรพร้อมด้วยบริวารทั้งหลายพันหนึ่ง ถิ่นอยู่เหนือแท่นเงินอัน
 หนึ่งร้องก่ด่าว่าแก่นทงหลายว่า เวนชื้อว่าดะจังกุมเทวดา จักมาเป็น
 เจ้าตั้งสู้นสู้นทันทงหลาย ว่าตั้งนั้นแล้ว ก็อันครหานกดับหายเสียจากที่
 อันเป็นเทวบุตรเทวดานั้น แล้วก็เอาโอปปาทิกชาติเหนือแท่นเงินลูกหนึ่ง
 อันมีภายใต้ร่มไม้หมากทันทัน แล้วก็เกิดเป็นมนุษย์ชาติใหญ่ประมาณ
 ๓๖ ปีพร้อมด้วยราชธิดานั้นแล ส่วนว่าเหรียญเงินนี้ ๒ เกินเงินอันนั้นก็สูญ
 หายไปแต่ ฝ่ายชาวเวียงปักษ์ท่งมณฑลก็พร้อมกันอาราธนาขึ้นราชรถ
 อันเชิญมาสู่เวียงแห่งนี้แล้ว ก็อุสาราชิกะก็ให้เป็นเจ้าแก่เขาทั้งหลาย
 ไทยเมืองท่งมณฑลในกาลนั้นแล ท่านก็รับเอาคำพระยาอินทร์และพระยา
 ธรรมอนุรักษมาแล้ว ก็ป่าวร้องทั่วพระยาทั้งหลายมี ๘๘๘ เมืองมีแต่
 เมืองหริภุญไชยกับเมืองสุโขทัยเท่านั้นได้มา เหลือจากนั้นก็มาพร้อม
 กันกับด้วยพระยาตากเจ้าต้นเต ท่านก็ตั้งตั้งราชอันพระยาตรังตั้งไว้
 ได้ ๕๖๐ ตัวนั้นเสียในวันกลางคืนเดือน ๕ ออกค่ำ ๓ วันอาทิตย์ยามจก
 โกลรุ่งแล้ว ตั้งตั้งราชใหม่ไว้ตัว ๓ ยามรุ่งแจ้งแล้วเป็นคดียังตั้งราช
 ตกกับใหม่บักดโค่นนั้นแล แล้วก็มีอันเมื่อภายหลังเห็นเกินเงินนั้นค่อยผิด
 อันเมื่อบัดนี้ ยังเห็นเงินอยู่ยังอยู่แต่ กาลนั้นพระยาเจ้าท่านก็พร้อมกัน
 ด้วยเสนาอำมาตย์ทั้งหลาย สว่างเวียงชุดคูกว้าง ๗ วา ยาว ๓,๑๐๐ วา
 ยาวไปตามแม่น้ำนั้น ก่อเป็นปราการกวมแท่นเงินและต้นไม้หมากทันทัน

ที่ท่านเอาไปปาดิกษาคินนั้นแล้ว ก็เรียกชื่อว่าเวียงหรือเงินยงเงินยง
 แล่นว่าดั่งนั้นแล เหตุอันมีคตเงินยงนั้นดั่งแล ที่ดินไม่ให้มากทั้นนั้น
 ท่านก็ก่อสร้างให้เป็นมหาเจดีย์ธาตุและวิหารทั้งมณฑลแล้ว ก็เรียกว่าอา
 รามดังกาแก้วดอนทั้นนั้นแล นัยหนึ่งเรียกว่าวัดดังกาแก้วยางเงินก็เรียก
 แล เหรียญนับดังก่แทนเงินนั้น พระยาเจ้าท่านก็ม้างเอาดั่งสร้างและ
 ให้ท่าน เดือน ๖ ออก ๕ ค่ำ วันอังคารยามเที่ยง พระยาเจ้าก็เสด็จเข้า
 อยู่ในราชโรงหลวงทั้นนั้นแล นามวิเศษก็ปรากฏชื่อว่าพระยาตบะจิงกราช
 ว่าดั่งนั้น ครั้นท้าวพระยาทั้งหลาย ๙๙๙ เมืองนั้น ก็รับเอาพระ
 ราชอาชญาพระยาเจ้าแล้วก็ตั้งอำตยาพระยาตบะจิงกราชเจ้าแล้ว ก็หนี
 เมื่อดูบ้านเมืองที่อยู่แห่งเขาทุกคณนั้นแล

แล้วก็กระทำบุญไป ล้วนบ้านเมืองคำสดนาพระพุทธเจ้าก็การกุง
 รุ่งเรืองมากนัก แด้นั้นมาเมืองยวนตานนาและเมืองจำตางข้างทั้งดั่ง
 เมืองนี้ จึงเรียกว่าดาวตาดดั่งนั้นแด้นั้นมาแล ต่อแด้นนั้นมาคักราชได้
 ๒ ตัวปีกดใจ ยังมีพระมหาเถรเจ้าคนหนึ่ง มีนามบัญญัติว่า ญาณรังสี
 ท่านก็รู้ประวัติชาวคำสดน์ ว่าคำสดนาแห่งพระพุทธเจ้าอันตั้งอยู่ในโยนก
 ประเทศ คือว่าเมืองยวนเชียงแด้นทั้นรุ่งเรืองว่าดั่งนั้น พระมหา
 เถรเจ้าก็ไปนิมนต์เอามหาธาตุเจ้าองค์หนึ่งใหญ่ประมาณเท่าเม็ดในหมาก
 ทั้น เป็นธาตุความหนัก คือว่าธาตุกระดูกคางก้าซ้ายแห่งพระพุทธเจ้า
 แด่เอโสการามยังเมืองปาดักบุตรนคร แด่วก็มาถ้ำพระยาตบะจิงกราชเจ้า

คนเป็นเจ้าเมืองหริภุญนครเงินยางไชยบุรีเชียงใหม่^{๕๕}แล้ว ครั้น^{๕๖}
พระยาตรังจกราชเจ้าคนเป็นเจ้าเมืองหริภุญนครเงินยางไชยบุรีเชียงใหม่^{๕๕}
แล้ว ครั้น^{๕๖}พระยาตรังจกราชเจ้าท่านก็มีใจชมชื่นยินดีกับพระ
มหาธาตุเจ้าแต่ พระมหาเถรเจ้าโยดยั้งจึงจักแปลงยังพระโกศคำรับ
เอามหาธาตุเจ้าแล้ว ก็กระทำสักการะบูชาหนักแต่

กาลนั้นพระยาเจ้าก็ให้วัดมหาเถรเจ้าว่า สถานที่ใดควรตั้งยัง
มหาธาตุเจ้าที่ใดดี ขอให้เจ้าอุจงบอกให้แก่ผู้ข้าทั้งหลายแต่เทอญ ครั้น^{๕๖}
นั้นมหาเถรเจ้าจึงนิมนต์เอาพระราชาเจ้าขึ้นได้สติวิภาวณฺณ์ แล้วก็นำ
เอาคนพระยาเป็นประธาน แตะเด่นำอำมาตย์ทั้งหลายพร้อมกันนิมนต์
อาราธนามหาธาตุเจ้าแต่ตั้งขึ้นไปถึงหัวเมืองจักใกล้ตั้งนั้นแล้ว กาลนั้น^{๕๖}
พระยาตรังจกราชก็เห็นที่จักตั้งบรรจุพระบรมธาตุเจ้าแต่เจดีย์กวม
นั้นฐานะ^{๕๖}พื้นดินอนามนัก มีดินฐานเป็นดังหลังเต้านั้นแต่ ตั้งดี
แต่มหาเถรเจ้าพลอยว่าให้ตั้งเจดีย์แต่บรรจุพระมหาธาตุเจ้าในที่นั้นจา
ก็เหตุว่ายามพระพุทธรเจ้ายังชราอยู่วันนั้น ก็ตั้งเจ้ามาเมตตาพระยา
คนเป็นเจ้าเมืองโยนกถูกเค้านั้น วันนั้นต่อกาลนั้นช้างมงคลแห่งเจ้าเมือง
นั้นได้เห็นยังพระพุทธรเจ้าแต่สาวกเจ้าทั้งหลายนั้น ก็ตั้งตั้งเด่นหันมา
ถึง^{๕๕}ทันแล้ว ก็ร้องเด่นเด่นพลิกคั้นไปร้องเด่นสะเคียน อยู่ท่ามกลางต้น
ครุทนั้นถ้วนตามทีแต่ ในกาลนั้นพระดีพัญญุเจ้าก็ทำนายว่า ภายหน้า
เมืองจักไปตั้งอยู่^{๕๖}ที่นั้น จักได้ชื่อว่าเมืองไชยบุรีเชียงใหม่^{๕๕}ว่าตั้งนั้นแล้ว

เหตุ^๕นั้นพระมหาเถรเจ้า พร้อมกับด้วยพระยาเอามหาธาตุเจ้าไปบรรจุ^๕
ไว้ที่^๕นั้น ให้ก่อเป็นเจดีย์สี่รูปแฉะวิหารกำแพงปราการบริบูรณ์แล้วฉลอง
ให้ท่านในวันเดือน ๕ เพ็ญวันพฤหัสบดีดำริ่จบบริบูรณ์ก็ให้ชื่อว่ามหาอาราม
เขื่องมันช้างค้ำ^๕ แต่นั้นไปก็กราชได้ ๓ ค่ำปี^๕เป้า พระยาดวงจักราชเจ้า
ท่านก็ไปสร้างเจดีย์หลังหนึ่งกวมที่เกษาราชปุระพุทธเจ้า ที่พระพุทธรเจ้า
ท่านายว่าจักได้ชื่อว่าคอยฟ้า^๕นั้นแต่ เดือน ๖ เพ็ญ วันศุกร์ดำริ่^๕แล้ว
บริบูรณ์^๕ แต่นั้นไปท่านก็เสด็จไปสร้างเวียงแถมตูกหนึ่งมีหนวดที่เกด^๕
คันทาง สร้างกวมแม่น้ำอันไหลมาแต่หนตะวันตก มีต้นฐานเป็นดั่งผัก
ฝาง^๕นั้น จึงเรียกชื่อว่าเวียงฝางแต่นั้นมาแต่ ตามเหตุ^๕นิมิตต์แห่งพระพุท
ธเจ้ามาทำนายไว้ว่าภายหลังจักได้ชื่อว่าเมืองฝาง^๕นั้น เหตุ^๕ดังนั้นพระยาดวง
จักราชเจ้าสร้างเวียงยาวเป็นดั่งผักฝาง^๕นั้น เพื่อเหตุ^๕นั้นด้วยเดชระชาญา
แห่งท่านคุ้มสืบต้องพันนาเงินยางและเมืองฝางสามพันนา เมืองสาทห้า
ร้อยนา ซวาดเมืองหางร้อยนา ซวาดน้อยอย่างมา^๕นร้อยนา รวมกันเป็น
สามหมื่นสี่พันนา เมืองสาทห้าร้อยนา ซวาดเมืองหางร้อยนา ซวาดน้อย
อย่างมา^๕นร้อยนา รวมกันเป็นสามหมื่นสี่พันนา แต่มันควานช้างมงคล
แห่งท่านไปหาช้างก็หายรอยเสีย มันก็ไปหนทักษิณไปเกดคันทางหนึ่ง
ก็ได้เห็นรอยช้างตัวหนึ่งรอยใหญ่ ๓ ศอก เทียวไปตามริมแม่น้ำแม่กก ไป
ไปเกด ๕๐๐ วา แล้วก็หายรอยไปเสีย มันก็แผ่วไป^๕ภายหลังได้ ๓ ค่ำไป
ถึง^๕ริมแม่น้ำแม่ขระ มันก็ไปพบพรานป่าผู้หนึ่งร้อยเต้าหาบมา มันก็ถาม

พรานป่าผู้หนึ่งว่า ป่าที่ขึ้นข้างป่าทงหลายมีหรือไม่ พรานป่าผู้หนึ่งก็ดำใจว่า
 แคว้นขึ้นข้างป่ามีแต่ใด ว่าดังนี้แล้ว ทนจึงเรียกว่าร้อยเต่าเต้านม
 แด ฝ่ายความข้างคนนั้นก็กลับคนมา พอมาถึงที่ร้อยข้างหุดวงนั้นนั้นก็
 เห็นร้อยข้างหุดวง ก็เข้ามาเห็นร้อยข้างมันดังเก่า มันก็ได้ข้างแห่งมัน
 แล้วมันก็มาถึงสำนักพระยาเจ้าแล้ว ก็เข้าไปไหว้ดำพระยาเจ้าตามดั่งมัน
 ได้เห็นนั้นทุกประการ ในกาลนั้นพระยาจระจกกราชเจ้า ก็มีอาชญาให้ไป
 สร้างเวียงที่ร้อยข้างหุดวงนั้นทุกแห่งแล้ว ก็ได้ชื่อเวียงนั้นว่าเวียงเซียง
 รอย ที่พรานป่าร้อยเต่าหามมานั้นก็ให้ไปตั้งบ้านที่นั่นบ้านหนึ่ง ให้ชื่อว่า
 บ้านร้อยเต่านั้นแด ครั้นต่อมาภายหลังเซียงรอยนั้นก็กลับหายไป เรียกชื่อ
 ว่าเซียงรายต่อมาถึงกาลบัดนี้ เหตุว่าพระพุทธรูปเจ้ายังธรมานอยู่ ฉะนั้นมา
 ทำนายช้รายนั้น เหตุอันนั้นจึงได้ชื่อว่าเซียงรายด้วยเหตุอันนั้นแต่ ที่ร้อย
 เต่านั้นก็กลายเป็นว่าเซียงของด้วยเหตุอันนั้น ส่วนว่าพระยาจระจกกราช
 เจ้าท่านก็อยู่เวียงเงินยางบุรีเซียงแดนแต่ ที่ร้อยเต่านั้นก็กลายเป็นว่าเซียง
 ของด้วยเหตุอันนั้น ส่วนว่าพระยาจระจกกราชเจ้าท่านก็อยู่เวียงเงินยาง
 บุรีเซียงแดนและเมืองขวางเซียงร้อยทั้งด้ามเวียงนั้นแต่ ท่านก็มีราชบุตร
 ๓ คน และคนผู้พิชิตว่าดาวก่อ ผู้กตางชื่อว่าการเกือ ผู้หนึ่งช้อยชื่อว่า
 ดาวเก้านั้นแต่ ในกาลนั้นยังมีราชาเจ้าพี่น้องก็ชวนกันไปแอ่ว ที่ลืบห้วย
 ตมไหลดมาค่อนน้ำแม่ของท่าน ก็เห็นยังปูหุดวงตัวหนึ่งใหญ่เท่าเหยี่ยว ๒ เข้า
 ขาเจ้าก็ได้จับเอา ปูตัวนั้นก็พาเข้าวัดดินอันหนึ่งไปนั้นแต่ ขาดองคนผู้พิ

นนก็พูดแล้วว่าให้น้องเอนางไปทางใต้ทางห้วยภายในนั้นแล้วให้เฝ้าอยู่ที่
 นั้น ฝ่ายน้องนนก็ไปตามคำพอบอกนั้นทุกประการ ส่วนชาลผู้พทงต้องก็
 ขุดไปได้แล้วก็พากันตักหินผูน้องนนเสีย ฝ่ายผูน้องนนก็กำค้อนแร่เผาน้ำ
 อยู่เคียงต้องวันจนค่ำ ขาทั้งสองเป็นพนักเขาปุหลดงตัวนั้นมาถวาย
 พระยาเจ้าคนเป็นพ่อแล้วก็ก่ถั่วพองดูขานัน ก็ไต่ปู้ไปผู้เดียวมันก็หตง
 หมูเสีย ผู้ขาทั้งสองเสาะหาไม้^๑ ทุกที่กับเห็นมันแต่ ส่วนพระยาคนพ่อ
 ครนไต่ทราบดังนั้นแล้ว ก็ม้อาษาญาให้คนไปตามเสาะหาทั้งคนกับเห็น
 ที่ใดสักแห่งแต่ ครนว่าคั้นนรุ่งแจ้งแล้ว ส่วนว่าผูน้องนนก็กำค้อนแร่
 เผาน้ำอยู่ ครนต่อมาแล้วก็หินมาหาพทงต้องกับเห็นพเท่าเห็นแต่รูอันเขา
 ขุดเขาปุนน เหตุคั้นนทอนนจึงได้ชื่อว่าควน ปุขานันแต่ ผูน้องมา
 ผอ^๓หาพทงต้องบเห็นแล้วก็กลับหินมาหอบราด้าในคั้นนนั้น ก็มาร้อง
 ให้ว่าไรต่อพระยาคนพ่อว่า ขาพนของพาทันไปขุดปุน ครนได้ปู้แล้วก็
 ยังหตงกันเสียได้ตาย ขาทั้งสองอยู่กับด้วยกันบได้แระว่าคั้นนแล้ว ใน
 กาดนเจ้าพระยาคนพ่อ ครนไต่คนแล้วคั้นนก็เคียดแก่ขาทั้งสองอัน
 เป็นพนัก แล้วก็ให้หาดาวกอดผู้พเคานนไปอยู่เดี่ยวบ้านถ่านนแต่ แล้วก็
 ให้ดาวเกอดผู้พคางนนั้นไปกินเมืองชาดาวผาพวงนนั้นแต่ ส่วนดาวเกอดผู้
 นองช้อย นนให้อยู่ไชยบุรีกับด้วยคั้นนนั้นแต่ ส่วนว่าปุหลดงตัวนั้นพระยา
 เจ้าก็กระทำดีการบูชาแล้วก็ให้อยู่ไชยบุรีกับด้วยคั้นนนั้นแต่ ส่วนว่าปุ
 หลดงตัวนั้นพระยาเจ้าก็กระทำดีการบูชาแล้วก็ให้เขาไปบด้อยไว้ที่เก้า

นั้นแต่ ฝ่ายดาวกอดผู้ไปอยู่บ้านถ้ำนั้น พระยาเจ้าตนพอก์ข้าให้ย้ายไป
กินแคว้นกวาง คือว่าเมืองน่านเสียนั้นแต่ พระยาตะวะจิงกราชเจ้าอยู่
ด้วยราชสมบัติกับด้วยราชบุตรแห่งคนผู้ชื่อว่าดาวเก้าผู้ชื่อนั้นยังเวียง
แห่ญญเงินยางไชยบุรีเชียงแสนทนนานได้ ๑๒๐ ปี แต่วักก็คิดไปสู่ปรโลก
เสียในปีเบิกเสดศักราชได้ ๑๒๐ ปี อายุก็ได้เท่านั้นแต่

ฝ่ายเสนาอำมาตย์ทั้งหลายก็อุ้มดาราภิเศกยังเจ้าดาวเก้าขึ้นด้วย
ราชเทณบิดาลับต่อไปในศักราช ๑๒๐ ปี แต่วักก็เบิกบายนามกรว่าดาว
เก้าแทนนาเมืองนั้นแต่ ท่านด้วยราชสมบัติได้บหนึ่งถึงศักราช ๑๒๑ ตัว
บักได้ พระยาดาวเก้าแผ่นมาเมือง ท่านก็บังเกิดเจตนาศรัทธาไปสร้าง
พระเจดีย์สถูปยั้งที่จอมดอยที่ปูเช้านั้น เหตุว่ายามเมื่อพระพุทธเจ้ายัง
ธรรมานพระองค์มาฉนั้นชาวแคว้นวันปาก ผู้ลงไปยั้งฝั่งน้ำนั้นแล้ว ถาปนา
เกศาธาตุไว้ที่นั้นเสียหนึ่งแล้ว พระองค์ก็ทำนายว่าทนนต่อไปจักได้ชื่อว่า
ดอยญเข้าว่าดังนั้น เหตุนี้พระยาดาวเก้าแผ่นมาเมือง จึ่งจักได้ไป
สร้างมหาเจดีย์กวมธาตุเจ้าทนนให้บริบูรณ์แล้วกระทำบุญให้ท่าน จึ่ง
เรียกทอนนั้นชื่อว่าธาตุเจ้าดอยญเข้านั้นแต่ ถัดนั้นมาถึงศักราชได้ ๑๒๓
ตัวปีดวงเป่า เดือน ๖ เพ็งวันอังคาร ในกาตนั้นยังมีตาผ้าขาวผู้หนึ่งตง
ไปอาบน้ำชำระตนในที่นั้นน้ำก็พาพัดไหลไป ก็ไปพานอยู่ที่หนึ่งแล้วท่าน
ก็ตายในที่นั้นแล้วท่านก็บังเกิดศรัทธา ก็พร้อมไปด้วยพระยาเจ้าดาว
เก้าแผ่นมาเมืองเป็นเค้าแต่ ฝ่ายเสนาอำมาตย์ประธานรราชภูริทังมอด

● ไม่ทราบว่าจะไร

ก็พร้อมกันสร้างพระเจดีย์หลังหนึ่งสูง ๔ วาอก^๓ แล้วบรรจุพระธาตุเจ้า
๓,๐๕๐ พระองค์แล้วก็กระทำบุญให้ทานบริบูรณ์ ให้ชื่อว่าวัดผ้าขาวพาน
นั้นแต่ เรียงวัดตั้งกำแพงคั่นกันหลังอันพระยาตวจึงกราชตนพ่อสร้าง
ไว้นั้นแต่ พระยาตวแก่แผ่นมาเมืองเดียวเมืองเหรียญนครเชียงใหม่
แทนพ่อ มานานได้ ๓๒ ปีแล้วก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกตเบ้า คักราชได้
๑๗๒ ศัวั อายุได้ ๘๐ ปี

ต่อแต่นั้นมา ตวได้กินเมืองแทนไปได้ ๔๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรม
ไปในปีเบ็กดี คักราช ๕๑๘ ศัวั อายุได้ ๗๓ ปีแต่

ตวพังกินเมืองต่อไปได้ ๓๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีเมิงเมา
คักราชได้ ๕๔๗ ศัวั อายุได้ ๕๘ ปีแต่

ตวหลวงกินเมืองต่อไปได้ ๓๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีระวายยี่
คักราชได้ ๕๗๖ ศัวั อายุได้ ๖๗ ปีแต่

ตวแหหลวงกินเมืองแทนได้ ๒๗ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีเต่าดี
คักราชได้ ๕๘๒ ศัวั อายุได้ ๕๘ ปี

ตวกตกินเมืองแทนได้ ๓๘ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกตเจ็ด
คักราชได้ ๓๑๐ ศัวั อายุได้ ๖๓ ปี

ตวพังกินเมืองแทนได้ ๑๗ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีระวายดี คั-
กราชได้ ๓๒๖ ศัวั อายุได้ ๕๓ ปี

ตวคนกินเมืองแทนได้ ๓๘ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกามัด

ศักราชได้ ๓๔๓ ค่ำ อายุได้ ๕๗ ปี

ดาวจอมกีนเมืองแทนได้ ๑๕ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในป่าบางซาง

ศักราชได้ ๓๕๖ ค่ำ อายุได้ ๕๑ ปี

ดาวชวักกีนเมืองแทนได้ ๓๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในป่าไค้

ศักราชได้ ๓๘๕ ค่ำ อายุได้ ๕๓ ปี

ตั้งแต่พระจักราชปฐมโอบปาตีกตำดับมาถึงพระยาตาชวักกีน
 เทียบระย้อมลูกกีนเมืองแทนพ้อมาบั้งกวน^๓ แต่ แแต่้นมาพระยาตาชวัก
 คายแล้วละลูกไว้แทน มีชื่อว่าดาวจังกวเวือนคำแก้ว กีนเมืองแล้ว
 ท่านก็มีลูกผู้หนึ่ง ชื่อว่าดาวควักกว ท่านก็ให้ไปกีนเมืองฝาง และใน
 กาลครั้งนั้นยังมีท้าวคนหนึ่งอยู่แคว้นกวาด คือว่าเมืองน่านเป็นตระกูล
 ดาวกอกแต่ก่อน มีชื่อว่าท้าวคำดำนคำ ก็เอารพดมารบพระยาจังกว
 เวือนคำแก้ว ๆ ท่านก็ออกรบยังกตางทุ่งเชียงรายนั้นแต่ ฝ่ายชาวเชียง
 รายเดียวเจ้าแม่ทัพ ก็พ้อมกนพายหนีเขาไปในเวียงทัน^๔ ครั้นนั้นท่านก็
 ไซ้ไปหาพระยาควักกวตามลูกอยู่ยังเมืองฝางให้รู้แล้ว พระยาควักกว
 ครั้นได้ทราบเหตุดังนี้แล้ว ก็ยกเอารพดมาตามหมื่นจกมาเตือตนพ้อ
 ไปทันถึง พระยาคนพ้อก็ถูกฆ่าตายเสียในที่รบเสียก่อนแต่ ครั้นท่านมา
 ถึงแล้วก็รวบรวมเอาขีรพดของพ้อกับทั้งรพดของท่านพ้อมแล้ว ก็
 ยกออกแหวกเข้ารบท้าวคำดำนแพ้แล้วท่านก็ได้ตัดเอาหัวท้าวคำดำน
 นั้นแต่ พระยาตาจังกวเวือนคำแก้วตนพ้อนั้นกีนเมืองได้ ๓๒ ปี อายุ

ได้ ๕๓ ปีตาย เขามาแล้วยังกตางทั้งเชียงรายนั้นในป่ากบตัน ศักราช
ได้ ๔๐๖ ตัว เดือน ๕ ออก ๗ ค่ำ วันเสาร์นั้นแล คนในเวียงเชียงราย
ทั้งปวงก็แตกพ่ายเสียรายเสียแต่ครั้งนั้นมาแล

ดาวควักวาวเป็นอุปราชากรองเมืองอยู่เมืองฝางมารบทั่วทั้งคำดาม
แพ้แล้ว ก็ได้เป็นพระยาแทนพ่อแห่งคนอยู่ในเวียงเงินยางเชียงแสนแต่
นั้นมา ท่านก็มั่งคั่งผู้หนึ่งชื่อว่าขุนเทือง ท่านกินเมืองได้ ๖ ปีตาย ศักราช
ได้ ๔๒๓ ตัวปีเกิดไค้อายุได้ ๗๓ ปี ต่อแต่นั้นมาขุนเทืองกินเมืองแทนพ่อ
สืบต่อไปแล้ว ท่านก็ย่อมประสงค์ไปไถ่เนื้อในป่า ในกาดวันหนึ่งพระยา
ขุนเทืองไปเยี่ยมไ้ว้บวกลา^๑ ที่แห่งหนึ่ง ครั้นนั้นมีลูกเสื่อผู้หนึ่งชื่อ
ว่า นางเอกไค้แก่นรมิตเป็นมัทกฏ^๒ ตัวหนึ่งไปแอ่วเล่นในที่นั้น ก็ไปกิน
ยังน้ำเยวชุนเทืองในบวกลา^๓ ท่านก็มีความยินดีอย่างยิ่ง ก็บังเกิดทรง
ครรวัช^๔ ขนดงแด่นมา นางทรงครรวัชมาประมาณเดือนหนึ่ง นางก็มา
ว่าฟังดูกรว่าคงแต่ได้กินน้ำเยวแห่งชุนเทืองยังที่บวกลา^๕ ท่าน ก็ดงครรวัช
ขึ้นมาดังนั้น นางก็รู้อยู่ว่า^๖ ฝ่าพระยา ชาติก่อนนั้นเคยได้เป็นผัวนาง
นางก็มีใจพิพิพัทธ์กับด้วยพระยาขุนเทือง นางก็แสร้งเป็นคนหนึ่ง
งามประดุจดังนางเทพธิดานั้น ก็อยู่ยังวิมานคำเหนือคำไม้ให้ดวงคันหนึ่ง
กระทำเลี้ยงเป็นดังคนออกลูกนั้น ฝ่ายพระยาขุนเทืองครั้นได้ยินแล้วก็ใช้
ให้ลูกน้องไปสอดดู ก็เห็นยังวิมานแห่งนางแล้ว ก็มาบอกแก่พระยา
ขุนเทืองให้รู้ดังนี้ ครั้นนั้นพระยาขุนเทืองก็ได้ยังกวางคำตัวหนึ่ง อัน

นางหูกเนรมิตมาจุใจนั้น ถูกน้องกับทันแต่ ส่วนพระยาขุนเทืองครั้น
 ไปถึงยังวิมานแห่งนางนั้นแล้ว ก็ขึ้นไปผ่องดูก็เห็นยังนางอยู่ในที่นั้น ฝ่าย
 นางครั้นได้เห็นยังพระยาขุนเทือง แดวกเข้าสว้อมกอดเอาไว้เป็นผัวดังเก่า
 นั้นแต่ พระยาขุนเทืองอยู่กับด้วยนางเป็นอันนานนัก หม่อมวิวารทั้งหลาย
 ก็พากันเสาะหากับพบ ก็ฟังข่าว พากันพ่ายหนีมายังบ้านเมืองแห่งคนนั้น
 แต่ ส่วนนางนั้นก็ใคร่เดินตามชายฉ้อเหล่านั้น นางก็ขอเอาผ้า
 มากั้นแหวะพระยาแล้ว ยืมคิดพันปราสาทไว้แล้วก็พากันเดินมะโหรีสัพ
 ตามคนไม่ทัน ครั้นพระยา ก็เอาผืนน้อยยังชนหมาก มาแทงผ้ากั้น
 แล้วผ่องคอยดู ก็เห็นเป็นวอกก็มี บางเป็นงูเห็ดอมตายเต็มป่าแต่ ใน
 กาดนั้นพระยา ก็ยังหน่ายนักนั้นแต่ ครั้นนางเห็นคล้ายแล้วก็มาเห็นรอย
 พระยาแทงผ้ากั้นนั้น นางก็ถามพระยาว่ามหาราชาเห็นด้วยอินหนายนัก
 แดนอ ฝ่ายพระยาขุนเทืองก็กล่าวว่าเขาหน่ายนัก แดะว่าดังนี้แล้ว
 นางก็เอามือแตก ท้องแดวกเขาแทงชนอนหนึ่งออก งามเป็นดังแทง
 คำนั้น ก็เอาตอง ๗ ห่อแดวกเขานำนมได้บอกไม่อัธยาศัยบอก ก็เอา
 ให้พระยาแดวกกล่าวว่าเจ้าจึงเอาห่ออินนเมือรักษาไว้ ตั้งแต่วันนั้นไปได้
 สดามเดือนแล้วให้ไซ้ ห่อตุ้ ครั้นเห็นเป็นเด็กน้อยดังนี้จึงเอาบอกนำไม้
 อ่อนให้กินแต่เทอ แดะน้อยแเดะเดือนแเดะบอกเทอญ ครั้นสิ้นแล้วยัง
 ให้อยู่ดังนี้ ให้คนเอาไปไว้คันท้าแพะเทอญ ว่าดังนี้แล้ว ในที่นั้นก็

๑ จับ ๒ รีบเร่ง ๓ เข็ม ๔ ที่เขียนหมาก ๕ ถึง ๖ ถอด ๗ ใบไม้ขนาดใหญ่
 เช่นตองกล้วย ๘ แก้ว ถอด ๙ ที่ เตอ

บังเกิดมาทั้งนั้น พระยาภิเษกให้เอาหอนั้นแล้วก่กตบมาตั้งเมืองแห่งตนนั้นแต่
ครั้นกตบตั้งก็เอาหอนั้นให้คนรักษาไว้พอถึงกำหนดสามเดือนแล้ว ก็ไซ
ผ่อดูก้เห็นเป็นกุมารน้อยงามยิ่งนัก พระยาภิเษกให้คนเอาไปช่วยเลี้ยงแล้ว
ก็เอาเข้ามาห่อปกไว้ ครั้นร้องไห้เมื่อใดก็เอาน้ำบอกไม้อ่อนให้กิน พอ
ถึงกำหนดสามเดือนก็เลี้ยงทั้งสามบอกไม้อ่อนนั้น กุมารนั้นก็ร้องไห้อยู่
พระยาภิเษกให้คนเอาไปนอนไว้ริม บำพันแล้ว ยังมีฟานคำ ตัวหนึ่งมาให้กิน
นมคู่เทื่อ ๆ แต่ กุมารผู้นั้นก็ขึ้นใหญ่มา พระยาคนพ่อและเสนาคนใช้
ทั้งหลายก็พร้อมกันได้ชื่อว่าขุนท่ง เขายังนิมิตต์ต้องตั้งห้อมมานั้นแต่

แต่นั้นไปพระยาภิเษกมีหน้านางเอกไค่นัก พระยาภิเษกหาทางเมือง
คนเรานเป็นนมเหสีแล้ว ก็มีลูกด้วยกันผู้หนึ่งได้ชื่อว่าขุนแดงกวานนั้นแต่
ครั้นขุนท่งใหญ่มาได้ ๑๖ ปี พระยาคนพ่อก็อุทิศชื่อว่า พระยาขุนท่ง
แต่ก็ขอยังถูกอาวให้เป็นเมีย นางนั้นนามชื่อว่านางศรีสุภานนั้นแต่
ในกาลนั้นพระยาขุนเทืองคนพ่อกินเมืองได้ ๑๖ ปี ก็ตายในปีเบิกสง่า
ศักราชได้ ๔๔๐ ตัว อายุได้ ๖๐ ปีแต่ ขุนท่งเป็นพระยาแทนพ่อ ก็ประ
สงค์ไปได้เนื้อเถื่อนกวางฟาน ก็ยังได้กวางคำตัวหนึ่งถูกแล้วบ่ตาย ก็
ทวย รอยกวางไปทางทุ่งดอยทุ่งแคมเมืองเงินยางแห่งตนทางตะวันตก
นั้นแต่ ในกาลนั้นนางเอกไค้ผู้เป็นมารดาที่อยู่ยังวิมานคำอันนั้น ครั้นนาง
ได้เห็นยังถูกแห่งตนก็มีความยินดียิ่งนัก แต่ก็ไม่เรียกเอายังพระยาขุนท่ง
คนลูกขึ้นเมื่อลี้วิมานคำ แต่ก็ปราศรัยกับด้วยพระยาคนถูกแล้วก็พา

เข้าไปในถ้ำ นางก็สัญญาแก่ลูกตนว่า แม่จักส่งเจ้าไปหาตานาย^๑ เจ้าอย่าได้กลัวหนอ เจ้าจงขอเอาหม้อแกงทองรองบ่จ่าย กับขอขวักขว้าย^๒ ให้เป็นเมือง ตองอิน^๕เทอญ ว่าดังนี้แล้ว ครั้นว่าไปถึงบูยาตานาย แท้ก็เห็นเป็นรูของ^๓ใหญ่เท่าเทนชาวข้าว เกิดตคำย้วยวาด^๔ตาใหญ่เท่าแว่น ท่านก็ขอเอาเป็นดังแม่สัญญาให้^๕นั้นแท้ ครั้นนั้นบูยาตานายก็ให้สิ่งของนั้นทุกประการแล้ว ก็ออกมาหาแม่แห่งตนนั้นแต่ นางแอกไค่กล้าวฤทธิของวิเศษแก่ลูกว่า หม้อแกงทองรองบ่จ่าย^๕นี้ จักเลี้ยงแซกรพด^๕นั้นหม่นหม่นแด่น ข้าวแกงชั้นปลาอาหารก็หากมีมาเต็มทุกเมื่อ^๕บ่เลี้ยงแต่รองขวักขว้ายให้เป็นเมือง^๕นี้เจ้าจงเอากวัดแกว่ง ครั้นว่าขอ^๕ไปร้องที่ใด เจ้าจงจักนอนที่นั่นเทอญ ว่าดังนี้แล้วก็ส่งลูกตนให้กลับคืนเมือง^๕นั้นแต่ ส่วนพระยาขุนทิงครั้นมาถึงที่แห่งหนึ่งป่าราบเพียงงาม ท่านก็เอาขอขวักขว้ายนั้นกวัดแกว่งไป ขอ^๕นั้นก็เกยวเกาะต้นไม้ไว้แล้วท่านก็นอนในที่นั้น ครั้นถึงกลางคืนสถานที่นั้นก็บังเกิดเป็นเมืองอันหนึ่ง มี^๕ทงรวเวียงเชียงแซ่เย้าเรือนช้างม้า ก็บังเกิดพร้อมทั้งไฟฟ้าธามเมืองมากนักแต่ ส่วนพระยาขุนทิงครั้นรุ่งเช้าก็เห็นเป็นเมืองรุ่งเรืองงามเป็นดังแผ่นเงินนั้น ท่านก็ได้ชื่อเมืองอันนั้นว่าเวียงเชียงเรืองเด่น^๕นั้นมาแต่ส่วนพระยาขุนทิงก็กลับคืนมายังเมืองเก่าแห่งตนแล้ว ก็ชวนเอาครอบครัว^๕ตูกเมียและเสนาอำมาตย์ไปอยู่ยังเวียงเชียงเรืองที่นั้นแล้ว ก็แต่งให้น้องท่านผู้ชื่อว่าขุนเรงกวาน^๕นี้เป็นพระยาจักรวัดิในชมพูทวีป ฝ่ายท้าว

พระยาธำมณฺตราชทั้งหลายก็เข้ามาสู่สมภาร มีบรรณาการช้างม้าผู้คน
 มนตรีมากวายนานัก ใฝ่ใถ่หนึ่งชาวทุ่งแก่งกั้นก็ทำให้รับประทานทุก
 คนๆ แม้ว่าสัตว์ป่าทั้งหลายคือว่าตะมิงกวางฟานเลื้อหมีจ้อน ๒๐๐ ค่าง
 นางนี้ นกขี้เหล็กทั้งหลาย ก็ว่าลูกหลานเจ้าเราได้เป็นเจ้าปราบ
 ปฐวีเราก็ควรไปปฏิบัติและว่าดังนี้แล้ว ก็ลงมาสู่เมืองเดียวกันแต่
 หมู่คนและท้าวพระยาทั้งหลาย ท่านก็มีอาชญาตักตองร้องข่าวในเวียง
 และนอกเวียงทงมรดว่า สัตว์ป่ามาสู่เมืองนี้หากเป็นบิณฑบาตฆ่าแห่ง
 เราทั้งสิ้นแต่ ใครอย่าได้กระทำร้ายแก่เขาเนื้อ ว่าดังนี้แล้ว ในกาลนั้น
 หมูเถื่อนทั้งหลายก็ไปกินข้าวในนาในไร่แห่งชาวเมืองทั้งหลาย ชาวเมือง
 ทั้งหลายก็เข้าไปไหว้สาพระยาขุนทั้งๆ ก็แต่งให้คนเฝ้าแหบียง หมู
 เถื่อนทั้งหลายก็ยังมากินอยู่ดังเก่า เขาก็เมื่อดำแดงแก่พระยาเจ้าอีกแต่
 ท่านก็ให้เขาเอาไม้ไผ่ฉันทายไปแขวนทุกที่ ครั้นตมมาดึกมันก็ท้าวไป
 สัตว์ก็เข้าไปกินข้าวดังแต่ก่อนนั้นแต่ เขาก็เมื่อไหว้สาขออาชญากรุณา
 แต่พระยาเจ้าๆ ก็ว่าเหตุดังนี้ผ่านาหวง เหตุน้อยผ่านาน้อย ครั้น
 ว่าเขาเห็นหมูกวางมาเข้านา เหตุดังนี้อยู่คนไม่ตั้งห้ามด้วย สัตว์ทั้งหลาย
 ก็พ่ายหนีไปแต่ บ่มากินข้าวยังนาดังที่แต่ สัตว์ทั้งหลายไปตามข้างบ้าน
 ข้างเมืองข้างคู ไร่คูบเรียง ผู้เลื้อหมีต่างไปเลี้ยงแต่ เลื้อบ้านเลื้อ
 เมืองก็เคียด ก็แต่งให้เป็นอันตราขายแก่เหตุดังนี้ผ่านาหวงเหตุน้อยอันผ่านา
 นั้นตายไปเสียเลี้ยงแล้ว สัตว์ทั้งหลายก็มากินข้าวไร่ข้าวนาดังนั้น ท่าน

ก็มีอาชญาให้ด้านตาเหวด^๑ ด้านเป็นตองตาด้ามตาเรียงกันแล้ว เอาตา
หนึ่งชดชนเมือบนเห็นบปลายไม้หมายไว้ที่ไร่นานั้น ตัด^๒ทิ้งหลายจึง
บ่มากินข้าวไร่ข้าวนาต่อเท่ากาดบดินแด พระยาเจ้าขุนทั้งเป็นเจ้าเดี่ยว
เมืองเชียงเรือง ท่านบ่มีตูกผู้ชายเท่ามีแต่ตูกผู้หญิงหนึ่งชื่อว่านางมहुตต์
อรุณนั้นแด พระยาขุนเรงกวาคนนั้นม่มีตูกตองชาย ผู้พี่ชื่อว่าดาวชิน
ได้นำพระคิด้สกุตเป็นเมียแต่ไว้ให้อยู่เงินยางกับด้วยคน ให้ใจรู้^๓ คนภาย
ครวันออกตองไค้เวียงไชยนารายณ์ก็ชื่อว่าคอนมุตทงมวดแด หนเห็น
ภายครวันตก ให้คนน้องชื่อว่าจอมผาเรืองท้าวได้ตูกพระยาขุนทั้งเป็น
เมียอยู่เวียงเชียงเรืองนั้นแด พระยาขุนทั้งกินเมืองได้ ๔๑ ปี คายในปี
กัตไค้ ศักราชได้ ๔๖๑ ตัว อายุได้ ๕๕ ปีแด

จอมผาเรืองคนหลานกินเมืองแทนอยู่เวียงเชียงเรืองนั้นได้ ๘ ปี
แล้ว ก็มีราชบุตรตองคน คนพี่ชื่อว่าท้าวชัยเจือง ก็ให้กินเมืองอยู่ยัง
เวียงเชียงเรืองกับคนแล้ว ให้เอาใจรู้คนในเมืองแะเชียงรายแะแคว้น
ไค้แล้ว ก็แต่งให้เจ้าขุนเจืองคนน้องนั้นเป็นอุปราชาแต่งเมืองไปกิน
เมืองฝางแล้ว ให้ใจรู้คนภายครวันตกทงมวดแด

ทันจักจาดด้วยเจ้าขุนเจืองก่อนแด ท่านไค้เป็นอุปราชาแต่งเมือง
แล้ว ในคืนอันท่านจัตยกไปเมืองฝางอันนั้น ท่านนอนในราตรีคืนวันนั้น
ก็เห็นยังมีคัตต์ผ่นว่า ยังมีชายเฒ่าแก่ผู้หนึ่ง นุ่งผ้าขาวแต่เอาแก้วมา
ให้ตูกหนึ่ง แดวกัดคัตต์คนเจ๋งดีแล้ว ศักราชได้ ๖๔๘ ตัว ปีระวาย

ซังง้า เดือน ๒ ออก ๘ ค่ำวันอังคาร ท่านก็เสด็จออกไปเมืองฝางเต
ท่านยกไปถึงน้ำแม่คำท่าบ่ทนน ยังมีชาวทวนหนึ่งมาจนแดงมีเดบคันนอน
เขี้ยวงามใหญ่ประมาณ ๕ ศอก เดินเตี้ยบริมน้ำแม่คำกำหนดมาถัด
ต้องหน้าท่าน ๆ เห็นแล้วก็ได้ตามเอาซังง้าตัวนั้นไปหนะวันตกชวยได้ไกล
ประมาณ ๕๐๐ วา ซังง้าตัวนั้นไปเหยียวกิ่งไม้ครั้นน้อยคันหนึ่งอยู่ ท่าน
ก็ขึ้นคนไม้ครั้นนั้นแล้วก็ได้ถือซังง้าตัวนั้นได้แล้ว อุปราชาเจืองเจ้า
ท่านก็มีใจยินดีนักแล้วท่านก็ได้ซื้อซังง้าตัวนั้นว่าพานคำ เหตุว่าได้ขึ้นน้ำแม่
คำนั้นแต่ ไม้ครั้นนั้นก็ได้ซื้อว่าครั้นซังง้าตัวนั้นมาแต่ ท่านก็เลย
ไปกินเมืองฝางนั้นแต่

ทั้งนี้ก็ด้วยพระยาตาวชินคนพี่ อันกินเมืองเงินยางตะไชยนา
รายน์เมืองมุตุนั้น บ่มีลูกชายมีแต่ลูกหญิงสองคน ผู้พี่ชื่อว่าอามแพง
จันทน์ผงมีอายุได้ ๑๒ ปี ผู้น้องชื่อว่านางโอคาแพงมีอายุได้ ๑๐ ปี
ฝ่ายพระยาจอมผาเรืองคนน้อง ก็ใช้ไปขอเอาจักให้แก่ราชบุตรทั้งสองพี่
น้อง พระยาตาวชินคนพี่ก็ว่าว่าลูกเขายังน้อยอยู่ไปซังง้าตัวพี่ ๒ เขา
บุญข้าเจ้าเป็นภรรยาเทอญ พระยาจอมผาเรืองกินเมืองได้ ๑๘ ปี ศัก-
ราชได้ ๔๗๘ ตัวก็ตายในปีที่ใช้คนไปขอนางทั้งสองนั้นอายุท่านได้ ๖๐ ปีแต่
ส่วนพระยาอ้ายเจืองตนถูกกินเวียงเชียงเรืองแทนสืบไป แต่นั้นมาคำ
ดือซาปรากฏไปในบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั้งหลายว่า ยังมีนางทิพย์ ๒ นาง
พี่น้องเกิดมีในเวียงเงินยางซังง้าแต่นั้น งามนักหาผู้ใดจักเต็มอบมิได้

เป็นลูกเจ้าเซียงเรื่องนั้น ๒ คน หาทำพระยาบได้เท่าเงินไว้แต่เจ้าคน
บุญใหญ่มหานครจึงจักทรงได้แต่ ครั้นนั้นท้าวพระยาดำมนครราชทั้ง
หลาย เป็นต้นว่าเมืองโกสัมพี กิ่งคราช ลำวัดดี หงลำดี อโยธยา
ต่างคนก็ต่างห้ำ มรพตมากหลาย ว่าจักยกพลมาชิงเอาซึ่งนางทั้งต้อง
นั้นทุกหัวเมือง ฝ่ายพระยาจันทบุรีกับพระยาแควหวดงคนพี ก็พูดว่า
ต้องราฟ้องจักไปเอานางทิพย์มาคนละนางเทอญ ว่าดังนี้แล้ว ก็ห้ำ
ยังหมรพตเป็นอันมากนัก ท้าวพระยาหนไต้ละครวันตก ต่างคนก็ว่า
ต่างคิดหาญนัก มารบแควละครดาวตานช้างบ่แพ้ เขาก็ว่าจักรบด้วยหมู่
บ่แพ้ ๒๒๒ เหตุว่าหมู่คูหาตายนักมาชนช้างต่อกันเทอญ ก็หาไถ่จับชนช้าง
ต่อแควบได้ แกวก็ว่าวันพรุ่งนี้ จักเข้าเอานางทิพย์ในเวียงเงินยางเซียง
แด่นั้นแน่ ครั้นนั้นพระยาตาวิชฌเจ้าคนพ่อแห่งนางทั้งต้องก็ใช้ให้อำ
มาตย์ ไปหาเจ้าทั้งต้องพี่น้องยังเวียงเซียงเรื่องละครเวียงฝาง ให้เอา
รพตยกมาช่วยทั้งต้องเมือง ตนเองทั้งต้องเมืองมาไม่ทันถึง พระยา
อ้ายเจืองตนพีจึงเอาคนชาวเซียงเหวญญเงินยางละครเวียงเซียงเรื่องได้
พร้อมแล้ว ก็ชี้ช้างออกชนช้างแควบ่แพ้แคว เลี้ยแควพันตายกับหัว
ช้างนั้นแน่ ครั้นนั้นเจ้าอุปราชขุนเจืองตนน้องตูกเมืองฝางมาถึงแล้ว
ก็ชนช้างชนะพานคำไล่ช้างเข้าต่อ พระยาจันทบุรีก็ไล่ช้างตัวชื่อว่าสุร
สงครามเข้าต่ออุปราชเจ้าขุนเจืองเคียดนัก ก็จึงเอาง้าวช้างพันหัวพระ
ยาเวียงจันทน์ตายกับหัวช้างนั้นแน่ ฝ่ายพระยาแควเป็นพี่นั้นจึงกล่าวว่

ย่ำรับพนักด้วยงายเทอญ ช้างบ่แพ้ตัวหนึ่งก็จักเปลี่ยนตัวหนึ่งเข้าชน
 ช้างเรายังมีหลายตัวตาย ค่อยเดินกันไปให้สนุกกว่าดังนั้นแล้ว พระ
 ยาแวกก็ชักชวนช้างตัวชื่อว่าแก้วคุณเมืองเข้าชนช้างเจ้าอุปราชาคือชื่อว่า
 ชะพานคำ เข้าชนหยางารับจับเคี้ยวคอช้างแก้วคุณเมืองแห่งพระยาแวก
 ทำวไปแต่ พระยาแวกชักช้างแก้วปราบเมืองเข้ามาชนอีก ช้างชะพาน
 คำก็กระทำฉนั้นเดียนั้น ช้างแก้วปราบเมืองก็ทำวไป พระยาแวกก็เปลี่ยน
 เขาช้างตัวชื่อว่าแก้วบุญเรือง เข้าต่อสู้แถมช้างชะพานคำก็แทงเคี้ยวคอช้าง
 แก้วบุญเรืองทำวไปแล้ว ครั้นนี้เจ้าอุปราชาชุนเจืองก็เอาง้าวช้างพัน
 หักพระยาแวกตายกับคอช้างนั้นแต่ ฝ่ายพลแวกทั้งหลายก็แตกพ่ายพลัด
 กัน ส่วนชาวเวียงเงินยางเชียงแสนเชียงเวืองเมืองฝางเชียงรายทั้งปวง
 ก็พร้อมกันไต่เกิดเขาแวกได้สามหมื่นคนกับทั้งช้างม้าเข้าของลำตราอาวช
 ทั้งมวตพร้อมกัน แล้วก็เอาคนเหล่านั้นเข้าไปขังไว้ในเวียงเงินยางนั้นแต่
 ครั้นพระยาตาวชินตนตุงก็มีใจยินดียิ่งนัก ก็ประทับดูหญิงทั้งต้องพิ
 น้องด้วยเครื่องอดังการเสร็จแล้ว ก็นำออกไปถวายแก่เจ้าอุปราชาชุน
 เจืองคนเหล่านั้นให้เป็นอัครมเหสีฝ่ายซ้ายฝ่ายขวาทั้งต้องนางนั้นแล้ว ก็
 เอาน้ำมาอุทิศให้ด้วยเมืองเทวีบุญนครเชียงแสนนั้นแต่ แดนไปจึง
 ได้เรียกชื่อว่าพระยาเจืองฟ้าธรรมิกราชเด

ส่วนว่าทำวพระยาเมืองใหญ่ทั้งหลาย อันมาตวันตกหนได้ ว่า
 จักมาชิงเอานางนั้น ก็มาคาน ๒ แวกเดียก็เตยน้อมเข้าสู่ส้อมภารแห่งท่าน

ก็กระทำการอุกฤษฏ์อีกครั้งหนึ่ง จึงได้ชื่อว่าพระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชา
แล้ว ก็ปกติ^๑ หออุทุม^๒ พดชน^๓ตั้งร้อยศอกก่อนแล้ว ฝ่ายพระยาอ้าย
เจืองคนพี่ท่านก็เสวยเมืองเชียงเวืองแทนพ่อน^๔ได้ ๗ ปีตาย พระยาแถว
ฆ่ากับหลังช้างเดียวในปีถัดกัน ศักราชได้ ๔๘๓ ตัว อายุได้ ๓๘ ปี พระยา
ดาวชินคนตงอันเป็นพ่อแห่งนางฮามแพงจันทน์ผ่องและนางโสภาแพงเมือง
นั้น เสวยเมืองเงินยางได้ ๒๗ ปีแล้วตายในปีตวงเต้า ศักราชได้ ๔๘๔
ตัว อายุได้ ๗๐ ปีแต่

แต่นั้นมาพระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชาที่อยู่เดี่ยวราชสมบัติในเมือง
เหวญญนครไชยบุรีเงินยางเชียงแสนนั้น ครั้นต่อมาพระยาหล่มฟ้า
เก่าพิมาน เมืองวิเทหราช กับพระยาจุพนตั้งคนพี่น้อง ก็เอาหมู^๕รพด
ต้องมาว่าจักมาชิงเอานางและคนและนางนั้น ครั้นมาถึงกลางทางกรู^๖
ข่าวว่าบรรดาหัวเมืองทั้งหลายที่ยกพลมาชิงเอานางนั้น พระยาเจืองแพ^๗
แล้วได้นางทั้งต้องมาเป็นมเหสี คนก็มีความกลัวเดชอำนาจนั้นมากนัก
ก็พร้อมกันแต่งเครื่องบรรณาการแต่อย่าง^๘แต่ ๓๐๘ ทั้งตั้งคนพี่น้อง
คือว่าหอสังข์เงิน หอสังข์คำ หอสังข์ปกติ อ่างเงินอ่างทอง หอ
ก็มา^๙คณ^{๑๐} ๓๐ ศอกต้องเทือง เป็น ๓๒๐ ศอกแล้ว ก็อุกฤษฏ์
เรียกชื่อว่าไชยนา^{๑๑}รายณ์^{๑๒}ธรรมมิกราช^{๑๓}นั้นแต่ ตามออกม^{๑๔}า^{๑๕}ด^{๑๖}ฝ^{๑๗}า^{๑๘}ง^{๑๙}นั้น ๓๒
ศอก มี ๒ ที่^{๒๐}เป็น ๓๒๔ ศอกนั้นแต่ แแต่^{๒๑}นั้นมา^{๒๒}ย^{๒๓}่อ^{๒๔}และ^{๒๕}แถว^{๒๖}ฝ่าย^{๒๗}ตะวันออก^{๒๘}
ฝ่ายเหนือก็ได้ด้วยแต่^{๒๙}นั้นมา^{๓๐}แต่ โกลัม^{๓๑}พี, กตั้ง^{๓๒}ครา^{๓๓}ช, และ^{๓๔}หง^{๓๕}ด^{๓๖}าว^{๓๗}ดี

อโยธยาก็ได้ด้วยแต่นั้นมาแต่

ตั้งแต่นั้นมาพระยาธรรมิกราชเจ้าท่านก็กลัวมานานใจ^๕ ถูกแต่้าหลาน
 เหลนเมื่อนำ^๕ ก็จึงจกย้ายเอาแถวเมือเป็นเจ้าเมืองวองเสียแล้ว ก็ตัด
 ด้วยแก้อ้อยเสียแล้ว ก็ดอหน้าแบ้นหินไว้ในเวียงมิดิตานครนั้น ในปี
 กตสัน ศักราชได้ ๕๐๒ คั้วแต่ ครังเมื่อท่านได้ปราบชมพูทวีปนั้น อายุ
 ท่านได้ ๒๗ ปี ยิ่งกล้าหาญแข็งแรงนัก ก็มีอาชญาให้พ่อค้าต่างเมือง
 ว่ากูชนช้างก็ยังดีนุกอยู่แต่ ก็ยักจกโควชนช้างอยู่ ดูยังรู้ที่ใดจักชนค่อ
 กู ครันดูยังรู้ที่ใดจักชนจงมาบอกกูเทอญ กูจักไปชนจักให้แพ้เขาทุก
 แห่งแต่ ก็ตั้งยังพ่อค้าต่างเมืองไปทุกแห่งทุกที่แต่ ที่ใดท้าวพระยาทั้ง
 หลายฝูงนั้นเขาบ่แข็งค่อได้ เขาก็เข้ามาอ่อนน้อมลุ่มถ่มการท่านสันทุก
 เมืองนั้นแต่ ท่านได้เป็นเขกราชด้วยเมืองมาได้ ๕๐ ปี ยังมีพ่อค้าแถว
 หมู่หนึ่งก็ไปถึงเมืองแมนตาตอกชอกฟ้าตายนแล้ว เขาก็ออกสู้รบ จึง
 เอาข้อมือไปโพ^๕ เอาค่านนั้นแล้ว เขาก็มาบอกข่าวคำสันอันนั้นแก่กัน
 อยู่เลื่อมแล้ว เขาก็สืบชนให้หัวหน้าแห่งเขาแล้ว ก็จึงปลงคำตงว่าเรา
 จักชนช้างค่อพระยาธรรมิกราชนั้นแล้ว ฝ่ายพ่อค้าทั้งหลายได้ยินคำอย่าง
 นั้นแล้ว ก็มาให้หัวหน้าถึงพระยาธรรมิกราชแท้ พระยาธรรมิกราชได้ยิน
 ยังคำอันนั้นแล้ว จักว่าเราเฒ่าแก่เสียแล้ว บ่ไปแต่ก็ว่าบ่ได้ เหตุได้
 ออกปากดำเสีย

ครังนั้นท่านก็ร้องเรียกยังลูกทั้งห้าคนมาแล้ว ก็แต่งดาเงินเรื่อง

ผู้เคอะเขินเป็นลูกนางงามแพ่งจันทน์ผ่องนั้น ให้เป็นเจ้าเวียงเงินยางแตะ
 ไชยนครกับบ้านเมืองท่งมวดแก้ว ก็แต่งตั้งผู้ถนัดนักกับบริวาร
 พันหนึ่งแล้ว ให้ไปกินเมืองแถวหลวง ก็ปลงหอสูงยั้งที่ตอขลุ่ยหม้อด
 เมืองแถวสูงร้อยศอกแล้ว ก็อุทิศให้เป็นที่เจ้าแก้วเมืองแถวท่งมวด
 ก็แต่งตั้งพาวผู้ของร้อยนักกับบริวาร ร้อยหนึ่งให้ไปกินเมืองจันทบุรีให้
 เป็นเจ้าแก้วจันทบุรีท่งมวด แล้วแต่งให้ลูกนางโอคำแพงเมือง ผู้
 ชื่อว่าขุนคำร้อยนั้นให้ไปกินเมืองไชยนาทรายณ์เมืองมุตแด ให้ใจรู้คน
 ภายหลังวันออกต้องได้ แล้วก็แต่งให้เจ้าร้อยเมียผู้ของนั้น เป็นอุปราช
 ให้อยู่เวียงเชียงเวียงแดให้ใจรู้คนภายหลังวันตกท่งมวดแล้ว แล้วก็เข้า
 เหวี่ยงพดคนหาญทั้งหลายได้แก่ด้านแก้วแล้ว ก็เสด็จออกจากเวียง
 เหวี่ยงญนครเงินยางไปหนตะวันออก ออกไปไกลนกกก็ไปถึงเมืองแมน
 ชาติออกชอกฟ้าคายันแท้ ในกาลนั้น พระยาธรรมิกราชท่านก็เห็นยัง
 เมืองอันนั้น มีหินผามากนักเป็นหินชา ๒ ผาคมทางอันจักเข้าหาเวียงนั้น
 ก็มีทางเดียวที่จะเข้าก็เป็นอันลำบากยิ่งนัก เวียงเพื่อนก็ตั้งนัก บ่อาจ
 จักแพ้เพื่อนได้ อนึ่งช้างก็ทำเดยแรงตัวก็เมาเสียแล้ว ก็จึงจัดแก้
 เสือผ้าคาดหัวในอุคคำแล้ว ก็ใช้ให้อำมาตย์ผู้หนึ่งนำเอาค้อนมาให้แก้ตุก
 แตะเมีย ว่าให้ตีมันเสียต่างตนเราเทอญ ฝ่ายนางเทวีอยู่ภายหลัง
 พระยาเจ้าก็มีเหตุลงใหญ่ ๓๐ ประการ คือ (๑) หูกเดินลงวันกดา
 เป็นควายชนกัน (๒) ถ้วยขามเดินตำวันเป็นปลาฝา, (๓) เรือกดา

๑ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ คาย ๓ ปลาตะเบน

เลี้ยงเวียงเชียงรายแต่ คนทั้งหกยากก็แตกพ่ายหนีมาสิ้นแต่ พระยา
เจืองฟ้าธรรมิกราชาตายในปีเตาใจ ศักราชได้ ๕๕๔ คว กินเมืองได้
๕๓ ปี อายุได้ ๗๘ ปี พระยาแมนดาตออกขอฟ้าคายขึ้นฆ่าเสีย เอา
กระดูกก่อเจดีย์ไว้ในเวียงเหรัญญนครเชียงแสนนั้นแต่ ส่วนดาวเงินเรือง
เป็นพระยาอยู่ในเมืองไชยนารายนั้นบางที่ก็อยู่เวียงเงินยางแฉะได้ ๒๐ ปี
ตาย ในปีตวงเม็ด ศักราชได้ ๕๗๓ คว อายุได้ ๖๘ ปี

ดาวเคียงกินเมืองแทนพ่อคนได้ ๑๖ ปี ตายในปีระวายยี่ ศักราช
ได้ ๕๘๘ คว อายุได้ ๖๕ ปี

ดาวเมงด้วยเมืองแทนพ่อคนได้ปีหนึ่ง ก็ใช้ไปเอนางเทพคำซ้าย
ตูกพระยาเชียงรุ่งแก้วซ้ายเมืองเตาต้องามก็เอนามาเป็นเทวีแต่ วันอัน
นางทรงกรรมนางก็ฝันว่าดาวประกายตมาตัง อยู่เหนือท้องแห่งนางเทว
แต่ก็แปลงวิเศษไปกายหนไตทวิศทั้งมรดแล้วแตกเป็นสองดวง นาง
ก็สะดุ้งตื่นแล้วก็บอกแก่พระยา ๆ ก็หาหมอโหรมาดู หมอทำนายว่า
ตูกมหาราชเจ้าจักได้ปราบหนไตแท้แต่ ครั้นกรรมนางถวนทศมาต์แล้ว
นางก็ประสูติออกมา วันนั้นยังมีฤๅษีคนหนึ่ง ชื่อว่าปัทมังกร แต่ก่อนนิมิต
ในคำสอนพระพุทธเจ้า บวชเป็นภิกษุภาวระปฏิบัติตามคตของวินัย ยากยิ่ง
นัก จึงปลงสิกขาบทเสียแล้วก็ทรงเพศเป็นฤๅษีอยู่นั้นแต่ ในวันอันได้
ชื่อราชบุตรนั้น ท่านก็มาสู่คัมพระยานั้นแต่ ฝ่ายพระยาดาวเมงมหา
กษัตริย์คนพ่อ จึงจักให้เจ้าฤๅษีว่ากุมารน้อยถูกผู้ขานยังจักมีบุญหรือ
ว่าหะบุญบได้นั้นจา ฝ่ายฤๅษีก็ต้องรู้ด้วยญาณแห่งท่าน ๆ ก็รู้แจ้ง จึง

กล่าวว่าตุกรมหาราชเจ้า กุมารน้อยผู้มมบุญมากนัก จักได้อยู่ในเมือง
 มหาราช^{๕๕}ชนใด ๑๖ ปี แล้วก็จะได้ไปดำรงเวียง^{๕๖}ตึกหนึ่ง มีนักษัตร
 ดัชนีแห่งเมืองมหาราช^{๕๗}ชน คือว่าเมืองเชียงราย^{๕๘}ชนนั้น ให้รู้เรื่องกว่า
 เก่าแก่แท้ จักอยู่^{๕๙}ชนนั้น ๒๕ ปีแล้ว อายุได้ ๘๐ ปีจักตายด้วยความคำ
 จักจับแต่ เหตุว่าท่านจักได้กระทำผิดจักเอาตึกท่านเป็นเมีย^{๖๐}ชนนั้นแต่ เจ้า
 ฤๅษีทำนาย^{๖๑}ชนนั้นแล้ว ก็พร้อมกันหาซื้อ^{๖๒}ราชกุมาร^{๖๓}ให้จับทั้งสามประการ
 คือว่าซื้อพ่อและซื้อ^{๖๔}ฤๅษีและซื้อแม่ทั้งสามประการ^{๖๕}นั้น แล้วเอาเจ้า^{๖๖}ฤๅษี
 ว่าบ้^{๖๗}หมึงกรกับซื้อพ่อว่าดาวเมง^{๖๘}ชนนั้นดื่มกันว่า บ้^{๖๙}เอ^{๗๐}ซื้อ^{๗๑}แห่งแม่ซื้อว่าเทพ
 คำซ้าย เป็นตึกท้าวเชียง^{๗๒}รุ่งแก้วชายเมือง^{๗๓}นั้นว่า รายให้^{๗๔}ดื่มกันแล้ว จึง
 เรียกว่าเจ้า^{๗๕}มิงราย^{๗๖}ชนนั้น ตั้งแต่ปฐม^{๗๗}มดระจิง^{๗๘}ราชเจ้า^{๗๙}ลำดับมา^{๘๐}ได้ ๒๕ เช่น
 ท้าว^{๘๑}ซื้อว่า^{๘๒}พระองค์^{๘๓}ดาว^{๘๔}แต่

แต่^{๘๕}ไป^{๘๖}ภายหน้า^{๘๗}ซื้อว่า^{๘๘}ดาว^{๘๙}ดัก^{๙๐}คน^{๙๑}แต่ หน่อ^{๙๒}พ้ามิง^{๙๓}ราย^{๙๔}เจ้า^{๙๕}ท่าน^{๙๖}ก็
 จำ^{๙๗}เวียง^{๙๘}ชนใหญ่^{๙๙}ได้ ๑๖ ชวบ^{๑๐๐}แล้ว พระยา^{๑๐๑}เจ้า^{๑๐๒}บิดา^{๑๐๓}ตน^{๑๐๔}พ่อ^{๑๐๕} ก็ไป^{๑๐๖}นำ^{๑๐๗}เอานาง^{๑๐๘}
 ผู้^{๑๐๙}หนึ่ง^{๑๑๐}เป็น^{๑๑๑}ตึก^{๑๑๒}เจ้า^{๑๑๓}เชียง^{๑๑๔}เรือง^{๑๑๕}ชนนั้น มา^{๑๑๖}กระทำ^{๑๑๗}อา^{๑๑๘}ว^{๑๑๙}า^{๑๒๐}หมง^{๑๒๑}คต^{๑๒๒}ให้^{๑๒๓}เป็น^{๑๒๔}เมีย^{๑๒๕}แล้ว
 ก็^{๑๒๖}แต่ง^{๑๒๗}ให้^{๑๒๘}เป็น^{๑๒๙}อุป^{๑๓๐}ราช^{๑๓๑}า^{๑๓๒}คร^{๑๓๓}อง^{๑๓๔}เมือง^{๑๓๕} แล้ว^{๑๓๖}ให้^{๑๓๗}ใจ^{๑๓๘}รู้^{๑๓๙}คน^{๑๔๐}ภาย^{๑๔๑}หน้า^{๑๔๒}ไ^{๑๔๓}ท^{๑๔๔}ง^{๑๔๕}ม^{๑๔๖}ว^{๑๔๗}ด^{๑๔๘} ยัง
 มี^{๑๔๙}ใน^{๑๕๐}วัน^{๑๕๑}หนึ่ง^{๑๕๒}ท่าน^{๑๕๓}ก็^{๑๕๔}พา^{๑๕๕}บ^{๑๕๖}ริ^{๑๕๗}ว^{๑๕๘}ร^{๑๕๙}ไป^{๑๖๐}แ^{๑๖๑}ว^{๑๖๒}ต^{๑๖๓}ง^{๑๖๔}ไ^{๑๖๕}ก^{๑๖๖}ด^{๑๖๗}บ^{๑๖๘}า^{๑๖๙} ก็^{๑๗๐}ไป^{๑๗๑}เห็น^{๑๗๒}เวียง^{๑๗๓}เชียง^{๑๗๔}ราย^{๑๗๕}ร้าง
 อยู่^{๑๗๖}ก็^{๑๗๗}เป็น^{๑๗๘}ที่^{๑๗๙}พิง^{๑๘๐}ใจ^{๑๘๑}ยิ่ง^{๑๘๒}นัก คร^{๑๘๓}น^{๑๘๔}ถึง^{๑๘๕}ปี^{๑๘๖}เมือง^{๑๘๗}ไ^{๑๘๘}ค^{๑๘๙} ศ^{๑๙๐}ก^{๑๙๑}ราช^{๑๙๒}ได้ ๖๓๐ ตัว^{๑๙๓} เดือน ๕
 ออก ๗ คำ^{๑๙๔} วัน^{๑๙๕}พ^{๑๙๖}ุช^{๑๙๗} ท่าน^{๑๙๘}ก็^{๑๙๙}ออก^{๒๐๐}ไป^{๒๐๑}ค^{๒๐๒}ง^{๒๐๓}อยู่^{๒๐๔}เวียง^{๒๐๕}เชียง^{๒๐๖}ราย^{๒๐๗}กา^{๒๐๘}ไ^{๒๐๙}ค^{๒๑๐}แห่ง^{๒๑๑}เวียง^{๒๑๒}เงิน
 ยาง^{๒๑๓}เชียง^{๒๑๔}แ^{๒๑๕}ด^{๒๑๖}น^{๒๑๗}ชน^{๒๑๘}นั้น พระยา^{๒๑๙}ดาว^{๒๒๐}เมง^{๒๒๑}ค^{๒๒๒}น^{๒๒๓}พ่อ^{๒๒๔}ท่าน^{๒๒๕}ก็^{๒๒๖}กิน^{๒๒๗}เม^{๒๒๘}อง^{๒๒๙}เงิน^{๒๓๐}ยาง^{๒๓๑}เชียง^{๒๓๒}แ^{๒๓๓}ด^{๒๓๔}
 ได้ ๒๕ ปี ศ^{๒๓๕}ก^{๒๓๖}ราช^{๒๓๗}ได้ ๖๓๓ ตัว^{๒๓๘} ปี^{๒๓๙}ก^{๒๔๐}ด^{๒๔๑}ย^{๒๔๒} อายุ^{๒๔๓}ได้ ๖๗ ปี^{๒๔๔}ก็^{๒๔๕}จุ^{๒๔๖}ต^{๒๔๗}ไป^{๒๔๘}แต่

เจ้ามั่งรายคนลูกก็แต่งมหาปราสาทตั้งตักการพ่อแห่งคนได้จับบริ
 บุรณแล้ว ก็เรียกร้องเอาราชเศวตฉัตรและเสนาอำมาตย์ประชาชน
 ราชบุตร และราชธมมิตินด้วยเงินยางเขียงเส้นทั้งมวตมาแล้ว ก็อยู่
 แล้วยราชธมมิตเป็นเอกราชอยู่ยังเวียงเขียงรายที่นั้นแทนพ่อคนแล้ว ก็
 บคนเมืออยู่เวียงเงินยางแก้ว ก็อยู่ยังเมืองเขียงรายที่นั้น พระเจ้ามั่ง
 รายราชเจ้าได้เป็นเอกราชแทนพ่อแล้ว ก็มีคำกิตติธชาปรากฏมากนัก
 พระยามั่งรายเจ้า ท่านก็หุ้ม^๒ไปไต่เนื้อ ยังมีในวันหนึ่ง ท้าวแก้วพาเอา
 บริวารแห่งตนไปไต่เนื้อ ก็ไปไต่เหต^๓ที่หนึ่งแต่

ที่นั้นก็เกิดคนาจากด้วยเงินก้อนแต่ ที่แท้ก็มีในตำนานหตวงนั้นแต่
 ที่นั้นพอเกิดคนาให้รู้ที่มั่งรายราชเจ้าจักได้ปราบนั้นแต่ ยามเมื่อศักราช
 ได้ ๒๒๕ ค่ำเดือน ๔ ออกคำ ๓ วันนั้นยังมีฤกษ์ดีคืนเป็นฤกษ์พระยา
 วองค์ฟางโพธิญาณนั้น คนพินนั้นชื่อว่าพาสู่เทพแต่ คนถ้วนต้องชื่อว่า
 สู้ทันตะแต่ คนถ้วนสามชื่อปพานแต่ คนถ้วนสี่ชื่อว่าจันทลิกชตุฤกษ์
 แต่ เขาเจ้าเกิดมาเป็นลูกพ่อเดียวกันคนตะแม่แต่ ยามเมื่อเขาเจ้าจัก
 ตาพระยาคนพ่อไปกระทำสมณธรรมวันนั้น พระยาคนพ่อก็ตั้งเขาว่า
 ครั้นว่าเจ้าทั้งหลายเห็นที่ใดจักควรตั้งบ้านแปงเมืองดินนั้น ขอให้เจ้าดู
 ทั้งหลายอย่าละพ่อเลย จิมพ่อคิดให้เป็นเมือง จิมเทอญว่าดังนี้แล้ว
 เขาก็พากันด้อยองไปด้วยดวงบนหนอากาศ ด้วยอิทธิฤทธิ์อาณุภาพแห่งตน
 ก็ไปไหนได้แล้วไปถึงด่าน ๕ ป่าที่หนึ่งราบเพียงเวียงงาม ควรเป็นที่ลุ่มกิน

๑ ไม่ไปอีก ๒ ชักชวน ๓ ที่ป่าซึ่งมีผีหวงห้าม ๔ ชาย

ดันก็ ฝ่ายฤษัษทงส์ตณครันไปถ้งแถว่กัพร้อมกันตงนอนไคว่มไม้แห่ง
 หนึ่ง พอดถ้งเทยงคณก็เห็นเป็นดงสำตัยตัยยพัชชณเจตชวตวคน
 ปนอัสจวรยัมากนั กัจ้งไปผ่อตูกัเห็นย้งเกศษาคุแห่งพระพุทษเจ้าเปถ้ง
 รัศมีพุงษณมาเตพนแผ่นดินสูงชวตณตาด ดูวถาคองอาจงามมากนั
 ถ้วนเจ้าฤษัษทงส์ถักพร้อมกันนบหม้อไหวถวยถักตถทเท้าแห่ง ย้งเกศษ
 ษาคุแห่งสัพพณญพุทษเจ้าณทั้นนี้ คื่อว่า หริภณไชยณนี้ กัย้งเป็นป่า
 ไม้ผ่ออยู่ ครันเจ้าฤษัษรู้เจ้งแถว่ กัพร้อมกันอธษฐานว่า ดูชัจกเอา
 ษาคุพระพุทษเจ้าออกสรง ขอให้เทพยดาเจ้าท้งหถายจ้งให้ปราคภูมิหน้า
 อันประเสร์ฐ ใหหถถ้งตงมาพอให้ดูชัได้สรงเกศษษาคุแห่งพระพุทษเจ้า
 แถ่เทอญ ว่าต้งน้นแถว่ ในกาดน้นเทพยดาอันรักษายูในทั้นนี้ กัพร้อม
 กันเนรมิตดิน ค่ำ ก่ายแถ่ค้อยอชชบุรพตงมาทงหนตวันตคณเจยง
 หนึ่ง จ้งเรียกว่ห้วยดินเต่นนมาแถ ครันฤษัษทงส์ตณได้สรงพระเกศษ
 ษาคุเจ้าแถว่ตงน้น กัใหว่นบเคารพย้าเจ้าฤษัษทงส์ถักพากนผต ชนไปหน
 หนึ่งชวตวันตคณโพ้นแถ เจ้าฤษัษก็เข้าจคุดณานแถว่กัเห็นไปถวยหน
 ษาคาศ กัไปถ้งถ้อนถักภุดอยหถวงแห่งหนึ่งแถว่ กัพร้อมกันตงย้งอยู่
 ปากถ้าแห่งหนึ่งแถว่ ครันถ้งเทยงวันแถว่ฤษัษคณหนึ่งกัตงชนเมอบน
 กัไถเห็นนัชตตฤษักรกฎดาวเค่มฟ้า สุตันตฤษัษกัถว่ถว่แถว่ฤษัษทง
 ส่ามพ้นองว่า เจ้าท้งหถายจ้งผ่อคุดภยบนน้นเทอญ ยามน้นเป็นเมือวัน
 ไคพดอยว่วามันนัชตตฤษักรกฎดาวมากนั ดูร้งเรองงามเป็นทอัสจวรย

แต่ฐานะที่คนทั้งหลายจักมาสร้างบ้านแปงเมืองอยู่ที่นครกรุงเวียงจันทน์ และจักเรียกว่าเชียงดาวแก้ว แต่คนนั้นดูข้าทั้งต้องอันเป็นพนัก จักอยู่กระทำสมณธรรมในที่นี้ เจ้าทั้งต้องอันเป็นน้องจึงผัดเจียบไปหน เห็นอนันเทอญ ภายหลังหากจักเห็นเป็นฉันทใด จึงตั้งญานกนให้รู้หน เทอญ ส่วนปพานฤกษ์และจันทดิถีขลุ่ยฤกษ์ก็ตั้งอาตาทิงต้องแล้ว ก็เห็นมาทางหนเหนือ มาเห็นหนองหลวงดูหนึ่ง เจ้าฤกษ์ทั้งต้องก็ เจริญกันว่าควรเรา ทั้งต้องพากันข้ามหนองดูหนึ่ง ให้แห่ง แล้วคืนเมื่อ บอกให้เจ้าวงศ์ฟ้างคนเป็นพ่อว่า ให้เอาไพร่พลทั้งหลายมาตั้งแต่ให้เป็น บ้านเมืองดีแต่ ปพานฤกษ์ก็เอาไม้เท้าอันประดับด้วยแก้วบัดหลุดด้น มาขัดกายทางไค้น ปล่อยให้ตมเข็มแต่เด็กน้อยคนก็เรียกว่าคอยด้นเข็ม แต่ขึ้นมาแต่ ฤกษ์ทั้งต้องก็ผัดไปตะวันตกเฉียงไปหนเหนือ แล้วจันท ดิถีขลุ่ยฤกษ์ก็เอาไม้เท้าตั้งด้นยาริชฐินว่า ขอให้หาแห่งเงินหนองให้ พ่อข้าชื่อว่าพระยาวงศ์โพธิญาณนั้น ได้ตั้งให้เป็นดูช่างห้างเมืองแก้ว เทอญ ขอเทพดาเจ้าทั้งหลายจงมาคำชูข้าช่างให้ดูให้ไปหนเหนือนี้แต่ ว่าด้นเข็มแล้วก็เอาไม้เท้าไม้จันทน์ขัดทางหนเหนือนี้ น้าก็ให้ตมไปเงิน ผังรมนั้นแต่ คนทั้งหลายจึงเรียกว่าถ้าเข้าแต่ขึ้นมาแต่ ส่วนฤกษ์ทั้ง ต้องก็ไปเยี่ยมบอกดูที่หน้าหนองอันแห่งเงินนั้นทุกแห่งแล้ว ก็มาถึงปาก ถ้ำปฐาณแล้วก็ยังอยู่ปากถ้ำนั้น ครั้นนั้นปู่ควนนั้นก็เริมคิดเป็นชาย หนุ่มผู้หนึ่ง แล้วก็เข้ามาให้อย่างเจ้าฤกษ์ทั้งต้องว่า เจ้ากูมาช่างหนอง

อนันต์ก็มีประโยชน์ดังจา ว่าดังนั้นแล้ว เจ้าฤๅษีจึงกล่าวว่า ดูกรมา
 ณวชายนุ่ม ท่านจักมาถามเราด้วยอันข้างหนองนี้ด้วยเหตุอันใดจา
 เราจักช่างให้แห้งให้เงินแล้ว จักเมื่อบอกพ่อเราชื่อว่าพระยาองค์ฟ้า
 โพรญาณ ให้แต่งให้คนมาตั้งอยู่ให้เป็นตูกข้างห้างเมืองแท้แต่ ว่าดัง
 นั้นแล้ว ฝ่ายมาณวชายนุ่มผู้นั้นก็ไหว้เจ้าฤๅษีว่า ข้าฯ ข้าฯ ดิ์แท้แต่
 ตัวข้าฯนี้ใช้ตูกิโตมาบ่มแต่ ผู้ชานักเป็นผู้รักษาหนองท้น แต่เช่นปู่และ
 ย่ามาตลอดถึงตัวผู้ชาน เรียกว่าเป็นผู้ถือหนองท้นด้วยเหตุนี้แต่ แดน
 ไปภายหน้าคนทั้งหลายมาสร้างให้เป็นบ้านเป็นเมืองแล้วดังนั้น ขอเจ้า
 จงเมตตาเขาทั้งหลายให้ได้สร้างเจดีย์วิหารวัดวาอารามไว้เป็นที่สักการ
 บูชาให้ผู้มีจำเริญ แก่คนบ้านเมืองไปภายหน้าเทอญ ครั้นก็ตั้งคุณหา
 กาดเพื่อนต่างเมืองจักษมารบดงนั้น ก็ให้ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ทั้งหลาย
 แต่งเครื่องทั้งหลาย มีต้นว่าเสื้อผ้าร้อยผืน พรวัวคาตร้อยทะลาย กัด้วย
 ร้อยหัว อ้อยร้อยตำ ข้าวคัมขนมข้าวแคบ ร้อยแผ่น ข้าวสุกร้อยก้อน
 หมากพลูตั้งตระร้อยทุกอันแต่ เอาไปบูชาที่ถาปฐูเจ้านนเทอญ แม้ว่า
 เพื่อนม้หมื่นเราม้พัน ก็จักพ่ายเราแต่ ไหว้เจ้าฤๅษีดังนั้นแล้วก็นั้นไปอยู่
 ถ้างั้นคนนั้นแต่ ส่วนเจ้าฤๅษีก็จากันว่า เราช่างหนองท้นก็เงินดีแล้ว
 ก็ควรไปเมตตาพ่อเราให้รู้แจ้งและว่าดังนั้นแล้ว ก็พากันสยของเมือกถึง
 เมืองวิเทหราชแล้ว ครั้นนั้นพระยาองค์ฟ้าโพรญาณคนพ่อก็ตายเสีย
 แล้ว ยังเหลือแต่ตูกชายผู้พี่เคาเดียวเมืองเป็นเจ้าเองสืบต่อมา ครั้น

เจ้าฤๅษีทั้งสองไปถึงแล้วก็เข้าไปเมตตาศึกหาหนทางให้รู้แจ้งดังนั้น ครั้น
 เจ้าคนพริ้วแจ้งแล้วก็แต่งให้ไพร่ผู้หนึ่งชื่อว่าความเคื่อ ให้เอาหมูปริวาร
 ลงมาจำนวน ๓๐๐ ครว มาตั้งอยู่หน้าของเรือทนนแล้ว ก็มาสร้างไร้วัว
 แต่งนาหว่านถากกับไถงออกออกมาได้ ก็แห่งแต่งบ่เป็นคันเป็นรวง
 นิบหายไปแล้ว ก็ใช้ให้คนไปขอเอาขี้ข้าวเชือกข้าวกินมาแถมถึง ๒ หน
 ๓ หน ก็บ่ออกบ่เป็นคันเป็นถ้ำได้ อยู่มาได้ ๓ ปีก็หายขี้ข้าวอันจักกิน
 บ่ได้ ก็ถวดยบ่เป็นบ้านเป็นเมืองก็นิบหายตายช้า ยังหุดออยู่ ๓๐ คน
 เขาจักตั้งอยู่ในที่นั้นก็ได้ก็พากันหนีคนเมืองสู่เมืองวิเทหราช อันเป็นที่
 อยู่แห่งเขานันแด ที่หนองเรือที่อยู่แห่งความเคื่อนั้นคนทั้งหลายก็เรียกว่า
 ว่าหนองเคื่อแต่นั้นมาแต่ เจ้าฤๅษีทั้งสองจึงจากกันว่าเราจักตั้งอยู่กระทำ
 สัมณธรรมอยู่ในที่นี้ ควรเราทั้งสองพี่น้องไปเดียบหาดดีแต่ ว่าดังนี้
 แล้ว เจ้าฤๅษีคนชื้อปพานฤๅษีก็ไปเดียบดูหนเห็นอดำ น้ำ ก็เห็นถ้ำอัน
 หนึ่ง เจ้าก็อยู่กระทำสัมณธรรมในที่นั้น ส่วนจันทลิกขตุจตุคฤๅษีคนหนึ่ง
 ก็ผดเกยวไปตะวันตกหนไคหัวนากเห็นยังด้านบ้ำที่หนึ่ง ควร ดูนุกยินดี มาก
 นึก จตุคฤๅษีก็อยู่กระทำสัมณธรรมในที่นั้นแต่ คนทั้งหลายก็เรียกว่า
 คอยจอมจุคคแต่นั้นมาแต่ ถ้ำอันปพานฤๅษีอยู่นั้น คนทั้งหลายก็เรียก
 ว่าถ้ำผาแดงแต่นั้นมาแต่

เจ้าฤๅษีทั้งสองจึงเมตตาศึกหาหนทางอันเป็นใหญ่และผดเล็ดหนองทง
 หาดว่า แตนไปภายในน้ำคนทั้งหลายมาสร้างบ้านให้เป็นเมืองแต่ เขา

ทั้งหลายอยู่บุณนิจำเรียว เป็นคนว่าคึกเพื่อนมายุทธกรรมดังนั้น ให้ชาว
 พระยาชาวเมืองท่งมวดพากันแต่งเครื่องบูชาพร้าวดาต ๗ กถ้วย ๗ เครื่อง
 อ้อย ๗ ตำ ข้าวต้มข้าวขม ข้าวสุกตั้งตระ ๗ ๆ เทียน ๗ คู่ หมาก
 พลุ ๗ ประทีป ๗ แล้วให้บูชาทั้งสองที่ คือว่าผาแสงและดอยจอม
 ดุรงค์ ให้พากันวันเดียวยามเดียวเทอญ แล้วเพื่อนหมื่น เรามิ
 พินกับแพ้เราแต่ อันตรายทั้งหลายก็จกักรับกับภัยไปสิ้นแต่ เจ้า
 ฤๅษีเมตตภาพญานาคและผีเสื้อหนองท่งสองพ่อลูกดิ่งนั้นแล้ว แค้นไป
 ภายหน้าบ้านเท่าใดผีเสื้อหนองเรือนั้น เขาทั้งหลายก็จกักรับว่าเมืองอัน
 นภายหน้าก็จกักรับแก้ไขแต่ คนทั้งหลายเขาจกักรับให้สืบบ้านเป็นเมือง
 ก็ดูยากแทนอ เหตุว่าออกยัง คำนานหลวงนั้น เหตุดีพัพญญพระพุท
 เจ้า จากบดด้วยมหาอนันท์ทำนายว่า ลูกศิษย์กุดถาคคจกักรับมาอยู่ท่นพอ
 ๕๐๐ คนนั้นแหละ ว่าดังนี้ตาย ในกาลนั้นผีเสื้อหนองท่งหลายเขาก็แต่ง
 กันไปหา พันธุ์หมากนำเอาตระทาน ก็โตมาเม็ดหนึ่ง เขาก็ปลูกไว้นาน
 ได้สามเดือน จึงแตกออกมาเป็นเบียนนานได้สามปีปลายสามเดือน เครื่อง
 จิ้งแพร่ไปได้สามห้อยสามมอน^๓ ก็จึงเห็นหน่วยหนึ่งแล้วนานได้สามปี
 สามเดือนจึงใหญ่เท่าเทนข้าว แค้นไปนานได้สามปีปลายสามเดือน
 หมากนำเอาหนกแตกแล้ว แก่นพันธุ์นั้นก็กระเด็นไปล้มมอนดอย แล้ว
 ก็ตกอยู่ในรอยคันหนูเถื่อนและกวางฟาน นำร่องรูทั้งหลายนานได้สาม
 เดือน ก็แตกมาเป็นลูกอ่อนน้อยไปสิ้นแต่ เขาก็ร้องไห้ยุบห้อยยุบ

คอยแต่ ผู้เล็กไต่ขึ้นเขากลับเก็บรอมมาเลี้ยงไว้เป็นโอปาศิกระแต่ เนื้อ
ตัวเขาเป็นอันมืดดำดำ เหตุว่าพันธุ์หมากนาเตนนกระเด็นไปตกน้า
รอกนาซุนกักตบดำดำเจ้าด้วยเหตุนี้แต่ แต้นนไปอายุเขาซุนใหญ่มาได้
๑๖ ปี คำปากเขาทั้งหลายก็เรียนจากหมู่เถื่อนกวางฟานจันแจ้วออกค่าง
ทั้งหลายร้องในป่าในดงนั้นเขาก็เรียนเอามาเป็นคำปากเขาแต่นั้นมาจนถึง
กาดบดินแต่

กาดนั้นเมืองจอมดุงคึกคักเป็นตระอยู่เต็มดินทุกแห่งทุนหนาแต่ ยัง
มีชายผู้หนึ่งใหญ่สูงกว่าเพื่อน คำคิดก็หนักกว่าเพื่อน ยังเหลือเพื่อนทั้ง
หลายแต่ เขาก็พร้อมกันปลุกให้เป็นใหญ่ในที่นั้น แต่ได้ชื่อว่ามาง
หอยให้อยู่เชียงแก้วแต่ ผู้หนึ่งชื่อมางทองให้อยู่จอมทองแต่ ผู้หนึ่ง
ชื่อมางคงก็ให้อยู่เชียงคงแต่ ผู้หนึ่งชื่อมางดักก็ให้อยู่จอมดักแต่ ผู้อยู่
จอมดุงชื่อว่ามางดุง มางกาก็อยู่เชียงกาแต่ ค้างเหต่าหดวงก็ให้อยู่เชียง
ค้าง ส่วนผกกให้อยู่เชียงคาง ค้างมุดก็ให้อยู่เชียงแค้นคือคำผาแค้น
มางดักก็ให้อยู่เมืองดักแต่

ยังมีไทยหมู่หนึ่งตูกแต่เมืองวิเทหราชชนมา เขาก็หตงเข้ามา
๖๘ คน มาตายด้วยผู้หนึ่ง ยังค้างอยู่ ๖๘ คน เขาก็มีเบยมาจ่ายกาด
จ่ายวิ ทง ๖๘ คน ชายเข้าให้เป็นร้อยแต่ เขาหนีคัตตากแตะผ้าถุงเจียม
ที่กุดตานตูกแก้วนี้มาดัง^๓ เขาหนีมาแต่เมืองซุนหลวงฟ้าของภายในโพ้น
มาแต่ ค้างมางใหญ่ทั้งหลาย ๓๓ คน ตา นั้นเป็นผู้ช่วยดินแต่

ตั้งเดินไปจกจกด้วยเท้า มังรายเจ้าไปได้กวางคำแล้วก็ไปเห็นยัง
บ้านเมืองดะรังหลายก่อนแต่ ท่านไปทางดอยจอมดุงคันนี้ในดับเม็ด
ศักราชได้ ๒๓ ตัวเท้ามังรายเจ้าก็เอาหมูรุดไปถึงเหล่าที่หนึ่ง ก็เห็นยัง
กวางคำตัวหนึ่ง มันเดินออกมาหาเท้ามังรายเจ้าก็เอาหมูได้กับเข็ด^๑
กวางตัวนั้นก็เดินขึ้นไปภายหลังหนี้อ เท้ามังรายก็ได้ตามไปถึงดอยแห่ง
หนึ่งลุ่มกันอยู่ค้งหัวคนนั้น จึงเรียกว่าดอยจอมหงส์ เท้ามังรายเจ้าอยู่ที่
นั้นก็ผดุงเห็นยังเมืองเงิน คือว่าภูมิตนเป็นอนชุ่มเย็นมีร่มไม้ดอกวาง
ขวางเขียวงาม ก็ชวนดะรังหลายอยู่ แดเงินเดี่ยยหนึ่ง ยังพอดสร้าง
บ้านแปงเมืองให้เป็นตูกช้างทางเมืองควรแท้แต่ ก็ให้เพื่อนคอง รูปเป็น
พรานแบกหอกจูงหมาพาไถไถไปดอยดอยดุนั้น ไว้ให้เป็นลัทธิโบราณ
ไว้ ต่อเท่ากาศมันแต่ เท้ามังรายเจ้าก็เห็นเดี่ยยจากที่นั้นก็คิดไต่ไต่ตาม
รอยกวางคำ แต่ดอยดุนั้นไปก็ไปแล้วดั้นดอยแห่งหนึ่งเป็นป่าไม้รวก
เขาก็ตัดเอาไม้รวกแปงเป็นคันหอกแล้ว เขาก็เรียกว่าบ้านรวกแต่นั้นมา
แต่ ก็เห็นจากที่นั้นไต่ตามรอยกวางไปถึงที่อีกแห่งหนึ่ง คันหอกเขา
ยาวก็ไปค้งเค้งเดี่ยยไปมาได้ คนทั้งหลายก็เรียกว่าบ้านเค้งแต่นั้นมาแต่
กวางตัวนั้นก็ได้ไปตามดั้นดอยดุนั้น ก็ไปเกิดออกอยู่มวกผาแห่งหนึ่ง
คนทั้งหลายเห็นแล้ว เขาก็ไปเกิดทางภายหน้ากวางตัวนั้นก็เดินไปทาง
ตะวันออก เขาก็ไต่ไป กวางตัวนั้นก็เดินหกงอบ^๓ ตกห้วยแห่งหนึ่ง
คนทั้งหลายก็เรียกว่ากวางงอบดั่งนั้นแต่ ภายหน้าคนจกมาสร้างให้เป็น

บ้านเป็นเมืองแต่จกเผื่อไปว่าเมืองงอบนั้นแต่ กวางค้วนักพิศไป
 ทางตะวันตก เขาก็ไล่ไปคนทั้งหลายก็เรียกว่าห้วยไต่กวางด้บมา ภาย
 หน้าคือไปคนทั้งหลายจกมาสร้างให้เป็นบ้านเป็นเมืองแต่ ก็จกเรียกว่า
 เมืองไต่แต่ ครั้นนั้นท้าวมังรายเจ้าบ่าวให้คนทั้งหลายแบ่งขวากหาดวไป
 ปักไว้ภายหน้านั้นแล้ว คนก็เหตมขวากหาดวไปปักไว้แท้ กวางคัว
 นั้นก็ขึ้นไปในห้วยอันนั้นแท้ ก็บ่ถูกขวากหาดวแต่สักอันแต่ ห้วยอัน
 นั้นคนทั้งหลายจึงเรียกว่าห้วยด่วงทอง หาดวแต่นั้นมาแต่ ถึงวันตุนรุ่ง
 เขาก็ตามรอยกวางคำค้วนนั้น ขึ้นไปตามปลายดอยแล้วมองเห็นเมือง
 กวางค้วนนั้นนักไปหน^๒ คอยอยู่ ฝ่ายท้าวมังรายท่านก็ตามไปก็คำเดียวใน
 ๑๕ ก็พากันนอนอยู่ณที่นั้น คนทั้งหลายจึงเรียกที่นั้นว่าดอยบ้านคำแต่
 นั้นมาแต่ ครั้นรุ่งแจ้งแล้วท้าวมังรายเจ้าก็เอาหมู่บริวารทั้งหลายได้ตาม
 กวางคำค้วนนั้นไปตามสันดอยลงแล้วเมือง ท้าวมังรายก็ไล่ตามไปถึงคั่น
 ดอยตุนนั้น คนทั้งหลายจึงเรียกว่าคั่นรอยไต่แต่นั้นมาแต่ กวางคำคัว
 นั้นก็ตกแถวตงเมืองแต่ ก็เจาะคั่นดอยคั่นมาทางหนได้ ท้าวมังราย
 เจ้าก็พาหมู่บริวารได้ตามไป ก็มาถึงที่แห่งหนึ่งเป็นป่ามะขามป้อมขาม
 แดงมีมากนัก ท่านก็ว่าเรายังกินหมากส้มเดียวก่อนเทอญ พอให้หายอด
 เหนื่อยก่อน ว่าดังนี้แล้ว ที่อนั้นคนทั้งหลายจึงได้เรียกว่าบ้านขามแต่
 นั้นมาแต่ ครั้นกินส้มแล้วก็พากันได้ตามรอยกวางไปหนได้ ก็ไปถึงห้วย
 น้อยแห่งหนึ่ง ท้าวมังรายเจ้าก็ว่ากวางคำตงมาถึงห้วยนแต่ คนทั้งหลาย

จึงเรียกหยวนว่าหยวนหวดง ครั้นต่อมาภายหลังคนเรียกว่าเมืองดังแต่
 นนมาแต่ กวางค้วนนักได้ตามคั่นคอยตูกนนมาถึงหน้าแม่น้ำน้อยแห่งหนึ่ง
 กวางค้วนไปปักถากอมผาแห่งหนึ่ง แล้วก็เข้าไปหายเสียในถ้ำนั้นแต่
 กวางค้วนนั้นใช้ว่าเป็นกวางเถื่อนแท้ หากเป็นเทพดาอันรักษามัน
 เมืองนั้น หากเผลอคิดเป็นเหตุให้ท้าวมังรายเจ้าได้เห็นนั้นแต่ ส่วนว่าท้าว
 มังรายเจ้าก็พาหุมับริวาร ได้ตามรอยคั่นกวางค้วนไปก็ไปหายเสียใน
 ถ้ำนั้น ฝ่ายท้าวมังรายเจ้าก็หวังว่าจักได้จับได้แก่กัน ก็พลอยไปได้ตาม
 ได้แก่กันตามความคิดเดิมดั่งนั้น รู้ว่าจักมาหายเสียในถ้ำนั้นแท้ได้คิด
 ตามก็จะดีกว่า นพตอยมาหายเสียริมแม่น้ำอันไหลต้องมาตามหลังนี้ คน
 ทั้งหลายจึงเรียกแม่น้ำนั้นว่า แม่น้ำตามเมืองตบแต่นนมาแต่ ถ้านั้นนัก
 ได้ชื่อว่าถากกวางค้วนตบแต่นนมาแต่ ส่วนท้าวมังรายเจ้าก็พาหุมับริวาร
 ไปปักที่แห่งหนึ่ง เป็นยางอันน้อยหนึ่ง จึงว่าเราทั้งหลายควรตั้งหอ
 ตาบด้นาดเดียวในท้น ว่าตงนนแต่ว ท่อนนั้นจึงเรียกว่ายางธาต่นนมาแต่
 ครั้นถึงวันรุ่งเช้าก็ไปถึงหยวนแห่งหนึ่ง ท้าวมังรายเจ้าก็บอกว่าเราทั้งหลาย
 พร้อมกันยังพักให้หายอดเหนื่อยก่อนดั่งแล้ว ท่อนนั้นคนทั้งหลายก็มาตั้ง
 บ้านแปงเมืองอยู่ในท้นนั้น ครั้นต่อมาท่อนนั้นเรียกว่าเมืองพักแต่นนมา
 แด มังรายเจ้าก็ถกเอาหมู่วัดคั่นมาหาบ้านหาเมืองแห่งต่นนั้นแต่ ใน
 กาดนั้นท้าวมังรายเจ้าก็ให้หาอุตรพราหมณ์ผู้จบเพทให้เอาเพศเป็นพ่อค้า
 แล้วให้ไปเตียบดูระบวนเมืองอันชุ่มเย็นนั้นยังจักรุงเรื่องไปภายหน้าฉันใด

ส่วนอุตรพราหมณ์ก็ไปกล่าวด้วยคำว่า “อิทิ ฐฐิ เชม สุตฺธิกั”
 ดังนั้นแล้ว ก็รู้ว่าจักได้แล้วก็มาไหว้ด้วยท้าวมังรายเจ้าว่า ฐานะที่นั้นจัก
 ตั้งให้เป็นเมืองก็จักรุ่งเรืองแท้แท้ ศักราชได้ ๖๓๒ ตัวมีดวงม้ายเดือน
 ๑๒ ออก ๕ คำ วันเสาร์ ท้าวมังรายเจ้าก็แต่งให้ขุนคงพาหุมารพดชน
 เมืองทางเมืองกาย ตกไปโถงอบไปถึงกระทั่งหัววัง ก็รบชนะพ่าย
 เชียงเหล็ก ขุนดังเข้าทางเมืองพัก ดวกก็หนีเดียวไป ๓ เมืองเค็ม เมือง
 ตามเมืองดัง เขาก็หนีเข้ามาหาขุนเวียงหุดวงดิน ขุนคงรบพ่ายเชียงกา
 เท้าตาทอง บัชนะเงินดัง คนทั้งหุดายตั้งเป็นวัด โบราณไว้ว่าตกคงตูก
 ตกดังตูดัง เพื่อเหตุอันนั้นแหละ ขุนคงขุนดังรบชนะ บัแพ้ ก็ถกเอาหุม
 ารพดคืนมาไหว้สา ท้าวมังรายเจ้าว่าเขาทั้งหุดายนึกเช่น ข้าทั้งหุดายรบ
 บัแพ้แล้ว ในกาดนั้นมังรายเจ้าจึงพิจารณา ดูหาผู้จกรบชนะให้แพ้มี
 นานได้ ๓ ปี ถึงมีเมิงเจ้าเจ้ากพาเอวรพดไปใต้เหนือเถื่อนต้นคอยขง มาง
 คุ่มมางเคียนต้องขาพี่น้องก็มีของยืนของถวายเป็นแล้ว มังรายเจ้าจึงว่าแก่
 ต้องขาพี่น้องว่า เราจักให้ต้องเชื้อเจ้าเมืองพร้าว เจ้าเมืองเงินยังจักได้
 บัได้นั้นจา ต้องชาวคูข่าหากเป็นถวระดังกัน เมื่อพร้าวก็พึงจักได้แต่
 มังรายเจ้าว่าครั้นเชื้อเจ้าเมืองพร้าวเอาได้ ก็จักให้ต้องเชื้อเมืองกินเมือง
 ๒๕ นั้นแหละ ต้องซากให้ว่าครั้นเหนือหัวมีอาชญาณะนี้ เชื้อข้าทั้งต้องขอ
 เมื่อพร้อมกันตูก่อน ครั้นบัดด้วยง่ายควรรบก็จกรบเอาแต่ คูข่าก็จัก
 แต่งคนมาไหว้สาเจ้าเหนือหัว ขอเอาหุมารพดเมื่อช่วยรบ มังรายเจ้า

๑ ถึง ๒ ฝ่าย ๓ ยกให้, ปลง ๔ ไม่ทราบว่าจะไร ๕ ย่อมมาจากจาริต ๖ ไม่
 หารนะ ๗ ไม่ทราบว่าจะไร ๘ ปลง

ว่าฉันใดจึงดี เมื่อพร่องดูก่อนเทอม ต้องหาพี่น้องก็เอาครัวพี่น้องดูก็
 เมี้ยนหันไปทางเมืองบุเตง ไปถึงเมืองภูเมืองเพียงแต่ได้ ก็กล่าวว่าไทย
 ทิ้งหลายขบคุช่าหันแต่ คุช่ามาฟังมาฟังค้ำมางท่งหลาย พอกรุณาคุ
 ข่าพร่องแต่เทอม ส่วนชาวเมืองท่งหลายนั้นเขาคิดว่าซื้อแท้ ก็ให้
 อยู่ด้วยง่ายนินแต่ ครั้นอยู่มาถึงบดองเป่ากัด้ร้างไว้แดงนาคอยู่กินในภู
 เพียงก่อนแล้ว ครั้นว่าคนท่งหลายเต็มแล้วในนั้น ถึงบดองกัด้ร้าง
 นานักด้ามด้ร้างไว้แล้ว มาคุมม้ตูกต้องหญิง ผู้หนึ่งชื่อว่าเฮอ
 เข้ม ผู้หนึ่งชื่อว่าอามเข้ม ก็มาตายเสียผัวไว้ที่หัดดอยมอนหัวช้างงา
 แล้ว ก็แต่งคนไว้เฝ้า เรียว นางท่งต้องบ้านหินอย่าเป็นเค้า บ้านรวก
 นาคมบ้านอ่างบ้านกรวด คำนี้ไว้เฝ้าเรียวนางท่งต้องแต่ มาท่งต้อง
 ก็เข้าไปไหว้เจ้ามั่งร่ายว่าขอเจ้าเหนือหัวแต่งคนมาค้าเชื้อข้าแต่ มั่งร่าย
 เจ้าก็แต่งคนม้อค้ำด้ามหมิ่น ท่งช้างม้อะมื่อกัดินาคและคนแก้วนด้า
 ให้มาค้ามาท่งต้อง เด็ดคน ๑๒ ออก ๖ คำ วันอาทิตย์ ดงด้ร้างเวียง
 พุยเป็นเค้าแล้ว ก็รบดะท่งหลายขบเมอถึงนาทางตะวันตก ดะท่งมา
 ต้อนรบอยู่กินนานนัก มาท่งต้องขึ้นเกิดพบเยะแท้จึงจักแพ้ แล้ว
 ได้ชื่อว่านาชนต่อเท่าบดินแต่ ก็เขากิ่งท่งเวียงหลวงท่งหลาย ดะท่ง
 หลายก็อยู่บ่ได้ก็เอากันหันไปทางหลายช้าง ก็ขับไล่มางหอยทักตางทุ่ง
 กตางเมืองแล้วกับฆ่า ก็ให้ตงอยู่ตามขอบเมืองยาย อยู่ทุกแห่งทุกหน

๑ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ ศพ? ๓ ไม่ทราบว่าจะไร ๔ แค ๕ เข้มแข็งมาก ๖ ช่วย
 ๗ เรืองราช

มางทั้งสองจึงขึ้นมาตงอยู่เคียงพุทไธ่เก๋ากั๊วคนเมือไหว้ดำท้าวมังรายเจ้า
 แล้ว ท่านก็ให้อุตรพราหมณผู้จบเพทมาตุที่จักสร้างเวียงให้เป็นไชย
 มงคลแด่ไชยภูมิ อุตฺรพราหมณผู้นั้นก็มาหว่านข่าวเชื่อมทิดพุทไธ่
 แล้ว อธิษฐานว่า บ้านเมืองทนิยงจกรุงเรืองภายหน้า จงให้ชาวหนึ่ง
 งอกออกมาเป็นต้นเป็นด้าเดระว่าดังนั้นแล้ว ในกาลนั้นชาวเชื่อมทิดนนั้นก็
 งอกออกมาเป็นต้น คนทั้งหลายก็เรียกหนองคากด้าแต่นั้นมาแต่ ฝ่าย
 อุตฺรพราหมณผู้นั้นก็มาเมืองจกรุงเรืองภายหน้าแท้แต่ แล้วก็ชน
 ดู้ดอยที่ดังเดื่อก็ผ่อตุดิศักดิ์เห็นม้อยู่ด้ามที่ จักสร้างบ้านสร้างเมือง
 ดิไนที่ก่อตอยหลดวงนิก สร้างเป็นเวียงก็จักมีเดชฤทธิ์อานุภาพ ท้าว
 พระยาในชมพุทไธ่ปจักมาเข้าย่ายับภควนได้ แต่ว่าบ่มีข่าวของ ท้าว
 พระยาในเมืองบ่รุ่งเรือง จักสร้างเวียงเชียงเห็ดกนก็ยงจักมีเดชฤทธิ์
 เพื่อนก็หุ้มมารบ แต่ว่าบ่แพ้ราดักที่ ยังจักมีเจ้าของดัมบิไตไพรบ่
 แพร่พรอกออกหลาย ท้าวพระยาบ่มีหลายเชื้อชาติราชวงศ์ อายุท้าว
 พระยาบ่พอดิบปีดักคน ช้างม้ากับแพ้วแต่ ที่จอมดุนั้นบ่ร้ายบ่ดี สร้าง
 ก็ยงจักมีข้าคนมนตร์ช้างม้ามากหลาย เจ้าของก็ยงจักมีตามอันพึ่งอัน
 ควรบ่รับไว้ ผู้นามสองจักกินเมือง ผู้หญิงกินเมืองเพิน ๒ มาตามอันใด
 ก็จักได้ตามใจอันมักเพิน ๓ ผู้นามอันอื่นกินเมืองเพื่อนจักมาตามมา
 รวมเอาอันใดบ่ได้ดังใจแต่ อุตฺรพราหมณทำนายดังนั้นแล้ว มางทั้งสอง
 ก็ใช้คนมาไหว้ดำยังท้าวมังรายเจ้าแล้ว ๆ ก็ว่ามางทั้งสองผู้หนึ่งอายุเป็น

ตามบ่อเป็นดังง่าย ก็ให้ตั้งเวียงที่จอมดงคันนุแท ในปีกาเมาศักราช
 ได้ ๖๒๔ คั้ว เดือน ๗ เพ็ญเมงวันอาทิตย์ไทยเตายามดุดซ้ายฤกษ์ได้ ๑๖
 คั้วชื่อวิธำชาและชาตาเมือง ๑๕ อยู่พฤษภ ๗ อยู่เมถุน ๓ อยู่สิงห์ ๘ อยู่
 กนิย์ ๒๕ อยู่ตุล ๘ อยู่มังกรแดง สัรวังเวียงเตียงคนสันควาย ๑๗ คั้ว
 ม้า ๓ คั้ว ข้าวสาร ๓ รัน เกิดอ ๓ แฉ่น หมาก ๕ แฉ่น สัรวังได้
 ๖ เดือนปลายแก้ววันดำรงบริบูรณ์ คือ หอหังหอเรือแล้วทุกอันจึงเรียก
 ชื่อว่าเชียงตุงคบุรี เป็นคำไทยว่าเวียงเชียงตุงแต่ ด้วยคติตามประการ
 คือ ประการที่ ๑ ชื่อกับด้อยหนองตุงอันมีในเวียง ประการที่ ๒ ชื่อเชียง
 กับอุตรพราหมณ์และนางทั้งต้องตูกดอยตุงเชียงแสนไปสัรวัง ประการ
 ที่ ๓ ชื่อกับตุงฤกษ์มาช่วงหนองไว้ให้เป็นเมืองแต่ หวดชื่อว่าเมืองชิน
 ตั้งแต่เจ้าฤกษ์มาช่วงหนองให้แห่งรอดไหนดว่าเงินนั้นแต่ ก็ให้ชื่อเมือง
 เงินแต่นั้นมาแต่ อันชื่อว่าเมืองเขียนนั้นด้วยคติ ๓ ประการ คือ ประการ
 ที่ ๑ ชื่อกับอุตรพราหมณ์มากคำว่า “อิท ฐฐิ เชม สุภิกข” นั้น
 ประการที่ ๒ ชื่อกับนางเออยเชม อามเชมมาตายเสียในเมืองทนน
 ประการที่ ๓ ชื่อกับเขียนงอกออกมาเป็นตนเป็นถ้านั้น ด้วยเหตุคติ ๓
 ประการนี้ จึงได้ชื่อเมืองเชมแต่ อนึ่งชื่อว่าเมืองชนน ด้วยคติ ๓ ประการ
 คือ ประการที่ ๑ ชื่อกับคำมั่งรายเจ้ามาเห็นหวดว่าจกชนเอาได้เสียจกพอ
 สัรวังบ้านสัรวังเมืองแต่ ประการที่ ๒ ชื่อกับนางทั้งต้องมาขึ้นกันรบทัน
 ไปที่ช่างนายยะแทจจกแพ จังจกได้เมืองแต่ อนึ่งชื่อกับนาชนทนน
 แด ประการที่ ๓ ชื่อกับชาวบ้านไทยแต่เมืองชนน ด้วยเหตุนี้ จึงได้ชื่อว่า

เมืองขึ้นเด่นมาแต่ ดัชนีระคำปากคำจาขับมาคนตาตอเยยตัดผมตัด
 ตากผ้าถุงเจียนให้เหมือนชาวขึ้นแก่นัน ก็ได้ชื่อว่าเมืองขึ้นนั้นแต่ ชาว
 ขึ้นบ้านนมนม ๖๘ คน ตายเสียคนหนึ่งก็จ่ายเบย ๖๘ เบยให้ค่าคนเขานัน
 แต่ นัยหนึ่งว่าขุนมาตงเมืองนี้ มี ๖๘ คน ตายเสียคนหนึ่งก็จ่ายเบย
 ๖๘ เบยเป็นร้อยแต่ ด้วยคติ ๒ ประการนั้นแต่ ครึ่งนั้นมาทงต้องก็
 แต่งคนเฝ้าเมือง ๔๒๘ คนแล้ว ก็เอาหมู่แกตัวหาญขับรบดะหั้นเดีย
 คือ ห้างหมู่ตามไต่ไปทงหุดยอยางเด่นทับ ขากาnungเชียงแข็งเงินมาง
 ขางชา^{๒๓} ถ้ายากแต่ก็แต่งคนอยู่เฝ้าบ้านแบ่งเมืองทุกแห่งแล้ว ก็พอก^๒
 คินมาตุลาทหนึ่ง ขางหุดยอนนกว่าถามางคัมมางเคียนเด่นนั้นมาแต่ มาง
 คัมผู้พกนเมืองเงินบนินแต่

ฝ่ายทำม้งรายเจ้าแต่งให้มางคัมกินปากนาชนภายตะวันออกทง
 มวดกัไว้ให้ม้งเคียนผู้ของเป็นผู้ครองเมืองกินปากนาชนภายหน้าบนดินแต่
 ทนจักจาดด้วยม้งรายเจ้าก่อนแต่ ดังแต่เฉียงเช่นพระเจ้าองค์ฟ้า
 ธรรมิกราชไปนั้น เมืองทงหลายหนได้คือว่าเมืองเทิง เมืองด่อพราน
 เมืองน่าน เมืองหุดวงพระบางผู้^๕ เขาก็ตัดด้วยไร่เดียวบ่มาด้วยแต่ ถึง
 พระยาตากเม้งพ่อท่าน^๕ ก็ได้ปราบแต่เวียงเงินยางเชียงเด่นเป็นต้นแต่
 เมืองเชียงเวืองไชยนาทราย^๕ เมืองฝาง เมืองลำททางชาดน้อยยางมัน
 เมืองควนบุเรงก็กัก็มีผาพวงเมืองไร พยาก เมืองเงินปตาแต่เฉียงตาก
 เมืองยอง เมืองมาง เมืองนาง เมืองสิง ภูคาตทาง เชียงของเท่า^๕นั้นแต่

มั่งรายเจ้าได้กินเมืองแทนพระยาตนพ่อแล้ว ท่านก็แต่งมางคุ้มมางเคียน
ให้ไปรบเมืองเงินแล้ว ส่วนคนท่านก็เอาหมื่นรูปลงไปรบเอาเมืองเทิง
ต่อเมืองพรวน เมืองน่าน เมืองหลวงดังเดียวกัน บางครั้งก็ได้เมืองใหญ่
บางครั้งก็ได้แต่ลูกบ้านห่างเมือง ต้องปล้ำปลั่งได้เมืองเล็ก ๆ ครั้น
ได้ก็ฆ่าเจ้าเมืองเสียแล้ว ก็แต่งให้เสนาอำมาตย์ไปอยู่เฝ้าเมืองก็มี แต่ง
ให้กินเมืองแทนก็มี แต่แล้วก็แต่งคนมาเอาการภายในเมืองเชียงใหม่ทุก
เมือง ถึงว่าเมืองเงินก็ลงมารับราชการพร้อมในเมืองเชียงใหม่ แต่
ว่าพระยาจำเมืองผู้กินเมืองพะเยา พระยาต้องตนนี้ ก็เป็นสหายกันแต่
เช่นมาตตอดถึงพระยามังรายนั้นก็สหายกันแต่ แม้ว่าพระยาจำเมือง
เมืองพะเยา ก็มาพร้อมกับด้วยพระยามังรายแต่

พระยามังรายเจ้ามีลูก ๗ คน เป็นชาย ๖ เป็นหญิง ๓ ผู้ชาย
ตายไปเสียชายหนึ่ง ผู้เคื้อชื่อขุนอ้ายเครือคำตก ขุนคามเอ็ด ขุนเครือ
พระยามังรายเจ้าแต่งให้อ้ายเครือคำตกไปกินเมืองฝางได้ ๕ ปี อ้าย
เครือคำตกก็คิดคดต่อพระยามังรายผู้เป็นพ่อแล้วดังนั้น พระยามังรายก็
แต่งให้พวกแม่นขนูไปยิงตายเสียในที่กวาดเมืองขวางนั้น ในที่นั้นก็ได้
ชื่อว่ากวาดเมืองยังแค้นมาแต่ ครั้นนั้นพระยามังรายเจ้าได้ทราบข่าวว่า
เมืองลำพูนสู้กันมานานมากนัก มีใจใคร่ได้ แต่บ่อาจจกไปรบพระยาบา
กับเวียงลำพูนเมืองพึงได้ ก็คิดอยู่แต่ในใจทุกวันทุกคืนมิได้ขาด วันหนึ่ง
จึงพูดกับอำมาตย์แะไพร่ไทยทั้งหลายว่า ผู้ใดจักไปพร่องเอาได้ จาว่า
ดังนั้น ในกาตนั้นหาอำมาตย์ผู้ใดจกกับข้าดำกับได้แต่เด็กคนเด อยู่มา

วันหนึ่ง มังรายเจ้าทันท้ได้ตั้งไปตงค่ายอยู่ถึงบ้านคันคอยสูง ยังมีตัว
 ผู้หนึ่งชื่อว่าอ้ายฟ้า เป็นลูกแคว้นนางสูง มันเป็นผู้ฉลาดรู้ให้ถนัดนักปราชญ์
 มันก็รู้ว่าพระยามังรายเจ้ามาตั้งค่ายอยู่ในที่ใกล้บ้าน มันก็ไปอัญเชิญมา
 ตั้งเรือนแห่งมัน ครั้นพระยามังรายได้ยินยังคำปากจาแห่งมันดังนั้น ก็มี
 ความยินดียิ่งนัก ก็จึงให้มันพาเอาครัวตุ๊กเมียแห่งมันลงมาปฏิบัติอยู่ใน
 เวียง พระยามังรายเจ้าก็ตั้งชื่อว่าหมื่นฟ้า ครั้นอยู่นานได้ ๓ ปี พระยา
 มังรายเจ้าก็จากไปด้วยหมื่นฟ้าว่า เราจักให้ท่านไปพว่องเอาเมืองพินยัง
 จักได้หรือบ่ได้นั้นจา ฝ่ายว่าหมื่นฟ้าก็ให้สาว่า ครั้นจักให้ข้าไปพว่อง
 เอาจักหากจักได้ แต่ว่าจักเนินนานสักหน่อยเฒ่า ส่วนพระยามังรายก็ว่า
 ดีแท้เฒ่า อ้ายหมื่นฟ้าก็ว่าครั้นมหาราชเจ้าจะให้ข้าไปแล้ว มหาราชเจ้า
 จงว่าข้าบบ่ ขบเห็นแล้วรีบเอาครัวตุ๊กเมียข้าไปไว้อยู่เรือนหลวงเสีย
 แล้ว ข้าก็จักหนีไปพึ่งพิงอยู่ยังพระยาดำพูน บอนแก่พระยาแล้ว ควร
 จักได้เมืองเมื่อใด ข้าเจ้าก็หากจักสัญญาได้หนึ่งสี่มาไหว้ตามมหาราชเจ้า
 นั้นเฒ่า ครั้นพระยามังรายเจ้าได้ทราบดังนั้นแล้ว ก็กระทำตามคำแห่ง
 อ้ายหมื่นฟ้าทุกประการ มันก็หนีไปพึ่ง พระย่ายี่บาในปีกาเม้า คักราชได้
 ๖๒๘ ตัว ครั้นไปถึงพระย่ายี่บาแล้ว พระย่ายี่บาก็ปราศรัยทักถามอ้าย
 หมื่นฟ้าว่า ท่านมานเหตุการณ์นี้อย่างใดจา ส่วนอ้ายหมื่นฟ้าก็ไหว้สาว่า
 ข้าแต่มหาราชเจ้า พระยามังรายว่าข้าเจ้านบมีโทษขบเห็นแล้วตากเอา
 ตุ๊กเมียข้าพเจ้าไปไว้อยู่เรือนหลวงสิ้น ครั้นพระย่ายี่บาได้ทราบเหตุดังนั้น
 ก็หาได้พิจารณาข้อไปอีก จึงถามว่าแต่ก่อนท่านได้เคยปฏิบัติราชการ

เหยียงโตจา ส่วนอ้ายหมื่นฟ้าก็ไหว้ล้าว่า ข้าแต่มหाराชเจ้า แต่ก่อน
พระยามังรายเจ้าเคยรย้อมให้ข้าพเจ้าไต่ถ้อยจากคำกระทำเหมื่องฝ่ายไ
นาควาส^๑ ทุกอันแด อันชอบท่านก็พดอยว่าผิด อันผิดท่านพดอยว่า
ชอบ แล้วฟังแต่คำท่านมาลือทุกอันว่าข้าเจ้านรายบ^๒ดี ก็ให้เป็นโทษ
แล้วเขาถูกเมียข้าเจ้าไปเลี้ยดิน ครั้นพระยายีบาได้ยินคำกต่างดั่งนั้น ก็
คิดว่าซื่อแท้จึงกล่าวว^๓ว่าดี ๆ ตัวเราก็จักให้ท่านไต่ถ้อยค^๔คำเหมื่อนอย่าง
ที่ท่านเคยทำมาแล้ว ส่วนอ้ายหมื่นฟ้ามันก็กล่าวว^๕ว่า ครั้นมหाराชเจ้าบ^๖
ฟังคำไผมาลือดั่งนั้น ข้าพเจ้าก็จกรับทำตาม ครั้นให้คนกำยสิน เขา^๗นำ
เจ็ดดินมาตกขานที่หออาบน^๘าแห่งพระยายีบา แล้วมันก็คร^๙มาง^{๑๐} เรือน
หลวงแห่งพระยายีบา มันก็กล่าวว^{๑๑}ว่าเรือนหลวงแห่งมหाराชเจ้าหลังเก่า
นั้นบู^{๑๒}ม^{๑๓}เดชานุภาพ ไปภายหน้าจักตกตายเป็นภย^{๑๔}เลี้ย ว^{๑๕}ดั่งนั้นแล้ว พระยา
ยีก^{๑๖}บ^{๑๗}ง^{๑๘}อาชญาให้มันคิด^{๑๙}ดา^{๒๐}ทุกประการ ครั้นมันได้รับอาชญาแล้วมัน
ก็บ^{๒๑}าว^{๒๒}ร้องคนทั้งหลายไปเอาไม้ ก^{๒๓}บ^{๒๔}ป่า^{๒๕}แต่ลึก^{๒๖}ด^{๒๗}ม ให้ซ^{๒๘}ุด^{๒๙}บ^{๓๐}ัน^{๓๑}เค^{๓๒}า^{๓๓}ให้^{๓๔}คู^{๓๕}
แล้ว จึงค^{๓๖}ัด^{๓๗}เค^{๓๘}า^{๓๙}ค^{๔๐}ัด^{๔๑}ป^{๔๒}ด^{๔๓}าย^{๔๔}ไม้ใหญ่^{๔๕}น้อย^{๔๖}แล้ว ก็ให้^{๔๗}ตาก^{๔๘}ทุก^{๔๙}เล่ม^{๕๐} แม้ว^{๕๑}าก^{๕๒}่อน
ที่จะให้^{๕๓}ตาก^{๕๔} ครั้นว่าคนจ^{๕๕}ก^{๕๖}ม^{๕๗}ิต^{๕๘}ทาง^{๕๙}เค^{๖๐}า^{๖๑}ก^{๖๒}ว^{๖๓}าม^{๖๔}ิต^{๖๕}ด^{๖๖}น^{๖๗}พระยา ครั้นว่าจ^{๖๘}ก^{๖๙}ม^{๗๐}ิต^{๗๑}
ทาง^{๗๒}ป^{๗๓}ด^{๗๔}าย^{๗๕}ก็ว^{๗๖}าม^{๗๗}ิต^{๗๘}ห^{๗๙}ั่ว^{๘๐}พระยา ตาก^{๘๑}บ^{๘๒}ดี ก็ให้^{๘๓}ม^{๘๔}ิต^{๘๕}ทำ^{๘๖}ม^{๘๗}ก^{๘๘}ด^{๘๙}าง^{๙๐}ตาก ให้^{๙๑}ตาก^{๙๒}ฝ^{๙๓}า
ข้าม^{๙๔}ท^{๙๕}่ง^{๙๖}น^{๙๗}าก^{๙๘}า^{๙๙}ด^{๑๐๐}ง^{๑๐๑}ชา^{๑๐๒}ว^{๑๐๓}ก^{๑๐๔}า^{๑๐๕}ด^{๑๐๖}ง^{๑๐๗}ก^{๑๐๘}า^{๑๐๙}ด^{๑๑๐}ง^{๑๑๑}มา^{๑๑๒}น^{๑๑๓} ก^{๑๑๔}บ^{๑๑๕}ให้^{๑๑๖}มา^{๑๑๗}ทาง^{๑๑๘}เด^{๑๑๙}ียว ให้^{๑๒๐}ต่าง^{๑๒๑}คน
ค^{๑๒๒}าง^{๑๒๓}ตาก^{๑๒๔}มา^{๑๒๕}จ^{๑๒๖}น^{๑๒๗}ด^{๑๒๘}น^{๑๒๙}ไม้ กระทำ^{๑๓๐}ให้^{๑๓๑}ชา^{๑๓๒}ว^{๑๓๓}ของ^{๑๓๔}ร^{๑๓๕}า^{๑๓๖}ษ^{๑๓๗}ฏ^{๑๓๘}ร^{๑๓๙}ใน^{๑๔๐}นา^{๑๔๑}เด^{๑๔๒}ีย^{๑๔๓}ห^{๑๔๔}าย^{๑๔๕}ไป^{๑๔๖}ทุก^{๑๔๗}แห่ง^{๑๔๘}
ครั้นเมื่อจ^{๑๔๙}ก^{๑๕๐}ป^{๑๕๑}ก^{๑๕๒}เส^{๑๕๓}า^{๑๕๔}น^{๑๕๕}เด^{๑๕๖}า ก^{๑๕๗}บ^{๑๕๘}ให้^{๑๕๙}เ^{๑๖๐}า^{๑๖๑}เช^{๑๖๒}ือ^{๑๖๓}ก^{๑๖๔}ซ^{๑๖๕}ัก^{๑๖๖}โย^{๑๖๗}ง^{๑๖๘}เ^{๑๖๙}า^{๑๗๐}เ^{๑๗๑}า^{๑๗๒}ซ^{๑๗๓}ึ^{๑๗๔}น ให้^{๑๗๕}เ^{๑๗๖}า^{๑๗๗}แต่

๑ ไม่ทราบว^๑อะไร ๒ รือ, ถ้าง ๓ ปลง. อนุญต ๔ โคน, ตัด ๕ ลาก
๖ มีท้องกลม, ถ้าง^๖ตั้ง^๖ท้อง ๗ ยก (ใช้ละเพาะชกเสาชาว ๆ)

ไม่คำนึงอย่างเดียว แต่ให้คงอยู่เหนือดินแล้ว จึงขุดรูแล้วเอา
 เสาลงใต้จึงให้สัตว์^๒ ท่านยังจักพังหลายปากหลายคำอยู่ ข้าเจ้าก็บคิดจัก
 ทำแต่ ส่วนพระยายมกก็มีอาชญาว่า ชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย ต้อง
 พังคำอ้ายหมื่นฟ้าทุกประการเทอญ ตั้งแต่^๕นั้นมาอ้ายหมื่นฟ้ามันได้ค่อย
 คัดคำทั้งหมด คำน้อยก็ให้เป็นคำใหญ่คำไพเราะก็ให้เป็นคำชุน หดวงใหม่
 น้อยพลอยว่าใหม่หนัก ได้เข้าของมาถวายพระยายมามากนัก พระยา
 ยมกก็ใคร่ใคร่ได้เข้าของมามากกว่ามันดี บ่คิดต่อไพร่บ้านไทยเมือง
 หนึ่งบ่รูว่าพังว่า เพื่อนจักมาพร้อมให้ตัวฉิบหาย ตายจากเมืองคน ก็
 คิดว่าเป็นคนดีแท้ แต่^๕นั้นมากให้ชื่อว่าเด่นฟ้าพร้อมเมืองแต่ มันก็ให้
 คนทั้งหลายแต่^๕เหมือนฝ่ายภายใต้พินาขึ้นไปภายเหนือนา บ้างก็นำท่อม
 แต่งไป ได้ค่าเข้าค่าน้ำก็มาก ที่บ่ควรได้มากกว่าได้มาก เขาอาชญา
 ช่มเหลงชาวเมืองพึง มันก็แต่งชุดเหมือนแก้วกว้างได้ ๑๐ วา ยาว
 ๑๕,๐๐๐ วา พอนอนค้างครวคืนหนึ่งชุดเอนำ^๕ไปตระวันออกแล้ว
 แวงแล้วจึงบักเดียวแต่^๕ ขีแปะ^๕ ดึงคาบดอยดักก่อนกินปลาให้เวียก^๕ ลัก
 อัน เพื่อจะให้ชาวเมืองเกลียดชังพระยายมก ก็หากแต่งอาชญาเจ้า
 เหนือหัว หากเยาะกระทำให้เป็นทุกข์แก่ชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย
 เหมือนดังว่าพระยามังรายเจ้านั้นก็ใช้กระทำให้เป็นทุกข์แก่ชาวบ้าน และ
 ชาวเมืองแต่ ผู้ใดทุกข์เข็ญใจท่านก็ยิงเลี้ยงดูให้เป็นสุขทุกคน ครั้น^๕
 ชาวเมืองพึงเป็นทุกข์นัก เขารู้ว่าพระยามังรายประกอบชอบในทศพิศ

ราชธรรม เขาก็ปรารถนาใครเห็นหน้าใครได้มาไว้เป็นเจ้าอยู่ในเมือง
 พิงทุกคน ครั้นนั้นแสนฟ้าก็จึงได้หนังสือดัดค้นไปหาพระยามังราย ให้
 เอาหมู^๕รพดยกมารบเมืองพิง ครั้นนั้นพระยามังรายเจ้าก็เอาหมู^๕รพดมา
 มากหลายมีประมาณ ๕๐,๐๐๐ ในปีดวงได้ ศักราชได้ ๖๔๓ คั้ว พระยา
 มังรายเจ้าก็เอา^๕รพดได้จออกจากไชยนครณวันอังคาร ท่านก็มาถึงแซ
 ดัก^๕กตั้งอยู่ในที่นั้นก่อน พระยายบาก็รู้ว่าศึกมากก็แต่งให้แสนฟ้า
 ครองเมืองเอาชาวเมืองพิงออกไปรบ แสนฟ้ามันก็ได้หนังสือไปหาเจ้า
 มังรายให้รู้แล้ว พระยามังรายก็แต่งเอาหน้าเอาหลังแล้ว แสนฟ้าก็
 แต่งเอา^๕หมู^๕รพดออกรบ ก็ครั้นพระยามังรายเห็นทหารตาย^๕ ท่อนนั้น
 ก็ให้ชื่อว่าทหารตายคือเท่ากาดับ^๕ดินแด แสนฟ้าก็ใช้คนมาไหว้ว่าพระยา
 ยบว่า ข้าศึกเพื่อนมามากहतายนึกเหมือนจักแพ้ราบังดังดี เขิญเจ้า
 เห็นหัวเอาครว้ตูกครว้เมี้ยออกหนึ่งเดียวจากเมืองก่อนเทอญ ครั้นพระยา
 ยบได้ยินคำบ่ดั่งนั้น ก็เอาครว้ตูกครว้เมี้ยฆ่าคนตามอันพึงใจได้แล้ว
 ก็หนีออกจากเมืองดำพูนไปถึงคอยแห่งหนึ่ง แล้วก็ผ่อเห็นเวียงก็เห็น
 แต่งไฟรุ่งเรืองสว่างทั่วทั้งเมือง ก็พาหมู่ชาวเมืองทั้งมวตเข้าล้อมพระยา
 มังราย ในการนั้นพระยายบาก็จึงรู้ว่าเพื่อนมาร้องปองเอาเมืองแห่งตน
 ก็เคียดมากนั้ แล้วก็เอาดาบฟันหินตูกหนึ่งก็ป็นรอยดำคัญไว้ในที่นั้น
 พระยายบาก็กินข้าวแล้วก็ตั้งสัตยาธิษฐานขอให้คนมากินเมืองที่เก่า ก็จึง
 ให้ตองห่อข้าวแห่งข้าตงมาตงอยู่เหนือแผ่นดินที่เก่า^๕นั้นเทอญ ก็โยนห่อ
 ข้าว^๕นั้นขึ้นไปบนอากาศ ตมก็มาพัดเอาตองห่อข้าว^๕นั้นไปค้างคำไม้เสีย

แล้ว นิมิตต์พระยาชัยมงคลเมืองนั้น เหตุพระยาชัยมงคลได้พิจารณา
ฟังคำคนต่างประเทศอื่นเข้ามาอาศัยอยู่ใหม่ คือว่าหมื่นพม่ารอดของปอง
เอาเงินให้ก็มีความยินดีกับด้วยมัน พาเดียบ้านเดี่ยวเมืองชาติเชิดวงศา
แห่งตนแล้ว ก็หนีไปหาพระยาเบิกคนเป็นน้อง อันอยู่ด้วยเมืองละคร
จำปางนั้น

ทันจักจาดด้วยพระยามังรายเจ้า ท่านก็เสด็จออกมาจากเมือง
หริภุญนครเชียงใหม่และเชียงใหม่ฝางทั้งตามเมืองนั้นแล้ว ก็มา
ด้วยเมืองหริภุญไชยบุรีในปีเตาซ้ง้า เดือน ๘ ออก ๔ ค่ำวันอาทิตย์ยาม
กตของงาย ศักราชได้ ๖๔๒ ตัว ท่านก็อยู่เป็นเอกราชในเมืองหริภุญไชย
ที่นั้น ก็บดินมาหาบ้านเมืองเก่าแห่งตนแต่ แต่นั้นมาหากษัตริย์เจ้าก็
บอຍยังเมืองเชียงใหม่เชียงใหม่ ให้แต่ราชบุตรทั้งสองคนพี่น้องอยู่นั้น
แต่ มังรายเจ้าท่านก็ด้วยเมืองหริภุญไชยที่นั้น ส่วนพระยาชัยมงคลพ่ายไป
หาพระยาเบิกคนน้องอันกินเมืองละครจำปางนั้น ก็ใช้ให้คนเมืองอโยธยา
ด่านใต้แล้ว ก็บอกกิจราชการอันเพื่อนได้เมืองนั้นแล้ว เจ้ามหามิตร
เมืองอโยธยาท่านก็มีอาชญาป่าวเอาคนศึกได้สองแสนช้างม้าสองพัน มา
ค้าเมืองแพ้วพระยาบอนคนเป็นลูกพระยาชัยมงคลนั้น ก็ป่าวเอาคนศึกได้เจ็ด
พัน เมืองละครได้คนหมื่นสองพัน กับคนตามพระยาแปดพันทั้งมวถวม
เข้าด้วยกันเป็นสองแสนสองหมื่นเจ็ดพันคน ก็ผิดกันมารวมกันยังเมือง
ละครที่นั้น พระยามังรายเจ้าท่านก็ให้คนอุปนิกริตไปอยู่กับด้วยชาวเมือง

ละคร พังข่าวร้ายข่าวดีให้รู้แจ้งแจ้งก็มาไหว้ดำพระยามังรายเจ้าให้รู้
 ท่านก็บ่าวเอาคนคักในเมืองพิงได้แค้นหนึ่งแล้ว ก็ใช้ให้คนไปหาขุนคาม
 คนตูก ให้บ่าวเอาคนทหารในเมืองเชียงแค้นเชียงรายและเมืองฝางหาง
 ดาดเมืองชวาทหมื่นด้พันนา ได้คนแค้นดองหมื่นแล้ว ก็ใช้ไปหาพระยาจำ
 เมืองเจ้าเมืองพะเยาเป็นต้น แล้วก็ให้บ่าวเอาคนฝ่ายกำตระวันออกคือว่า
 เมืองพะเยาเมืองด่อเมืองเทิงเมืองน่านเชียงของท่งมวด ได้คนแค้นหนึ่ง
 มารวมเข้ากันเป็นคนด้ามแค้นดองหมื่นแล้ว ก็ผิดให้มาถึงเมืองพิงใน
 เดือน ๒ ออก ๓๔ ค่ำ แล้วก็แต่งเป็นขุมอยู่ดีที่คคอยท่าพระยายีบาและ
 พระยาเบิกอยู่ใน^{๕๕} ทน^{๕๕} ครวง^{๕๕}นพระยาบอนก็ยกเอา^{๕๕}หุม^{๕๕}รพตออกจากละคร
 มาถึงเมืองดำพูน ในปีเดาขง้าเดือน ๒ เพี้ยมาถึงทุ่งข้าวดำ^{๕๕}รทน^{๕๕}น ฝ่าย
 ขุนคามคนตูกก็เอา^{๕๕}หุม^{๕๕}รพตชาวเมืองพิงท่งมวด เข้ากวรบ^{๕๕}พันชาวละคร
 เมืองแพร์และชาวโอโยชยาตายมากนัก น้ำเลือดพอท่วมหลังเล็บข้าง
 ด้^{๕๕}ข้างเข้ารบพระยาเบิกก็ยิงพระยาเบิกตายกับหลังข้างใน^{๕๕}ที่รบ แล้วก็ได้
 ฆ่าพระยาบอนเสียที่ทุ่งข้าวดำ^{๕๕}รทน^{๕๕}นแล ส่วนว่าชาวละครและชาวแพร์
 ก็แตกกระจัดกระจายพ่ายหนีไป เขาก็รวมกันเอาข้างอันต่างชาพระยา
 เบิก^{๕๕}น^{๕๕}ดงหนีไปแล้ว ขุนคามท่านก็เอา^{๕๕}หุม^{๕๕}รพตไล่ตามไปถึงริม^{๕๕}น้ำแม่ตะยู
 ด้^{๕๕}น^{๕๕}แล้ว เขาก็เอา^{๕๕}ดง^{๕๕}ฝ่ง^{๕๕}เดียวใน^{๕๕}ที่^{๕๕}น^{๕๕}แล้ว^{๕๕}ก็หนีเข้าเวียงไป ฝ่ายพระยายีบา
 คร^{๕๕}น^{๕๕}รู้ว่า^{๕๕}เพื่อน^{๕๕}ไล่ตามมาก็พ่ายหนีออกจาก^{๕๕}เวียง^{๕๕}ละครแล้ว ก็ไปตั้งอยู่^{๕๕}หน
 ไ^{๕๕}ต^{๕๕}ที่^{๕๕}ด^{๕๕}บ^{๕๕}น้ำแม่^{๕๕}ซาง^{๕๕}ทน^{๕๕}น ขุนคามก็เข้า^{๕๕}เวียง^{๕๕}ละครแล้ว ท่านก็บงให้^{๕๕}เสนา
 เมือง^{๕๕}ทน^{๕๕}น^{๕๕}ผู้^{๕๕}หนึ่ง^{๕๕}ชื่อว่า^{๕๕}แสน^{๕๕}พิง^{๕๕}ไชย^{๕๕}กิน^{๕๕}เมือง^{๕๕}ละคร แล้วท่านก็หนี^{๕๕}มา^{๕๕}เมือง

พิง ดำมาท้าวรวมกันที่ทุ่งข้าวสารคือพระยาจำเมืองเจ้าเมืองพะเยาและ
 พระยาร่วงเมืองอโยธยาท่านกับฆ่า ในปีเตาขงำนั้นพระยามังรายท่านก็
 แต่งตั้งพระยาอโยธยา และพระยาร่วงเมืองสุโขทัยไปตั้งเมืองใต้แล้ว
 พระยาอโยธยาพระยาสุโขทัย และพระยาจำเมืองเจ้าเมืองพะเยาก็ก่พดิกมา
 พร้อมกัน อุภิสะยังพระยามังรายเจ้าให้เป็นท้าวเอกราช ในปีกาเม็ด
 เดือน ๗ คักราชได้ ๖๔๕ คว พระเจ้าฟ้ามังรายได้ปราบตานาตำพูน
 ตะครแพร่ทั้งมวตแล้ว พระยามังรายเจ้าท่านก็แต่งตั้งเจ้าขุนคามตนดุก
 ให้ขึ้นเป็นมังคราม แล้วให้เสวยราชสมบัติในเมืองเชียงแสนเชียงราย
 เมืองฝางเมืองลำดางชวาคน้อยขางมันทั้งมวตแล้ว ก็ให้กินเครื่องเดิม
 คักัดเดิมอดังคนท่านแต่ ขุนเครือต่นพินันก็แต่งตั้งให้ไปกินเมืองพดองแล้ว
 ชาวพดองทั้งเฒ่าแก่เจ้าตานาท่านกับนั้นถูกท่านมาเป็นเจ้าเป็นนายแก่
 เราแต่ เราก็ควรสร้างเมืองให้อยู่เป็นนายเราแต่ ว่าดังนั้นแล้วก็พร้อมกัน
 สร้างเมืองให้อยู่แล้ว เรียกชื่อว่าเมืองนายแต่ขึ้นมาแต่ พระยามังรายเจ้า
 ท่านก็อยู่ยังเมืองตำพูนใต้ดองปีแล้ว ก็มาคำนึงในใจว่าเวียงดุกนั้นเป็น
 เวียงงามเป็นที่มหาธาตุเจ้า อนึ่งน้ำแม่ก็ผ่ากลงเวียงบดัดแต่ เป็นท้าว
 พระยาใหญ่บ่ควรอยู่แต่ พระยายี่บาเป็นพระยาได้ ๓๐ ปีก็มาได้เมืองเดียว
 พระยามังรายท่านจึงเฝ้าจากบ่ด้วยหมื่นฟ้าว่า ดูกุรหมื่นฟ้าเมืองหริภุญ
 ไชยที่ขึ้นเป็นเมืองมหาธาตุเจ้าอยู่แต่ กุจกออกไปอยู่บ้านแซ่ดักโพ้นแต่
 ท่านจึงอยู่เป็นใหญ่ในเมืองหริภุญไชยเทศมณ พระยามังรายว่าดังนั้นแล้ว
 ท่านก็เสด็จออกไปตั้งอยู่ยังบ้านแซ่ดักที่นั้น ก็สร้างยังที่โรงยังที่มามาตำ

หนักอยู่เมื่อหวั่น ให้เป็นมหาอารามได้ชื่อว่าชัยปราการ ถัดนั้น
 คนทั้งหลายก็เรียกว่าแซ่ ถัดนั้นไปถึงคักราชได้ ๖๔๘ ตัวประวายเป็นต์ พระ
 ยามังรายเจ้าก็ยกเอาหมื่นพตไปตั้งอยู่บ้านเชียงกุ่มกวนน้ำแม่ระมิง ตั้ง
 บ้านอยู่ ๓ แห่ง แห่งที่ ๓ ชื่อว่าบ้านกตาง แห่งที่ ๒ ชื่อว่าบ้านดุ่มแห่ง
 ที่ ๓ ชื่อว่าบ้านห่มแด ถึงยามกตางวรรณาท่วมนิบหายมากนัก ครั้น
 ออกพรรษาแล้วถึงเดือน ๕ พระเจ้าพามังรายท่านก็มีอาชญาให้เสนา
 อำมาตย์ไปว่าไพร่บ้านไทยเมืองทั้งหลาย ถมกวนแม่น้ำบ้านพึงเป็นเวียง
 เชียงกุ่มกวนอยู่ก็ได้ ในคักราช ๖๔๘ ตัวประวายเป็นต์ ครั้นนั้นชาว
 เมืองเชินก็ได้มาเฝ้าราชการแต่ด้วยใจในเวียงกุ่มกามเมืองพึงทุกเมื่อแต่
 ตั้งแต่มีรายเจ้าลงมาอยู่เมืองพึงแล้ว ถูกท่านเจ้ามังครามอยู่ด้วย
 เชียงแสนเชียงรายเมืองฝางทั้งมวดแทนแล้ว ท่านก็มีราชบุตรด้ามคน
 ถูกย้ายชื่อว่าเจ้าแสนพ ผู้ถวนสองชื่อว่าน้ำท่วม ผู้ถวนด้ามชื่อว่าน้ำ
 นานแด ในกาดนั้นพระยามังรายเจ้าแต่มีมังครามทั้งสองพ่อลูกจึงปรึก
 ษากันว่า ควรเราจะมีอาชญาให้เจ้าแสนพคนเป็นหลานนั้นไปตั้งอกตั้ง
 เวียงเงินยางเชียงแสนให้คนเป็นเวียงแถมแด ให้เจ้าน้ำท่วมไปกินเมือง
 ฝาง แล้วก็ให้เจ้านานไปกินเชียงของแด

ทั้งจากด้วยเจ้าแสนพหลานผู้ค้านก่อนแต่ ท่านก็ให้ด้วยพระ
 ยามังรายเจ้าคนปี่แต่พระมังครามเจ้าคนเป็นบิดาว่า ถ่วนเวียงเงินยาง
 เชียงแสนถูกค้านั้น มหาราชเจ้าคนเป็นปี่หากว่าบ่ควรไว้แล้วจึงจักไป

เลือกกตอน^๑โฮมามารวมไว้ด้วยยังเมืองเชียงรายทันแต่^๒ จะไว้ให้เป็นเมือง
 ว่างไป บัด^๓นี้พดอยมีอาชญาให้ผู้ข้าน้อยคนไปเลือกตั้งแถมใหม่ ข้าน้อย
 ก็หนักอกหนักใจแท้แล ในกาดนั้นพระยามังรายเจ้าแะพระมังคราม
 ทั้งสองพ่อตูกก็จากันว่า จักเดิมเมืองนั้นให้แถมบ้านหนึ่งแต่ เจ้าตูก
 รักแต่พ่อ จึงอดใจไปตั้งให้เป็นเมืองดังเก่านั้นเทอญ ส่วนเจ้าแสนพ
 ทานก็รับเอาอาชญาทำตนป้แะพระบิดาทั้งสองแต่^๔ เหตุุนั้นนำห้วยอัน
 นั้นจึงได้ชื่อ^๕ว่าห้วยเผือแต่นนั้นมาแต่ ศักราชได้ ๖๔๘ ตัวปีเมืองไคเดือน ๓
 ออก ๕ ค่ำวันอังคาร ยามแตร^๖ตั้งเที่ยง^๗ พระแสนพเจ้าก็เอาครวัภรรยา
 บุตรีดาเสนาอำมาตย์ประชาราชบุตรทั้งมวตลงสู่เรือพวงแตรก็เสด็จ
 ต้องไปตามน้ำแม่กก ถ้าดับไปได้ ๗ คันทางแตรก็ถึงน้ำแม่ของ ก็ชน
 ตามลำน้ำของไปหน่อยหนึ่ง เดือนออก^๘ ๑๒ ค่ำวันอังคารก็ชนไปถึงท่า
 เชียงเหล้าหัดดอนมอนแต่^๙ ก็ยังเอาชัยอยู่ยังเวียงเป็กคำที่แคมน้ำของ
 กำตะวันตกทันทันก่อน แะพระยาแสนพเจ้าก็ให้ผู้เฒ่าผู้แก่^{๑๐}นักปราชญ์
 อาจารย์ผู้รู้โบราณมาแต่^{๑๑} ก็ให้ไปแผ้วทางล้อมวิวแปงประตูแต่ละที่อยู่
 แะ^{๑๒} ส่วนประตูทั้งมวตมี ๑๑ ประตู คือพายหัวเวียงนั้นชื่อว่าประตู
 ยาง ๑ ถึงพายริมของนั้นชื่อว่าประตูรวบึก ๑ ประตูท่าอ้อย ๑ ประตู
 ท่าตุ้ม ๑ ประตูท่าหลวง ๑ ประตูท่าเตาหิน ๑ ประตูท่าคาอ ๑ คือว่า
 ๑๕ ชนเรือไปยังคาออยู่^{๑๖}ที่นั้น ชื่อประตูท่าม้าพายหางเวียง ๑ ประตูดินขอ
 หนตะวันตกเฉียงใต้ ๑ ประตูเชียงแสนด้านตะวันตก ๑ ประตูหนองมุก

๑ เลือกกต ๒ เวลาจนเที่ยง ๓ ขัน

หนตะวันตกเฉียงเหนือเฉียงแจ้งหัวริม^๕ ๓ ทุ่งมวดเป็นประตู ๓๓
 ประตูแด่ ครัน^๕แล้ง^๕แคว^๕ถึง^๕เดือน ๓ เพญวันศุกร์ยามกตองงาย พระ
 ยาเจ้า^๕แล่น^๕พุก^๕ยก^๕หม^๕ร^๕พด^๕ลง^๕สู่^๕เรือ^๕แล^๕วก^๕แล^๕ด้^๕จ^๕ชน^๕ไป^๕ถึง^๕ท่า^๕แจ้ง^๕ด้^๕แล^๕ว^๕ ก^๕
 จอ^๕ด^๕ย^๕ง^๕ค^๕ว^๕เอ^๕า^๕ร^๕ง^๕อ^๕ย^๕ท^๕น^๕ แด^๕ว^๕ก^๕ย^๕ก^๕ช^๕น^๕ไป^๕ถึง^๕ท่า^๕ค^๕ว^๕น^๕ญ^๕เอ^๕ก^๕แล^๕ด้^๕จ^๕อ^๕ก^๕
 จาก^๕เรือ^๕แล^๕ว^๕ ก^๕ช^๕น^๕ไป^๕ด้^๕ก^๕การ^๕บ^๕ร^๕ช^๕น^๕ม^๕ด้^๕การ^๕ไ^๕ห^๕ว^๕ม^๕ห^๕า^๕ร^๕า^๕ค^๕ุ^๕เจ้า^๕ด^๕อ^๕ย^๕ญ^๕เอ^๕
 กระทำ^๕ป^๕ท^๕ก^๕ษ^๕ิ^๕ณ^๕ด^๕ำ^๕ม^๕ร^๕อ^๕บ^๕บ^๕ร^๕ิ^๕ร^๕ณ^๕แล^๕ว^๕ ก^๕จ^๕ึง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ม^๕า^๕แล^๕ด้^๕จ^๕เข้า^๕สู่^๕เว^๕ียง^๕ย^๕า^๕ม^๕
 ตะวัน^๕เท^๕ย^๕ง^๕ คร^๕น^๕ไป^๕ถึง^๕ใน^๕เว^๕ียง^๕แล^๕ว^๕ก^๕เข้า^๕อยู่^๕เอ^๕า^๕ช^๕ย^๕ม^๕ง^๕ค^๕ด^๕ท^๕ริ^๕ม^๕ป^๕ระ^๕ด^๕ย^๕า^๕ง^๕ถึง^๕
 พาย^๕ตะ^๕วัน^๕ค^๕ก^๕ด^๕อ^๕ง^๕น^๕ก^๕่อน^๕ ถ^๕ด^๕น^๕เจ้า^๕ก^๕ให้^๕เส^๕นา^๕อ^๕ำ^๕มา^๕ด^๕ย^๕ท^๕ง^๕ห^๕ด^๕ย^๕ แร^๕ก^๕
 ก^๕่อ^๕ก^๕ำ^๕แพ^๕ง^๕เว^๕ียง^๕แะ^๕ด^๕ง^๕แะ^๕ด^๕ง^๕ค^๕ุ^๕ม^๕น^๕อ^๕ย^๕ก^๕ด^๕าง^๕เว^๕ียง^๕เป็น^๕ที่^๕เก^๕า^๕ แะ^๕เช^๕น^๕ป^๕ฐ^๕ม^๕พระ
 อด^๕ก^๕ำ^๕ว^๕ค^๕ำ^๕น^๕น^๕มา^๕แล^๕ ค^๕่อ^๕แะ^๕น^๕เจ้า^๕ก^๕ให้^๕บ^๕ัน^๕เด^๕น^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ให้^๕เป็น^๕เซ^๕ด^๕ค^๕เป็น^๕
 แด^๕น^๕ไ^๕ว^๕ ภาย^๕ไ^๕ด^๕ค^๕ง^๕แะ^๕น^๕ำ^๕แม่^๕ค^๕ม^๕ด^๕อ^๕ง^๕ไป^๕ถึง^๕ด^๕บ^๕ฝ^๕าย^๕น^๕ำ^๕แม่^๕ก^๕ ก^๕ำ^๕ห^๕น^๕ำ^๕มี^๕ด^๕บ^๕
 น^๕ำ^๕เฝ^๕ือ^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ ค^๕ัด^๕ไป^๕หา^๕ซ^๕ุน^๕ห^๕้วย^๕ไ^๕ด^๕เป็น^๕ที่^๕สุ^๕ด^๕เป็น^๕เซ^๕ด^๕ค^๕ค^๕่อ^๕เซ^๕ด^๕ค^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ร^๕าย^๕
 ภาย^๕ตะ^๕วัน^๕ค^๕ก^๕เ^๕ย^๕ง^๕ไ^๕ด้^๕มี^๕ก^๕ิ^๕ว^๕ค^๕อ^๕ห^๕มา^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ฝ^๕าง^๕ ทาง^๕ตะ^๕วัน^๕ค^๕ก^๕
 ม^๕ด^๕อ^๕ย^๕ผ^๕า^๕ค^๕า^๕แะ^๕ด^๕ว^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ด^๕ทาง^๕ตะ^๕วัน^๕ค^๕ก^๕เ^๕ย^๕ง^๕เ^๕น^๕อ^๕มี^๕ด^๕อ^๕ย^๕
 ผ^๕า^๕ซ^๕ำ^๕ง^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ค^๕ุ^๕ง^๕ ภาย^๕ห^๕น^๕เ^๕น^๕อ^๕ด^๕ว^๕เ^๕น^๕อ^๕มี^๕ห^๕ว^๕เ^๕น^๕อ^๕ก^๕ำ^๕ย^๕
 ค^๕ัด^๕ไป^๕หา^๕บ^๕ำ^๕น^๕ท^๕ำ^๕ด^๕ำ^๕ม^๕ท^๕ำ^๕ว^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ค^๕ุ^๕ง^๕ ภาย^๕ห^๕น^๕เ^๕น^๕อ^๕ซ^๕ิม^๕เ^๕น^๕อ^๕
 ม^๕ำ^๕แะ^๕เ^๕น^๕อ^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ซ^๕ำ^๕ง^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ว^๕ุ^๕ง^๕ ภาย^๕ตะ^๕วัน^๕อ^๕อก^๕เ^๕ย^๕ง^๕เ^๕น^๕อ^๕
 มี^๕ด^๕อ^๕ย^๕ห^๕ด^๕ว^๕ห^๕ว^๕เ^๕น^๕อ^๕ญ^๕า^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕บ^๕ำ^๕เ^๕ห^๕บ^๕ำ^๕ห^๕ด^๕ว^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ว^๕ุ^๕ง^๕ ทาง^๕ตะ^๕
 วัน^๕อ^๕อก^๕มี^๕ด^๕อ^๕ย^๕เซ^๕ย^๕ง^๕ค^๕ุ^๕ง^๕เป็น^๕แด^๕น^๕ค^๕่อ^๕แด^๕น^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ห^๕ด^๕ว^๕พระ^๕บ^๕าง^๕ ทาง^๕ตะ^๕วัน^๕อ^๕อก^๕

เมืองใดมีกัณฑ์ทางหวายหัวหนองบัวเป็นแดนต่อแดนเรียงของ เมืองใดมี
 มีดอยขุนหัวยาศาคควันเป็นแดนต่อแดนเมืองเทิงเต แต่ด้ร้างคุ่มน้อย
 หอโรงที่อยู่บริบูรณ์แล้ว ถึงเดือน ๖ เพ็ญวันอังคารยามแตร เจ้าพระยา
 แล่นพู่ท่านก็เข้าสถิตอยู่ในโรงหลวงแล้ว ก็ให้เสนาอำมาตย์นักปราชญ์
 อาจารย์ทั้งหลายกระทำอุกฤษะกมกคดกรรมแก่คนเป็นเจ้าแก้วรัฐไชยบุรี
 วนัน แล้วท่านก็ตั้งเห็นยังที่หอสำนักนั้นเป็นที่อารามเก่า ท่านก็รู้แล้ว
 ก็มีอาชญาให้แรกแต่งให้เป็นอาราม ก่อแรกวันเดือน ๖ เพ็ญขึ้นไปได้
 ๔ เดือนก่อเจดีย์และวิหารกำแพงศาลาการเปรียญบริบูรณ์แล้ว มีการ
 นตองเป็นมหกรรมในวันเดือน ๓๐ ปฐุมเพ็ญ แล้วก็เรียกชื่อว่าอาราม
 เชียงมันตงเก่านันแด ต่อแต่นั้นมาพระราชเจ้าแล่นพู่ท่านก็ยกเอาขังลูก
 ขุนเครือคำ อันเป็นพี่เค้าบิดาแห่งท่านอันตายเสียที่เมืองยงเมือกอนนั้น
 ท่านก็ยกเอาหมีนเจดคราวผู้พันให้เป็นที่เจ้าครองเมืองพันนาขวาแล้ว ก็
 ยกเอาฉมกัการณผู้หนึ่งให้เป็นเจ้าเมืองพันนาซ้ายนั้นแล ท่านก็ตั้งยัง
 เสนาอำมาตย์ไว้ให้เป็นพวกเป็นต่อเป็นชูเป็นตาเป็นขุนใหญ่ขุนรามขุนน้อย
 แด คือว่าตั้งไว้ให้เป็นเจ้าเชียงยง ๓ เจ้าเชียงคำ ๓ เจ้าเชียงดาว ๓
 เจ้าเชียงรายแด แล้วก็ตั้งให้เป็นพระยาเผ่าดีเมือง ๓ เป็นพระยาดีธะ
 ธรรม ๓ บาทน่านาหลัง ๓ ถึงตำคร ๓ แล้วตั้งให้เป็นพระยาไชยจิต ๓
 เป็นพระยาสุทธฤไชย ๓ เป็นพระยาหตวงเศรษฐี ๓ เป็นพระยายอง ๓
 แล้วตั้งให้เป็นอาชญาเชียงของ ๓ อาชญาพะเยา ๓ อาชญาเมืองสาต ๓
 อาชญาเมืองโต ๓ แล้วตั้งให้เป็นแล่นหตวงต่าง ๓ แล่นหตวงเทิง ๓

แล่นหลวงดอน ๑ แล่นหลวงนาหวายท่า ๑ ตั้งเป็นแล่นไชยภารม ๑
 แล่นขวางเมืองมุต ๑ เมืองแพง ๑ เมืองแล่นเมืองراب ๑ ตั้งให้เป็น
 หมิ่นพอนหลวง ๑ หมิ่นพอนน้อย ๑ หมิ่นพอนขวา ๑ หมิ่นพอนซ้าย ๑
 ตั้งให้เป็นเชียงมวนใน ๑ เชียงมวนนอก ๑ ให้เป็นหมิ่นบวกรขวา ๑
 หมิ่นบวกรซ้าย ๑ ตามสืบตั้งตำแหน่งเท่านี้ไว้ให้เอาใจราชการเมือง
 แด่ ตั้งให้เป็นหาญราชวังให้เอาใจได้ราชการคุ่มน้อยแด่ ตั้งให้เป็นหาญ
 ราชโกฏให้เอาใจได้เต็มขวางแด่ ตั้งให้เป็นหาญบ้านไว้ให้รักษาราชวัตร
 แด่ ตั้งให้เป็นพรานเมืองไว้ใช้เอาราชการต่างเมืองแด่ แด่นั้นเจ้าพระ
 ราชแล่นพุดนเป็นอธิบดีมาเด็กเวียงเหวญญนครเงินยางเชียงแสนถูกเค้
 ให้คืนเป็นเมืองดังเก่าถ้วนต้องที่แด่ ท่านก็มีพระราชอาญาให้หาผู้เฒ่า
 ผู้แก่ อันวัยยังเขตต์แดนบักแคว้นเมืองเชียงแสนทั้งมวตทุกแห่งทุกทั้น
 มาถามดูแด่ ในเดือน ๖ ออก ๒ ค่ำวันจันทร์ ยามนั้นแล่นการมจึง
 เอาหนังสือพันของไคมาให้หมิ่นพอนหลวงแด่ หมิ่นพอนหลวงจึงพา
 กันไปไหว้ล้าว่าตั้งแต่เวียงต้องแถมดับกกเป็นที่เจ้าเมืองแด่ ตั้งแต่ดับ
 กกต้องไคถึงงวเก่าทั้งแคว้นหลวงเป็นที่ขวา ทั้งแคว้นน้อยถึงหาดนาง
 แล่นวัดเป็นที่พอนสวนหลวง ตั้งแต่งวเก่าต้องไปถึงงวแจ่มแท้แดนเก้ง
 น้ำวันออกแล้วคือน้อยเป็นที่เท่าดีเมือง เก้งน้ำไปวันคดต้องถึงหัวหนอง
 งวถึงแจ่มแท้เป็นที่พอนสวนน้อยขวา ตั้งชาลตรงต้องถึงวัดฮาทรายเป็น
 ที่แล่นขวางเมืองมุต ตั้งแต่ทำวัดหาดทรายถึงทำวัดเชียงยืนเป็นที่
 แคว้นเจ้าเมืองขวา ตั้งแต่ทำหาดห่อทำวัดเชียงยืนต้องถึงผาหักเป็นที่

เมืองหลวง ตั้งแต่ผ่าหักดองถึงผาเนเป็นที่เจ้าเมืองขวา ตั้งแต่ผาเงดอง
 ถึงแจ่มเกิดเป็นที่เจ้าซ้ายของ ตั้งแต่แจ่มเกิดดองถึงหาดต้นเป็นที่ขวา
 ตั้งแต่หาดต้นดองถึงคกควานแฉะผาเงเป็นที่เมืองหลวง ตั้งแต่หาด
 หน้าดับแฉะเป็นที่เจ้าซ้ายของ ตั้งแต่แจ่มเห็ดดองไปถึงกองช้างเป็นที่
 ธรรม คั้นมาคองเอาดองสั่งดองไปถึงผาหงอเป็นที่พระยาทั้งหลาย ตั้งแต่
 หางคองมุดดองถึงหาดหลวงเป็นที่เรือนคอง ตั้งแต่หาดหลวงดองถึง
 ผาเนผาเงเป็นที่เจ้าเมือง ตั้งแต่ผาเนเอาเงถึงหนึ่งภายในออกดอง
 ใต้ถึงทุ่งมอนคำผากดางเป็นไชยชิต ตั้งแต่ทุ่งมอนคำดองถึงคกแวนเป็น
 ที่เจ้าเมืองหลวง ทางบกตั้งแต่กั้นน้ำย่อยไปตะวันออกเป็นที่เท่าสี่เมือง
 ตั้งแต่กั้นน้ำย่อยไปตะวันตกเป็นที่เมืองหลวง ตั้งแต่คกแวนชนเมือถึง
 ด้ออกมาออกไปจับดอยเชียงชู้คองมุดกับแก้ ตัดไปกักคานหวายไปจับ
 หนองจัวเป็นเขตต์แดนเจ้าเมืองเชียงแฉะหลวงแฉะ ตั้งแต่กั้นดอยน้ำย่อยเป็น
 แดนเขื่อนเขือกไปใต้เป็นที่ฟอนสวนขวา ตั้งแต่กั้นภายในเป็นที่เจ้า
 ขวา ตั้งแต่กั้นคองมุดดองใต้เป็นที่เรือนคอง ตั้งแต่กั้นภายในเป็นที่
 ฟอนสวนหลวง ตั้งแต่ขอบงับถัดทางหาดแขงไปทางบกถึงหนองอ่าง
 เป็นบวกขวา ตั้งแต่ดับห้วยมุงแกวหัวน้ำเป็นที่ไชยคารม ตั้งแต่แดน
 ดองสั่งขึ้นมากอมเชียงเหต่าเป็นเรือให้ว้า ตั้งแต่ดับดองแวนแก้วไป
 กอมราวดอยไปถึงดองเคือเป็นที่เทิง ตั้งแต่ดองแวนคัตชันไปตะวันออก
 ถึงหัวหนองจัวเป็นที่เท่าสี่เมือง ตั้งแต่หนองจัวคัตเข้าไปเมืองคางคัต
 แกวดอยเชียงชู้เกวชนเมือแปรดอย ภายในตะวันออกเมืองโยคคัตชันไป

ออกเป็นที่เชียงคำดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่กวบ้านหมาตงจับหัวเชียงคำมา
จับแม่ชะตองขึ้นห้วยคาดเป็นทีบาตนาหาหง ชนห้วยคาดถึงด้นห้วยกง
ด้องต้นดอนผาม้าตกแม่น้ำคำกายตะวันตกถึงขุนน้ำเป็นที่พอนน้อย ทาง
ตะวันตกออกเป็นที่เชียงคำดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ดอนผาม้าต้องมาแม่คำกวม
เวียงเวืองเป็นที่เจ้าเชียงราย เตียบต้นดอยถึงด้นแม่โตเตียบต้นดอยชน
ถึงแม่บวมถึงถ้ำป่าเป็นที่พะเยา ตั้งแต่แม่บวมถึงแม่ชาดเป็นที่บวกล้าย
ตั้งแต่แม่ชาดถึงแม่ถ้ายเตียบต้องถึงบ้านชานตองหมอบเป็นที่เจ้าเงินยาง
ซ้าย ตั้งแต่ด้นแม่โตมาตะวันตกออกมามันเด็กบ้านให้บ้านชายน้อยบ้าน
ยางคำไปถึงบ้านแดงเหมืองเป็นที่พระยาหลวงเศรษฐี ตั้งแต่บ้านห้อม
บ้านตุง บ้านหัวน้ำ บ้านหูก บ้านบง บ้านแพรว บ้านจำยาง บ้านดีท่าแร่
บ้านกาดกุดมา บ้านกาดเหียงนด้นเหมือง บ้านยางถึง บ้านกุดด้วย บ้านกู่
วอน บ้านซอนหนองแดง บ้านค้อหนองคำ บ้านหัวทุ่งหัวดอยชะงู เป็นที่
เมืองโน ตั้งแต่ด้นดองเวณแก้ว บ้านแจ่มยางดีท่าแร่ บ้านแก่น บ้านพร้าว
บ้านเทิงท่าดอกไม้ มาถึงแปรรวดดอยจอมกิตติเป็นที่มวนน้อย ตั้งแต่แม่
พิศท่าซ้ายบ้านเหล่าช้างเป็นที่เขี้ยวราก ตั้งแต่ทางท่าดอเป็นที่เมืองขวา
ตั้งแต่ดอยขนท้าวค้อมท่าดอยเมืองแปงเถื่อนท่าผาคอมเป็นที่เชียงยน ตั้ง
แต่นั้นไปถึงขุนน้ำแม่ตะว้าเป็นที่เมืองโต ตั้งแต่บ้านเวียงบ้านม้ายต้องตุน
หงโม่โกนาโคเป็นที่เจ้าเมืองซ้าย ตั้งแต่หนองจิวจับวัดจ่ายของจับบ้านเท่า
จับกัวแล้วจับยางดีจ้อย จับไม้ห่มขั้วแซงจับกัวถางค้อเท่าถึงผาดึง ลงจับ
ด้นแขวนแล้วจับผาหาญวางทอง จับโม่ก้างข่มขันไปจับไม้ม่วงดอง

ตั้งตงจับน้ำบึงไปจับไม้ต้นอากาศ ไปถึงหาญรวงทอง จับโป่งกำว้งอ้มชัน
 ไปไม้ม่วงสองตั้งตงจับน้ำบึง ไปจับไม้ต้นอากาศ ไปถึงผาบุ่งผาเมืองชันไป
 ดอยรวมจับวัดหลวงเมือง จับบ้านแควนหวายไปแจ้ง ให้นือต่อถึงแพรว
 ตั้งแต่ไม้ตุงพันเข้าไค่สันโป่งไปจับไม้ไร่พันกอ ตั้งแต่น้ำย่อยไปตะวันออก
 ตกถึงหัวโป่งเป็นที่คับคายนึงดำคร ตั้งแต่น้ำไปตะวันออกเป็นที่แควนเจ้า
 เมืองตั้งแต่แปรตอยถัดหัวโป่งคัตไปตะวันออกไค่สันไปจับไม้ชูดเกยวดง
 ไปจับนาค้อมจับน้ำหลวง ไปจับห้วยไค่ชอกไปจับห้วยตึงพิง ทางไค่เส้น
 คับคายนึงเหนือเป็นที่เจ้าเมืองคัตของไปฝ่ายหน้า ภายตะวันออกคัตไป
 จับวังว้างน้ำเก็งออกไปว่าัดจอมแอ้ออกปากก้อ ภายทางเหนือเป็นที่
 เมืองทางไค่เส้นที่แ่งคือว่าเท่เมือง คัตไปตะวันออกชันห้วยเตยไปผา
 บ้านเพี้ยนออกไปกระจับกั้วปางดำ ชันดอยหลวงไปหาน้ำเก็งไปตะวันออก
 ออกไค่สันหลวงไปจับห้วยคู ตกบ้านคะหลวงชันดอยจอมเทงตงไปจับ
 เกยวเดิมไปภายตะวันออกเป็นที่หลวงเท็ง ภายหนเหนือตดตถึงผาถึง
 เป็นที่เจ้าเมืองทั้งมวต ภายตะวันตกจับบ่อไกตเป็นที่หลวงค่างเต
 จาด้วยพันพันนาในเมืองเงินยางเซียงแ่งน่มตั้งนเด

พระราชเจ้าแผ่นดินฟูได้ตรัสรู้แล้ว ท่านก็มีพระราชกรณูณาว่าจาวัด
 โบราณแห่งท้าวพระยามหากษัตริย์สืบ ๆ มามีฉินโค พระองค์เรากี้
 อนุญาตไว้ตามด้วยจาวัดท้าวพระยามหากษัตริย์เจ้าทั้งหลาย ผู้งเป็น
 แดวันทุกประการแต ว่าดังนั้นแล้ว ครันอยู่ต่อมาพระราชเจ้าแผ่นดินฟู

ท่านก็สร้างเมืองแล้วได้สองปี ท่านก็มาพิจารณาเห็นจาร์กเป็นหินที่วัด
 แจ่งดีบุญเรือน^๕ เป็นวัดพระยาศรีวิโสภกรรมราชสร้างเจดีย์^๕ บรรจุ
 พระธาตุเจ้า ๖๐ พระองค์ทั้งสามสถานแต่ ศักราชได้ ๖๕๑ ตัว เดือน ๕
 เพ็ญวันอังคาร ท่านก็พร้อมไปด้วยกันสร้างเจดีย์^๕ กวมที่เจดีย์เก่า^๕
 สูง ๘ วา^๕ ดำริ่จบบริบูรณ์ ครั้นต่อมาท่านสร้างแล้วได้ ๓ ปีท่านมาตั้ง
 เห็นวัดพระหลวง^๕ นั้นเป็นวัดเก่าเมือง^๕ เป็นที่บรรจุนาคูกระตูกของค
 พระพุทธเจ้ามาแต่ก่อนนั้น ท่านก็บังเกิดยังเจตนาศรัทธา^๕ ในศักราช
 ได้ ๖๕๒ ตัวปีกดีย์ เดือน ๓ เพ็ญวันศุกร์ มหาปฐมมุตศรัทธาพระราช
 เจ้าพระยาแสนพยุเป็นเจ้า ท่านก็มาสร้างมหาวิหารวัดพระหลวงดวงกว้าง
 ๘ วาอกปลายศอก ถวญยาว ๑๗ วาอกเจดีย์สูง ๒๘ วาอก ถวญกว้าง ๑๔
 วาแล้วบริบูรณ์ก็กระทำมหรกรรมฉลองไว้เขตต์ด้านใต้ด้านตะวันออก
 ๓๐๐ วา ด้านเหนือถึงท่าหลวง ด้านตะวันตกถึงต้นเวียงไว้ครัว ๕๐ ไร่^๕
 สองด้านเบียด ชาติเจ้าจอมกิตติ ๓ ชาติดอยภูเขา ๓ ชาติเจ้าดอย
 รัง ๓ หากมีมาก่อนแต่ ที่แดนทั้งมอญก็มีในตำนานนั้นทุกประการ ใน
 ๕๕๕ ได้กฎหมายแต่ ต่อแต่นั้นมาศักราชได้ ๖๕๗ ตัวปีดับเมต ยังมี
 มหาเถรเจ้าคนหนึ่งเอาพระบรมธาตุกระตูกตา^๕ คั่นกำขวา^๕ แห่งพระพุทธเจ้า
 ใหญ่เท่าเม็ดถั่วกว้าง^๕ เอามาแต่เขตต์เมืองปางดะ^๕ บุคณนั้นเอามาสู่พระยา
 ราชแสนพยุแล้ว ท่านก็พร้อมไปด้วยมหาเถรเจ้า^๕ เอาไปสร้างมหาเจดีย์
 บรรจุไว้ภายนอกประตูเชียงแสน ด้านเวียงแห่งคณ^๕ ภายตะวันตก ต่อ

วัดพระทศวงภายในนอกที่นั่นแล้ว ก็สร้างให้เป็นอารามกว้าง ๕๐ วา เขา
 ไม่ตั้งมาปลูกเขตกำแพง ๓๐๐ ต้น แล้วเรียกว่าอารามป่าดึกแด่น
 มาแต่ แล้วก็สร้างกุฏิให้เป็นทานแก่มหาเถรเจ้าตนชื่อว่าพุทธโฆษาจารย์
 นั้น อยู่ถึถึที่นั่นก็อุทิศเป็นดังฆราวาสมหาเถรอยู่ยังอารามป่าดึกที่
 นั้น แล้วพระราชเส้นพู่เจ้าท่านก็แบ่งเขายังแคว้นของเหนืออันเป็นแคว้น
 เมืองนั้น ถวายให้เป็นทานแก่พระบรมราชาเจ้าวัดป่าดึก เขาคงแต่หนอง
 ไร่ฝ้ายน้อยแพรดอยตะวันตกหัวไปตะวันตกนั้น ไปจับวัดจอม
 ยของจับบ้านท่าจับกั่วแล้ว จับยาวตั้งจับไม้หม้อแถวจับกั่วคางคตอด
 ถึงมาถึง ตั้งจับดับแขวนแล้วจับผาหางตางของจับไปแก้งอมนั้นไป
 จับไม้ม่วงสองตั้ง ตั้งจับน้ำบึงจับไม้ต้นากาตไปถึงผา บึงผามองขึ้นไป
 ดอยลงไปไปจับวัดทศวงเมือง จับบ้านแขวนจะวายขึ้นเมื่อถึงแพรว
 ภายตะวันตก เป็นแคว้นพุทธป่าดึกภายตะวันตกเป็นแคว้นเจ้าเมืองแต่
 พระเหนือหัวเจ้าท่านนั้นแคว้นบ่ตะไว้นั้นแต่ คินมาตั้งเอาไม้ดุงพันได้
 ใต้ต้นดอยแพรหัวไปตั้งไปจับป่าไม้ไร่ดามพันกอ ตั้งแต่แดนน้ำน้อย
 ไปตะวันตกเป็นแคว้นกับคาย ตั้งแต่แดนน้ำน้อยไปตะวันตกเป็นแคว้น
 พุทธป่าดึก ตั้งที่นั้นเป็นแดนแล้วไต่ขึ้นไปตะวันตกต้นไม้ชูด แล้ว
 เกี่ยวลงไปจับนาค้อมจับน้ำหลวงจับห้วยไค้ แล้วออกไปจับห้วยพิง
 ภายเหนือเป็นแคว้นพุทธป่าดึก ภายใต้เป็นแคว้นกับคายแต่ ข้ามของ
 ไปภายหน้าตะวันตกแล้วขึ้นของทั้งฝ่ายหน้า จับป่ากอยหลวงบึงตั้ง

หนี^๕ส่ง^๕ฝ่า^๕เก^๕ง^๕บ^๕น^๕ป^๕ล^๕ก^๕อ^๕ย^๕ท^๕าง^๕ค^๕ว^๕น^๕ค^๕ก^๕ไป^๕เป็น^๕แคว^๕น^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕ ภาย
 ค^๕ว^๕น^๕อ^๕ก^๕เป็น^๕ที่^๕ห^๕ด^๕ว^๕ง^๕ต^๕่าง^๕แ^๕ว^๕ก^๕ล^๕บ^๕มา^๕ค^๕ว^๕น^๕ค^๕ก^๕ฝ่า^๕ค^๕ัน^๕ด^๕อย^๕ค^๕อง^๕ก^๕ง^๕จ^๕ับ^๕ห^๕ัว^๕น^๕า
 หน^๕ุ^๕น^๕น^๕าร^๕อ^๕ก^๕ แ^๕ว^๕ก^๕น^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ป^๕อง^๕น^๕จ^๕ับ^๕ว^๕ค^๕ร^๕ท^๕น^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ต^๕ม^๕ท^๕ง^๕จ^๕ับ^๕ฝ่า^๕
 ช^๕้าง^๕ค^๕ับ^๕แ^๕ น^๕เม^๕อ^๕ห^๕ัว^๕น^๕า^๕จ^๕ับ^๕ฝ่า^๕ช^๕้าง^๕น^๕ห^๕้วย^๕บ^๕ูน^๕เม^๕อ^๕จ^๕ับ^๕ด^๕ัน^๕ห^๕ด^๕ว^๕ง^๕ภ^๕าย^๕ท^๕าง^๕
 หนี^๕อ^๕เป็น^๕ที่^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ภ^๕าย^๕ท^๕าง^๕หนี^๕อ^๕เป็น^๕ที่^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ภ^๕าย^๕ท^๕าง^๕ไ^๕้^๕เป็น^๕ที่^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕แ^๕ว^๕
 ไ^๕้^๕ด^๕ัน^๕ห^๕ด^๕ว^๕ง^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕พ^๕อม^๕ค^๕ะ^๕ห^๕ด^๕าน^๕แ^๕ว^๕ก^๕ล^๕บ^๕ไป^๕ค^๕ว^๕น^๕อ^๕ก^๕ ไป^๕จ^๕ับ^๕ช^๕ุด^๕ฝ^๕ัง^๕
 อ^๕ก^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ช^๕ุน^๕ห^๕้วย^๕ค^๕า^๕ด^๕แ^๕ว^๕ ช^๕ัน^๕ด^๕ัน^๕ค^๕ู^๕ร^๕อม^๕น^๕้อย^๕ค^๕ก^๕ไป^๕ช^๕ุน^๕เ^๕ย^๕แ^๕ว^๕อ^๕ก^๕
 ไป^๕ห^๕ัว^๕วิ^๕ห^๕าร^๕ แ^๕ว^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ช^๕ุน^๕ค^๕า^๕ด^๕ช^๕ัน^๕ค^๕ว^๕น^๕อ^๕ก^๕จ^๕ับ^๕บ^๕้าน^๕ห^๕มี^๕น^๕า^๕ด^๕แ^๕ว^๕ไ^๕้^๕
 ด^๕ัน^๕ห^๕ด^๕ว^๕ง^๕ช^๕น^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ช^๕ุน^๕ห^๕้วย^๕เม^๕ง^๕ ฝ่า^๕ย^๕น^๕า^๕ไป^๕ค^๕ว^๕น^๕อ^๕ก^๕เป็น^๕ที่^๕ห^๕ด^๕ว^๕ง^๕เท^๕ิง^๕ด^๕ัง^๕เก^๕า^๕
 ภาย^๕ค^๕ว^๕น^๕ค^๕ก^๕เป็น^๕ที่^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕ ไ^๕้^๕ด^๕ัน^๕ช^๕ุม^๕เม^๕ง^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ก^๕ิ^๕ว^๕เท^๕ิง^๕อ^๕ก^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ห^๕ัว^๕
 ช^๕ุน^๕ห^๕้วย^๕ท^๕ง^๕แ^๕ว^๕ไ^๕้^๕ด^๕ัน^๕ค^๕ู^๕ห^๕้วย^๕ม^๕ั^๕ว^๕ก^๕อ^๕ก^๕ไป^๕จ^๕ับ^๕ห^๕น^๕อ^๕ง^๕ผ^๕า^๕ม^๕ู^๕จ^๕ับ^๕ด^๕อย^๕ฟ^๕้า^๕ท^๕่า^๕ ท^๕าง^๕
 ไ^๕้^๕เป็น^๕ที่^๕เท^๕ิง^๕ด^๕ัง^๕เก^๕า^๕ ภาย^๕หนี^๕อ^๕เป็น^๕ที่^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕ภ^๕าย^๕ไ^๕้^๕ช^๕น^๕ไป^๕แ^๕ะ^๕ด^๕อย^๕ฟ^๕้า^๕
 จ^๕ับ^๕จ^๕อม^๕ช^๕ัน^๕ค^๕ัด^๕ด^๕อย^๕แ^๕่น^๕ช^๕ัน^๕ด^๕ง^๕ไป^๕มา^๕ค^๕่อ^๕ค^๕น^๕ด^๕ุง^๕พ^๕ัน^๕เ^๕้า^๕ ภาย^๕ไ^๕้^๕เป็น^๕ที่^๕เท^๕ิง^๕
 ภาย^๕ค^๕ว^๕น^๕อ^๕ก^๕ค^๕่อ^๕เท^๕่า^๕ด^๕ัง^๕ช^๕ุม^๕ฟ^๕้า^๕เป็น^๕ที่^๕แ^๕่ง^๕ที่^๕เท^๕ิง^๕ด^๕ัง^๕ก^๕ล^๕่า^๕ว^๕แ^๕ว^๕น^๕เ^๕ ช^๕้าง^๕
 หนี^๕อ^๕ค^๕่อ^๕ด^๕ัง^๕แ^๕ร^๕ว^๕เป็น^๕แ^๕ว^๕น^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕แ^๕ จ^๕า^๕ด^๕้วย^๕พ^๕ัน^๕แ^๕ว^๕น^๕แ^๕น^๕ด^๕ิน^๕เม^๕ือ^๕ง^๕
 เ^๕ิน^๕ย^๕าง^๕เ^๕ียง^๕แ^๕่น^๕แ^๕ะ^๕พ^๕ระ^๕ร^๕า^๕ช^๕เจ้า^๕พ^๕ระ^๕ยา^๕แ^๕่น^๕พ^๕ุ^๕ค^๕น^๕เป็น^๕ป^๕ฐ^๕ม^๕มา^๕เ^๕ิก^๕ห^๕ง^๕าย^๕
 เ^๕ียง^๕เ^๕ิน^๕ย^๕าง^๕เ^๕ียง^๕แ^๕่น^๕ที่^๕ก^๕ว^๕น^๕ด^๕อง^๕ ไ^๕้^๕ด^๕ั^๕ร^๕้าง^๕อ^๕ว^๕าร^๕าม^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕ว^๕ค^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕แ^๕ว^๕
 แ^๕่ง^๕เ^๕า^๕ที่^๕อ^๕ัน^๕เป็น^๕แ^๕ว^๕น^๕แ^๕่ง^๕เจ้า^๕เม^๕ือ^๕ง^๕อ^๕ัน^๕ม^๕แ^๕ว^๕น^๕ช^๕อง^๕หนี^๕อ^๕ัน^๕น^๕ก^๕ว^๕ย^๕เป็น^๕ท^๕าน^๕
 แ^๕่ง^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕บ^๕้า^๕ด^๕ัก^๕ ก^๕ิ^๕ม^๕ด^๕้วย^๕ป^๕ระ^๕ก^๕าร^๕ด^๕ัง^๕ก^๕ล^๕่า^๕ว^๕มา^๕น^๕เ^๕ แ^๕ว^๕

๕๕ ทนจกกล่าวด้วยพินนาเขียงเด่นเขียงรายก่อนแต่ จักจาดด้วย
พินนาเขียงรายแคว้นไคก่อน ๕ มวมมี ๒๗ ๕๕ ๑, พินนายางหนั่นเวียง
พินนาพุเต้า ๒, พินนาเขียงรายน้อยดบคอน ๓, พินนาทรง ๔, พินนา
กอ ๕, พินนาเซหวะหาดเวียง ๖, พินนาเซหาด ๗, พินนาเกียงแก้วนา
หั่ว ๘, พินนาเขียงเคียน ๙, พินนาถองน้อย ๑๐, พินนาพร้อมผื่น
๑๑, พินนาเซหุง ๑๒, พินนาซากกา ๑๓, พินนาข้างคอง ๑๔, พินนา
เขียงถมน้อย ๑๕, พินนาคั่น ๑๖, พินนาแซง ๑๗, พินนาบ้าววก
๑๘, พินนาหาดพุป่าแม่ด้วย ๑๙, พินนาบ่าเป้า ๒๐, พินนาแปร ๒๑, พิน
นาเขียงน้อยคองชัย ๒๒, พินนาดิง ๒๓, พินนาดอกคำ ๒๔, พินนานาย
๒๕, พินนาราช ๒๖, พินนาเขียงรายแคว้นไคมี ๒๗ เท้า ๕๕ พระราชเจ้า
มิ่งครามตนเป็นราชบิดาท่านกินแด

๕๕ ทนจักจาดด้วยพินนาในเมืองเงินยางเขียงเด่นดุกแก้วก่อนแต่ ๕
มวมมี ๖๕ พินนาแด ๑ พินนาโค ๒ พินนาเขียงคำ ๓ พินนาเขียงย่น
๔ พินนามวนคำ ๕ พินนาเงินยาง ๖ พินนาเขียงข้าง ๗ พินนาเทิง
๘ พินนาเมืองบ้านพราน ๙ พินนาท่าซ้าย ๑๐ พินนาเงินยาง ๑๑ พินนา
เขียงข้าง ๑๒ พินนาบวบ ๑๓ พินนาไร่ ๑๔ พินนาควน เท้าเจ้า
เมืองชวากินแด ๑๕ พินนาถอง ๑๖ พินนานาย ๑๗ พินนาราก ๑๘ พิน
นาเถนเหนือ ๑๙ พินนาเมืองใต้ ๒๐ พินนาขวัญด่อ ๒๑ พินนาถอง
๒๒ พินนาแปน ๒๓ พินนาง้าวคมคำ ๒๔ พินนาคาคา ๒๕ พินนาชวา
๒๖ พินนาท่าข้าง เท้าพินนาเจ้าเมืองในกินแด ๒๗ พินนาเมืองยง

๒๘ พันทนาเมืองแซ่ ๒๙ พันทนาเมืองยอน ๓๐ พันทนาเมืองกตาง ๓๑ พันทนา
 เทิง ๓๒ พันทนาต่าง ๓๓ พันทนาเมืองยอนน้อย ๓๔ พันทนาบุก ๓๕ พันทนา
 บงพวงน้อย ๓๖ พันทนาแพง ๓๗ พันทนาเมืองด้าว ๓๘ พันทนาเมือง
 เรียง ๓๙ พันทนาด้วย เท้านเจ้าเมืองพันทนาซ้ายกินแด ๔๐ พันทนาคิม
 ๔๑ พันทนาซ้าย เจ้าพระยากิน ๔๒ พันทนาขวา ๔๓ พันทนาเชียงหาด เจ้า
 เชียงดาวกินแด ๔๔ พันทนาเชียงคอง ๔๕ พันทนาเป่า เจ้าเชียงเวียงกิน
 ๔๖ พันทนาเด้า ๔๗ พันทนาเก้า เจ้าเชียงคำกิน ๔๘ พันทนาจันทร ๔๙ พันทนา
 ค้าง เจ้าเชียงรายกินแด พันทนาใหม่ ๕๐ เท้านแด ดิงพันทนาทับพอง
 เมืองเงินยางเชียงแสนมีพันทนาพุดา ๕๑ พันทนาเมืองหัดวงเหนือ ๕๒ พันทนา
 พายาก ๕๓ พันทนาเมืองกตาง ๕๔ พันทนาเมืองเตนเหนือ ๕๕ พันทนา
 เมืองเตนใต้ ๕๖ พันทนาทับพองมี ๕๗ พันทนาเข้ากันในพันทนาหมุกคิดเมืองกิน
 แด พันทนาทับพองเจ้าเมืองกินมี ๕๘ พันทนา มีพันทนาเมืองเตยด ๕๙ พันทนา
 เมืองเชียงขี ๖๐ พันทนาเผื่อ ๖๑ พันทนาเมืองด้าด ๖๒ พันทนาเมืองกก
 ๖๓ พันทนาเมืองท่าอ้อ ๖๔ พันทนาเมืองบุรง ๖๕ พันทนาเมืองหัดม
 ๖๖ พันทนาเมืองท่าเหตัก ๖๗ พันทนาชะวาคน้อย ๖๘ พันทนาเมืองหาง
 ๖๙ พันทนาเมืองควน ๗๐ พันทนาเท้าน พระราชเจ้าตนกินเมืองเงินยาง
 เชียงแสนกินทั้งมวตแด พระราชเจ้าแสนพุได้ไปเบิกสร้างเชียงเงินยาง
 เชียงแสนคั่นเป็นเมืองดังกล่าวแล้ว ท่านกตงไว้ให้เป็นเขตต์แดนเป็น
 บัระเป็นคอง ดิงนแด กล่าวด้วยเจ้าพระราชแสนพุอันเป็นราชบุตรเค้า

๑ ไม่ทราบว่าจะไร

แห่งราชเจ้ามังคราม เป็นราชนัดดาแห่งพระเจ้าฟ้ามัยราชัน ๕ ได้จัดถูก
 เวียงเชียงรายแคว้นได้ไปเลิกสร้างเวียงเทรญญนครเงินยางเชียงแสนถูก
 เค้าคนเป็นเมืองถวน ๒ ที่ตั้งเก่า ก็แล้วเป็นห้องหนึ่งก่อนแต่ แล้วยกให้
 เจ้านาท่วมคนเพื่อนสองไปกินเมืองฝาง แล้วยกให้เจ้าน่านผู้ถวนสาม
 นั้นไปกินเชียงของแต่ เจ้า ๓ คนพี่น้องแบ่งกันออกไปตั้งกินเมืองกัใน
 ศักราช ๖๔๙ ควันแต่ ส่วนเชียงคองเมืองเงินนั้นให้ขุนถะมางคุมมา
 เคียนอันเป็นตุกมางท่งไปกินแต่ มางคุมผู้พิณได้ ๖ ปีแล้วก็จุติไป
 มางเคียนผู้น้องกินต่อไปได้ ๗ ปีแล้วก็จุติไปแต่ เขาท่งต้องกับมีตุก
 ผู้ชายดักคนแต่ แค้นมากขาดจากเจ้าเมืองเสียต้องไปมีผู้ใดเป็นเจ้า
 ส่วนท้าวหนาท่วมคนถวนต้องไปกินเมืองฝางได้ ๔ ปี ถึงศักราชได้ ๖๕๓
 ควันดวงมัว พระมัยราชเจ้าคนบุ๋กแต่งให้เจ้านาท่วมคนนัดดานั้นตุก
 เมืองฝางขึ้นเมือกินเมืองเงินเชียงคอง เมืองฝางนั้นก็ขาดจากเจ้าไปแต่
 ในศักราชได้ ๖๕๓ ควัน จึงแรกแต่งสร้างเวียงเมืองเงิน และชาวเมือง
 เงินเชียงคองกับได้มาเอาราชการยังเมืองฟิงเชียงกุ่ม ตั้งแต่เจ้านาท่วม
 คนหาดานเมือกินเมืองนั้นมาแต่ แล้วยกให้คนในเมืองเงินแต่งตั้งเวียง
 เหล็ก ตั้งตำไม้และรวางคอกหอหัง หอเรือชุดคูเวียงหุดวงแล้ว ส้อมก็มา
 ถึงกับท่งเวียงเหล็กก่อนรบกับแพ้ว ส้อมจึงชุดเข้าข้างหัวเวียงเห็นชาวเงิน
 ก็จึงชุดออกต่อรบเอาค้อนเหล็กสากเหล็กค้อนดาฮ้อ ๆ กับพ่ายหนี คัมหน้า
 ร้อนเตงกับหนี ในกาตนั้นยังมีชาวเมืองเงินผู้หนึ่งก็มาชวทราภัยให้รอน

แล้ว ก็ทรงเข้าตามหัดบเลื้อยผ้าแห่งฮ่อนรอนนิก เขาทั้งหลายก็ย้ง
 รอนอยู่ได้ เขาก็พากันพ่ายหนีจากทันนแล้ว ก็ไปบ้านน้ำ ข้างเมืองว่าจิด
 ให้ย้งจนท่อมเมืองจีน ชาวจีนทั้งหลายรู้แล้วก็เมื่อให้ว่าพระยาน้ำ
 ท่อมให้รู้แจ้งทุกประการแล้ว ท่านก็ให้หาผู้รู้มาแต่งเอาหอยมาเป็น
 ก้อนเล็กเอาของปู มาเป็นหม้อแกง เอาปลาเผยน^๓ แบ่งชิ้นเอาไม้เคว
 แบ่งหวัด แล้วใส่แพให้ลอยไป ให้ไปค้างอยู่ที่ฮ่อเขาบ้านนานน พากผ้า
 ฮ่อตาย ๓๓ คน แล้วฮ่อทั้งหลายก็พ่ายหนีไปทางเมืองแรมดังเก่า เวียง
 เหล็กท่อนฮ่อต้องเขานนจึงเรียกว่าเชียงมันแต่นั้นมาเด ฮ่อหนีไปแล้ว
 พระยาน้ำท่อมก็ให้จีนทั้งหลายถนยงที่ฮ่อต้องเขานนเสียแล้ว จึง
 เรียกว่าฮ่อชนต่อมาถึงกาลบัดนี้เด กล่าวด้วยเจ้าหอยงวันน้ำท่อมอันเป็น
 ราชบุตรแห่งพระยามังคราม เป็นราชนัดดาแห่งพระยามังรายราช มา
 ด้วยเมืองเชียงตุงเมืองจีนมั่งดังเด ศักราชได้ ๖๕๘ ปี ๖๖๘ ปี
 ดันเดือน ๘ ออก ๘ ค่ำ วันเสาร์ พระมังรายราชเจ้าคนเป็นปู่ก็ยกจาก
 เวียงเชียงกุ่มกวมเล็ดจข้ามน้ำแม่ริมไปหนพ่ายพิ แล้วก็เข้าไปตั้งอยู่
 เวียงนพบุรีพิงเชียงใหม่นั้นเด พระมังรายราชจึงลงไปด้วยราชสมบัติ
 ในโขงเมืองพิงเชียงใหม่นั้นได้ ๒๕ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปเสียแล้ว พระ
 มังครามคนลูกก็ถูกจากเมืองเชียงรายลงไปด้วยราชสมบัติในนพบุรีเชียง
 ใหม่แทนพ่อ พระยาน้ำท่อมคนเป็นราชบุตรแห่งพระรามังครามคนถ้วน
 สองไปกินเมืองจีนนานได้ ๓๕ ปีก็จุติตายไปในปีกาบตี ก็ตั้งสักการเสีย

ใน^๕ที่นั้นนอกประตู^๕เวียงที่หนองผาแล้วสร้างวัด^๕ถวมน ^๕เผ่าไว้ให้ชื่อว่าวัด
 น้า^๕ท่อมแต่^๕นั้นมา พระยาน้า^๕ท่อมอนิจจกรรมไป^๕ทำนบ^๕มี^๕ตุ๊ก^๕ไว้^๕ด้^๕บ^๕ราช
 ตัม^๕บัต^๕ิ^๕เท^๕น^๕ดัก^๕คน และใน^๕กา^๕ต^๕นั้น^๕พระ^๕ราช^๕ม^๕ัง^๕คร^๕ม^๕เจ้า^๕ต^๕น^๕เป็น^๕น^๕ิ^๕ด^๕าก^๕มี^๕
 พระ^๕ราช^๕กร^๕ุณ^๕า ให้^๕เจ้า^๕น้า^๕น^๕าน^๕ต^๕น^๕เป็น^๕น^๕อง^๕ถ^๕ัว^๕น^๕ด^๕ำ^๕น^๕น^๕ด^๕ุ^๕ก^๕แต่^๕เซ^๕ียง^๕ของ^๕
 ช^๕น^๕เม^๕อ^๕ก^๕น^๕เม^๕ือ^๕ง^๕เซ^๕ียง^๕ค^๕ง^๕เท^๕น^๕พระ^๕ยา^๕น้า^๕ท^๕่อม^๕ต^๕น^๕ฟ^๕ี ใน^๕ค^๕ั^๕กร^๕า^๕ช^๕ ๖๖๖ น^๕เ^๕ด^๕
 พระ^๕ยา^๕น้า^๕น^๕ก^๕น^๕เม^๕ือ^๕ง^๕เซ^๕ียง^๕ค^๕ง^๕เม^๕ือ^๕ง^๕เจ^๕ิน^๕น^๕า^๕น^๕ได้^๕ ๓ ปี ถึง^๕บ^๕เ^๕ม^๕ิง^๕เม^๕ด^๕ ค^๕ั^๕กร^๕า^๕ช^๕
 ได้^๕ ๖๖๘ ค^๕ว^๕ ยัง^๕มี^๕ฮ^๕้อ^๕ผู้^๕ห^๕ึ่ง^๕ช^๕ื่อ^๕ว่า^๕ฟ^๕ุง^๕ต^๕าย^๕าง^๕แ^๕ก^๕ว^๕เป็น^๕ไ^๕ห^๕ญ^๕ก^๕ว^๕่า^๕ฮ^๕้อ^๕ท^๕ง^๕ห^๕ต^๕าย^๕
 มี^๕ค^๕น^๕ป^๕ระ^๕มา^๕ณ^๕ ๔๐,๐๐๐ มี^๕ม้า^๕ป^๕ระ^๕มา^๕ณ^๕ ๔,๐๐๐ ก^๕ีย^๕ก^๕ท^๕พ^๕ต^๕ง^๕มา เ^๕้า^๕มา^๕ทาง^๕
 เ^๕้า^๕ห^๕ู^๕น^๕มา^๕ถึง^๕ม้า^๕พา^๕บ^๕ี^๕ซ^๕ำ^๕ม^๕แล้ว^๕ก็^๕เก^๕ย^๕ว^๕ เ^๕ว^๕ด^๕เว^๕ียง^๕เซ^๕ียง^๕เ^๕ล^๕ด^๕ก^๕จ^๕อด^๕ไ^๕ว^๕ว^๕อยู่^๕บ^๕
 ร^๕บ^๕บ^๕ย^๕ิง^๕เ^๕้า^๕ชา^๕ว^๕เม^๕ือ^๕ง^๕เซ^๕ียง^๕ค^๕ง^๕อยู่^๕น^๕เ^๕ด^๕ ส^๕่ว^๕น^๕ว่า^๕แ^๕ก^๕ม^๕ัน^๕ผู้^๕ช^๕ื่อ^๕ว่า^๕ฟ^๕ุง^๕ต^๕าย^๕ยัง^๕แ^๕ก^๕ว^๕
 ผู้^๕ไ^๕ห^๕ญ^๕น^๕ก^๕อยู่^๕ที่^๕เซ^๕ียง^๕จ^๕ิน^๕ อ^๕อก^๕มา^๕น^๕ัง^๕ค^๕ง^๕ก^๕ง^๕ห^๕่ง^๕ช^๕่าย^๕เ^๕ล^๕ด^๕ก^๕ช^๕่าย^๕ท^๕อง^๕ ๒ เ^๕ว^๕ร^๕อง^๕
 ท^๕ร^๕ง^๕มี^๕น^๕ด^๕ิน^๕ก^๕ก^๕น^๕ง^๕ผู้^๕อ^๕ด^๕อยู่^๕ด^๕ูก^๕น^๕อง^๕มี^๕น^๕ร^๕บ^๕ชา^๕ว^๕เจ^๕ิน^๕อยู่^๕ทาง^๕เซ^๕ียง^๕จ^๕า^๕ม^๕น^๕น^๕ ก^๕า^๕ด^๕
 น^๕น^๕ชา^๕ว^๕เจ^๕ิน^๕เซ^๕ียง^๕ค^๕ง^๕เ^๕็น^๕ห^๕ว^๕แ^๕ก^๕ฮ^๕้อ^๕ผู้^๕ไ^๕ห^๕ญ^๕อ^๕อก^๕มา^๕น^๕ัง^๕อยู่^๕ที่^๕เป^๕ง^๕ ๓ น^๕น^๕ เ^๕า^๕
 ก^๕เ^๕ม^๕ือ^๕ไ^๕ว^๕ด^๕ำ^๕พระ^๕ยา^๕น้า^๕น^๕า^๕น^๕ไ^๕ห^๕ว^๕แล้ว^๕ ท^๕ำ^๕น^๕ก^๕มี^๕อา^๕ช^๕ญา^๕ให้^๕ค^๕น^๕ห^๕าม^๕เ^๕า^๕ห^๕น^๕้า^๕ไ^๕่^๕
 ใ^๕ค^๕ว^๕ใ^๕ค^๕อ^๕ัน^๕พระ^๕ยา^๕น้า^๕ท^๕่อม^๕ต^๕น^๕ฟ^๕ีให้^๕เ^๕ื่อ^๕แ^๕ง^๕ไ^๕ว^๕ เ^๕า^๕เ^๕า^๕ด^๕บ^๕ำ^๕น^๕เ^๕า^๕ด^๕ เ^๕ือ^๕ง^๕แ^๕ด^๕
 ก^๕่อน^๕มา^๕น^๕น^๕พระ^๕ยา^๕น้า^๕น^๕า^๕น^๕ท^๕ำ^๕น^๕ก^๕ให้^๕เ^๕ื่อ^๕น^๕ห^๕ำ^๕เ^๕า^๕อ^๕อก^๕ไป^๕ได้^๕ ๓๐ ค^๕น^๕จ^๕ึง^๕เ^๕้า^๕
 แ^๕ก^๕บ^๕น^๕ผู้^๕ห^๕ึ่ง^๕เ^๕า^๕ฮ^๕้อ^๕น^๕อ^๕ัน^๕จ^๕ัก^๕ใ^๕ค^๕ว^๕ใ^๕ค^๕น^๕น^๕ผู้^๕ห^๕ึ่ง^๕ เ^๕า^๕ไ^๕่^๕อ^๕ัน^๕จ^๕ัก^๕ค^๕ำ^๕จ^๕ึง^๕
 แ^๕ด^๕ะ^๕ชา^๕น^๕น^๕ผู้^๕ห^๕ึ่ง^๕ เ^๕า^๕เ^๕ื่อ^๕ก^๕ห^๕น^๕ง^๕อ^๕ัน^๕จ^๕ัก^๕ช^๕ัก^๕ด^๕ำ^๕ย^๕ให้^๕ค^๕ก^๕บ^๕ก^๕ใ^๕ค^๕ว^๕ น^๕น^๕ผู้^๕ห^๕ึ่ง^๕

๑ อ้อม, วก ๒ สรวมเกราะ ๓ กลางแจ้ง ๔ อาชญา ๕ จังดา, ไม้ฆาหยั่ง

๖ ถ้วน ๗ ไก่บิน

เครื่องหน้าไม้ทองมวด ๓๗ คนจึงแพ้แด่ ครั้นว่าไปถึงแล้วก็เอาตังไว้
หัวค้อยจอมทองหันหน้าไปสู้หน้าตะวันออก แะ ปลายปืนไปให้ถัด ๒ ฟง
ตายางแก้วผู้เป็นหัวแก่เขานี้ ก็เอาธนูคันใครให้ตันทงไว้กับได้ฟง
ตายางแก้วผู้เป็นหัวแก่เขานี้แท ก็ตายไปในที่นั้น ในกาตนั้นหมู่ฮ้อยทั้ง
หลายฟงเป็นตูก้องนั้นเขาก็เห็นหัวแก่เขาตายไปดังนั้น เขาก็ตกใจกลัว
ฟงฟาว ก็พากันส่งหัวแก่เขาเสียที่ภายใต้ที่นั้นแล้ว ฮ้อยทั้งหลายเห็นแก่
เขาตายไปเสียแล้วดังนั้นเขาก็แข็งอยู่ได้ เขาก็ถกเอาหมื่นคนพ่ายหนี
เมื่อหาบ้านหาเมืองแห่งเขาเสีย ฐานที่นั้นก็เรียกว่าชุมฮ้อยดังนั้นตลอด
มาถึงกาตบัดนี้

จากด้วยอุปคิจอมตุงเมืองเงินทั้น แต่ก่อนเป็นเมืองดะว้าแก่น
หมากน้ำเตาตายเป็นคน มีมางหอยเป็นเค้าใหญ่กว่าหมู่ดะว้าทั้งปวง
อยู่ยังเมืองจอมตุงทั้น ซ้ายมีไทยหมู่หนึ่งมี ๖๘ คน หดงมาแต่เมือง
เงินหดง ฝากของนั้นมาอยู่โบริหะทั้งหลาย แล้วก็เป็นเมืองเงินไปแด
เจ้าพามังรายราชโตะไปเห็นแล้ว ก็ตั้งให้เป็นเมืองเชียงตุง ก็ให้ดะ
ด้องคนพี่น้องกินต่อกันมานานได้ ๓๓ ปีก็ตายเสียสิ้น ซ้ำให้หาดนทั้งด้อง
คือว่าเจ้าน้ำท่วมและเจ้าน้ำนองด้องพี่น้องเมือกินแด จากด้วยตูกหลาน
พระยามังรายและมังครามเจ้าไปกินเมืองเงินแคนั้นสืบ เช่นตูกเช่นหลาน
ไปภายหน้าแด

ทั้นจากด้วยเมืองเหรียญญนครเงินยางเชียงแสนตูกเค้าแด เชียง

เรื่อง เชียงราย ไชยนารายน์ เมืองฝางทางลำตชะวาคน้อยอย่างมานทั้ง
 มวลให้แจ้งแด่ พระมังรายราชก็เด็จออกไปด้วยราชสมบัติในเมือง
 หริภุญไชยชำระพิงคะวิชัยเดียในศักราชได้ ๖๔๓ ตัวบรวงได้เดว ก็จึง
 จักปงยังราชสมบัติในเมืองหริภุญนคร เชียงแสนเป็นเค้าและเชียงราย
 เชียงเรืองไชยนารายน์ เมืองฝางทางลำตชะวาคน้อยอย่างมานบุรงกกทั้ง
 มวล ไว้ให้เจ้ามังกรมคนเป็นราชบุตรใจรู้เดา ด้วยราชสมบัติแทน
 ทั้งมวล ส่วนพระราชมังกรมเจ้าท่านก็ไปอยู่ยังเวียงเงินยางเชียงแสน
 ก็อยู่ยังเชียงรายแคว้นได้ที่เก่าพ่อแห่งท่านนั้น ศักราชได้ ๖๔๔ ตัวพระ
 ราชมังกรม ก็อนุญาตราชบุตรแห่งท่านผู้เค้า คือว่าเจ้าแสนพูน ให้เป็น
 พระยาไปตั้งอยู่เวียงหริภุญนครเงินยางเชียงแสนถูกเค้านั้นเดว แต่ง
 ให้หลานท่าน คือว่าหมื่นเจดตราและวฒกัการมทั้งสอง พันธอันเป็น
 ลูกขุนเครื่องคำผู้เค้า ท่านผู้ไปตายเดียที่ป่ากวเมืองยงก่อนนั้น ตั้งยัง
 หมื่นเจดตราผู้พูนให้เป็นเจ้าครองเมืองพินนาชวาเดว ก็ตั้งวฒกัการ
 มผู้ของนให้เป็นเจ้าพินนาชวาย แล้วย่อยกับด้วยกันยังเวียงเงินยาง
 เชียงแสนนั้น ส่วนพระมังรายราชเจ้าเป็นกษัตริย์ด้วยเมืองพิงเชียง
 ใหม่ได้ ๒๕ ปีเดว ก็จุติตายไปในศักราชได้ ๖๗๒ ตัวมีกุดใจวันนั้น
 เสนาอำมาตย์ทั้งหลายกชนมาอาราธนาเอาพระมังกรมคนถูกลงไปด้วย
 ราชสมบัติแทนในเมืองพิงเชียงใหม่ ท่านก็ปงให้พระราชแสนพุดนกิน
 เวียงเงินยางเชียงแสนนั้นให้ได้ใจรู้เชียงรายเมืองฝางทางลำตทั้งมวลแด
 ท่านก็ไปกินเมืองเชียงใหม่แด พระราชเจ้ามังกรมกินเมืองเชียงใหม่

ได้ ๓๕ ปี ก็จุติไปในศักราช ๖๗๕ ตัวปีกาบ้านนี้แต่ แล้วเสนาอำมาตย์
ทั้งหลายก็มาอัญเชิญเอาพระราชเจ้าแผ่นดินพุดนตุกลงไปกินเมืองเชียงใหม่
แทนต่อไป ท่านก็ปวงราชสมบัติเชียงแสน เชียงราย เชียงเวียง เมือง
สาบ เมืองหางชะวาคน้อยอย่างนั้นทั้งมวต ไว้ให้หมื่นเจดตราครองเมือง
กินแล้ว ให้ได้อำมาตย์รักษาคนด่านนาทวยเหนือทั้งมวตแล้ว ท่านก็ยกเอา
ราชบุตรแห่งท่านผู้ถนัดสอง ชื่อว่าเจ็ดคนนั้นให้ไปกินเมืองฝางแต่
ท่านก็เอาลูกเจ้าท่านลงไปกินเชียงใหม่ด้วยนั้นแต่ จาด้วยชาติเชื้อราช
วงศ์มหากษัตริย์มัยราชเจ้าสืบบรมราชถึงเช่นตูกเช่นหลานเหลนไป
รู้ดีดั้นแต่ เมืองหริภุญนครเงินยางเชียงแสนและเชียงใหม่เชียงคูน
เจ้าราชวงศ์อันเดียวกันแต่ ศักราชได้ ๖๗๒ ตัวปีกาเถา พระยาเจ้า
มังครามได้ลงไปช่วยเมืองกินเชียงใหม่แล้ว ท่านก็ปวงราชสมบัติเมือง
เงินยางเชียงแสนเชียงรายเมืองฝางทั้งมวต ไว้ให้เจ้าพระยาแผ่นดินพุดน
ตุกลงได้ช่วยแทนทั้งสิ้น

ทั้งนี้จักจาดด้วยพระยาเจ้าแผ่นดินพุดได้ไปด้วยเมืองเงินยางเชียงแสนอัน
เป็นเค้าแต่เช่นปู่หม่อนท่านนั้นแถมให้แจ้ง ศักราชได้ ๖๘๘ ตัวปีเมิงไค
เดือน ๓ เพ็ญวันศุกร์ ยามกตของงายเด็ก ๑๕ ตัว พระยาเจ้าแผ่นดินพุด
ดั่งร้างเวียงเงินยางเชียงแสนแถมใหม่ ทางดั่ง ยาวมีพันปด้าย ๒๐๐ วา
ดั่งกวางมี ๗๐๐ วา ทางภายนอกมี ๕ ประตูแต่ ประตูข้างเกิง ๑
ประตูหนองมุด ๑ ประตูเชียงแสน ๑ คือ ประตูหนัดกัแต่ ประตูดิน

ขอ^๑ ๓ ประคุดำม้า ๓ ภายริมแม่น้ำของมีประคุดำรวกปก ๓ ประคุดำอ้อย ๓ ประคุดำตุ้ก้า ๓ ประคุดำหลวง ๓ ประคุดำเจ้าดิน ๓ ประคุดำกวาง ๓ ทั้งมอญมี ๓๓ ประคุดำ ตั้งเวียงแก้วขึ้นให้เป็นเขตต์แดนไว้ ทางภายได้มีผาคับตัดต่องน้ำแม่คึมแผ่ดล้วย ฝ่ายแม่กกทางหน้ามีล้วยห้วยเผือกค้ำแผ่ถึงขุนห้วยไต่เป็นเขตต์ค่อเขตต์เขียงรายแด่ ภายครวันตกเฉียงใต้มีค้อยกั้วคอกหมาค่อดินเมืองฝาง ทางครวันตกมีผาคาแห่ลวค่อดินเมืองล้าด ทางครวันตกเฉียงเหนือมีค้อยผาข้างค่อดินเขียงคองทางเหนือมีเมืองกายคั้ไปหาบ้านข้าล้ามท้าวค่อดินเขียงคอง เมืองน้ำเขียงขางเป็นแดน ภายครวันออกเฉียงเหนือมีเมืองถึงนอกดางด่องแด่เมืองภูคาค่อบ้านบ่แห่บ่หลวง ๒ ค่อดินเขียงรุ่ง ทางครวันออกมีค้อยหลวงเขียงช้ค่อดินเมืองหลวงพระบาง ทางครวันออกเฉียงใต้มีกั้วคองห้วยห้วยหนองจัวค่อดินเขียงของ ถ่วงไค้ขี้มุ่นห้วยตาดค่อเทิงแด่ ทางเหนือไว้กลางหัวโป่งแห่ง ๓ ทางเหนือเฉียงไค้หัวโป่งไว้กลางทับเมืองแห่ง ๓ ทางครวันตกไว้กลางทับหมาแห่ง ๓ ทางครวันตกเฉียงไค้ไว้กลางทับหมาแห่ง ๓ ทับยางกลางแห่ง ๓ ทางไค้เวียงกลางท่าหลวงแห่ง ๓ ทางครวันออกเฉียงไค้ไว้หาดทางแห่ง ๓ ไว้หังดอนมูลกลางแห่ง ๓ ทางครวันออกไว้เมืองเกิงแห่ง ๓ ไว้ท่าทรายแห่ง ๓ แด่ เมืองซ้ายได้ ๗ พันนาเมือง พันนาขวาได้ ๘ พันนา เจ้าเมืองหลวงได้ ๘ พันนาแด่ พันนาเมืองเขียงแสนมี ๓๒ พันนาในแด่ พันนาออกพะยาก

๒ พันนา ๓ เมืองกาย ๒ พันนา เมืองวันพันนา เมืองภูคาพันนา เมือง
 เถนเหนือเมืองเฒ่าไค้เข้ากัน ๘ พันนา พัน ๓ ขวาเต พัน ๓ แพรว
 พัน ๓ เมืองเฒ่าเหนือเข้ากันเป็น ๒๐ แด ไร่ขุนแตงกวาน^๑ ๑๐๐๐ ไร่
 เป็นขุนคนไร่กวานเก่า ๑ ไร่เผ่าฉางข้าวเก่า ๑ ไร่เผ่าฉางตูกเผ่าเก่า ๑
 ไร่หาญให้รักษาราชวัตร ๑ ไร่ใช้การนอกเมืองเก่า ๑ แด บักแคว้น
 ทานไร่กับคำดนาเต ทานคนไร่ให้ปฏิบัติวัดวาอารามตามอันมีในล้า
 จารึกด^๒ แด ตั้งคนและสัตว์ทั้งหลายผิตราษาษาญาและเข้าไปอาศัย
 พึ่งในวัดวาอารามตั้งนั้น อย่าได้ตามชักตากเขาเนื้อ เมื่อใดเขาออกพัน
 เขตต์อารามแล้วนั้นให้พิจารณาตูกุนและโทษให้แจ้งแล้ว ควรเอาจึง
 เอาเทอญ ตั้งไพร่ไทยในเมืองเจียงเชียงแสนทั้งมวต ตั้งเป็นบ่ะเป็นตอ
 เป็นขุนขุนคนไร่ ตั้งเข้าเงินเข้าคำช่างฉ้องและด้วยเข้าทั้งหลาย ถิ่น
 ถวายแก่เจ้าเมืองแฉะ ตั้งงาช่างหาขนาข่างห่่น ข่างม้าวัดถวายผงชาบ
 มาบมิม^๓ ต่อแดน แฉวนไม้ซอกไร่ แฉวนนาบวคน้ำห่ดุมขุมทาง ล้วนเวือก
 ผ่อกม่นผ่นาผ่นบกทั้งหลาย เกิดมีในบักแคว้น เจ้านายคนได้ถิ่นถวาย
 เจ้าคนนั้นสืบ ๆ มาแต่ ศักราชได้ ๖๗๕ ควปีกาเป้า เจ้าม่งครามคนเป็น
 บิดากินเมืองเชียงใหม่นานได้ ๑๕ ปีก็อนิจจกรรมไปแต่ เฒ่าอำมาตย์
 ทั้งหลายก็ขนมาอาราธนาเอาเจ้าแสนพุดนตูกองกัน^๔ ไปด้วยเมือง
 เหรียญนครเงินยางเชียงแสน^๕ ให้ตั้งเมือกินเมืองไชยบุรีเชียงใหม
 นั้นแต่ เจ้าพระราชแสนพุดนเมืองเงินยางเชียงแสนได้ ๒๕ ปีแล้วท่านก

๑ ขุนนาง ๒ กฎหมาย ๓ แฉลงชะนิคหนึ่งคล้ายสัง เรียกว่าสังมิม ๔ ริม ๕ เขตต์แดน

จึงปงราชสมบัติบ้านเมืองท่งมวต ไว้ให้หมื่นเจตตราครองเมืองพันนา
 ขวากบัวตมกัการถมพันนาซ้ายท่ง ๒ พันชั่งได้ข้อยู่ด้วยเมืองแทนแล้ว ท่าน
 กียกให้ตูกท่านผู้ถ้วนตอง มีชื่อว่าเจ้าเจตพดุนนไปกินเมืองฝางแล้ว
 เอรราชบุตรคนเค้าแห่งท่านคนชื่อว่าเจ้าคำฟูนั้น ลงไปเสวยราชสมบัติ
 ในเมืองนพบุรีเชียงใหม่ด้วย ก็ในปีกักราช ๖๗๕ ตัวนี้แล ส่วนว่าหมื่น
 เจตตราได้กินเมืองไชยบุรีศรีเชียงใหม่แล้ว นางเทวี่หมื่นเจตตรา
 ประกอบด้วยศรัทธามากนัก ก็มาเห็นวัดหลวงนั้นเป็นเค้าค้ำนาหาค่า
 รักษาพุทธรูปได้ ก็จึงเจรจากับหมื่นเจตตราผู้เป็นวรสามีแห่งคนแล้ว
 ก็พร้อมกันทานคนไว้ให้ตองครัว ครัวชาย ๓ ครัวค้ำแบก ๓ แล้ว
 จึงได้จารัตกฏไว้ให้มันในวันเสาร์ไทยระวายต้น พระราชเจ้าท่านลงไป
 เสวยเมืองฝางเชียงใหม่ได้ ๗ ปีแล้ว หมื่นเจตตรากินเมืองเชียงใหม่
 แทนมาได้ ๗ ปีแล้วก็นิจจกรรมไปในศักราชได้ ๖๘๓ ตัวนี้ ถูกพระ
 ราชเจ้าแสนผู้ชื่อว่าเจ้าคำฟู ถูกเชียงใหม่ขึ้นมากินเมืองเงินยางเชียง
 แด่น ในศักราชได้ ๖๘๓ ตัวปี ถวงเมตเดือน ๕ เพ็ญวันอังคาร เจ้าพระยา
 คำฟูสร้างเจดีย์และวิหารพุทธรูปวัดพระย่นแล้วบริบูรณ์วันนั้นแล ศักราช
 ได้ ๖๘๕ ตัวปีเตาต้น เจ้าพระยาคำฟูก็ลงไปเฝ้าพระราชเจ้าแสนพุดนพอ
 ยังเมืองฝางเชียงใหม่ แล้วเจ้าพระยาแสนพุดนพอก็อุทิศให้ด้วยเมือง
 ฝางเชียงใหม่แทนแล้ว ส่วนว่าพระราชเจ้าแสนพุดนพอที่พดิกมากินเมือง
 เงินยางเชียงแแด่นที่เก่านเกมตองปีก็จุติตายไปแล ฝ่ายเสนาอำมาตย์

ทั้งหลายก็ห้างศฟิได้พวงเรือแล้วก็ตั้งสักการะเลี้ยงที่เกาะดอนแทนที่นั้น ใน
 ศักราช ๖๘๗ ตัวมีกาบเส็ดเต ส่วนว่าเจ้าพระยาคำฟูก็ให้ดูท่านผู้ชื่อว่า
 ฌายูขึ้นมาเป็นพระยากินเมืองเงินยางเชียงแสนนั้นแล ส่วนว่าเจ้าพระยา
 ฌายูได้มาเสวยเมืองเชียงแสนนั้นแล้ว ท่านก็มีศรัทธาสร้างเจดีย์และ
 วิหารวัดดอนจนแล้วบริบูรณ์ ก็ทำการฉลองเป็นมหกรรมอันใหญ่ใน
 ศักราชได้ ๗๘๓ ตัวนั้นแล ศักราชได้ ๗๘๔ ตัวปีกาเมตพระยาคำฟูคนพ่อ
 ก็พดกขึ้นมาแล้วไชยเวียงเทิงเชียงแสนนั้น ก็ได้มาแะแะหาเศรษฐี
 ผู้หนึ่งอันเป็นสหายรักกันอยู่ยังเมืองพะเยาที่นั้น เทียรยอมไปมาหากัน
 ทุกปี ๆ บ่มีได้ขาด เขาตั้งยศต่อกันเป็นอันนั้นแล้ว ครั้นนั้นเจ้าพระยาคำฟูก็มี
 ใจอันคิดต่อสหาย ก็ได้กระทำมิชฌาจารกับด้วยภริยาแห่งเศรษฐีผู้หนึ่ง
 แล้ว ก็เผวมาแะแะเวียงเชียงแสนนั้นก็มาข้ามน้ำแม่คำ มาตายเสียด้วย
 เจือกชักจมน้ำแม่คำนั้นแล ส่วนว่าเจ้าพระยาฌายูคนลูกกินเมืองเงินยาง
 เชียงแสนนั้นได้ ๓๒ ปีแล้ว เสนาอำมาตย์เมืองเชียงใหม่มาก็มาอัญเชิญ
 เขาไปเสวยเมืองเชียงใหม่นั้นพอ ส่วนว่าเมืองฝางนั้นเจ้าพระยาเจ็ดพล
 คนหนึ่งนั้นกินเมืองสืบต่อไป ส่วนลูกพระยาคำฟูคนพี่นั้นก็กินเมืองเชียง
 แแสนและเชียงใหม่นั้นต่อไป ส่วนว่าเจ้าพระยาฌายูท่านก็บงให้ดูท่าน คือ
 ว่าเจ้า คือ นาคคนพี่น้องเป็นพระยาเสวยเมืองเงินยางเชียงแสนนั้น ก็แต่
 ให้เจ้ามหาพรหมคนหนึ่งนั้น ให้เป็นมหาพดของเมืองแล้วก็ให้ไปอยู่เมือง
 เชียงรายแคว้นใต้ที่นั้น ส่วนว่าพระยาฌายูคนพ่อนั้นท่านก็ลงไปกินเมือง

เชียงใหม่ในศักราชได้ ๗๐๘ ตัวปีเมืองไค้ เดือน ๖ เพ็ญวันพุธ มหามุด
ศรัทธาพระราชเจ้าก่อนาสว่างพระเจดีย์และวิหารพระพุทธรูปพระบวช
กตางเวียงไชยบุรีเชียงแสนที่นั่นแล้ว ก็ฉลองทำบุญให้ทานบริบูรณ์ใน
วันนั้นแล พระยาผาญเจ้าคนเป็นบิดาถิ่นเมืองพินเชียงใหมได้ ๒๐ ปีแล้ว
ก็จุติไปในเมืองเมื่อศักราชได้ ๗๒๕ ตัวปีกาบ้านนั้นแล ฝ่ายเสนาอำมาตย์
ทั้งหลายอยู่เมืองพินเชียงใหมก็มาอาราธนาเอายังท้าวก่อนาสไปกินเมือง
พินไชยเชียงใหมแทนพ่อนั้นแล แล้วท่านก็บงให้เจ้ามหาพรหมพลอง
เมืองคันทองอินอยู่ยังเมืองเชียงรายที่นั่น เป็นพระยาแล้วให้เอาใจรั้ง
เมืองเชียงแสนเชียงรายแต่เมืองฝางทางดาดทั้งมวดแล้ว ท่านก็หนีลง
ไปกินเมืองเชียงใหม่นั้นแล ส่วนท้าวมหาพรหมคันทองอินได้เป็นพระยา
แทนตนพี่แล้ว ท่านก็มาอยู่เมืองเงินยางเชียงแสนก็อยู่ยังเวียงเชียง
รายแคว้นไค้ที่นั่นแล ท้าวมหาพรหมกินเมืองได้ ๓ ปีแล้วสร้างวัดบุญขึ้น
ในศักราชได้ ๗๒๘ ตัวสร้างเจดีย์กว้าง ๕ วา ออกสูง ๑๐ วา ออกบรรจุพระ
ธาตุ ๓๕๐ องค์ ธาตุพระอรหันต์ ๓๓๐ องค์ สร้างวิหารกว้าง ๗ วา
ยาว ๑๒ วา ท่านไว้ด้านไค้ ๑๐๐ วา ด้านเหนือ ๑๐๐ วา ด้านตะวันออก
และตะวันตกนั้นเอากำแพงเป็นแดนแล้วฉลองทำบุญให้ทานในวันนั้นแล

ที่นี้จากด้วยพระราชเจ้าก่อนาคณพี่ให้แจ้งก่อนแล ท่านเสด็จ
ออกจากเวียงเหรียญนครเงินยางเชียงแสนลงไปเมืองพินเชียงใหม ครั้น
ว่าไปถึงน้ำแม่กุกคนที่ฝ่ายหน้าที่หลวงกตางเขตเมืองเงินยางใน กับเขตต์
เชียงรายแคว้นไค้ต้อกันนั้น ท่านก็ไปสร้างมหาวิหารไว้ให้เป็นจำหงาย

ไว้ที่นั่นหลังหนึ่ง สร้างวิหารกว้าง ๗ วายาว ๓๒ วา แล้วสร้างพระพุทธรูป
 เจ้าองค์หนึ่งหว่างเพดานใหญ่ ๗ ศอก ได้ชื่อว่า เขตต์อารามนั้นแล ครั้น
 แล้วบริบูรณ์ก็ฉลองทำบุญให้ทานในศักราชได้ ๗๕๕ ตัว ปีกาเบาเดือน ๖
 เพ็ญวันเสาร์ ท่านก็ลงไปกินเมืองนพบุรีพึ่งเลี้ยงใหม่ก็ในศักราช ๗๕๕
 ตัวนั้นแล ตั้งแต่นั้นมาชาติเชื้อมหากษัตริย์ในเมืองเงินยางเชียงแสนนั้น
 ชาติเดียวนั้นเป็นห้องหนึ่งแล พระราชเจ้าก่อนมาลงไปกินเมืองพึ่งเลี้ยงใหม่
 นานได้ ๓ ปีแล้ว ยังมีศึกฮ่อหมู่หนึ่งลงมาเลี้ยงคำเมืองต่อเลี้ยงใหม่
 พันนั้นยังกงชนุดอกัน ยังมีตูกขุนหมายนาผู้หนึ่งอาดาต่อ ซึ่งฮ่อก็แพ้ยง
 พ้อซึ่งฮ่อผู้นั้นแท้ ฮ่อทั้งหลายก็ถกหมู่หนีไปสิ้นแล ครั้นนั้นท้าวก่อน
 เจ้ายินดีแล้ว ก็ให้ยังนามศักดิ์ให้ท่านชื่อว่า พระยาศรีดีธิมมหาชัยสงคราม
 ดุ่มฟ้า แล้วก็ให้มากินเมืองไชยบุรีเงินยางเชียงแสนนั้นแล แต่่นั้นมา
 มาหากษัตริย์ในเมืองเงินยางเชียงแสนชาติเดียวนั้นมา ศักราชได้ ๗๕๖
 ตัว ปีกาบใจ พระยาภิอนาเจ้ากินเมืองเชียงใหมได้ ๒๒ ปีก็จุติไป แล้ว
 ท้าวแสนเมืองมาตนตูกม้ออายุได้ ๑๕ ปีขึ้นด้วยเมืองพึ่งเลี้ยงใหม่แทนพ่อ
 ท้าวมหาพรหมตนน้องอยู่เชียงรายนั้น ก็ยกกำลังไปชิงกินเชียงใหมได้
 ก็หนีไปตายเสียยังเมืองไถ่นกบี่เดียนั้นแล พระยาศรีดีธิมมหาชัยสงคราม
 ดุ่มฟ้าท่านก็ได้กินเมืองเจียงเชียงแสนแล้ว ท่านก็สร้างเจดีย์วิหาร
 พุทธธาตุวัดมณฑกที่แจ้งเวียงตะวันออกแจ้งเหนือเสร็จแล้ว ก็ทำการ
 ฉลองบริบูรณ์ในศักราช ๗๕๖ ตัว ปีกาบใจนั้นแล ศักราชได้ ๗๕๗ ตัว ปีบับ
 เป้า พระยาศรีดีธิมมหาชัยสงครามดุ่มฟ้าเชียงแสนนั้นก็ถึงอนิจจกรรม

ไปในศักราชได้ ๗๔๗ ค่ำดับดับปานแด แดนเจ้าพระยาแดนเมืองมาตม
กนเชียงใหม่ ก็ให้หมื่นขุนอินเมืองเชียงแสน^๕ ก็ให้ชื่อว่าพระ
มอขุนยดงนั้นแด

ที่^๕ จักจาอุบดินทานกาลเมื่อสร้างพระแก้วพระคำคอนแท่นแต่ปฐม
หัวท่ก่อนแด ศักราชได้ ๗๔๔ ค่ำดับดวงเดาวันนั้น ยังมีมหาเถรเจ้าตน
หนึ่งชื่อว่าศิริวงได้นำเอาพระพุทธรูป ๒ องค์ คือว่าพระแก้วและพระคำ
มหาธาตุเจ้ามาแต่ข้าควมาถิงแด้ว ยามนั้นท่านตั้งเห็นเกาะคอนแท่น
ที่^๕ เป็นที่พึงใจนัก จักใคร่สร้างวัดสองหลัง^๕ จึงให้คนเมือเมตตา
มหากษัตริย์เจ้ากอนายังเชียงนั้น ครังนั้นท่านทรงพยาชิตี้อย กจึงถาม
มหาเทวเจ้าเชียงใหม่ มหาเทวเจ้าก็อนุญาตให้มหาเถรเจ้าสร้าง ศิริวงได
มหาเถรเจ้าก็เชิญนักบุญตองคนผู้หนึ่งชื่อนายกอง ผู้หนึ่งชื่อนายเทง
เป็นเค้าแก่นักบุญทั้งหลาย ก็พากันด้วยกันสร้างวัดพระแก้ววัดพระคำ
สองหลัง^๕ สร้างวิหารวัดพระคำ ไว้ด้านเหนือวิหารพระแก้วไว้ด้านใต้
วิหารกว้าง ๗ วา อกสูง ๘ วา ศอกเหมือนกัน เจดีย์กว้าง ๕ วา สูง ๑๑
วา บรรจุพระธาตุ ๔๘๘ องค์ ทำเสร็จบริบูรณ์มีกำหนด ๓ ปี ศักราชได้
๗๔๘ ค่ำปุระวายปี เดือน ๖ เพ็ญวันพุธกระทำมหรรมณตองเป็นอันมาก
นัก มหาเถรเจ้าจึงให้นักบุญทั้งสองนำเอานาบุญ^๕ ึ่งไปถวายแก่เจ้าพระ
ยาแดนเมืองมาแต่มหาเทวทั้งสองแม่ลูก ครังนั้นท่านมหาเทวเจ้าก็มี
อาชญามาให้หมื่นขุนผู้กนเมืองเชียงแสน^๕ ท่าน^๒ นำไว้ห้าหนักับ

คนต้องคน ทานไว้กวัดต้องหงนแด ครึ่งนขุนยักทานไว้ห่านาเป็น
 หกด้านหกแฉ่นเบย กับหกสิบคร้วแด พระเมืองขุนยักเมืองเชียง
 แฉ่นทนกเมือไหว้ส่ำท้าวทงสองแม่ตุก ครึ่งนมหาเทวเจ้ากมไจยนัด
 แฉ่นจิงหยาดนาคเวือคำแห่งตน ไว้ให้รักษาพระเจ้ากมมหาเถรเจ้า
 นั้นแด ศักราชได้ ๗๖๗ ตัวปีเส็ดเช่นนี้ ตูกเจ้าพระยาแฉ่นเมืองมางชื่อว่า
 พระยาสามปะยาแม่ใน กินเมืองเชียงใหม่ แฉ่นแต่งให้หลานผู้ชื่อว่า
 หอยงวมากินเมืองเชียงแฉ่น แฉ่นได้ชื่อว่าหมื่นจันนแด ส่วนว่าหมื่น
 จังมาสร้างวัดพระครูวิหารกว้าง ๘ วายาว ๓๒ วาสูง ๘ วาศอก เจดีย
 กว้าง ๘ วาสูง ๑๕ วาอกแฉ่นบรรจุพระธาตุมัทลุงไว้ซำกับ ๓๐ คร้ว ไว้
 นากับ ๓๓,๐๐๐ เบยแด หมื่นยนาขุนกินเมืองเชียงแฉ่นทินได้ ๒๒ ปีจุติ
 ตายแล้ว หมื่นจิงมาแด ศักราชได้ ๗๖๘ ตัวปีเมิงเข้าศึกฮ่อมายุทธ
 กรรมตานาทั้งมวด มหาเถรเจ้าตนชื่อว่าศิริวงโส ตูกข้าพราวมาอยู่
 ดอนแทนออกที่คำเมืองพร้อมกับพระยาสามปะยาแม่ในแล้ว ก็กระทำ
 บุษาคเระห์เมืองทั้งมวดแล้วก็ชอบใจเทพยดา ก็กระทำให้ฟ้าผ่าฮ่อทั้ง
 หตายพ่ายหนีจากตานาไทยสิ้นแด ครึ่งนท้าวสามปะยาแม่ในกับมหา
 เทวเจ้าตนย่ำทงต้องกมไจยนัดยังคุณมหาเถรเจ้ามากนัก ก็พร้อมกัน
 อาราชนามมหาเถรเจ้าลงไปนพบุรีเชียงใหม่แล้ว ก็กระทำนามุขากิเคยัง
 ศิริวงโสมหาเถรเจ้าให้เป็นราชครูแล้ว ก็เอาแฉ่นดอนแทนให้เป็นทาน
 แก่มหาเถรเจ้าแด มหาเทวกู้ข้าให้เอาป้ายางคำทั้งสามพันนาเป็นเบยหก

ด้านหกแสนมาแทนแถมแต่ เอาตั้งแต่ต้องแวนเข้าไปจับน้ำบ่อกว้าง
 แล้วจับคอยหมุนนำ เอาไม้มน^๑ หอมคันหนึ่งมาปดุกไว้เป็นแดนแล้ว
 ไปถึงคอยคันรางไปตะวันออกไปจับคอยตุเมรแล้วได้ไปตามรองหมาก
 ทรา ไปจับเมืองกรางจับก็กวานกั้งแล้วขึ้นไปจับแปรคอยออกไปจับ
 หินทำคันเหลงจับหาดฟ้าแล้วจับท่ากาดเชียงเคื่อง แล้วจับหนองหญ้า
 ถ้ามแล้วตัดไปคอยชาวปดุกึง ให้เอาไม้สี่คันหนึ่งแล้ววัดจอมทองเชียง
 ใหม่มาปดุกไว้เป็นแดน แล้ววัดนั้นออกไปถึงกลางของแล้วจับแคว้น
 วัดปางวเชียง แล้วผ่ากลางต้องมาจับแคว้นวัดท่าชาวพานจับแคว้น
 วัดพระยืนจับหาดแร้ง แล้ววัดเข้าไปทางดอนแท่นต้องไปตามฝั่งภูเด็ก
 แล้วตัดไปสับตองแคว้นที่เก่าแต่ แดน^๕ ทนทงมวด มหาเทวีคนยาเมือง
 เชียงใหม่ให้ทานไว้กับวัดพระคำพระแก้วต้องหลัง^๕ เด ก็แต่งให้หมื่น
 ท้าว^๕ ชนมาเป็นพตองเมืองเชียงแสนกับด้วยหมื่นรักษาเชียงแสน^๕ ทน
 ค้อแต่นั้นมาศึกฮ่อทั้งหลายก็หนีจากตานาไป แล้ว^๕ กไปยังกวน^๒ อยู่ยัง
 เมืองยองแตรดิบต้องพันนาอพอเมืองแรมทงมวตนา^๕ ได้ ๓ ปี คน^๕ ทง
 หลายก็แตกคืนเข้า^๕ อยู่ในป่าในเถื่อนนับเป็นบ้านเมือง มหาธาตุเจ้าจอม
 ยองก็มีคนปฏิบัติแต่ ^๕ คังแต่นั้นมาถึงคักราช ๗๖๘ ตัว^๕ ปกิดเม้า พระ
 ยาดำมปะยาแม่ในเจ้าจึ่งให้หม่อโหราคูณหาคน ยังในเวียงเชียงใหม่นี้
 นั้น ให้^๕ ชนไปประจัญแพ้อย่างเมืองยองนั้นกับได้^๕ ดักคน จึงหาภายนอก
 เวียง จึงไปได้เจ้าขุนแต่งพระยาวิงพร้าวแต่ ส่วนว่าพระยาวิงพร้าว^๕

ก็เป็นน้องแห่งกษัตริย์เจ้าสามปะยาแด่ ครั้นนั้นพระยาสามปะยาเจ้าก็มี
 อาชญาให้ขุนแสนนำส่งกลโยธาขึ้นเมื่อยุทธกรรมย่อทั้งหลายพ่ายหนีไป
 เสียแล้ว ท่านก็พลัดกันมาตั้งอยู่เมืองยองแล้ว ก็ให้ตั้งเวียงตูกหนึ่ง
 กววมอนตาบศัมีทิศตะวันออกเวียงเท่านั้นแล้ว เรียกว่าเวียงใหม่ว่าวัน
 นั้นแด่ ครั้นนั้นพระยาศิดฟ้าเชียงรุ่งและพระยาเมืองแรมและพระยาเขม
 ราชรัฐแล้วก็ลงมาพร้อมท้าวเมือง กระทำเป็นกตยานมิตรม้องคัลจุ
 ปฏิบัติกับด้วยเจ้าขุนแสนนั้นแด่ ครั้นนั้นเจ้าขุนแสนจึงขอเอาหลังดิน
 ตั้งแต่น้ำแม่ของย้อย เป็นเขตต์แดนตามเดิมเก่าแต่เช่นปู่ย่าตาทายนั้นต
 มา ครั้นนั้นพระยาแสนฟ้าเมืองเชียงรุ่งกับแบ่งปันแด่ ขอให้แก่น้ำออกน้ำ
 ดำนั้นต้องมาภายใต้ให้เป็นตูกเมืองยองแล้ว ตั้งเมืองยองนั้นก็เป็นตูกเมือง
 เชียงใหม่ เมืองยองข้าคนได้เป็นตูกเมืองเชียงแสนแต่นั้นมาแลมแล
 ในกาดนั้น เจ้าขุนแสนก็เรียกร้องเอาพระยาอนุรุธกับท้าวขุนและไพร่ไทย
 ทั้งหลายให้ออกมาอยู่บ้านอยู่เมืองตามเดิมแล้ว ตั้งพระยายองก็ออกมา
 ให้เจ้าขุนแสนนั้น เจ้าขุนแสนก็มีความยินดีกับด้วยพระยาอนุรุธเมืองยอง
 แล้วก็ปงอาชญาให้แก่พระยาอนุรุธเป็นค้ำ และชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย
 ให้พากันปฏิบัติอุปัฏฐากมหาธาตุเจ้าจอมของที่นี่ ให้รุ่งเรื่องดังาม
 ตามประเพณีแต่เช่นพระยาอโศกราชตั้งไว้ ว่าเมืองตูกนี้ไว้ให้เป็นเมือง
 อุปัฏฐากพระมหาธาตุเจ้าแด่ เหตุคั้งนั้นผู้ท่านทั้งหลายก็ได้ชื่อว่าป็นข้า
 มหาธาตุเจ้า มีพระยาเป็นค้ำและเสนาอำมาตย์ทั้งหลายไพร่ไทยทั้งมวต

นับตั้งแต่วันที่ข้าพเจ้าเข้ามาหาพระเจ้านับตั้งแต่วันแรก ข้าพเจ้ารับมั่งเดี่ยได้ไว้
กับกันด้วยไรไปไม่ถึงวันทุกอันแต่ หากว่าขอพบเมื่อถึงถึงขารบี่ใหม่มา
ถึงดังนี้ จึงให้ได้เมื่อการจะเราตามประเพณีแห่งทั่วพระยามหากษัตริย์
ทั้งหลาย ฝูงเป็นมาแต่ในกาลเมื่อก่อนนั้นเทอญ อนึ่งก็ให้เอาช่างฟ้อน
หอกดาบ พาตงไปฟ้อนบูชาพระมหากษัตริย์เจ้าคนอันเป็นสูงแห่งเราใน
เมืองเชียงใหม่ทุกปีเทอญ พระองค์เราก็มีอาชญาไว้แก่ผู้ท่านทั้ง
หลายดังนี้ แด่นั้นมาหาพระเจ้าจอมของและเมืองของทั้งมณฑลกรุง
เวียงมาดั่งเก่าแต่ ในกาลนั้นพระยาเมืองยองก็ลงมาด้วยเจ้าขุนแต่ง
แล้วก็มากราบไหว้พระมหากษัตริย์เจ้าเมืองพิจเชียงใหม่แต่ แด่นั้นมา
เมืองยองก็ไต่ลงมาการจะเจ้าขุนแต่ง และเอาช่างฟ้อนหอกดาบตาตง
มาฟ้อนบูชาพระมหากษัตริย์เจ้าเมืองพิจเชียงใหม่ทุกปีแต่ ในกาลนั้นมหา
กษัตริย์เจ้าคนชื่อว่าด้ามปะยาแม่ในเจ้า ท่านก็มีมัจฉาขึ้นดักด้วยเจ้า
ขุนแต่งคนเป็นหลานมากนัก แด่วก็ให้นามยศแด่วก็ให้มาด้วยเมือง
ไชยบุรีนครเชียงใหม่แต่ ก้อภิเชกเบิกบายยศให้ปรากฏชื่อว่าศรี
สุวรรณคำดำนนาเชียงใหม่แต่ ครึ่งนั้นแม่ท้าวเทวีและพระยาตาม
ปะยาแม่ในกษัตริย์เจ้าเชียงใหม่ทั้งสองแม่ลูก ก็ขึ้นดักกับมหाराชครูศิริ
วงศ์ได้เจ้าและพระยาสุวรรณคำดำนนาคนเป็นหลาน อันมีคุณกับด้วย
บ้านเมืองมากนักดังนี้ จึงจักให้พระราชทานแก่พระยาสุวรรณคำดำนนา
คนเป็นหลานให้เป็นใหญ่กว่าดำนนาเชียงใหม่มณฑล ภายใต้มหัจฉา

ตกไปหาน้ำแม่ของทั้งมวตเป็นแดน ภายหลังวันคัมภีร์น้ำแม่คงเป็นแดน
 ภายหลังเห็นน้ำออกน้ำดำเป็นแดน ภายหลังวันออกเฉียงเห็นน้ำเมืองนอ
 เมืองถึงภูคาเป็นแดนติดบ่แห่บ่หลวง ภายหลังวันออกซีกมดอยหลวงเฉียง
 ซีกเป็นแดนติดแดนเมืองเกาะเมืองไชยแด ภายหลังวันออกเฉียงได้มีสืบน้ำ
 แม่ทะธาเป็นแดนไว้ให้เจ้าพระยาศรีสุพรรณคำดำนนาเชียงแสนเป็นใหญ่
 ได้เสวยทั้งมวตแด แล้วก็เอาแคว้นคอนแท่นกับปาย่างคำ ภายหลังวันออก
 คอนแท่นกับคนสองควัวหานาทนให้แก่มหาศรีวิงไธราชครูวัดพระคำ
 คอนแท่นแต่นั้นมาแด แม่ท้าวเทวก่อนนั้นก็ได้ให้หมื่นยาขุนทานแล้ว
 จดหมายต๋องจาวักเป็นหินไว้ยังวัดพระแก้วพระคำนั้นแด ต่อแต่นั้นมา
 ถึงศักราชได้ ๗๘๗ ตัวปีเมืองเมด พระยาอติโลกราชตนหลานได้พรอง
 แล้ว ถิ่นดีด้วยคุณมหาสามเจ้ามากนั้ พระยาอติโลกราชเจ้าก็ปง
 ราชอาชญาให้แก่มิ่่นน้อย ว่าไว้ว่าเขตต์แดนปาย่างคำและผู้คนทั้งหลาย
 มหาเทวก่อนย้าทานไว้แต่ก่อนมีตั้งๆ พระองค์เราเป็นเจ้าก็จักทานไว้กับ
 เป็นดังนั้นแด จึงให้ร้อยขุนกับสิบอ้ายนิมนต์เอาพระพุทธรูปเจ้าทองทิพ
 องค์หนึ่ง แด่จอมทองเชียงใหม่อันมหาเถรเจ้าฟ้าหลังเอาแต่เมืองดงกา
 นั้น กับให้เอาไม้ครั้นหาโพธิ์ต้นหนึ่งยังวัดพระคำแท่นให้เป็นดักขี้ให้เป็น
 ที่ให้วัด้าการวะแก่คนแะเทวดาแล้ว ก็ฝังหินจารึกกฎไว้ในปีเบ็กสัน
 เดือนกัตติกาเพ็ญเมงวันอังคารไทยดับได้วันนั้น แะยามหมื่นพร้าวหมื่น
 งวักเชียงแสน ถึงเดือน ๕ เพ็ญมหาสามได้เจ้เทวราชวิราชอุกกยะพุทธ-

รัตนวรรตวรรตดีศรีวรพิตรา จิมก็มีปสาทสัทธากับด้วยพุทธศาสนาโยด
 ยิง จึงจักเอาแผ่นดินดอนแท่นกับทั้งคน ๒๐๐ ครัวและป่าสวนทั้งมว
 ดอันแม่เจ้าสามปะยาแม่ในคนย้าและกับท้าวได้หยาดน้ำหมายทานไว้กับทั้ง
 คน ๕๐ ครัว พระยาอติโลกราชเจ้าคนหลานคนตูกก็หยาดน้ำหมายทาน
 ไว้คนหาครัวกับวัดน้อยผ้าขาวหมื่นแถม ถวายบูชาคุณแก้วทั้งสามบ่เศษ
 เหลือวันนั้นแถม แล้วพระยาอติโลกราชเจ้าก็ตั้งไว้ว่า เจ้าตานนาเชียง
 แล่นก็ให้ไว้รักษาบ้านไพร่เมืองทั้งหลาย อย่าได้ประมาทอนาทรแก่
 แก้วทั้งสามวัดวาอาราม สัตว์ตัวน้อยตัวใหญ่ป่าเถื่อนเหยาเรือนในดอน
 แท่นทั้งมวตเทอญ ครั้นว่าบุคคลผู้ใดมาปลุกสร้างแปงกินยังดอนใน
 ดอนแท่นนั้นให้ผ้าเป็น ๓๐ ส่วนแล้วให้เป็นของอุปการวัดส่วนหนึ่ง ๘
 ส่วนนั้นให้ผู้ปลุกกินบริโภคเทอญ ด้วยไร่นามีบักแคว้นเจ้าคนใดขุนผู้ใด
 ก็ให้ด้วยนั้นเทอญ เป็นต้นว่าช่างหายนายช่างหล่นฝังซาบมาบมัม
 ทั้งหลายอันเกิดมีในเขตต์แดนเจ้าขุนคนใด ก็ให้ถวายเจ้าขุนคนนั้นสืบ ๆ
 มาแต่เช่นเจ้าพระยาแสน พุเจ้าก็สืบเอาประเวณแต่ขึ้นพระมังรายราชเจ้า
 คนปุ่นนั้น มาตงไว้ตลอดถึงพระยาอติโลกราชเจ้านั้น ท่านก็มีได้ตะ
 ประเวณทั้งหลายปุ่นนี้เสียแต่ตั้งอันแถม ถึงศักราชได้ ๗๘๕ ตัวปีกาบสัน
 เช่นพระยาอติโลกราชถูกพระยาสามปะยากินเชียงใหม่ ศิริวงโลเถรเจ้า
 ยังเป็นราชครูอยู่ดอนแท่น หมิ่นมยุขณมากินเชียงแสนในศักราชได้ ๗๘๗
 ตัวปีเมิงไค ท่านทานมณฑปที่วัดพระคำคดอนแท่นแล้วสร้างวัดป่าแจ่งใต้
 เจดีย์กว้าง ๓ วาสูง ๗ วาออกแถม ศักราชได้ ๘๑๓ ตัวปีกิดไคเดือน ๕

ออก ๑๒ คำ พระมหายานมงคลเถรสร้างป่าตาลดอนแท่นวิหารกว้าง ๘ วา ยาว ๘ วา สูง ๗ วาอก เจดีย์กว้าง ๗ วา สูง ๑๒ วาบรรจุพระธาตุเจ้า ๑๕๐ พระองค์แด่ ครึ่งหนึ่งหมื่นมุขหมื่นวคิตเมืองเงินยางเชียงแสนทาน ๕๐ ครัวแด่ ศักราชได้ ๘๔๓ ค่ำปีกัตได้เดือน ๕ แรม ๒ ค่ำไทย เบิกขงำ เพ็ญวันศุกร์ ฤกษ์กรกฎ ๑๓ ค่ำขึ้นอุปพพผลคุณเช่นนี้ พระยา อติโตกราชกินเมืองเชียงใหม่และหมื่นทองเชียงแสนที่ขึ้นสร้างวัดกว้าง วิหารกว้าง ๖ วา คอก ยาว ๑๓ วา สูง ๗ วาอก เจดีย์กว้าง ๔ วา สูง ๑๓ วา อก บรรจุพระธาตุกระดูกหน้าผากและพระธาตุย่อย ๑๖๐ องค์ ธาตุอรั หันต์ ๓๖๐ องค์บริบูรณ์แล้ว จึงให้เจ้าพันคำเอานาบุญเมือกวากษัตริย์ เจ้าอติโตกราชกับสมเด็จพระราชเทวเจ้ายังเมืองพิจ้างใหม่ พระยา อติโตกราชเจ้ากับพระราชเทวไถยงำ จึงให้เจ้าบ่าวสามหมื่นหนึ่งพันหาญ ใหม่เกิดหนึ่ง เาบุญระวาศศรีเมืองถึงพระยาเจ้าคนกินเมืองเงินยาง เชียงแสนและพระยาคำดำนนาเชียงแสนจึงจักให้เฒ่าศรีเมืองต้องได้จารึก ได้แผ่นหินไว้ยังวัดกว้าง แล้วทานที่ไว้ทั้งสี่ด้านและด้านแตร้อยวา ให้ เป็นอาณาเขตต์และพระธาตุเจ้า ไว้ยากับแปดหมื่นแปดพันเบย ทานคน ไว้ ๕ ครัว นายหุดากทั้งเมียตูกหลาน ๑ กองคำทั้งเมียตูกหลานครัว ๑ หมื่นยขุนทั้งเมียตูกหลานครัว ๑ วันนั้นแด ถึงศักราชได้ ๘๔๘ ค่ำปี เมืองเมต เจ้าพระยาสุวรรณคำดำนนา กินเมืองเชียงแสนกับหมื่นพร้าว เป็นผู้พรองเมืองนั้น มาได้ ๒๕ ปีแล้วก็จุติตายไปแต่ ในกาลนั้นพระยา

อดีโตกราชเจ้าก็ยกยงหมื่นพร้าวพร่องเมืองนั้นให้กินเมืองเชียงแสนทัน
 ได้ชื่อว่าหมื่นเชียงแสนนั้นแล ก็ให้หมื่นวสุหุธานนั้นเป็นผู้พร่องเมืองดัง
 เก่าเหตุนั้นท่านยังหนุ่มอยู่ คักราชได้ ๘๔๘ ตัวปีเมืองเมตเดือน ๕ ออก
 ๓๒ คำ หมื่นเชียงแสนได้กินเมืองแต่ท่านก็สร้างธาตุเจ้าจอมกิตติ เจดีย์
 กว้าง ๕ วา คอกสูง ๓๒ วาอก ที่อันพระพุทธเจ้ายังชรามานมาฐาปนา
 เกศาธาตุไว้แล้วทำนายว่า ธาตุกระดูกหน้าผากกระดูกอกกระดูก
 แขน จักมาสถิตอยู่ทันว่าดังนั้นแล้ว ก็สร้างวิหารกว้าง ๕ วายาว ๘
 วาแล้วเอานามบุญตงไปถึงอดีโตกราชเจ้า ในคักราช ๘๕๐ ตัวปีเบิกสัน
 นั้น ท่านก็ทานคนไว้กับ ๒๐ ครวกับนำสัตว์หมื่นสี่พันห้าร้อยเบย ไว้เซตต์
 ตั้งแต่ต้นตอยไป ๔๐ วาทุกด้าน สร้างวัดหมื่นเชียงในเวียงนั้น เจดีย์
 กว้าง ๕ วาสูง ๓๒ วา คอกทั้งหมากชมพูจุธาตุย่อย ๖๔๐ องค์ กับบริบูรณ์
 แล้วเสร็จในคักราชได้ ๘๕๐ ตัวปีแล หมื่นเชียงแสนได้กินเมืองแท้
 ได้ ๒ ปี สร้างวัดสองหลังนั้นก็แล้วเสร็จบริบูรณ์ในปีเดียวกันนั้น แล้ว
 อายุท่านได้ ๘๓ ปีก็จุติไปแล ในกาลนั้นพระยาอดีโตกราชเจ้าจึงยก
 เอาหมื่นหอยงัดคนเป็นหลาน อันเป็นผู้พร่องเมืองมาแต่ก่อนนั้นให้ชน
 ด้วยเมืองแทน

๘๕๐ ๖ จากด้วยหมื่นงัดได้ชนด้วยเมืองเงินยางเชียงแสนทันก่อน
 แล คักราชได้ ๘๕๓ ตัวปีกัถ์ได้เดือน ๕ ออก ๗ คำวันพุธ ในราตรี
 คั่นอันท่านได้ด้วยราชสมบัตินั้น โดหและหิรัญญะคือ ว่าเงินทองก็บัง
 เกิดบุแผ่นดิน ออกมาตั้งอยู่ในช่วงราชฐานแห่งท่านเป็นกองตั้งอยู่เป็น

อันมาก ที่อนันท์ปรากฏนามพิเศษว่าพระยาศรีวิชัยเงินกองว่าดั่งนั้นแต่
แต่เมื่อศักราชได้ ๘๕๓ นั้นมา พระยาศรีวิชัยเงินกองคนนั้น ท่านก็
พร้อมกันด้วยเสนาอำมาตย์และราษฎรทั้งหลาย สักร้างยังวัดหลังหนึ่ง
วิหารกว้าง ๕ วา ยาว ๘ วา ยิงที่หัวใจเมืองนั้น แล้วก็สร้างยังพระพุทธรูป
เจ้าองค์หนึ่ง หน้าเพลา ๕ ศอก ปลาย ๒ กำ ห่อด้วยทองเบญจ
ทั้งปวงสิ้นทอง ๕ สิ่งด้านหนึ่งแล้วสร้างเจดีย์กว้าง ๓ วา สูง ๘ วา บรรจุ
พระธาตุหัวใจแห่งพระพุทธรูปเจ้าองค์หนึ่ง แล้วก็ได้ชื่อวัดพระเจ้าด้าน
ทองนั้นแต่ ต่อแต่นั้นมาถึงศักราชได้ ๘๕๓ ตัวปีดวงไค้ ท่านก็สร้างวัด
พระคำดอนแท่นแถม วิหารกว้าง ๗ วา ยาว ๓๒ วา สูง ๘ วา ศอก
และสร้างเจดีย์กว้าง ๕ วา สูง ๓๓ วา บรรจุพระธาตุเจ้า ๕๕๐ องค์ดำไว้
บริบูรณ์แล้ว ก็กระทำบุญให้ท่านเป็นมหารัชมอันใหญ่ พระยาศรีวิชัย
เงินกองเจ้าถิ่นเมืองเชียงแสนนั้น ท่านก็สร้างวัดใหญ่ได้สามหลัง บ้าน
เมืองและอาณาประชาราษฎร์ก็มีความสุขทั้งฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักร
รุ่งเรืองมากนัก ท่านถิ่นเมืองแท้ได้ ๘ ปีแต่ ต่อแต่นั้นมาพระเมือง
ยอดเชียงรายได้กินเมืองพิจ้างใหม่แทนพระยาติโตกราชเจ้าคนนั้นแล้ว
ท่านก็ให้หมื่นมนัชนมากินเมืองเชียงแสนนั้น พระยาติโตกราชเจ้า
นั้นหนีจากเมืองเชียงใหม่นี้แล้วได้มาเป็นพระยาหลวงเมืองสาต ศักราช
ได้ ๘๖๓ ตัวปีกัตเมตเดือน ๖ เพ็ญวันพุธ พระยาหลวงสาตมาสร้างวัด
อุทุมมโกศลวิหารกว้าง ๖ วา ยาว ๓๓ วา สูง ๘ วา เจดีย์กว้าง ๕ วา สูง
๓๒ วา บรรจุพระธาตุย่อย ๓๕๕ องค์ธาตุอรหันต์ ๕,๐๐๐ องค์ พุทธรูป

เจ้ามี ๑๒๙ องค์ มีนาหนัก ๕๐๐ คำ ๒ องค์นอกนั้นมี ๓๐๐ คำองค์
หนึ่งมี ๒๐๐ คำองค์หนึ่งมี ๓๐๕ บาทค่า ๕๕ พระองค์ พระแก้วมี ๔๓
องค์พระนาองค์หนึ่ง เช่นหม่นมณีนกเมืองเชียงแสนทันแต่ ค่อน
พระเมืองแก้วถูกพระเมืองยอดได้กินเมืองเชียงใหม่ได้ ๒ แล้ว ท่านก็
เล็ดจันมาอยู่กระทำบุญให้ท่านยังเมืองเงินยางเชียงแสนทันแต่ ท่านก็
มีปลาทัดทหาในวรพุทธศาสนามากนัก คักราชได้ ๘๗๖ ตัวปีกาบเล็ด
ท่านสร้างวัดหลังหนึ่งในเวียงเชียงแสนทันนี้ วิหารกว้าง ๗ วายาว ๑๔
วาสูง ๘ วา สร้างเจดีย์กว้าง ๔ วาสูง ๑๒ วาบรรจุพระธาตุย่อย ๘๗๘
พระองค์สร้างธรรมปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น ตำรวจแก้วบริบูรณ์
จึงได้ชื่อว่าวัดอาทิตย์แก้วนี้ ในธรรมปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น
นี้ไปสร้างหอมณฑปหตวงได้ไว้อย่างบ้านพุทธรังษีที่แก้วนี้เมืองหตวง
เหนือ แล้วก็ปงราชอาณาตามลัดไว้ให้ขุนมิลักขุแก้วบ้านพุทธรังษีเป็น
ประธานรักษาหอพระธรรมเจ้าอยู่ที่นี่ อย่าให้มีอันตรายแก่พระธรรม
เจ้าเทอญ ว่าดังนี้แล้ว ค่อนนั้นมาคักราชได้ ๘๗๗ ตัว พระเมืองแก้ว
เจ้าก็บังเกิดใจปลาทัดทหาในวรภาควาหฏกาเจ้า แล้วก็ปงอาณาให้
คำจางแก่นายช่างให้สร้างพระคิตาองค์หนึ่ง ได้รักหางสุวรรณอมรมบริ
บูรณ์แล้ว พระเป็นเจ้าคนกินเมืองเชียงแสนทันนี้ ก็ให้พวกพันกองพวก
ช่างและขุนทั้งหลาย อาราธนาเอาพระพุทธรูปคิตาเจ้ามาไว้ได้ถ้ำกุ่มทันนี้
เพื่อให้เป็นจำหงายแก่บ้านเมืองแล้ว ท่านก็บิรจากไรรักษาเขตต์เป็น
ต้องแสนเบย กับคน ๒ ครวคือว่าทักน้อยขุนหนึ่ง ครวบุญได้หนึ่ง

ให้อุปฐากพระพุทธศาสนาและมหาธาตุเจ้าถ้ำกุ่มแล้ว ชาวอโยธยามา
 หตอน^๑ เหาเมืองนครได้ไปก่ในปีนั้นแต่ ค่อนนั้นมาท่านก็มีพระราชอาชญา
 ให้ลงไปแทก^๒ เหาด้านธาตุเจ้าหริภุญไชยขึ้นมาแล้ว ก็ให้นายช่างหล่อ
 ปราสาททองและดอกบัวทองบริบูรณ์แล้ว ท่านก็ลงไปบูชาพระธาตุ
 เจ้าถ้ำพุนแล้ว ท่านก็ขึ้นไปกินเมืองพิงเชียงใหม่ตั้งเก่าแต่ ค่อนนั้นมา
 พระเมืองเกศเกล้าถูกพระเมืองแก้วกินเมืองพิงเชียงใหม่คักราชได้ ๘๘๗
 คว^๓ ห่มหมั้นมากินเมืองเชียงแสน^๔ ทนได้ ๓๓ ปีแล้วก็จุติตายไปแต่ ค่อ
 นั้นมาพระเมืองเกศเกล้าก็ให้พระยาดุทธรัตน์มากินเมืองเชียงแสน ให้
 ห่มหมั้นมารกินเมืองเชียงแสน^๕ ทนเป็นพรองเมืองแต่ คักราชได้ ๘๘๘
 คว^๖ ปีเมิงไคเดือน ๗ เพ็ญวันศุกร์ห่มหมั้นมารสร้างวัดหลังหนึ่ง เจดีย์
 กว้าง ๓ วาสูง ๗ วาบรรจุพระธาตุมีขนิมา ๕ องค์แล้วต้องจารึกใส่ชื่อ
 ไว้ว่าวัดธรรมาร^๗นั้นแต่ ครั้นท้าวชายคำถูกพระเมืองเกศเกล้ากินเมือง
 เชียงใหม่คักราชได้ ๘๐๘ คว^๘ ปีระวาชง้า พระยาดุทธรัตน์กินเมืองเชียง
 แสน^๙ ทนมาได้ ๓๒ ปีก็จุติตายไป แลแต่ค่อนนั้นท้าวชายคำเชียงใหม่ให้ห่ม
 ทักขินมากินเชียงแสน^{๑๐} ทน ค่อนนั้นพาอุปโยถูกนางยอดคำถูกเมืองดาน
 ช้างมากินเมืองเชียงใหม่แทนท้าวชายคำคนเป็นดู เหตุว่าแม่เป็นลูก
 พระเมืองเกศเกล้าแต่ ห่มหมั้นทักขินกินเมืองเชียงแสน^{๑๑} ทนได้ ๕ ปีแล้ว
 ก็จุติตายไปแต่ ค่อแต่นั้นมาพระอุปโยก็ให้คำห่ม^{๑๒} ขึ้นมากินเชียงแสน
 ห่มอนุคมเชื่องหม้องเชียงแสน^{๑๓} ทนเป็นพรองเมืองคักราชได้ ๘๑๓ คว^{๑๔} ปี

กัณฑ์ ห่มอุทุมมสร้างวัดหลังหนึ่งทีในเวียงนั้น วิหารกว้าง ๗ วายาว
 ๑๒ วา เจดีย์กว้าง ๓ วาสูง ๗ วา ๒ ศอกแถวได้ชื่อว่าวัดอุทุมม^๕นั้น
 พระอุปโยมาภิเษกเชียงใหม่ได้ ๓ ปีแล้ว ก็พลกหน^๕คืนเมื่อด้านข้างที่เก่า
 นั้นแล ต่อ^๕นั้นมาเสนาอำมาตย์ทั้งหลายก็ไปอาราธนาเอาพระกुरुวงษา
 อันเป็นราชวงศ์ยังเมืองนายนั้น มาเสวยเมืองพิจเชียงใหม่แทนพระอุปโย
 นั้น เหตุว่าชาติเชื้อขุนเครื่องอันเป็นตูกเจ้าฟ้ามงรายไปตั้งอยู่เมืองนาย
 ดับมานั้น ศักราชได้ ๙๑๓ ตัวปีดวงไค้ พระอุปโยพลกหน^๕ไปด้านข้าง
 กับได้กินเมืองแทนพ่อแต่ พระยาคำหนุ^๕กินเมืองเชียงแสน^๕ทันได้ ๗ ปี
 แล้วก็จุติตายไปแต่ พระมิกุลวงษาเจ้ากัยกเอาเจ้ากำพลอันเป็นเชื้อเมือง
 นั้นเป็นหลานพระยาเงินทอง^๕นั้นให้เสวยเมืองเงินยางเชียงแสน^๕ทันนั้น ใน
 ศักราชได้ ๙๑๖ ตัวปีกับ^๕ย่นพระมิกุลวงษาเจ้าก็ได้ชื่อ^๕ว่าพระยารัตนกำพล
 นั้นแล ศักราชได้ ๙๑๗ ตัวปีดับ^๕เม้า พระยาอุปโยยกกำลังศึกตุดด้าน
 ข้าง^๕ชนมาของเวียงเชียงแสน^๕นั้น อยู่^๕นานได้ ๓ ปีปลาย ๗ เดือนกับได้
 เชียงแสนแล้วก็ครัว^๕นพ่ายหน^๕ไปกัหว^๕เชียงของ แล้วมัน^๕ก็ไปปลัด^๕หิน
 เป็นพระพุทธรูป เบนหน้าต้องได้ห้ามทางไว้^๕นั้นนั้น ศักราชได้ ๙๑๘ ตัวปี
 ระวดยดี พระยากล่ำ^๕เจ้าสร้างวัดป่าแดงหลวง วิหารกว้าง ๗ วาก
 ยาว ๑๘ วาก เจดีย์กว้าง ๔ วาสูง ๘ วาก ตั้งแต่ทำ^๕วาก^๕นั้น
 กินเมืองเชียงใหม่^๕นั้น ทำ^๕พระยากินเมืองเชียงแสน^๕นั้นกับกระทำตาม
 ประเพณีไปแต่ ศักราชได้ ๙๑๘ ตัวปี^๕เมิง^๕ได้เดือน ๗ เพ็ญ ฟ้ามง^๕ทตา
 อยู่เมืองหงสาวดีมาปราบ^๕แพ้^๕เอาเมือง ฝ่าย^๕ด้าน^๕นาก^๕า^๕ระ^๕วัน^๕ออก^๕เขา^๕ได้

เมืองนายแก้ว ก็ข้ามมาหาเมืองฝางแก้วก็ลงไปหาเมืองเชียงใหม่
 แล้วมารบเมืองเชียงแสนทันแต่ พระยากำพลอุกรบกับแพ่ พ่ายหนี
 จากเวียงแก้ว พามังทลาก็ได้เอาพระยากำพลไปตกเมืองแสนหัวน
 แต่ พามังทลาได้เชียงแสนแล้วก็เอาเมืองเทิง เมืองน่าน เมืองแพร่
 เมืองนครจำปูนแล้วมาอยู่เชียงใหม่ พามังทลาปราบได้เมืองตานาทาง
 มวลแล้ว ตกปัดนั้นก็บังคับให้ท้าวผู้ค้ำคินเมืองเชียงใหม่ตั้งเก่าแล้ว
 ก็ใช้ให้ไปตามเอาพระยากำพลอันหนีไปเมืองแสนหัวน คั้นมากินเมือง
 เชียงแสนตั้งเก่าแล้วก็ร้องเรียกหาขี้ผึ้งมาผู้แก่มาถามยังจารีตบ้านเมือง
 ครั้นนั้นเฒ่าผู้เมืองจึงเอาหนังสือพื้นเมืองแก่เช่นพระราชเจ้าแสนพุตงแต่ง
 ไว้วันนั้น มารบให้ว่าเจ้าพามังทลานั้น ครั้นนั้นทพโสดพามังทลาเจ้า
 ได้ครองตรัสยังหนังสือพื้นเมืองทงมวลแล้ว พระเจ้าพามังทลาท่าน
 ก็มพระราชอาญาว่า บักแคว้นแดนทงมวลอันท้าวพระยามหากษัตริย์
 เจ้าทงหลาย ผูกอินเป็นแล้วมาแต่ก่อนนั้น หากท้าวไว้กับที่ใดพระองค์
 เราเป็นเจ้า ก็ท้าวไว้ทงนดังราชประเพณีแห่งท้าวพระยาทงหลายผุ้กัน
 ทุกประการแต่ บักแคว้นเจ้านายคนใดก็ให้เจ้าคนนั้นได้กินตามดังราช
 ประเพณีนั้นเทอญ หากว่าถึงฤดูขบป้มาถึง ก็ให้ได้ลงไปบูชาทพโสด
 ในเมืองหงสาวดีนั้นตามศตีกำดงนั้นเทอญ เจ้าพามังทลาพระเป็นเจ้าก็
 ดั่งเวดงนแต่ จุติศักราชได้ ๘๒๘ ตัวบเบิกขง้า พระมิงทลาเจ้าก็พลิก
 คั้นเมือเมืองหงสาวดีตั้งเก่า ส่วนเมืองยวนเชียงแสนทันก็ได้เป็นตูก

๑. ซึ่ง ๒ ไปรบทูลให้ทราบ

เมืองเมงหงด้าแก่นันมาแต่ ต่อแก่นันมาได้ ๖ ปี จตุศักราชได้ ๘๒๖ ตัว
ปีกบใจ พระมิกุลกับพระยากำพตเชียงแสนพระยาตะครพพร้อมกันฟันฟ้ามัง
ทลาคแล้ว ฟ้ามังทลาก็มารบเชียงใหม่ได้แล้ว เอาตัวพระมิกุลกับคน
ครัวกลางหนึ่งเมื่อไ้เมืองหงด้าเสียแล้ว ก็ไ้นางเทวักินเชียงใหม่แทน
จตุศักราชได้ ๘๓๐ ตัวฟ้ามังทลาไปรบเมืองอโยธยาได้แล้วฆ่าพระมหา
กษัตริย์อโยธยา อันเป็นชาติเชื้อวงศ์แห่งพระยาพรหมกุมารเมือง
โยนกนครเชียงแสนนั้นเสียแล้ว เอาพระยาเมืองพิษณุโลกอันเป็นชวติ
เชื้อเมืองตะไ้แก่นันไปกินเมืองอโยธยาสืบไป ได้ชื่อว่าศรีธรรมราชนั้น
แต่ พระยากำพตเจ้ากินเมืองเชียงแสนทันได้ ๓๒ ปีก็จติตายไปในนั้น
เจ้าฟ้าห่อคำคนตูกเป็นพระยากินเมืองเชียงแสนแทนที่ในปีนั้นแต่ จตุ
ศักราชได้ ๘๓๕ ตัวปีเตาตัน ฟ้ามังทลาไปรบหนองคายหนองหาญถาน
ข้างใต้สิ้นแต่ จตุศักราชได้ ๘๓๘ ตัวปีเบิกยี่ ราชเทวี่เมืองเชียงใหม้ก
จติไปแต่ เจ้าฟ้าห่อคำกินเมืองเชียงแสนได้ ๘ ปีก็จติตายไปในนั้น
ก่อนนั้นจตุศักราชได้ ๘๔๑ ตัวปีกัตเม้า เจ้าฟ้ามังทลาให้มานคือเจ้าฟ้า
ด้าวคัลลือว่ามังฆานรฆามังขยุ มากินแทนราชเทวี่เชียงใหมแล้วให้พระยา
ดำพูนไปกินเมืองเชียงแสน ก็คั้นเขาไปเสียเมืองได้ แต่วี่ไ้นางเทว
กินอยู่ได้ ๓ ปีก็ย้ายไปไ้เสียเมืองเชียงใหม่ แต่วี่ให้พระยาหัวเคียน
กินเชียงแสนแต่ เช่นนั้นไ้เป็นตูกเมืองเมงเจ้ากินเมืองบม่มันเที่ยงแต่

จตุศักราชได้ ๘๔๗ ตัวปีตวงไ้เจ้าภวมังทลาหลวงเมืองหงด้าดั่ง
อนิจจกรรมไปแต่ แล้วเสนาอำมาตย์ทั้งหลายก็ยกเอาพระหวัระมังทลา

คนถูกไถ่^๕ ชนด้วยเมืองหงสาเป็นภวมัทธายเทม ภวมัทธาคณ
 พื่อ และจุตศักราชได้ ๕๔๗ ตัวปีดับเด้า เจ้าฟ้าสว่างศักดิ์เมืองเชียงใหม่ไป
 รบอโยธยาแล้ว เสด็จนั้นทออยู่เป็นแม่ทัพไปตายเสียก่อนได้หันมาแต่
 จุตศักราชได้ ๕๕๕ ตัวปีเตาตัน อุปราชาหงสาคือว่ามังแต มายอ^๖เอา
 คักไปเมืองอโยธยา ได้รับพระนเรศปถางตามถูกเจ้าพระศรีธรรม
 ราชมักำตัง ๗ แฉ่นแล้วกับได้อโยธยาคำน^๗ หันคืนมาแต่ เช่น^๘นี้ถูก
 เจ้าฟ้าสว่างศักดิ์มังฆวนามังขยุเมืองเชียงใหม่ขึ้นมากินเชียงแสน^๙นั้น มี
 ชื่อว่านรธาตังเก่าแต่ จุตศักราชได้ ๕๔๗ ตัวปีดับเมดเจ้าฟ้าถันช้าง
 มากำเมืองน่าน จักให้ได้เป็นเจ้าถันนาว่าตังนั้นกับได้ พวกกันพ่ายตก
 ไปถันช้างตังเก่าแต่ เช่น^{๑๐}นี้ถูก^{๑๑}เตยงพระเจ้าฟ้าสว่างศักดิ์เชียงใหม่ไปกิน
 เมืองน่าน จุตศักราช ๕๖๐ ตัวปีเบิกเส็ด ตาว^{๑๒}พื้นเจ้าภวมัทธาคำน^{๑๓}จาก
 หงสา ตกมากวนตำพูนเชียงใหม่แล้ว ตกไปพะเยา ตกตงไปถันช้าง
 ที่เก่าเขาน^{๑๔}แต่ ชาวอโยชยากี่มารบเชียงใหม่บ่แตก เสียคนบ้านนอก
 ไปพ่อง^{๑๕}บ่เดียวกนั้น^{๑๖}แต่ จุตศักราชได้ ๕๖๒ ตัวปีถดใจ ออกญาเดโช
 มากินเชียงแสนแต่ จุตศักราชได้ ๕๖๕ ตัวปีกาเมา เมืองด้าค^{๑๗}พนเมง
 ม่านไปชักเอาถันช้าง^{๑๘}ชนมาเอาถันนาบได้ ค่อเมืองพะเยาเชียงแสน
 เมืองฝางเชียงใหม่บ่ได้แต่ ออกญาเดโชมากินเชียงแสนได้ ๓ ปีก็หันไป
 บัน^{๑๙}นแต่ เจ้าฟ้าสว่างศักดิ์กินเมืองเชียงใหม่ได้ ๒๘ ปีแล้วก็ตายไปเต
 ศักราชได้ ๕๖๘ ตัวปีเมิงเมดหม่องด้วยโทษตน้องกินเชียงใหม่แทนชว

ปลาย ๒ เดือน จุติตายไปแต่ ถูกผู้กวัดงอนกินเมืองเชียงใหม่แทนไป
 แดะได้ ๒ ปีตาย แล้วตนหัดซ้ายยักกินแทนได้ ๑๓ ปีตาย แล้วค่อน
 มากจึงให้จิมพระยาจำบ้านเชียงใหม่ขึ้นมากินเชียงแสน ครั้นนั้นพระยา
 จำบ้านเชียงแสนกินแล้ว จึงทนตัวไปน้อมเมงม่าน เอาช้างลงไปถวาย
 เจ้าภวมังทากับเมืองหงสาวดีนั้นแต่ แล้วได้รับพระราชทานเมืองตะคร
 มาเป็นเมืองขึ้นเชียงแสนบ่เท่าแต่ขึ้นเจ้าภวมังทาดินดี จึงกรุณายัง
 พระยาเชียงแสนเป็นอันมาก จึงยกให้เป็นเจ้าฟ้ากาเผือก ๗๕ พันนาเชียง
 แสนแล้ว ให้ประทานพวง ๒ ข้างจิก คำหัดแดงดาวคำแต่ ครั้นนั้นเชียง
 ใหม่ขาดบ่มีไม่ขึ้นเจ้าเมือง แต่ขึ้นมาเชียงแสนจึงได้ทันตัวเอราชากร
 เข้าบพระบาทในหงสาวดี บได้พรองกับเชียงใหม่แต่ขึ้นมาแต่ จุ
 ตักราชได้ ๘๗๖ ตัวปีเบิกย์ ถูกเจ้าฟ้าลาวดัดเชียงใหม่คือว่าพระยาน่านกิน
 เมืองได้ ๒๓ ปีแล้ว ก็จุติตายไปในนั้น แล้วพระราชเทวกินเมืองแทนแต่
 เช่นนั้นมานเมืององวะก็ได้ตงมาเอราชากรในหงสาวดีมวด ครั้นนั้นยังมี
 ถูกพระยาองวะคนหนึ่งชื่อว่าเจ้าฟ้าสุทโธด้วยเมืององวะแทนพ่อ แล้ว
 ได้ตงมาเอราชากรบพระบาทอยู่ในหงสาวดีนั้นแต่ จุตตักราชได้ ๘๘๖
 ตัวปีกบไ้ พระยาเมืองเชียงของพนภวมังทาดแต่ ท่านก็แต่งให้เจ้า
 ฟ้าสุทโธองวะกับอุปราชามังแตะทิพคนน้อง ขับเอาทพชนมาตงอยู่ท
 แล้ว ก็ยกต้องรบเชียงของเดือน ๑๒ ออก ๘ คำได้ ปีดับเข้าหัดนั้น
 เมืองน่านชาวพนแถบ ก็ยกทัพตงมารบเมืองน่านได้แล้วคินมาตงอยู่เชียง

แต่เจ้าฟ้าสุทธโธตั้งอยู่ทุ่งสีทองตะวันตกเฉียงเชียงแสน แลเจ้าอุปราช
มั่งแต่จ่อเจ้าตั้งอยู่ยังทุ่งยางงามหัวเวียง แล้ววกกลับแมนกันเกิดเป็น
กตัญญูกันวันอาทิตย์คั่นหนึ่ง ในกาลนั้นเสนาอำมาตย์เมืองเชียงแสนคน
หนึ่งชื่อว่าแสนหลวงเรือดอน พร้อมกับด้วยพระดังเจ้าท่งหลาย มี
มหาป้าเจ้าไผ่งามเป็นประธาน ออกห้ามเจ้าท่งต้องจึงเมียนต์ กับด้วย
กันแต่ ครั้นนั้นเจ้าฟ้าสุทธโธธรรมราชเจ้าอังวะก็มีคำยินดียิ่ง ก็ตั้งยัง
แสนหลวงเรือดอนกับหน่อคำท่งต้อง พ่อตูลให้ เป็นใหญ่ในอาณาจักรทั้ง
มวต แลตั้งยังแสนหลวงเรือดอนตนพ่อนให้ เป็นเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตร
กินเมืองยวนเชียงแสนทั้งมวต ก็ยกยงเจ้าหน่อคำผู้ตูลให้ เป็นเจ้าฟ้า
หมวกคำรองตนพ่อแลตั้งให้กินแคว้นเมืองฝาง เจ้าท่งต้องก็พากัน
ไปหงสาวดี เช่นเมืองหงสาวดีเป็นกษัตริย์เจ้าแก้วม่านไทยยวนทั้งมวตแต่
เจ้าภวมังทสาตนพั่นก็จุติตายไปป็น ในเมืองหงสาวดีที่นั้นแต่ อุปราช
มั่งแต่ทิพเนตรได้ขึ้นเป็นมหากษัตริย์แทนพี่ในจุตศักราช ๙๘๘ ตัวปีเมือง
เมืงแสน แล จุตศักราชได้ ๙๙๐ ตัวปีเบิกสี่ พระเจ้าฟ้ามังแต่ทิพเนตร
หงสาวดีกับเจ้าสุทธโธธรรมราชอังวะ ก็พากันขึ้นมาตานนาแถม มาถึงหว่าง
กลางเชียงใหม่กับเชียงแสน ครั้นนั้นพระเจ้าท่งต้องบ่ชอบบ่แม่นกับด้วย
กัน พระเจ้าฟ้ามังแต่ทิพเนตรพลิกหน้คั้นไปเชียงใหม่แลตั้งไปหงสาว
ดี เจ้าฟ้าสุทธโธธรรมราชเจ้าแก้วม่านมาเชียงแสนที่นั้น ท่านกษ
อยู่โรงนางกาเผือกแล้ว ก็ปงให้จิมฟ้าหลวงทิพเนตรกับเจ้าหน่อคำต้อง

พ่อตูกให้กินเมืองยวนเชียงแสนและอาณาจักรทั้งมณฑลแล้ว ก็ให้ตั้งโรง
 อยู่ในประตูท่าหลวงภายในนั้น แล้วเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชท่านก็ไป
 อังวะด้วย ครั้นนั้นเจ้าฟ้าเชียงแสนทั้งสองพ่อตูก ก็พากันไปตั้งถิ่น
 แม่คงแต่ก็พลัดมา ในกาลนั้นพระยาม่านเชียงใหม่คือว่าตูกเถิงเจ้าฟ้า
 ลำดวนนั้น เขาเป็นใจษัตริย์เม่งหงสาแล้ว ก็แต่งให้พระยาเมืองตะคร
 ฐนเกิดเอาพระยาเชียงแสนทั้งสองพ่อตูกได้แล้ว ก็เอามาขังไว้ยังเมือง
 เชียงใหม่นั้นแต่ ส่วนว่าพระสุทโธธรรมราชขังเมื่อถึงอังวะแล้ว ก็
 เกณฑ์เอาคักพดหาญแล้วก็ตั้งไปหงสา ครั้นว่าไปถึงหงสาแล้วก็ไดยัง
 รัชชนะ แต่ว่าเอาเจ้าฟ้ามังและจ้อจาวทิพเนตรลงด้วย ส่วนเจ้าศรี
 สุทโธธรรมราชอังวะได้เป็นเอกราชแล้ว พระเจ้าสุทโธธรรมราชได้นั่ง
 แท่นแก้วในเมืองอังวะก็มานั้น แต่นั้นม่านอังวะได้ค้นเป็นเอกราชและ
 เป็นกษัตริย์เม่งในหงสาด้ก็มาสู่ดั้นในปีนั้น ส่วนว่าพระยาตะครอาดา
 ฐนเอาพระยาเชียงแสนพ่อตูก ต่างพระเจ้าฟ้าเชียงใหม่ได้แล้ว ท่านก็
 ยินดียกเอาพระยาตะครฐนเป็นพระยาศรีสองเมืองวิชัยปราการ และให้
 ให้ออกินเมืองเชียงแสนแล้ว ก็แต่งให้แสนอาษาเมืองเชียงใหม่นั้น ให้
 มาเป็นหลวง เมืองเชียงแสนนั้นแล้ว ก็ป่าวเอาคักได้ ๓,๐๐๐ คนมา
 อยู่ได้ ๓ ปีแล้ว ถึงปีดวงเมตศักราชได้ ๘๘๓ ตัว พระเจ้าสุทโ
 ธรรมราชตูกอังวะลงมาหงสาแล้วแล้วมาเชียงใหม่ ก็มาเห็นพระเจ้า
 เชียงใหม่เอาเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรเชียงแสน ทั้งสองพ่อตูกมาขังไว้นั้น

ส่วนว่าพระจิมศรีสุทโธธรรมราช ก็มีพระราชอาชญาารอนเอาพระเจ้า
 เชียงใหม่ ลงไปไว้เสียยังเมืองหงสา^๕นั้นพร้อมทั้งคนทั้งครัวย่อยหญิง
 ย่อยชาย^๖นับ^๗ตั้ง^๘ เชียงใหม่ร้างเสียแล้ว ส่วนว่าพระเจ้าสุทโธธรรมราช
 ท่านก็เอาเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกับเจ้าหมวกคำทอง^๙สองพ่อ^{๑๐}ดุก^{๑๑}นั้น^{๑๒}คน^{๑๓}เมื่อเป็น
 พระเจ้าเมืองเชียงแสนที่เก่าแล้ว ก็ปงพระยาศรีสองเมืองอันดุก^{๑๔}ละคร
 มากิน^{๑๕}นั้น ส่วนว่าคนครัวเมืองเชียงใหม่นั้นมรดกท่านก็ดองเอาไปถึงกลาง
 ทาง ไปถึงที่บ้านเมืองกลาง^{๑๖}นั้น ครั้น^{๑๗}นั้นยังมีเสนา^{๑๘} ๒ คน ชื่อว่าพระยา
 แส่นหลวงกับพระยาลำดั้น มีคน ๗ ครัวก็ชัก^{๑๙}กัน^{๒๐}มาตั้งอยู่^{๒๑}เวียง
 เชียงแสนที่เก่า^{๒๒}เขา^{๒๓}นั้น ก็^{๒๔}กัน^{๒๕}เป็นเมืองมาแถม ส่วนว่าเจ้าสุทโธธรรม
 ราชก็^{๒๖}รู้ว่า^{๒๗}เชียงใหม่นั้น^{๒๘}เป็นเมืองมานั้น ท่าน^{๒๙}ก็มาตั้งอยู่^{๓๐}ยัง^{๓๑}ไชยบุรี^{๓๒}เชียงแสน
 ที่^{๓๓}นั้นแล้ว ก็^{๓๔}ตั้ง^{๓๕}ให้^{๓๖}เจ้าหมวกคำ^{๓๗}ดุก^{๓๘}นั้น ให้^{๓๙}เอา^{๔๐}ใจ^{๔๑}รู้^{๔๒}คน^{๔๓}ใน^{๔๔}เมือง^{๔๕}ขวาง^{๔๖}ตั้ง
 เก่า^{๔๗}แต่ ศักราชได้ ๙๙๕ ตัวมี^{๔๘}เตา^{๔๙}ดิน ส่วนว่าพระยาเมืองขวาง^{๕๐}นั้น เขาก็
 กระจ่าง^{๕๑}กระ^{๕๒}เดื่อง^{๕๓}ขัด^{๕๔}แข็ง^{๕๕}อยู่^{๕๖}ยัง^{๕๗}เข้า^{๕๘}สู่^{๕๙}ดม^{๖๐}การ^{๖๑}เมือง^{๖๒}เชียง^{๖๓}แสน^{๖๔}ตั้ง^{๖๕}แต่^{๖๖}ก่อน เหตุ
 ว่า^{๖๗}เขา^{๖๘}บ^{๖๙}รู้^{๗๐}ว่า^{๗๑}พระเจ้า^{๗๒}สุท^{๗๓}โธ^{๗๔}ธ^{๗๕}ม^{๗๖}ม^{๗๗}ราช^{๗๘}เจ้า^{๗๙}ปราบ^{๘๐}แพ^{๘๑}เม^{๘๒}ง^{๘๓}ห^{๘๔}ง^{๘๕}สา^{๘๖}นั้น ครั้น^{๘๗}นั้น^{๘๘}เจ้า
 ฟ้า^{๘๙}สุท^{๙๐}โธ^{๙๑}ธ^{๙๒}ม^{๙๓}ราช^{๙๔}เจ้า^{๙๕}ก็^{๙๖}ศก^{๙๗}เอา^{๙๘}ท^{๙๙}พ^{๑๐๐}คน^{๑๐๑}ศึก^{๑๐๒}แต่^{๑๐๓}ถา^{๑๐๔}นา และ^{๑๐๕}สืบ^{๑๐๖}ต้อง^{๑๐๗}พ^{๑๐๘}ัน^{๑๐๙}า^{๑๑๐}ด^{๑๑๑}
 แด^{๑๑๒}ม^{๑๑๓}ท^{๑๑๔}ง^{๑๑๕}หลาย^{๑๑๖}มา^{๑๑๗}พร^{๑๑๘}้อม^{๑๑๙}แล้ว ก็^{๑๒๐}ยก^{๑๒๑}จาก^{๑๒๒}เว^{๑๒๓}ียง^{๑๒๔}ไช^{๑๒๕}ย^{๑๒๖}บุ^{๑๒๗}รี^{๑๒๘}ศรี^{๑๒๙}เช^{๑๓๐}ียง^{๑๓๑}แสน^{๑๓๒}ที่^{๑๓๓}น^{๑๓๔}ออก
 ไป^{๑๓๕}รบ^{๑๓๖}เมือง^{๑๓๗}ขวาง^{๑๓๘}ที่^{๑๓๙}นั้น ไป^{๑๔๐}ยัง^{๑๔๑}อยู่^{๑๔๒}เป็น^{๑๔๓}อัน^{๑๔๔}นาน เหตุ^{๑๔๕}ว่า^{๑๔๖}คน^{๑๔๗}หา^{๑๔๘}ญ^{๑๔๙}เม^{๑๕๐}ือง^{๑๕๑}นั้น^{๑๕๒}มี^{๑๕๓}มาก
 เหตุ^{๑๕๔}ว่า^{๑๕๕}หมู่^{๑๕๖}โจ^{๑๕๗}ร^{๑๕๘}ด^{๑๕๙}้วย ๔๐๐ พาย มัง^{๑๖๐}ท^{๑๖๑}ธา^{๑๖๒}แต่^{๑๖๓}ก่อน^{๑๖๔}ที่^{๑๖๕}น^{๑๖๖}จาก^{๑๖๗}เม^{๑๖๘}ือง^{๑๖๙}ธ^{๑๗๐}ะ^{๑๗๑}คร^{๑๗๒}มา^{๑๗๓}ไ^{๑๗๔}ป^{๑๗๕}ะ^{๑๗๖}
 อยู่^{๑๗๗}นั้น เหตุ^{๑๗๘}นั้น^{๑๗๙}พระ^{๑๘๐}เจ้า^{๑๘๑}สุท^{๑๘๒}โธ^{๑๘๓}ธ^{๑๘๔}ม^{๑๘๕}ราช^{๑๘๖}เจ้า^{๑๘๗}ที่^{๑๘๘}เม^{๑๘๙}ือง^{๑๙๐}ฝ^{๑๙๑}าง^{๑๙๒}ที่^{๑๙๓}น^{๑๙๔}ด^{๑๙๕}ำ^{๑๙๖}บ^{๑๙๗}ั^{๑๙๘}ง^{๑๙๙}แตก

๑. ข่อยกัน^๑ไป^๒ทั้ง^๓หญิง^๔ชาย ๒ ไม่^๕ทราบ^๖ว่า^๗อะไร ๓ พะ^๘พิง

ครั้นได้เมืองฝางแล้วก็รีบรอนเอาขามชกสัณฐานคนครัวทั้งหลาย ส่งไป
 อังวะเสียเป็นอันมาก ตะกั่วไว้ในเมืองแตกทั้ง ๓ แท่นแล้ว ก็ปองให้จิมฟ้า
 หมวกคำคนเป็นลูกพระเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรเชียงแสนได้กินดังเก่า ส่วน
 ว่าพระเจ้าศรีสุทโธธรรมราชเจ้า ท่านก็กลับคืนมาอยู่เวียงไชยบุรีศรีคอน
 แมนเชียงแสนอยู่ยังราชโอรสหลวงนางกาเผือกแล้ว ก็หาผู้เฒ่าผู้แก่อันรู้
 จารึที่บ้านครองเมืองมาถามดู ในกาตนั้นเฒ่าสี่เมืองกับแสนหลวงไชยจิต
 ก็พร้อมกันเอาหนังสือพื้นเมืองยวนเชียงแสนแต่เช่นพระราชเจ้าแสนพ
 ธิราชตั้งไว้ขึ้นมาไขกราบไหว้ ครั้นนั้นพระเจ้าศรีสุทโธธรรมราชท่านได้
 ตรีศตรของจาวีตบ้านครองเมืองแจ้งแล้ว พระเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชเจ้า
 ก็มีพระราชอาชญากรณว่า เขตต์แขวงแดนที่ทั้งมณฑลอันทั่วพระยามหา
 กษัตริย์เจ้าทั้งหลายทานไว้กับวัดวาอารามทั้งหลายมาแต่ก่อนนั้น มีฉันท
 เราพระองค์ได้เป็นเจ้าแล้ว ก็จักทานไว้ด้วยดังทั่วพระยาทั้งหลายผู้อัน
 เป็นแล้วมาแต่ก่อนนั้น เขตต์แดนเมืองทั้งมณฑลเป็นปึกแผ่นเขตต์แดน
 เจ้านายขุนคนใด ก็ให้ยื่นถวายเจ้านายขุนคนนั้นเทอญ พระเจ้าศรีสุทโธ
 ธรรมราชเจ้าปราบได้เป็นเจ้าแก่ถ่านนาไทยทั้งมณฑลแล้ว ท่านก็ตั้งไว้
 ฉันทน์ ศักราชได้ ๘๘๘ ตัวปีระวายไ้ พระเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชก็เสด็จจง
 ไปอยู่เมืองอังวะ ศักราชได้ ๘๘๘ ตัวปีเม็งเเต้ก็มายอดูกแก้วพันคน
 แล้ว จึงมีพระราชอาชญาให้สร้างวัดเขตต์วันที่โรงนางกาเผือกนั้น ให้
 เป็นราชสถานแล้ว ก็นิมนต์เอาขามชกป่าไผ่งามเจ้าดอนแท่นเข้ามาอยู่

เขตวันอารามกลางเวียงแล้ว ก็ยกให้เป็นสมเด็จพระเจ้าแล้ว ก็แต่งเรือน
นางฟ้ากาเผือกอยู่ด้วย ฝ่ายกองหลวงภายเหนือแล้ว ให้เป็นมณฑลศรัทธา
วัดเขตวันนั้น พระเจ้าฟ้าศรีสุทโธธรรมราชได้ปราบเพืองฟ้าฝ่ายกอง
ตะวันออกแล้ว ท่านก็ทรงกรุณาให้เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกับเจ้าฟ้าหมวก
คำทั้งสองพ่อลูกเป็นใหญ่แก่ถานนาทั้งมณฑล คือว่า เชียงราย พะเยา เมือง
ฝางหางดัด สะพานน้อยย่างมันเมืองตวันปุเรงเมืองกกปูเพียงเชียงคูป
เมืองกายด้ามท้าวเมืองม้าท่าต่อเมืองวะเชียงขานบ้านยู่เมืองหลวงเมือง
ยอง เมืองตื๋นอ เมืองหลวงภูคาภูกระทาง และ เชียงขี้ เชียงของ เทิงเมือง
ด่อน่านแพร่ครทั้งมณฑลแล้ว ให้แสนหลวงเถิงกินท้องช้างและเรือ
คอนเรือหาวยท่าทั้งมณฑลและให้หมื่นพื่อนหลวงกินกินบก แล้วให้หมื่น
พื่อนน้อยกินกินนา ให้หมื่นหลวงสุทธดิษฐ์กินแคว้นในพันนาแพงแด
ท่านก็แต่งไว้ดังนี้แล้ว ก็ทรงให้เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรเชียงแสนใจรู้ทั้ง
มณฑล เช่น พระเจ้าศรีสุทโธธรรมราชอังวะเป็นกษัตริย์แก่เมงและ
ไทยทั้งมณฑล เช่น เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกินเมืองไชยบุรีศรีเงินยาง
เชียงแสนแล้ว พระยาหลวงไชยชิตสร้างวัดขึ้นแถมใหม่ เจดีย์กว้าง ๔ วา
ออกสูง ๓๓ วา ออกบรรจุพระธาตุย่อย ๓๕๐ องค์ ในจุลศักราช ๓๐๐๐ ตัว
มีเบ็ญจนาถ นางฟ้ากาเผือกเมืองเชียงแสนก็จุติตายไปในบัดนี้แล

ทั้งจากถ้ำยังวัดทั้งหลายอันมีในเวียงและนอกเวียงแห่งไชยบุรี
เชียงแสนก่อนแต่ปฐม วัดบุญยืนริมประตูนางเทิงหัวเวียงตะวันออก ๓
วัดมหาโพธิ์ต่อมาตะวันออก ๓ วัดมงคลแจ้งริมหน้า ๓ วัดเชียงน้อย

คันถาน ๓ วัดป่าวิเชียร ๓ วัดอาทิตย์แก้ว ๓ วัดพวงพันทอง ๓
 วัดสังคายนาเงิน ๓ วัดผ้าขาวพาน ๓ วัดชุมแสง ๓ รวม ๓๐ วัด มี
 หน่อธำณแด วัดบุควิมประตู่ท่าหลวงภายใต้ ๓ วัดปราสาทคุ้มถัด
 เข้ามามากางเวียง ๓ วัดเซตวัน ๓ วัดพระยืน ๓ วัดพระนอน ๓ วัด
 พระคำกตางบ้าน ๓ วัดป่าเซียง ๓ วัดจายี่ ๓ วัดเซียงหิน ๓ วัดพระ
 หิน ๓ วัดคว้ง ๓ วัดเสาดินริมประตู่ท่าเสาดิน ๓ มาถึงนี้มี ๒๐ วัด ห้าง
 กตางฝ่ายตะวันออก วัดแก่งปลา ๓ วัดบ้านร้อง ๓ วัดสนุก ๓ วัดลี้วัดดี ๓
 วัดแสนมณีน ๓ วัดศรีบุญเรืองแจ้งใต้ ๓ วัดพันเจ็ด ๓ วัดบ้านน้ำคำ ๓
 วัดธรรม ๓ วัดปทุมใต้ ๓ มาถึงนี้มี ๓๐ วัด ตะวันออกแจ้งใต้เจาะ
 วัดไชยอาราม ๓ วัดเซียง ๓ วัดสุทธาวาส ๓ วัดโบสถ์ ๓ วัดจำปา
 เหลือง ๓ วัดราชอาราม ๓ วัดหนองสำ ๓ วัดพวงคัน ๓ วัดสาย
 หม้อ ๓ วัดออกเรียง ๓ มาถึงนี้มี ๕๐ วัด ห้างใต้แด วัดศรีคำแจ้ง
 หรดี ๓ วัดอโศก ๓ วัดสอยดาว ๓ วัดโกศต ๓ วัดहतกัณ ๓ วัด
 สมภาร ๓ วัดพันโรง ๓ วัดแสนทอง ๓ วัดพระหลวงวัดพระบวช ๓
 มาถึงนี้มี ๕๐ วัด ตั้งแต่แจ้งหริตชนมากางแด วัดพระทองน้อย ๓
 วัดถ่านทอง ๓ วัดพระยอม ๓ วัดอุดม ๓ วัดเจ้าเคียน ๓ วัดหมื่น
 เซียง ๓ วัดต้นต้อย ๓ วัดพันเช่า ๓ วัดดอกบัว ๓ วัดมหาวัน ๓ มา
 ถึงนี้มี ๕๐ วัด ห้างกลางเวียงฝ่ายตะวันตกแด วัดเจ็ดหาง ๓ วัด
 มหาธาตุ ๓ วัดมหาอาราม ๓ วัดวงกตโน ๓ วัดปราสาทประตู่ ๓
 วัดหอแก้ว ๓ วัดอ้อมแก้ว ๓ วัดต้นยางโน วัดศรีบุญโต ๓ วัดศรี

ชุมริมน้ำโขงวัดดิน ๓ มาถึง^{๕๕} ๗๐ วัด ห้างตะวันตกเฉียงเหนือ วัด
 อารามเขียงม่นหัวเวียงริมประตูนางถึงฝ่ายตะวันตกแด วัดภูมเมืองถัด
 ดงมา ๓ วัดแสนเมืองมา ๓ วัดร้อยชัย ๓ วัดเจ้าจันทร์ ๓ มาถึง
 กตาง^{๕๕} ๗๐ หลัง คำอัน^{๕๕} เวียงโนเด

วัดอัน^{๕๕} เวียงนอกประการนั้น วัดผ้าขาวสายแทนหัวดอน ๓ วัด
 พระแก้ว ๓ วัดพระคำ ๓ วัดพระทองทิพปาดาด ๓ วัดไผ่งาม ๓ วัด
 ดอนกว้างใต้ ๓ วัดจันทร์ ๓ วัดป่าแจ้งใต้ ๓ วัดหนองน ๓ มาถึง^{๕๕}
 ๓๐ หลัง ด้านอากาศเนยเต วัดประตงค์ท่าม่าน ๓ วัดหญ้ารัด ๓ วัด
 เวฬุวัน ๓ วัดสังคโลก ๓ วัดป่าก่ง ๓ วัดส้มวา ๓ วัดป่าแดงหลวง
 ริมแจ้งเวียง ๓ วัดช่วงทราย ๓ วัดป่าอานม ๓ วัดโกศดอนนอก ๓ มา
 ถึง^{๕๕} ๖๐ หลังหนได้เต วัดกู่เต้า ๓ วัดพระครู ๓ วัดด้อยช้าง ๓ วัด
 อุโมงค์นอก ๓ วัดป่าแดงน้อย ๓ วัดดอกเกี้ยง ๓ วัดศรีคองแมน ๓
 วัดสวนดอกนอก ๓ วัดหมากเวิน ๓ วัดแก้วกาย ๓ มาถึง^{๕๕} ๓๐
 หลังเต ด้านตะวันตกแจ้งใต้ตัดป่าสักเหนือประตูเขียงแสน ๓ วัดนา
 แร่น ๓ วัดอุโมงค์ ๓ วัดบ้านแรม ๓ วัดบ่อเดื่อต ๓ วัดป่าศรีไชยา ๓
 วัดประตูข้าม ๓ วัดจอมสวน ๓ วัดป่าหลวง ๓ วัดดอยเรือโน ๓
 มาถึง^{๕๕} ๕๐ หลังด้านแจ้งขัววัดดินเต วัดสวนสนุกต้นดอนที่หัวนาค ๓
 วัดจอมแจ้งที่หางนาค ๓ วัดจอมกิตติธาตุเจ้า ๓ วัดดอยวงกตนอก ๓
 วัดอ้อมแก้วนอก ๓ วัดไชยปราการ ๓ วัดพระเจ้าหลวงดอยเรือนอก ๓

วัดป่าทิพ ๓ วัดบ้านยอ ๓ วัดจอมศรี ๓ มาถึงนม ๕๐ หลัง ด้าน
ตะวันตกเฉียงเหนือ วัดช้างชวน ๓ วัดป่าเชียงนอก ๓ วัดปทุมเหนือ ๓
วัดป่าคำ ๓ วัดอินทนิล ๓ วัดตนรูง ๓ วัดน้อยผ้าขาว ๓ วัดมหาพน ๓
วัดยามงาม ๓ วัดสับหมอม ๓ วัดหมากพินดำ ๓ วัดต้นยางนอก ๓
วัดแจ้งท่านาค ๓ วัดสับเกียง ๓ มาถึงนม ๖๖ วัดแต่ คุ้มด้านเหนือ
มาแจ้งท่านาคตะวันออกแต่ วัดอันม่ว้งในแฉะเวียงนอกเวียงเหวัญญ
เงินยางเชียงแสนทั้งมวต ขึ้นนม ๗๕ วัด ขึ้นนอกปรากฏนม ๖๖ วัด
ทั้งมวตรวมเข้าด้วยกัน ๓๕๓ วัดแต่ นับค่าอันม่ว้งในเวียงกับนอกปรากฏ
ไทดประมาณ ๕๐๐ วารอบทุกด้านนั้นแต่

ที่จักจายยังวัดอันม่ว้งดอนมดภูกาววนก่อนแต่ วัดป่าดักหลวง
หัวดอน ๓ วัดภูกาว ๓ วัดโพธิ์ศรี ๓ วัดศรีนาง ๓ วัดป่าดักน้อย ๓
วัดดอยฟ้า ๓ วัดหมากบึงหลวง ๓ วัดบุพพตา ๓ วัดหางดอน ๓
ถอยริมแควหลวงมี ๘ หลังแต่ วัดส่วยหลวง ๓ วัดจอมทองกลาง
ดอน ๓ วัดเวือนแก้ว ๓ วัดแจ้งไคร้ ๓ คุ้มห้องกลางมี ๕ หลังแต่
ภายในแควน้อยวัดเวินแก้ว ๓ วัดโคกคำ ๓ วัดหาดนางเด็น ๓ วัดงัว
เพร่า ๓ วัดเชียงยืน ๓ วัดหาดย้อย ๓ วัดเชียงลาว ๓ วัดยางทราย ๓
วัดผาหงอ ๓ แควน้อยมี ๘ หลังทั้งมวตมี ๕๓ หลังรวมเข้ากันแต่ ค่า
วัดอันม่ว้งในดอนมดภูกาวแคววันขวาของใต้แต่ เหตุว่าเป็นที่ใหญ่ชุม
มวตกันจึงจดหมายไว้ให้ไว้ ยังชื่อที่ตักถานทั้งมวตด้วยเหตุนี้แต่ วัด
อันม่ว้งนอกทางหลวงอื่นนับเป็นชุมเป็นมวตบได้กฎหมายแต่ ที่วิเศษ

อันพระพุทเจ้าฐาปนาไว้ในหามักกับตำนานนั้นทุกแห่งทุกที่ในทนต์ได้กฏ
หมายไว้แต่

ที่นั้นจักด้วยพระเจ้าฟ้าศรีสุทโธธรรมราชเจ้า ได้เป็นมหากษัตริย์
ปราบตานนาไทยลาวเมงทั้งมวตแล้ว ส่วนว่าบ้านเมืองไพรไทยทั้งมวต
ก็อยู่เย็นเป็นสุขต่อแต่นั้นมาแต่ จุตศักราชได้ ๓๐๓๐ ตัวปีเบิกใจ พระ
เจ้าศรีสุทโธธรรมราชองค์ระก็จุติไปแต่ แล้วก็ยกเอาเจ้านัญชชนนึ่งแทน
แก้วเป็นกษัตริย์องค์ระแทนแต่ จุตศักราชได้ ๓๐๓๓ ตัวปีกิดเป่า มหา
ราชครูเจ้าคือนกวางอนิจจกรรมไปแต่ จุตศักราชได้ ๓๐๓๖ ตัวปีกิดยี่
พระเจ้าฟ้าหดวงทิพนตรตนพอกินเมืองเชียงแสนได้ ๒๐ ปีก็จุติไปแต่
แล้วก็ยกเอาเจ้าฟ้าหนอคำคนตูกเป็นเจ้าฟ้าหมวกคำ แล้วราชสมบัติใน
เชียงแสนหดวงต่อไปแต่ ส่วนว่าเมืองฝางนั้นก็รุ่งเรืองมาตลอดแต่
ส่วนว่าเมืองเชียงใหม่นั้น เจ้าฟ้าศรีสุทโธธรรมราชเด็กเอาไปสิ้นแล้ว
พระยาแสนหดวงกับสามด้านดักหนั้นตั้งอยู่แถม บัดเดี๋ยวนี้รุ่งเรือง
มามากนักแต่ เจ้าฟ้าหมวกคำกินเมืองมาได้ ๕ ปีแล้วก็อนิจจกรรมไป
ใน ศักราชได้ ๓๐๓๘ ตัวปีดับเมตน์ แล้วยกเอาพระแสนเมืองตนตูก
ขึ้นกินเมืองแทนที่ในบัดเดี๋ยวนั้นแต่ กินแล้วก็เอาลงไปอังวะได้ ๓ ปี
ศักราชได้ ๓๐๓๘ ตัวปีเมิงเต้า นำท่อมเมืองทุกแห่งพระแสนเมือง
ได้เจ้าฟ้าแล้ว มานั่งเมืองและเจ้าฟ้าแสนเมืองกินเมืองมาได้ ๕ ปี
ศักราชได้ ๓๐๔๓ ตัวปีกิดใจ ก็ชื้ออมาตกเมืองกลางหดวงแตกต้นมาก
นัก มหากษัตริย์เจ้านัญชองค์ระอนิจจกรรมไป พระเจ้าเมืองเบชนเป็น

กษัตริย์แห่งแคว้นอังวะกับเดยวันแด ศักราชได้ ๓๐๒๒ ตัว พ่ายชาว
 ไต๋โยชยาครั้งเมืองอุปราชาตนชื่อว่าเอกาทศรจนมาปราบได้เมืองเชียง
 ใหม่แล้ว มาเอาเมืองฝางได้แล้วมาตั้งอยู่เมืองฝางทั้น ชาวเมืองเชียง
 แด่นเรน ก็พากันไปล้อมล้อมกันอยู่ในป่าหนไต่ที่หว่างกลางเชียงของ
 กับสวนดอกนั้น ก็ตั้งเวียงพรางอยู่ณทั้น ก็ได้ชื่อว่าเวียงเชียงแด่น
 น้อยนั้นแด เช่นเมืองเชียงใหม่และเมืองฝางก็ได้เป็นลูกเมืองไต๋โยช-
 ยา ศักราชได้ ๓๐๒๓ ตัว ก็ยอฆ่าตงมาแถม จุดศักราชได้ ๓๐๒๔
 ตัวปีเตยจึงได้ออกมาตั้งเมืองดงเก้ แต่ณนั้นมาได้ไปเฝ้ากษัตริย์เจ้า
 ในเมืองอังวะ ก็ขาดจากราชการในอังวะแต่นั้นมาได้ ๑๕ ปี ถึงศักราช
 ได้ ๓๐๓๐ ปีเบิกสัน พระเจ้าเมืองเบื่อนิจจกรรมไปแล้วมหาธรรมกุกาม
 ขึ้นนั่งแทนแคว้นเป็นมหากษัตริย์เจ้าอังวะแทนต่อมา ศักราชได้ ๓๐๓๔
 ตัว เจ้าฟ้าแสนเมืองกินเมืองเชียงแสนนานได้ ๑๗ ปีแล้วก่อนนิจจกรรม
 ไป แล้วพระอินทร์เมืองคนตูกขึ้นเป็นเจ้าฟ้ากินเมืองแทน ก็ในศักราช
 เดยวันแด มหาธรรมแต่งตั้งให้ฟ้าด่างกุงเป็นไปชุกขึ้นมานั่งเมืองเชียงแด่น
 ก็ในจุดศักราช ๓๐๓๕ ตัวเดือน ๕ นั้นแด แต่ณขุนด่านมเชียงแด่นทัง
 ได้เก็บของเลี้ยงไปชุกไป เจ้าฟ้าอินทรีกินเมืองมาได้ ๗ ปีแล้วก่อนนิจ-
 จกรรมไปในศักราช ๓๐๔๐ ตัวปีเบิกชง้า แล้วก็ยกเอาพระเจดิมเมือง
 คนตูกขึ้นเป็นพระเจ้าฟ้า แล้วเมืองเชียงแด่นท้นต่อไปกับเดยวันนั้นแด
 ศักราชได้ ๓๐๔๕ ตัวราชครูเจ้าวัดหลวงอนิจจกรรมไปแล้วได้ปราสาทต่าง

ถูกนกหัสดีลิงค์ส่งสัตว์การด้วยเรือพ่วงกตางน้ำแม่ของ^๑ แล้ว ถึงเดือน ๓๒
 ส้มแดงเจ้าวัดป่าวังเชียงอนิจจกรรมไปก็ได้ปราสาทต่างถูกนกหัสดีลิงค์
 ส่งสัตว์การณันเดียวกันนั้นแต่ ศักราชได้ ๓๐๔๖ ตัวปีกับได้เดือน ๖ เพ็ญ
 วันพุธมหาสัตว์เจ้าฟ้าเฉลิมเมืองเป็นเค้าแก่เสนาอำมาตย์ปราชญ์
 ทั้งหมดพร้อมกันเฝ้าถว้รางพระราชอุเจ้าจอมกิตติ ได้ขอหนึ่งจึงดำริ
 บริบูรณ์ ศักราชได้ ๓๐๔๗ ตัวปีดับเป้า หกเพ็ญวันพุธมีการฉลองทำ
 บุญให้ทานแถมมีดอกไม้ไฟแล่นแปลหมื่นกระบอกหนึ่ง บอกน้อยมาก
 หดาย เดือน ๖ แรม ๓ ค่ำวันจันทร์ดับปีใหม่แล้วแรม ๕ ค่ำ เจาะบอก
 ไฟหลวงบูชามหาธาตุเจ้าที่ทุ่งห้วยหอมขึ้นนัก ศักราชได้ ๓๐๔๘ ตัวปี
 ระว้ายี่ เมืองของฝ่ายเมงชวระแตกหนีมาอยู่เชียงแสน^๒ เมง
 ชวระก็มาถึงเชียงแสน^๓ แล้วก็ลงไปรบเมืองเชียงใหม่ก็ได้แต่แล้ว ตัว
 เมงชวระก็กินเมืองเชียงใหม่อยู่^๔ ศักราชได้ ๓๐๕๐ ตัว มหาป้าเจ้าศรี
 ไชยคนหลวงอนิจจกรรมไปแล้วได้ปราสาทต่างถูกนกหัสดีลิงค์ส่งสัตว์การ
 ด้วยพ่วงแพ ศักราชได้ ๓๐๕๕ ตัวพระเจ้าฟ้าเฉลิมเมืองเสวยเมืองมา
 นานได้ ๑๕ ปีก็อนิจจกรรมไป แล้วฟ้าต่างกันไปชุกก็ไปเจ้าฟ้าเมืองหลวง
 มากินเมืองเชียงแสนแทนแล้ว ก็แต่งหน่อเมืองถูกเจ้าฟ้าเฉลิมเมืองผู้
 หนึ่งให้เป็นเมวหงวนนาซ้ายแล้ว ก็แต่งให้ถมเดินผู้หนึ่งเป็นเมวหงวน
 นาขวาแล้ว ฟ้าเมืองหลวงกินเมืองได้ปี ๑ ศักราชได้ ๓๐๕๕ ตัวปีกา

๑ ประเพณีโสภณใหญ่คนโต สร้างเป็นเบรรูปปราสาทตั้งอยู่บนหลังนก อยู่กลางแพ
 ใหญ่กลางน้ำ

เด้า เมืองเชียงแต่น^๕ทันทแห่งแตงพาฝนกับตักข้าวแพงนัก ตมเด่นคนน้อง
 เป็นเจ้าพินนาชวา หนอเมืองคนพี่เป็นเจ้าพินนาช้ายแต พาด่างก็เมื่อเมือง
 อังวะเดียในคักราช ๓๐๕๕ ปี^๕แฉ แต่^๕นมนานมากกระทำให้มีสันตะไปแต
 คักราชได้ ๓๐๕๖ ตัว พ้าเมืองหลวงกินเมืองได้ ๕ ปี^๕แฉก็จุติค้ายไป
 แฉ แฉก็ไต้ปราช่าทต่างตูกนกหัสต์ตั้งคัถังลักการเดีย เด่นาอำมาคัย^๕
 ทงหลายก็พร้อมกันยกเอาเจ้าหนอเมืองพินนาช้ายคนพินนชนกินเมือง
 แทนแฉ ให้ตมเด่นนาชวาคนน้องเป็นจักค้ายหลวงรองคนพี่ คักราช
 ได้ ๓๐๕๗ ตัว ตมเต็จมหาปาดเจ้าวัดเชศววันก็ถึงแก่อนิจจกรรมไปแฉ
 ไต้ปราช่าทตูกช้างเขราวันตั้งลักการด้วยเรือพ่วงกลางน้ำแม่ของที่ท่า
 หลวงนั้น คักราชได้ ๓๐๖๑ ตัว มหากรรมเจ้าฤกามอนิจจกรรมไปแฉ
 ก็ยกเอาเองเชตน้องเป็นมหากรรมนั่งแทนแฉอังวะแทนค้อยไปก็ในปี
 เดียวกัน^๕แฉ คักราชได้ ๓๐๖๒ ตัวปี^๕กิดดี มหากรรมอังวะมีมินตำมา
 ให้ย้ายเอาหนอเมืองคนพี่ไปกินเชียงรายแฉ ยกเอาตมเด่นนาชวาคน
 น้องนชนกินเมืองเป็นเจ้าฟ้าเชียงแต่นแทน คักราชได้ ๓๐๖๓ ตัวมหา
 กรรมอังวะแฉให้ระอย่าเจ้ตั้งมาเป็นเมวหงวน แฉพดแ่อมาเป็นจัก
 คาย^๕เมืองเชียงแต่นมีตูกน้องสามคน ชุนเมืองทงมวดหาอันเดีย^๕บได้
 จึงพร้อมกันเก็บเอาข้าวสิบ เดือนไหนทอดที่เมวหงวนข้าวตำแฉหนึ่ง
 คากิน^๕พริกเกลือทงมวด เป็นเบยล้องแฉห้าหมื่น ก็ที่จักค้ายข้าวตำ
 ห้า^๕พนเบยล้องหมื่นห้า^๕พนช้อคากินหมากพดูรากฝ้ายให้กลุ่ม^๕เดือนแฉ บัน

คนให้อยู่มีหญ้าม้าแมวหงวนต้องคน ที่จักคายสองคนเอาหัวผู้หนึ่ง
 เอาหญ้าม้าผู้หนึ่งแต่ คนเอาหัวนั้นเอาถวบ้านก่อนหนึ่งถวบ้านเริม
 ถวบ้านข้างหนึ่งมีดังนี้ ตั้งแต่เอ็งเข็นเป็นมหากรรมอังวะนะ ถานนา
 ไทยเราเป็นทุกข์ไปแต่ครั้งจะน้อยแต่นั้นมาแต่ เหตุว่าได้เก็บเบี้ยมา
 เที่ยงมานั้น ศักราชได้ ๓๐๖๓ ตัวมหากรรมอังวะยกทัพมาตั้งอยู่
 เที่ยงแสนัน แดวกยกชนรบเมืองแมนริมเมืองฮ่อขึ้นได้ แดวกพิลึก
 มาอยู่เชียงรุ่งทนนปี ๑ ศักราชได้ ๓๐๖๔ ตัวปีเตาซง้า ถาวถานข้าง
 มาน้อมสัการแด้วเอาตงไปอังวะ ในนั้นเมืองแตงข้าวแพงนักหกกบาท
 ต่อร้อยเงินแต่ ศักราชได้ ๓๐๖๕ ตัวปีกาเมต ถาวมาตกถานนาและมา
 อยู่เชียงของแด้วหนีไปเมืองน่านแล้วไปเมืองแพร่ ศักราชได้ ๓๐๖๖
 ตัว ไปเมงซาวะเมืองเชียงใหม่มีอาชญาमार้องเอาหนังสือหงวนเชียงแสน
 ลงไปแล้ว ก็เอาไปฆ่าเสียยังเมืองเชียงใหม่ แแต่นั้นมาแมนแรกฝ่าเจ้า
 สูงเป็นหงวนเชียงแสนแทน เชียงของชนกับนั้น หมูออกถูกเป็นข้างก็
 มีในนั้น เดือน ๓๐ ออก ๓๐ ค่ำฝนตก ๗ วันดอยพังทุกแห่ง ยอด
 เจดีย์หักลงดีดัง ชิตคายระซ่างแต่เมืองเชียงแสน ศักราชได้ ๓๐๖๖
 ตัว มหากรรมลุกเมืองเชียงรุ่งตงมาตั้งอยู่เวียงเชียงแสนทนนแดวกเรียก
 เอาแสนหลวงต่างถูกพระยาไชยชิต กับแสนหลวงเทิงถูกพระยาเศรษฐี
 ให้เข้ามานมมหากรรมอังวะแล้ว ท่านก็ตั้งให้แสนหลวงต่างกินเมือง
 กาย แดวกตั้งแสนหลวงเทิงกินเมืองไร ก็ยกเอาแสนศิรินั้ชนะเป็น
 พระยาหลวงสุทธธือไชยแล้ว ก็ให้รับราชทานดาบฝักคำด้ามคำเหมือน

กันทุกคน ก็แต่งตั้งพระยาสุทนต์ไชยเป็นแม่ไปรบเชียงของก็ได้คืนตั้ง
 เก้าแคว มหาธรรมเจ้าอังวะก็ตัดเชียงแสนเสีย บังให้พรองเข้าการกับ
 เมืองเชียงใหม่แถมซ้ำ ศักราชได้ ๑๐๖๙ ตัวปีเมืองไค้เดือน ๘ แรม ๖
 ค่ำวันศุกร์ เจ้าหน่อเมืองคนพ้ายถูกเชียงรายไปกินเมืองน่านแล้ว ก็
 ย้ายเอาเจ้าเมืองไค้ไปกินเมืองบิณฑ์ ปดามักชนน้ำแม่กกมากนัก ศักราช
 ได้ ๑๐๗๐ ตัวปีเบิกใจ มหาธรรมเจ้ามีอาชญาให้ไล่ชื่อคาคี คายระช่วง
 ชาอันเมงซาระแต่มาเป็นหงวนเชียงแสน กับทั้งหัวสิบทั้งมวดลงไป
 อังวะเสีย พระยาอ้ายสามเมืองเชียงตุงพันบดงเผ่ามหาธรรมเจ้าอังวะ
 อยู่ได้ ๓ ปีแล้ว มหาธรรมมีมโนค้อมาให้เมงซาระเชียงใหม่ให้ไล่ขึ้นไป
 พรองเอาเชียงตุงให้ได้ ถึงเดือน ๔ ฝั่งออกรุ่งเผือกออกปรากฏยามกตอง
 ดึก หันหัวไปตะวันออกเชียงตุงก็พบบนหน้า ถึงเดือน ๖ เพี้ยตุงพระ
 ยามังซาระถูกเชียงใหม่ขึ้นไปรบเอาพระยาอ้ายสามเมืองเชียงตุง แล้ว
 พระยาอ้ายสามอยู่ได้ ก็พ่ายหนีไปพึ่งเมืองฮ่อ ฮ่อเอาไว้บได้ฮ่อก็เอา
 ตั้งให้แก่ม่านแล้ว พระยาม่านก็ได้คอกเฝ้าด้วยสิ่งทองตุงเมียชาติเชื้อ
 ตระกุดทั้งมวดในวันนั้นแต่ แค้นมาเมืองเชียงตุงก็ได้คืนเป็นขาม่าน
 ดังเก่า ศักราชได้ ๑๐๗๓ ตัวปีตวงเมา้เดือน ๕ แสงระเฝ้าเจ้ตุงหงวน
 เมืองเชียงแสนตายแล้ว แอ้พระแอ้เป็นจักคายแทนเจ้าตมเด็นนาชวา
 คนหนึ่งเป็นเจ้าฟากินเมืองเชียงแสนขึ้นมาได้ ๓๐ ปีถึงอนิจจกรรมไป
 แล้วเจ้าตมเด็นตุงคนเป็นเจ้าฟากินเมืองแทนต่อไปก็ในบิณฑ์ พระยา

เชียงรายทานห่อผ้าทอวัดพระคำหวัดคอนแท่นแล้ว เอาตุ๊กผู้หญิงพายเรือ
 เกยกันเป็นพอย ๒ ปางใหญ่ เปงมีหาปราคาเจ้าฟ้าดมเด่นตั้งตักการ
 ด้วยพวงแพ็กถางน้ำแม่ของเดียในวัณนแต่ เดือน ๕ เพ็งญมหา
 สัตธาเจ้าฟ้าตักที่เป็นเค้าพร้อมกันสร้างพระธาตุเจ้าจอมกิตติหังน้อยก
 ในป็นนแต่ ศักราชได้ ๓๐๗๔ ตัวปีเตาดีเดือน ๕ แรม ๗ ค่ำ ฤกษ์มาที่
 วัดไชยสถานแอ่พดแอ่เป็นหงวนนจุติตายไปแล้ว มังพดชะแพกมาเป็น
 หงวน ศักราชได้ ๓๐๗๕ ตัวปีกาไล่เดือน ๖ เพ็งญวันพุธ นตองพระ
 ธาตุเจ้าจอมกิตติหังน้อย ถึงเดือนอ้ายแรม ๘ คำน้ำแม่ของหนองท่อม
 บ้านคันท่าท่งมวดฝนตก ๗ วัน ๗ ค่ำ ถึงศักราชได้ ๓๐๗๗ ตัวปีดับเมด
 เดือน ๗ ออก ๖ ค่ำ ยามรุ่งรุ่งแผ่นดินไหวยอดเจดีย์หักลง ๕ แหง่รัง
 ครางครางน่นกวันไหนด้ามที่ ๕ เดือน ๗ ทงเดือนจิงเมียนถึงเดือน ๘
 แรม ๕ ค่ำเช้าไหวแถมอีกที่หนึ่ง ศักราชได้ ๓๐๗๘ ตัวปีเมิงเต้า น้ำ
 แม่ของหนองท่อมในเจียงทุกแห่งต่ำมากอนั้น ๓ คอก วัดอาทิตยแก้ว
 วัดบุญยืน วัดพระบวชวิหาร ยุบตงทั้ง ๔ หล่งแต่ เดือน ๕ มหาป้าเจ้า
 วัดศรีไชยคณน้อยอนิจจกรรมไปแล้วได้ปราสาทต่างถูกนกหัสดีลิงค์ตังตัก
 การแถ ศักราชได้ ๓๐๘๐ ตัวเดือน ๗ ออก ๖ ค่ำ เจือกรุ่งออกสอด
 เกยวระวันมีสัตว์ชอนกันเป็นทิวศักรย่มากนัก ศักราชได้ ๓๐๘๑ ตัว
 เจ้าฟ้าตักที่เป็นประธานพร้อมกันเติกธาตุเจ้าจอมสวน มังพดชะแพก
 สร้างโรงอุโบสถถางหนองบัทมราคแล้วเสร็จบริบูรณ์เดือน ๗ ปาว

ให้สร้างบอกไฟแดง ทั้งมณฑลแปดกระบอก ถานนม ๕ หมัน ๖ หมัน
 ๗ หมัน ๘ หมัน มีมากหลาย เดือน ๕ เพี้ยณดองทำบุญให้ทาน
 เป็นปอยมหาปางอันใหญ่ มังพลชะแพกและเจ้าฟ้าดักที่เป็นมุลตักธา
 ทั้งสองที่พร้อมกัน เดือนแรกคำ ๑ จุกบอกไฟบูชา ๑๐ วันจึงเสร็จ
 บริบูรณ์ ศักราชได้ ๑๐๘๕ ค่ำปีเตายี่มุลตักธา มังชะแพกต่างฉัตร
 ธาตุเจ้าจอมศรีเดือน ๗ เพี้ยณดอง เอาผู้หญิงผู้นาง ๑ เกียงเรือกันเด่น
 มากนัก ศักราชได้ ๑๐๘๖ ค่ำ มหาตั้งพระราชเจ้าวัดป่าแดงหลวงตน
 ใหญ่อนิจจกรรมไปเถ สร้างปราสาทต่างตูกช้างเอราวัณตั้งฉัการ
 เจ้าฟ้าดักทกนเมืองนานได้ ๑๒ ปีแล้วก่อนนิจจกรรมไปในป่ากบตั้งเดือน ๑๒
 แรม ๗ ค่ำ แล้วเจ้ายอดจำเมืองคนถูกขึ้นเป็นเจ้าฟ้าด้วยเมืองแทนใน
 ปันน พระยาหาญเมืองพงพากัวหน้เข้ามาสู่สมภารเมืองเชียงแสนก็ใน
 ปีเดียวกันนั้นแล ก็มาตั้งอยู่แคว้นท่าทรายวงศ์กันนั้น ถึงเดือน ๗ เพี้ย
 ไฟไหม้รวมตรา ๒๕ ทั้งมณฑลในศักราช ๑๐๘๗ ค่ำวันแตร ถึงเดือน ๑๐
 ฝนตกน้ำนองท่วมในเวียงทุกแห่งภูตอยพังมากหลาย ถึงเดือนอ้ายเพี้ย
 มังพลชะแพกทานห่อผ้าที่วัดจอมศรี แล้วให้ผู้นางผู้หญิงพายเรือเกียง
 กันยังหนองบัวทมราคัน หินท่าหลวงออกปรากฏกับเดียวกันนั้น ศักราช
 ได้ ๑๐๘๘ ค่ำปีบระวาชวังเดือน ๕ ฌดองวัดป่าวังเวียง เดือน ๕ เพี้ย
 ฌดองวัดจอมศรีสองเมืองกันนั้นแล้ว ก็ยอเจ้าวัดปราสาทคุ้มขึ้นเป็น
 สัมเด็จพระเจ้าอยู่วัดจอมศรีสองเมืองกันนั้น ก็ยอเจ้าวัดป่าวังเวียงและ

วัดเชตะวันให้เป็นสังฆราชาอยู่ในวัดจอมศรีต้องเมืองทันทน์พร้อมกันวัน
 เดียวกัน มังทละระแพกเป็นมุตต์ททาแด ศักราชได้ ๓๐๘๘ ตัวปีเมือง
 เมตเดือน ๘ ออก ๘ ค่ำยามดึกซาย ผุ่งไต่เรือท่งเมืองอยู่ที่ใดก็เห็น
 ดันทุกแห่ง ถึงเดือน ๕ ออก ๕ ค่ำชาวเชียงใหม่พนไปมั่งแถม่านมา
 เดี่ยวแคว็กเอาทพ ๗ พันตามไถ่ม่าน ๓ พันอันเป็นลูกน้องนั้น ชนมาเข้า
 เวียงขังอยู่ยังเชียงแสนท่งเดือน ๕ แรมค่ำ ๓ เมฆหวงจกคายม่าน
 ท่งหลายก็แตกพายหนี ตระเมืองเชียงแสนเลยสันท่งมุตต์ปีได้เหลือทอด
 ต่งแต่เดือนแรมค่ำ ๓ ถึงเดือน ๖ แรม ๘ ค่ำ ชาวเชียงใหม่ท่งหลายก็
 ขังอยู่เวียงเชียงแสนอยู่บ่ดา ครึ่งนั้นพระยาหาญวงศ์ต้นก็แต่งเอาทพมื่นคน
 ๕๐๐ ไปทอดอนทพเชียงใหม่ท่งริมเวียงเชียงแสนท่งยามจกโกตรุ่ง ชาว
 เชียงใหม่ท่งหลายหนีหายตายมากนัก แตกพายหนีตระครอบครวัเดียวสัน
 ได้อำมมอกสันตมากนักกับช้าง ๖ ตัว ต่งแต่นั้นไปเชียงใหม่นั้นเขาบ่ม
 ไปเป็นเจ้าเด ครึ่งนั้นพระยาหาญท่งซายวงศ์ต้นได้ครอบครวัชาวเชียงใหม่
 แด้ว ท่านกเอาเมอถวามหากษัตริย์เจ้าอังวะ ครึ่งนั้นมหากษัตริย์เจ้า
 กัมมอินดัดบด้วยพระยาหาญเมืองพงม่านก ก็ให้ประทานรางวัลยัง
 เครื่องอาบนันดา ท่งหลายแเด้วก็ให้มาอยู่บ้านวงศ์ต้นเกาะท่งเก่านั้น แต่ม
 มาวงศ์ต้นท่งนั้นก็ได้อธิว่าเมืองคงแต่นั้นนามเด ศักราชได้ ๓๐๘๙ ตัวปีบิก
 จคำเมืองกินเมืองมาได้ ๕ ปีอยู่ได้ ๒๕ ปีก็จุติไป แด้วสร้าง
 ๓ แด้วส่งตักการเลี้ยง ครึ่งนั้นมหากษัตริย์เจ้า

ยินดีกับด้วยพระยาหาญเมืองพงมาหนัก กียกให้กินเมืองเชียงแสนแล้ว
 ท่านก็เข้ามาด้วยเมืองอยู่ยังเวียงเชียงแสนทันแต่ันมา ส่วนว่าเมือง
 เชียงใหม่^๕นั้นยังมีพระยาเมืองลาวคนหนึ่งชื่อว่าองค์นก กระทำผิดราช
 ประเพณีแล้วหนีไปสู่เชียงใหม่ แล้วชาวเชียงใหม่ทั้งหลายเขาก็พร้อม
 กันอาราธนาให้เป็นเจ้าแก่เขาแล้วก็เรียกชื่อว่าเจ้าองค์คำ แต่ันมาเชียง
 ใหม่กับได้ชนกับเมืองอิงระกับเมืองเชียงแสนทันก็ขาดกันแต่ันมาแต่
 กตาวยังตำนานพงเมืองเงินยางเชียงแสนก็ยังเป็นห้องหนึ่งก่อนแต่

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรโสณ เชียงแสนเสาชิงช้า พระนคร

นายเล่งแซ แซ่เตี๊ว ผู้พิมพ์โฆษณา ๑๓/๑/๒๕

สำนักหอสมุด

สำนักหอสมุด